

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2004 m. liepos 8 d.*

Sujungtose bylose T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00

JFE Engineering Corp., buvusi *NKK Corp.*, įsteigta Tokijuje (Japonija), iš pradžių atstovaujama *solicitors* M. Smith ir C. Maguire, vėliau – advokatų A. Vandencastele, V. Dehin ir *solicitor* A.-L. Marmagioli, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje T-67/00,

Nippon Steel Corp., įsteigta Tokijuje, atstovaujama advokatų J.-F. Bellis ir K. Van Hove, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje T-68/00,

JFE Steel Corp., buvusi *Kawasaki Steel Corp.*, įsteigta Tokijuje, atstovaujama advokato A. Vandencastele, nurodžiusio adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje T-71/00,

* Bylos kalba: anglų.

Sumitomo Metal Industries Ltd, įsteigta Tokijuje, atstovaujama QC C. Vajda, *solicitors* G. Sproul ir F. Weitzman, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje T-78/00,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą M. Erhart ir A. Whelan, padedamų *barrister* N. Khan, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

palaikomą

ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos D. Sif Tynes ir P. Bjørgan,

įstojusios į bylą T-68/00, T-71/00 ir T-78/00 šalies,

dėl ieškinio, kuriuo prašoma panaikinti 1999 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimą 2003/382/EB, priimtą procedūroje pagal EB 81 straipsnį (byla IV/E-1/35.860-B – Besiūliai plieno vamzdžiai) (OL L 140, 2003, p. 1), arba sumažinti pareiškėjams paskirtas baudas,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas N. J. Forwood, teisėjai J. Pirrung ir A. W. H. Meij,
sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir 2003 m. vasario 19, 20 ir 21 d. įvykus posėdžiams,

priima šį

Sprendimą

Faktinės aplinkybės ir procedūra

- 1 Ši byla susijusi su 1999 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimu 2003/382/EB, priimtu pagal EB 81 straipsnio taikymo procedūrą (byla IV/E-1/35.860-B – Besiūliai plieno vamzdžiai; OL L 140, 2003, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas).
- 2 Ginčijamas Komisijos sprendimas yra skirtas aštuonioms besiūliams anglinio plieno vamzdžius gaminančioms įmonėms (toliau – įmonės, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas). Keturios šių bendrovių yra iš Europos (toliau – Europos gamintojai

arba Bendrijos gamintojai): *Mannesmannröhren-Werke AG* (toliau – *Mannesmann*), *Vallourec SA*, *Corus UK Ltd* (buvusi *British Steel plc*, vėliau – *British Steel Ltd*, toliau – *Corus*) ir *Dalmine SpA*. Kitos keturios bendrovės, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, yra iš Japonijos (toliau – Japonijos gamintojai arba Japonijos ieškovės): *NKK Corp.*, *Nippon Steel Corp.* (toliau – *Nippon*), *Kawasaki Steel Corp.* ir *Sumitomo Metal Industries Ltd* (toliau – *Sumitomo*).

A – Administracinė procedūra

- 3 1994 m. lapkričio 17 d. Sprendimu Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) priežiūros institucija pagal Europos ekonominės erdvės susitarimo, patvirtinto 1993 m. gruodžio 13 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 94/1/EAPB, EB dėl Europos ekonominės erdvės sutarties sudarymo tarp Europos Bendrijų, jų valstybių narių ir Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Islandijos Respublikos, Lichtenšteino Kunigaikštystės, Norvegijos Karalystės, Švedijos Karalystės ir Šveicarijos Konfederacijos (OL L 1, 1994, p. 1), Protokolo Nr. 23 8 straipsnio 3 dalį įgaliojo savo narį, atsakingą už konkurencijos klausimus, prašyti Komisiją Bendrijos teritorijoje atlikti tyrimą dėl galimų antikonkurencinių veikslių, susijusių su anglinio plieno vamzdžiais, naudojamais Norvegijos naftos pramonėje gręžimui ir transportui.

- 4 1994 m. lapkričio 25 d. neskelbtu sprendimu (byla IV/35.304, toliau – 1994 m. lapkričio 25 d. Sprendimas), pateiktu Komisijos administracinės bylos 3 puslapyje ir priimtu dvigubu ieškinio pagrindu pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17: Pirmojo reglamento, įgyvendinančio sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), 14 straipsnio 3 dalį ir pagal 1994 m. lapkričio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimą Komisija nusprendė atlikti tyrimą. Šis tyrimas turėjo apimti 1994 m. lapkričio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendime nurodytus veiksmus, kurie galėjo pažeisti ne tik EEE susitarimo 53 straipsnį (toliau – EEE 53 straipsnis),

bet ir EB 81 straipsnį. Komisija išsiuntė 1994 m. lapkričio 25 d. Sprendimą aštuonioms bendrovėms, tarp jų – *Mannesmann*, *Corus*, *Vallourec* ir *Sumitomo Deutschland GmbH*, *Sumitomo* grupės bendrovei. Remdamiesi šiuo sprendimu 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. Komisijos pareigūnai ir suinteresuotųjų valstybių narių konkurencijos institucijų atstovai šiose įmonėse atliko patikrinimus.

- 5 1995 m. gruodžio 6 d. Sprendime ELPA priežiūros institucija konstatavo, kad jos nagrinėjama byla daro didelį poveikį prekybai tarp Bendrijos valstybių narių ir pagal EEE susitarimo 56 straipsnio 1 dalies c punktą priklauso Komisijos kompetencijai. Dėl šios priežasties ELPA priežiūros institucija nusprendė perduoti bylą Komisijai pagal EEE susitarimo Protokolo Nr. 23 10 straipsnio 3 dalį. Nuo tada Komisija bylai paskyrė naują numerį (IV/E-1/35.860).
- 6 Nuo 1996 m. rugsėjo iki 1997 m. gruodžio Komisija *Vallourec*, *Dalmine* ir *Mannesmann* atliko papildomus tyrimus pagal Reglamento Nr. 17 14 straipsnio 2 dalį. Konkrečiai 1996 m. rugsėjo 17 d. ji atliko tyrimą *Vallourec*, kurio metu *Vallourec Oil & Gas* prezidentas Verluca pateikė pareiškimą, esantį Komisijos bylos 6356 puslapyje (toliau – 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas), kuriuo Komisija remiasi ginčijamame sprendime. Vėliau Komisija pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį visoms įmonėms, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, ir kai kurioms kitoms įmonėms išsiuntė prašymus pateikti informaciją.
- 7 *Dalmine* ir Argentinos bendrovėms *Siderca SAIC* (toliau – *Siderca*) ir *Techint Group* atsisakius pateikti dalį reikalaujamos informacijos, Komisija jų atžvilgiu pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 5 dalį 1997 m. spalio 6 d. priėmė sprendimą (C(1997) 3036, IV/35.860, plieno vamzdžiai, neskelbtas). *Siderca* ir *Dalmine* Pirmosios instancijos teismui pateikė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo.

1998 m. birželio 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutartimi *Dalmine prieš Komisiją* (T-596/97, Rink. p. II-2383) *Dalmine* pateiktas ieškiny s dėl dalinio panaikinimo buvo pripažintas akivaizdžiai nepriimtiniu, o *Siderca* ieškiny s dėl panaikinimo, šiai jį atsiėmus, 1998 m. birželio 7 d. Pirmosios instancijos teismo nutartimi *Siderca prieš Komisiją* (T-8/98, dar nepaskelbta Rinkinyje) buvo išbrauktas iš registro.

- 8 *Mannesmann* taip pat atsisakė pateikti Komisijai dalį reikalaujamos informacijos. Nors 1998 m. gegužės 15 d. pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 5 dalį Komisija jos atžvilgiu priėmė sprendimą (C(1998) 1204, IV/35.860, plieno vamzdžiai, neskelbtas), *Mannesmann* nepakeitė savo pozicijos. Įmonė dėl šio sprendimo taip pat pateikė ieškinį Pirmosios instancijos teisme. 2001 m. vasario 20 d. sprendimu *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* (T-112/98, Rink. p. II-729) Pirmosios instancijos teismas iš dalies panaikino sprendimą bei atmetė likusią ieškinio dalį.
- 9 1999 m. sausį Komisija priėmė du pranešimus, susijusius su kaltinimais dėl anglinio plieno suvirintų vamzdžių ir dėl besiūlių anglinio plieno vamzdžių. Be to, ji padalijo bylą į dvi dalis – bylą IV/E-1/35.860-A dėl suvirintų anglinio plieno vamzdžių ir bylą IV/E-1/35.860-B dėl besiūlių anglinio plieno vamzdžių.
- 10 Byloje dėl besiūlių anglinio plieno vamzdžių Komisijos pranešimas apie kaltinimus (toliau – PK), yra skirtas aštuonioms įmonėms, ginčijamo sprendimo adresatėms, bei *Siderca* ir Meksikos bendrovei *Tubos de Acero de México SA*. Nuo 1999 m. vasario 11 d. iki balandžio 20 d. šios įmonės galėjo susipažinti su Komisijos šioje byloje surinkta medžiaga. Be to, 1999 m. gegužės 11 d. Komisija išsiuntė laiškus su 1994 m. lapkričio sprendimų kopijomis įmonėms, kurioms šie sprendimai nebuvo skirti, nes jos nebuvo su jais susipažinusios.

- 11 Po rašytinių paaiškinimų pateikimo 1999 m. birželio 9 d. suvirintų anglinio plieno vamzdžių byloje ir 1999 m. birželio 10 d. besiūlių anglinio plieno vamzdžių byloje Komisija išklausė įmonių, kurioms buvo skirti šie du pranešimai apie kaltinimus, nuomonę. 1999 m. liepą Komisija informavo įmones, kurioms buvo skirtas pranešimas, susijęs su kaltinimais byloje IV/E-1/35.860-A dėl suvirintų anglinio plieno vamzdžių, kad ji nutraukia tyrimą dėl šių produktų. Bylą IV/E-1/35.860-B Komisija tęsė.

- 12 Tokiomis aplinkybėmis 1999 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

B — Nagrinėjami produktai

- 13 Byloje IV/E-1/35.860-B nagrinėjami produktai yra besiūliai anglinio plieno vamzdžiai, naudojami naftos ir dujų pramonėje. Jie skirstomi į dvi dideles produktų grupes.

- 14 Pirmoji produktų grupė – gręžimo vamzdžiai, paprastai vadinami „Oil Country Tubular Goods“ arba OCTG. Jie gali būti parduodami nesriegiuoti (nesriegiuoti vamzdžiai) arba sriegiuoti. Sriegiavimas leidžia sujungti OCTG vamzdžius. Tai daroma pagal *American Petroleum Institute* (API) nustatytus standartus (taip sujungti vamzdžiai toliau vadinami standartiniais OCTG vamzdžiais) arba taikant specialius, dažniausiai patentuotus, būdus. Antruoju atveju tai daroma srieginiu sujungimu arba „pirmosios klasės“ ar „premium“ jungtimis (šiuo būdu sujungti vamzdžiai toliau vadinami OCTG „premium“ vamzdžiais).

- 15 Antrąją produktų grupę sudaro besiūliai anglinio plieno vamzdžiai naftai ar dujoms transportuoti („line pipe“), kurie skirstomi į standartinius ir į pagamintus specialiems projektams įgyvendinti (toliau – transportavimo vamzdžiai projektams).

C – Ginčijamame sprendime Komisijos nustatyti pažeidimai

- 16 Ginčijamame sprendime Komisija nustatė, pirma, kad aštuonios įmonės, kurioms skirtas šis sprendimas, sudarė susitarimą, kurio vienas tikslų – abipusė nacionalinių rinkų apsauga (ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosios dalys). Remiantis šiuo susitarimu kiekviena įmonė įsipareigojo kitos susitarimo šalies nacionalinėje rinkoje nepirkti standartinių OCTG vamzdžių ir transportavimo vamzdžių projektams. Susitarimas buvo sudarytas susitikimų tarp Bendrijos ir Japonijos gamintojų, žinomų kaip Europos-Japonijos klubas, metu. Nacionalinės rinkos apsaugos principas buvo vadinamas „Pagrindinėmis taisyklėmis“ („Pagrindais“). Komisija taip pat nurodė, kad Pagrindinių taisyklių iš tiesų buvo laikomasi ir dėl šios priežasties susitarimas turėjo konkurenciją ribojantį poveikį bendrajai rinkai (ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamoji dalis).
- 17 Komisija nustatė, kad šis susitarimas atitinka EB 81 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo sąlygas (ginčijamo sprendimo 109 konstatuojamoji dalis). Dėl to Komisija ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatavo, kad ši norma buvo pažeista, bei aštuonias įmones, kurioms skirtas sprendimas, nubaudė baudomis.
- 18 Dėl pažeidimo trukmės Komisija nusprendė, kad nors Europos-Japonijos klubas susirinkdavo nuo 1977 m. (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamoji dalis), tinkamiausia pažeidimo pradžios data baudų dydžiui nustatyti yra 1990 m., nes

nuo 1977 iki 1990 m. tarp Europos Bendrijos ir Japonijos galiojo savanoriškų eksporto apribojimų susitarimai (toliau – savanoriškų apribojimų susitarimai) (ginčijamo sprendimo 108 konstatuojamoji dalis). Komisijos teigimu, pažeidimas pasibaigė 1995 metų pabaigoje (ginčijamo sprendimo 96 ir 97 konstatuojamosios dalys).

- 19 Nustatydama baudų dydžius aštuonioms įmonėms, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, Komisija pripažino pažeidimą labai sunkiu, nes nagrinėjamu susitarimu buvo siekiama apsaugoti nacionalines rinkas, o tai pakenkė tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui (ginčijamo sprendimo 161 ir 162 konstatuojamosios dalys). Kita vertus, ji pripažino, kad įmonių, kurioms buvo skirtas sprendimas, besiūlių anglinio plieno vamzdžių pardavimai siekė tik maždaug 73 milijonus eurų per metus. Dėl to Komisija, atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą, kiekvienai iš aštuonių įmonių paskyrė 10 milijonų eurų baudą. Kadangi visos šios įmonės buvo didelės, Komisija nusprendė taikyti vienodas baudas (ginčijamo sprendimo 162, 163 ir 165 konstatuojamosios dalys).
- 20 Nustatydama pagrindinį baudos dydį Komisija nusprendė, kad pažeidimas buvo vidutinės trukmės, ir už kiekvienus pažeidimo metus 10 % padidino baudą, numatytą už pažeidimo sunkumą (ginčijamo sprendimo 166 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto atsižvelgdama į tai, kad plieno vamzdžių sektorių yra ištikusi ilgalaikė krizė ir kad nuo 1991 m. situacija šiame sektoriuje pablogėjo, Komisija dėl lengvinančių aplinkybių 10 % sumažino šias pagrindines sumas (ginčijamo sprendimo 168 ir 169 konstatuojamosios dalys). Pagaliau, remdamasi Komisijos sprendimo 96/C 207/04 dėl baudų neskyrimo arba sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) D 2 punktu, Komisija 40 % sumažino *Vallourec* paskirtą baudą bei 20 % *Dalmine* baudą, nes šios įmonės bendradarbiavo su Komisija per administracinę procedūrą (170–173 ginčijamo sprendimo konstatuojamosios dalys).

- 21 Kiekvienai įmonei paskirtos baudos dydis, gaunamas atlikus 19 ir 20 punktuose nurodytus skaičiavimus, yra nustatytas ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje (žr. šio sprendimo 33 punktą).
- 22 Antra, ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje Komisija nustatė, kad sutartys, sudarytos tarp Bendrijos gamintojų dėl nesriegiuotų vamzdžių pardavimo Jungtinės Karalystės rinkoje, pažeidžia teisės normas (ginčijamo sprendimo 116 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto už šį pažeidimą Komisija neskyrė papildomos baudos, nes šios sutartys iš tiesų buvo tik priemonės įgyvendinti nacionalinių rinkų apsaugos principą, dėl kurio buvo susitarta Europos-Japonijos klube (ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamoji dalis).

D — *Pagrindinės ginčijamame sprendime Komisijos nustatytos aplinkybės*

- 23 Europos-Japonijos klubas susirinkdavo 1977–1994 m., maždaug du kartus per metus (ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamoji dalis). Konkrečiai Komisija nustatė, kad nuo 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo tokie susitikimai vyko 1992 m. balandžio 14 d. Florencijoje, 1992 m. spalio 23 d. – Tokijuje, 1993 m. gegužės 19 d. – Paryžiuje, 1993 m. lapkričio 5 d. – Tokijuje ir 1994 m. kovo 16 d. – Kanuose. Be to, Komisija pažymėjo, kad *Vallourec* 1991 m. lapkričio 4 d. rašte „Informacija dėl Europos-Japonijos klubo“, esančiame Komisijos bylos 4350 puslapyje (toliau – informacija dėl klubo) ir 1990 m. liepos 24 d. dokumente „1990 m. liepos 24 d. susitikimas su *British Steel*“, esančiame Komisijos bylos 15586 puslapyje (toliau – dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo), nurodyta, kad Europos-Japonijos klubo susitikimai taip pat vyko 1989 ir 1991 m.
- 24 Europos-Japonijos klube parengtą susitarimą sudarė trys dalys: pirmoji – Pagrindinės taisyklės, susijusios su nacionalinių rinkų apsauga (apibūdintos šio

sprendimo 16 punkte), kurios pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnį yra teisės pažeidimas; antroji – kainų nustatymas vykstant konkursams ir minimalios kainos „specialioms rinkoms“ („special markets“); ir trečioji – kitų pasaulio rinkų, išskyrus Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstijų, pasidalijimas taikant pasidalijimo raktų principą („sharing keys“) (ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamoji dalis). Savo išvadas dėl Pagrindinių taisyklių egzistavimo Komisija grindžia rašytiniais įrodymais, išvardytais ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse bei 68 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentele. Šios lentelės duomenys rodo, kad įmonėms, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, tiekiant OCTG vamzdžius ir transportavimo vamzdžius Japonijos ir kiekvieno iš keturių Bendrijos gamintojų vidaus rinkoms vietos gamintojo dalis buvo labai didelė. Komisija nustatė, kad iš esmės susitarimo dalyvės laikėsi įsipareigojimų dėl nacionalinių rinkų apsaugos. Su kitomis dvejomis susitarimo dalimis susijusius įrodymus Komisija išdėsto ginčijamo sprendimo 70–77 konstatuojamosiose dalyse.

- 25 Kai 1990 m. *Corus* nusprendė nutraukti nesriegiuotų vamzdžių gamybą, Bendrijos gamintojai nebuvo tikri, ar nacionalinių rinkų apsaugos principas, remiantis nurodytomis Pagrindinėmis taisyklėmis, bus toliau taikomas Jungtinės Karalystės rinkoje. Tokiomis aplinkybėmis *Vallourec* ir *Corus* pasiūlė „Patobulintų pagrindinių taisyklių“ („fundamentals improved“) idėją, pagal kurią apribojimai Japonijos gamintojams Jungtinės Karalystės rinkoje būtų išlaikyti, nepaisant *Corus* pasitraukimo. 1990 m. liepą atnaujinus VAM sujungimo technologijos licenciją *Vallourec* ir *Corus* taip pat susitarė, kad nesriegiuotus vamzdžius *Corus* tiekti galės tik *Vallourec*, *Mannesmann* ir *Dalmine* (ginčijamo sprendimo 78 konstatuojamoji dalis).

- 26 1991 m. balandžio mėn. *Corus* uždarė gamyklą Clydesdale (Jungtinė Karalystė), kurioje buvo pagaminama apie 90 % visų nesriegiuotų vamzdžių. Tuomet *Corus* sudarė nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutartis su *Vallourec* (1991 m. liepos 24 d.), *Dalmine* (1991 m. gruodžio 4 d.) ir *Mannesmann* (1993 m. rugpjūčio 9 d.) pradiniam penkerių metų laikotarpiui, kuris automatiškai pratęsiamas, jei prieš dvylika mėnesių

nebuvo pranešta apie nutraukimą (toliau – tiekimo sutartys). Remiantis šiomis sutartimis, kurios pateikiamos Komisijos bylos 12867, 12910 ir 12948 puslapiuose, kiekvienas iš naudos gavėjų turėjo apytiksliai užtikrinti, atitinkamai – 40 %, 30 % ir 30 % *Corus* poreikių, išskyrus mažo skersmens vamzdžius.

- 27 1993 m. Europos-Japonijos klubo veiklos principai buvo persvarstyti dėl trijų priežasčių. Pirma, dėl Europos plieno pramonės pertvarkymo. Jungtinėje Karalystėje *Corus* nusprendė galutinai nutraukti besiūlių sriegiuotų vamzdžių gamybą. 1993 m. gruodžio 31 d. Belgijoje buvo likviduota *New Tubemeuse* bendrovė (toliau – NTM), kurios pagrindinė veiklos sritis buvo eksportas į Artimuosius ir Tolimuosius Rytus. Antra, į Bendrijos rinką patekė Lotynų Amerikos gamintojai bandė ginčyti Europos-Japonijos klubo rinkų pasidalijimą. Trečia, pasaulinėje naftos ir dujų gavybai ir naudojimui skirtų vamzdžių rinkoje suvirintų vamzdžių dalis gerokai išaugo, nors ir išliko nemažų regioninių skirtumų (ginčijamo sprendimo 83 ir 84 konstatuojamosios dalys).
- 28 Tokiomis aplinkybėmis Europos-Japonijos klubo nariai 1993 m. lapkričio 5 d. susitiko Tokijoje aptarti naujo susitarimo dėl rinkų pasidalijimo su Lotynų Amerikos gamintojais. Šio susitikimo metu sudaryto susitarimo turinys atsispindi 1997 m. lapkričio 12 d. Komisijai procedūroje nedalyvaujančio informatoriaus perduotame dokumente, kuris yra Komisijos bylos 7320 puslapyje. Dokumente, be kita ko, kalbama apie „pasidalijimo raktą“ (*sharing key*) (toliau – dokumentas „Pasidalijimo raktas“). Informatoriaus teigimu, šis dokumentas buvo gautas iš vieno susitikimo dalyvių prekybos agento. Dėl Europos pramonės pertvarkymo ir NTM uždarymo Bendrijos gamintojai gavo nuolaidų iš Japonijos ir Lotynų Amerikos gamintojų, kuriems NTM pasitraukimas iš eksporto rinkų buvo naudingiausias (ginčijamo sprendimo 85–89 konstatuojamosios dalys).

- 29 *Corus* priėmė galutinį sprendimą visiškai nutraukti besiūlių vamzdžių gamybą. 1994 m. vasario 22 d. *Vallourec* perėmė *Corus* vamzdžių sujungimo ir gamybos įrengimus ir įsteigė bendrovę *Tubular Industries Scotland Ltd* (toliau – TISL). 1994 m. kovo 31 d. TISL perėmė nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutarčių, kurias *Corus* buvo sudariusi su *Dalmine* ir *Mannesmann*, vykdymą. 1997 m. balandžio 24 d. ši su *Mannesmann* sudaryta sutartis dar galiojo. 1999 m. kovo 30 d. *Dalmine* nutraukė tiekimo sutartį su TISL (ginčijamo sprendimo 90–92 konstatuojamosios dalys).
- 30 Komisija teigia, kad šiomis sutartimis Bendrijos gamintojai tarpusavyje pasidalijo nesriegiuotų vamzdžių tiekimo į Jungtinę Karalystę rinką, kurioje panaudojama daugiau nei pusė Bendrijos OCTG vamzdžių. Todėl Komisija nusprendė, kad tai yra pagal EB 81 straipsnio 1 dalį draudžiamas kartelis.

E — *Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis*

- 31 Remiantis ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalimi aštuonios įmonės, kurioms skirtas šis sprendimas, „pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalies nuostatas, dalyvaudamos <...> susitarime, kuris, be kita ko, numatė nacionalinės besiūlių standartinių OCTG vamzdžių ir (transportavimo vamzdžių projektams) rinkos apsaugą.“
- 32 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad *Mannesmann*, *Vallourec*, *Dalmine*, *Sumitomo*, *Nippon*, *Kawasaki Steel Corp.* ir *NKK Corp.* pažeidimas truko nuo 1990 iki 1995 m. Taip pat nustatyta, kad *Corus* pažeidimas truko nuo 1990 m. iki 1994 m. vasario.

33 Kitos reikšmingos ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies nuostatos yra tokios:

„2 straipsnis

1. Padarydamos 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą sutartimis, kurios lėmė nesriegiuotų OCTG vamzdžių tiekimo (*Corus*) (nuo 1994 m. – *Vallourec*) pasidalijimą (*Mannesmann*), *Vallourec* <...>, (*Corus*) ir *Dalmine* <...> pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį.

2. (*Corus*) pažeidimas truko nuo 1991 m. liepos 24 d. iki 1994 vasario mėn. *Vallourec* <...> pažeidimas truko nuo 1991 m. liepos 24 d. iki 1999 m. kovo 30 d. *Dalmine* atveju <...> pažeidimas truko nuo 1991 m. gruodžio 4 d. iki 1999 m. kovo 30 d. (*Mannesmann*) atveju pažeidimas truko nuo 1993 m. rugpjūčio 9 d. iki 1997 m. balandžio 24 d.

<...>

4 straipsnis

Pirmajame straipsnyje išvardytoms įmonėms už tame straipsnyje nustatytą pažeidimą skiriamos tokios baudos:

1) (*Mannesmann*)

13 500 000 eurų

2) <i>Vallourec</i> <...>	8 100 000 eurų
3) (<i>Corus</i>)	12 600 000 eurų
4) <i>Dalmine</i> <...>	10 800 000 eurų
5) <i>Sumitomo</i> <...>	13 500 000 eurų
6) <i>Nippon</i> <...>	13 500 000 eurų
7) <i>Kawasaki Steel Corp.</i> <...>	13 500 000 eurų
8) <i>NKK Corp.</i> <...>	13 500 000 eurų

<...>“

F — *Procedūra Pirmosios instancijos teisme*

³⁴ Byla dėl ginčijamo sprendimo buvo pradėta septyniais *Mannesmann*, *Corus*, *Dalmine*, *NKK Corp.*, *Nippon*, *Kawasaki Steel Corp.* ir *Sumitomo* ieškiniais, pateiktais Pirmosios instancijos teismo sekretoriatui nuo 2000 m. vasario 28 d. iki balandžio 3 d.

³⁵ Trimis 2002 m. balandžio 23 d. nutartimis, remiantis Pirmosios instancijos teismo darbo reglamento 116 straipsnio 6 dalimi, ELPA priežiūros institucijai buvo leista įstoti į bylas T-68/00, T-71/00 ir T-78/00 Komisijos pusėje.

- 36 Išklausius šalis, 2002 m. birželio 18 d. nutartimi pagal Darbo reglamento 50 straipsnį buvo nuspręsta septynias bylas sujungti, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis, taip pat sujungti bylas, kuriose ieškovės yra Japonijos bendrovės (T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00), kad būtų kartu priimamas galutinis sprendimas. Nuo tada, kai bylos buvo sujungtos, visos ieškovės septyniose bylose galėjo susipažinti su visa šio proceso medžiaga Pirmosios instancijos teismo sekretoriате. Taip pat buvo imtasi proceso organizavimo priemonių.
- 37 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. 2003 m. kovo 19, 20 ir 21 d. posėdžių metu buvo išklaustyti šalių, įskaitant ELPA priežiūros institucijos, kaip į bylas T-68/00, T-71/00 ir T-78/00 įstojusios šalies, žodiniai pasisakymai ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

Šalių reikalavimai

- 38 Byloje T-67/00 *NKK Corp.* Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti su ja susijusią ginčijamo sprendimo dalį,
- panaikinti jai paskirtą baudą,
- jei visas ar dalis ginčijamo sprendimo liktų galioti, sumažinti baudos dydį,

- priteisti iš Komisijos per šį procesą patirtas bylinėjimosi išlaidas,

- imtis kitų priemonių, reikalingų Pirmosios instancijos teismo sprendimui įgyvendinti.

39 Byloje T-68/00 *Nippon* Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti su ja susijusią ginčijamo sprendimo dalį,

- panaikinti jai paskirtą baudą ar bent sumažinti jos dydį,

- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

40 Byloje T-71/00 *Kawasaki Steel Corp.* Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti ginčijamą sprendimą,

- nepatenkinus pirmojo prašymo, sumažinti jai paskirtos baudos dydį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

41 Byloje T-78/00 *Sumitomo* Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti su ja susijusius ginčijamo sprendimo 1–5 straipsnius,

— nepatenkinus pirmojo prašymo, panaikinti ginčijamo sprendimo 4 straipsnio dalį, kuria jai paskirta 13,5 milijonų eurų bauda, ir nustatyti gerokai mažesnę baudos dydį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

42 Visose keturiuose bylose Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— ieškinius atmesti,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Koncentracijos tarp *Kawasaki* ir *NKK Corp.* pasekmės

- 43 2003 m. gegužės 9 d. *NKK Corp.* ir *Kawasaki Steel Corp.* atskirais laiškais informavo Pirmosios instancijos teismą, kad dėl su grupėmis, kurioms jos priklauso, susijusios koncentracijos jos pakeitė pavadinimą į *JFE Steel Corp.* Pirmosios instancijos teismo sekretoriatas, remdamasis prie pavadinimo pakeitimą įrodančių laiškų pridėtais dokumentais, paprašė dviejų ieškovių ir Komisijos paaiškinti po šios koncentracijos susidariusią padėtį. Atsakymai buvo pateikti 2003 m. rugsėjo 11 d. ieškovių laiškuose ir 2003 m. rugsėjo 22 d. Komisijos laiške.
- 44 Iš šių dokumentų ir atsakymų matyti, kad *Kawasaki Steel Corp.* pakeitė pavadinimą į *JFE Steel Corp.* Kita vertus, reikia pažymėti, kad *NKK Corp.* pakeitė pavadinimą į *JFE Engineering Corp.* Vis dėlto atskiruose 2003 m. rugsėjo 11 d. laiškuose abi ieškovės teigė, kad su metalurgijos bendrove *NKK Corp.* susijusias teises ir pareigas perima *JFE Steel Corp.*
- 45 Visų pirma reikia pažymėti, kad Bendrijos Teismai gali atsižvelgti į proceso šalies pavadinimo pasikeitimą.
- 46 Be to, teismų praktika pripažįsta, kad subjekto, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, ieškinyje dėl panaikinimo gali būti tęsiamas universalus teisių perėmėjo, konkrečiai – fiziniam asmeniui mirus arba juridiniam asmeniui pasibaigus, jei visas jo teises ir pareigas perėmė kitas asmuo (žr. šiuo klausimu 1983 m. spalio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Gutman prieš Komisiją*, 92/82, Rink. p. 3127, 2 punktą ir 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Les Verts prieš Parlamentą*, 294/83, Rink. p. 1339, 13–18 punktus). Reikia pažymėti, kad tokioje situacijoje universalus teisių perėmėjui

kyla visos ginčijamo sprendimo teisinės pasekmės taip, lyg jis būtų asmuo, kurio atžvilgiu priimtas tas sprendimas.

- 47 Tačiau Bendrijos teismas nei ieškinio dėl panaikinimo pagal EB 230 straipsnį atveju, nei vykdydamas neribotą jurisdikciją dėl baudų skyrimo pagal EB 229 straipsnį neturi teisės keisti kitos Bendrijos institucijos sprendimo pakeisdamas asmenį, kuriam jis skirtas, kitu fiziniu ar juridiniu asmeniu, kai tebeegzistuoja asmuo, kuriam skirtas sprendimas. Tokią teisę *a priori* turi tik tą sprendimą priėmusi institucija. Kompetentingai institucijai priėmus sprendimą ir taip identifikavus asmenį, kuriam jis turi būti skirtas, Pirmosios instancijos teismas negali jo pakeisti kitu asmeniu.
- 48 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal EB 230 straipsnį ir (arba) pagal EB 229 straipsnį savo teises ginančio asmens, kuriam skirtas sprendimas, pateiktas ieškinys atitinkamai dėl jo panaikinimo ar pakeitimo negali būti perleidžiamas trečiajam asmeniui, kuriam jis nėra skirtas. Jei toks perleidimas būtų galimas, atsirastų prieštaravimas tarp ieškinį padavusio asmens ir ieškinį palaikančio asmens statusų. Be to, dėl tokio perleidimo tarp asmens, kuriam skirtas sprendimas, ir subjekto, kuris dalyvauja procese kaip asmuo, kuriam skirtas sprendimas, atsirastų prieštaravimas.
- 49 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad toks kaip šis ginčijamas sprendimas, nors parengtas ir paskelbtas kaip vienas, turi būti laikomas kiekvieną įmonę, kuriai jis skirtas, pripažįstančiu padarius teisės pažeidimą (-us) ir, jei reikia, paskiriančiu baudą individualaus pobūdžio sprendimų grupe. Tokia taisyklė kyla iš kartu skaitomų 1997 m. liepos 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AssiDomän Kraft Products ir kt. prieš Komisiją*, T-227/95, Rink. p. II-1185, 56 punkto ir 1999 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo teismo sprendimo dėl apeliacinio skundo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, C-310/97 P, Rink. p. I-5363, 49 punkto. Taigi šioje byloje *NKK Corp.* buvo ir lieka vienintelė, kuriai buvo skirtas jai išsiųstas

sprendimas, o *Kawasaki Steel Corp.* yra skirtas teisiškai atskiras sprendimas tame pačiame teisės akte.

50 Pagaliau reikia pripažinti, kad už įmonės veiklą nuo šiol atsakantis asmuo galėtų per administracinę procedūrą Komisijoje specialia deklaracija prisiimti atsakomybę vietoj iš tiesų atsakingo asmens, net jei realiai už pažeidimą atsakyti reikėtų fiziniam ar juridiniam asmeniui, valdžiusiam šią įmonę pažeidimo padarymo metu (nors dar nagrinėjamas apeliacinis skundas, žr. šiuo klausimu 2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 57 ir 62 punktus). Vis dėlto remiantis 46–49 punktuose išdėstytais argumentais, tokia deklaracija negalėtų pakeisti nei asmens, kuriam skirtas Komisijos sprendimas, jeigu jis jau priimtas, nei ieškovo byloje dėl tokio sprendimo panaikinimo, jeigu ieškinys jau paduotas.

51 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas pripažįsta, kad *Kawasaki Steel Corp.* pavadinimas pakeičiamas į *JFE Steel Corp.*, o *NKK Corp.* – į *JFE Engineering Corp.* Tačiau byloje T-67/00 *JFE Engineering Corp.* negalima pakeisti į *JFE Steel Corp.*, nepaisant šių dviejų bendrovių sutarties dėl susijungimo pasekmių pagal Japonijos teisę. Todėl *JFE Steel Corp.* (toliau – *JFE-Kawasaki*) lieka ieškove byloje T-71/00, o *JFE Engineering Corp.* (toliau – *JFE-NKK*) lieka ieškove byloje T-67/00.

Dėl teisės

A — Dėl prašymų panaikinti ginčijamą sprendimą, konkrečiai – jo 1 straipsnį

52 Japonijos ieškovės pateikė trylika panaikinimo pagrindų, kurių dalis nurodoma visuose ieškiniuose, o dalis – keliuose iš jų.

1. *Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, kad Komisija teisės požiūriu pateikė nepakankamai įrodymų, jog buvo padarytas teisės pažeidimas, nurodytas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje*

53 Šiuo pagrindu remiasi keturios Japonijos ieškovės.

a) Šalių argumentai

54 Visų pirma, Japonijos ieškovės pateikia pastabas, susijusias su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų pateikimu. Iš esmės ši pagrindą sudaro trys dalys.

55 Pirma, Japonijos ieškovės pažymi, kad Japonija neimportuoja į kontinentinės Europos rinkas (toliau – kontinentinės rinkos) dėl objektyvių komercinių priežasčių, o tariamo susitarimo egzistavimas yra nesuderinamas su didelio kiekio nagrinėjamų prekių tiekimu į Jungtinės Karalystės eksploatuojamą Šiaurės jūros kontinentinio šelfo zonos rinką (toliau – ofšorinė Jungtinės Karalystės rinka arba ofšorinė Britanijos rinka); todėl pažeidimas, kuriuo kaltinamos Japonijos ieškovės, jokia būdu negalėjo turėti neigiamo poveikio konkurencijai. Antra, Komisijos pateikti įrodymai nepatvirtina susitarimo egzistavimo, o darant prielaidą, kad jis egzistavo, – bent vienos iš Japonijos ieškovių dalyvavimo jame. Trečia, Komisijos atliktas Europos gamintojų sudarytų nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutarčių tikslų, pripažintų pažeidžiančiais teisę ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje, tyrimas buvo nevisapusis. Šis tyrimas taip pat patvirtina Komisijos teiginių dėl Japonijos ieškovių dalyvavimo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime nepagrįstumą.

Išankstiniai pastebėjimai

- 56 *Sumitomo* ir JFE-NKK teigia, kad Komisija turi įrodyti buvus visus teisės pažeidimo požymius (generalinio advokato sero Gordon Slynn išvada 1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimui *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 1914, 1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktas ir 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 86 punktas). Todėl abejonės turėtų būti vertinamos įmonių, kaltinamų padarius pažeidimą, naudai (1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimų *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją*, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 203, 304, 359 ir 363 punktai ir 1978 m. vasario 14 d. Sprendimo *United Brands prieš Komisiją*, 27/76, Rink. p. 207, 265 punktas; teisėjo B. Vesterdorf, vykdančio generalinio advokato funkcijas, išvada 1991 m. spalio 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimui *Rhône-Poulenc prieš Komisiją*, T-1/89, Rink. p. II-867, II-869, II-954). Dėl šios priežasties Komisija turi įrodyti, kad nėra pagrįstų abejonų dėl aplinkybių, kuriomis ji remiasi, buvimo (generalinio advokato Darmon išvados 1993 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo sprendimui *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją*, vadinamam „Celiuliozės II“ sprendimu, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85–C-129/85, Rink. p. I-1307, I-1445, 195 punktas). Kita vertus, ieškovui užtenka įrodyti, jog pažeidimą pripažįstantis sprendimas nėra visiškai pagrįstas, kad šis būtų anuliuotas (minėta generalinio advokato sero Gordon Slynn išvada Teisingumo Teismo sprendimui *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, p. 1931).
- 57 Japonijos ieškovių teigimu, norėdama įrodyti, kad buvo padarytas teisės pažeidimas, Komisija taip pat turi pateikti tikslių ir neprieštarinčių įrodymų, įtikinančių, kad pažeidimas buvo padarytas (šio sprendimo 56 punkte minėto 1984 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *GRAM ir Rheinziink prieš Komisiją*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktas ir „Celiuliozės II“ sprendimo 127 punktas; 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SIV ir kt. prieš Komisiją*, T-68/89, T-77/89 ir T-78/89, Rink. p. II-1403, 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249–250 ir 322–328 punktai ir 2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 43 ir 72 punktai). Remiantis šiais įrodymais turi būti įmanoma nustatyti, kad įtariamais pažeidimais buvo apribota konkurencija pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Šis reikalavimas nėra

tenkinamas, jei galima pateikti įtikinančių paaiškinimų, kad Bendrijos konkurencijos teisės nuostatos nebuvo pažeistos (minėto sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* 16 ir tolesni punktai; 1999 m. sausio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Riviera Auto Service ir kt. prieš Komisiją*, T-185/96, T-189/96 ir T-190/96, Rink. p. II-93, 47 punktas ir pirmiau minėtas sprendimas *Volkswagen prieš Komisiją*).

- 58 Be to, pateikti kiekvieno pažeidimo elemento įrodymai – šalių tapatybės ir jų dalyvavimo pažeidime (šio sprendimo 56 punkte minėtų „Celiuliozės II“ sprendimų 69 punktas ir *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 87 punktas; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Buchmann prieš Komisiją*, T-295/94, Rink. p. II-813, 121 punktas), atitinkamų prekių ar paslaugų (šio sprendimo 56 punkte minėto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 301–304 punktai ir šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *SIV ir kt. prieš Komisiją* 175–194 ir 324 punktai), šalių nustatytų apribojimų (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Enso-Gutzeit prieš Komisiją*, T-337/94, Rink. p. II-1571, 102–150 punktai) ir pažeidimo trukmės (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas ir šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 188 punktas) – atžvilgiu turi atitikti anksčiau minėtus tikslumo ir neprieštaravimo reikalavimus. Konkrečiai nustatant pažeidimo trukmę būtina pateikti arba tiesioginius įrodymus, arba pakankamai artimus laiko požiūriu, t. y., atsiradusius tuo pat metu kaip ir pažeidimas.
- 59 JFE-NKK nurodo, kad remiantis 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Enso Española prieš Komisiją*, T-348/94, Rink. p. II-1875, 160–171 punktais Komisija turi remtis konkrečiais įrodymais, o ne spėjimais apie susitikimų, kuriuose dalyvavo šalys, įtariamos sudariusios susitarimą, turinį ir tikslą.
- 60 Visų pirma Komisija teigia, kad tai, jog Japonijos ieškovės pateikia argumentus, kitaip vertinančius Komisijos nustatytas aplinkybes, negali būti pagrindas anuliuoti ginčijamą sprendimą. Šiuo atžvilgiu JFE-NKK pateikti argumentai, pagrįsti šio sprendimo 57 punkte minėtu sprendimu *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* ir šio

sprendimo 56 punkte minėtu „Celiuliozės II“ sprendimu (126 ir 127 punktai), gali būti taikomi tik tokiu atveju, kai Komisijos sprendimas paremtas vien prielaida, kad nustatytos aplinkybės negali būti paaiškintos kitaip, o tik įmonių suderintais veiksmais. Šiuo atveju taip nėra.

- 61 Komisijos manymu, argumentai, kad jos įrodymai turi nepalikti pagrįstų abejonų dėl teisės pažeidimo padarymo, yra nepagrįsti. Ypač reikėtų pažymėti, kad šio sprendimo 56 punkte minėtame „Celiuliozės II“ sprendime Teismas nepalaikė generalinio advokato Darmon išvadoje siūlyto tokio tikslų ir neprieštarinčių įrodymų sąvokos aiškinimo. Be to, 1999 m. balandžio 20 d. Sprendime *Limburgse Vinyl Maatschaapj ir kt. prieš Komisiją*, vadinamame „PVC II“, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, Pirmosios instancijos teismas nusprendė bendrai vertinti, ar toje byloje esančių įrodymų užtenka pripažinti teisės pažeidimą. Konkrečiai siekiant įrodyti teisės pažeidimą įrodymai dėl jo trukmės nebūtinai turi būti tikslūs ir neprieštaringi padarymą, o ši aplinkybė yra reikšminga tik pritaikant tam laikotarpiui baudos dydį. Bet kuriuo atveju tiksliai teisės pažeidimo pradžios data šioje byloje nėra svarbi, nes jis buvo pradėtas iki 1990 m., o Komisija, nustatydama baudos dydį, atsižvelgė tik į laikotarpį po šios datos.

Dėl pirmosios dalies: neatitikimas tarp tariamo susitarimo buvimo ir situacijos ofšorinėje Britanijos rinkoje ir kitose Europos rinkose

- 62 Japonijos ieškovės iš esmės teigia, jog tai, kad Japonijos gamintojai neparduoda ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytų prekių Europos rinkose, galima taip pat tinkamai paaiškinti prekybos kliūčių buvimu. Kadangi Komisijos argumentai paremti prielaida, kad nepardavimo negalima paaiškinti kitaip, o tik inkriminuojamo

susitarimo šalių suderintais veiksmais, remiantis šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* 16 punkte, šio sprendimo 56 punkte minėto „Celiuliozės II“ sprendimo 126 ir 127 punkte bei šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 725 punkte nustatyta praktika, ginčijamo sprendimo 1 straipsnį reikia panaikinti.

- 63 Ieškovių teigimu, tvirtinimas, kad Japonijos gamintojai sudarė susitarimą bei įsipareigojo netiekti produkcijos į Europos rinkas, ir jų faktinis elgesys rinkoje iš esmės prieštarauja vienas kitam. Iš tiesų, priešingai nei teigia Komisija, prekybos srautų tarp Japonijos ir Europos analizė rodo, kad Japonijos gamintojai aktyviai konkuruoja su Europos gamintojais ofšorinėse, ypač Didžiosios Britanijos ir Norvegijos rinkose, kurios dėl objektyvių komercinių priežasčių yra vienintelės Japonijos gamintojams svarbios rinkos. Be to, ofšorinėje Britanijos rinkoje iš esmės paklausūs buvo OCTG „premium“, o ne standartiniai OCTG vamzdžiai, kuriems skirtas ginčijamas sprendimas. Bet kuriuo atveju Komisija suklydo vertindama ir kvalifikuodama aplinkybes, nes ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatė teisės pažeidimą ir Europos ofšorinėse, ir kontinentinėse rinkose.

- 64 Šiuo atžvilgiu *Nippon* klausia, ar atsižvelgiant į šio sprendimo 63 punkte išdėstytas aplinkybes įmanoma, kad Japonijos gamintojai su Europos gamintojais sudarytų susitarimą, kuris jiems neleistų parduoti savo produkcijos Europos rinkose. *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* teigia, kad remiantis ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentele nė vieno nacionalinio OCTG vamzdžių ir transporto vamzdžių gamintojo nacionalinės rinkos dalis nebuvo 100 %. Pavyzdžiui, Didžiosios Britanijos rinkoje produkcijos importas sudarė 16–22 %. Atsakydama į Komisijos argumentus, kad tokią situaciją galima paaiškinti ypatinga Didžiosios Britanijos rinkos padėtimi, Pagrindinėse taisyklėse apibrėžta kaip iš dalies apsaugota (ribotos apsaugos), JFE-NKK nurodo, kad, remiantis lentelės duomenimis, Prancūzijos rinka, neturėjusi tokio statuso, 1991 m. buvo apsaugota mažiau, o 1994 m. – tokiu pat

lygiu. Tai, kad Japonijos gamintojai kelerius Komisijos nustatyto pažeidimo laikotarpio metus kai kuriose Europos rinkose visiškai neprekiavo ginčijamame sprendime nurodyta produkcija, JFE-NKK manymu, galima paaiškinti produkcijos pardavimų svyravimais, nes jos vartojimas labai priklauso nuo naftos ir dujų sektorių veiklos.

- 65 *Sumitomo* tiesiogiai pripažįsta, kad jos pateikiami argumentai dėl susitarimo poveikio šiame ieškinyje būtų reikšmingi, jei Pirmosios instancijos teismas pripažintų, kad Komisija nenustatė teisės pažeidimo remdamasi ginčijamame sprendime esančiais rašytiniais įrodymais. Šiuo klausimu ji pažymi, kad Komisija daugiausia rėmėsi susitarimo tikslais ir tik labai nedaug – jo poveikiu.
- 66 Dėl Komisijos argumento, grindžiamo 2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, vadinamo „Cemento“ sprendimu, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 1088 punktu, kad pažeidimas yra ypač sunkus, jei jis skirtas panaikinti konkurenciją rinkoje, kurioje ši ir taip maža, *JFE-Kawasaki* pažymi, kad šios bylos ir minėto sprendimo aplinkybės labai skiriasi. Tos bylos atveju Europos viduje bent jau struktūriniu požiūriu egzistuoja stipri konkurencija, nes joje veikia keturi dideli Bendrijos gamintojai, todėl bet kokia galima Japonijos konkurencija būtų nereikšminga. Minėtoje „Cemento“ byloje, atvirkščiai, veikė kelios uždaros geografinės monopolijos.
- 67 *JFE-Kawasaki* nurodo, kad remiantis ginčijamo sprendimo 61–77 konstatuojamomis dalimis Pagrindinės taisyklės nėra taikomos ofšorinei Jungtinės Karalystės bei kitoms ofšorinėms Bendrijos rinkoms. Kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje, Pagrindinės taisyklės reguliavo situaciją vidaus rinkose, o ofšorinei Jungtinės Karalystės rinkai buvo suteiktas ypatingas „dalinės apsaugos“

arba „ribotos apsaugos“ statusas. Ginčijamo sprendimo 102 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, kad susitarimo šalys turėjo netiekti aptariamų vamzdžių į nacionalines rinkas, yra nesuderinama su 62 konstatuojamojoje dalyje ofšorinei Didžiosios Britanijos rinkai priskirtu tarpiniu statusu.

68 Japoniškų besiūlių plieno vamzdžių tiekimą į ofšorinę Didžiosios Britanijos rinką apibūdina tęstinumas ir kiekis. Šiuo atžvilgiu *Nippon* konkrečiai remiasi ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentele, kurioje nurodyta, kad Japonijos ieškovės Jungtinės Karalystės rinkai patiekė didelį besiūlių anglinio plieno vamzdžių kiekį. Tai, kad šie duomenys apima visas plieno vamzdžių rūšis, o ne vien nurodytąsias ginčijamame sprendime, nepaneigia duomenų svarbos, nes gamintojai aprūpino Jungtinės Karalystės kontinentinį šelfą įvairių rūšių vamzdžiais, tarp jų – standartiniais OCTG, transportavimo ir OCTG „premium“ vamzdžiais. *Nippon* taip pat nurodo, kad Japonijos muitinės institucijų duomenys apie eksporto lygius 1988–1996 m. ir Japonijos plieno eksportuotojų asociacijos 1977–1987 m. duomenys patvirtina, kad konkurencija buvo. *Sumitomo* taip pat pažymi, kad vamzdžių pardavimai Europos Bendrijos rinkose, ir ypač Jungtinės Karalystės kontinentinio šelfo rinkoje, buvo dideli ir pateikia šį teiginį patvirtinančių įrodymų. Ji taip pat ginčija Komisijos pateiktus duomenis, kad Europos-Japonijos klubo narių vidutiniai metiniai transporto vamzdžių pardavimai nagrinėjamosiose Bendrijos rinkose siekė 230 000 tonų. Visų klubo narių transporto vamzdžių pardavimai sudarė 71 000 tonų per metus. JFE-NKK atkreipia dėmesį į išsamius duomenis, pateiktus Komisijai atsakant į šios prašymą pateikti informaciją ir įrodančius, kad nurodytu pažeidimo laikotarpiu ji nenutraukė vamzdžių pardavimų Europos rinkose. *JFE-Kawasaki* nurodo: kad nors pardavimai visose Europos rinkose buvo minimalūs, ji stengėsi parduoti savo produkciją ir ofšorinėje Didžiosios Britanijos rinkoje.

69 Be to, didelę Japonijos gamintojų konkurenciją, ypač Didžiosios Britanijos rinkoje, tiesiogiai patvirtina per Komisijos atliktus Europos gamintojų patikrinimus metu gauti rašytiniai įrodymai. Pavyzdžiui, Komisijos bylos 4902 puslapyje esančiame dokumente Pažyma prezidentams (*Paper for Presidents*) minimi „agresyvūs (japonų) veiksmai OCTG (vamzdžių) srityje“, o penki *Vallourec* dokumentai – 1990 m. kovo 23 d. dokumentas „Réflexions concernant le renouvellement du contrat VAM“ (toliau – dokumentas „Pastabos dėl VAM sutarties“), esantis bylos 15622 puslapyje, 1990 m. gegužės 2 d. dokumentas „Réflexions stratégiques concernant les relations de VLR“ (toliau – dokumentas „Strateginės pastabos“), esantis bylos 15610 puslapyje, 1990 m. birželio 1 d. dokumentas „VAM BSC sutarties atnaujinimas“ (*Renouvellement du contrat VAM BSC*), esantis bylos 15591 puslapyje, dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo ir pagaliau dokumentas „Entretien BSC“, esantis bylos 15596 puslapyje, patvirtina, kad kompanija labai rimtai vertino Japonijos gamintojų pardavimus ofšorinėje Didžiosios Britanijos rinkoje. Be to, 1993 m. rugpjūčio 16 d. *Mannesmann* fakso pranešime, esančiame Komisijos bylos 2493 puslapyje, pažymima, kad dėl Japonijos gamintojų konkurencijos kainų atžvilgiu *Mannesmann* pasiūlymų teikimas kai kuriems pirkinams netenka prasmės.

70 Be to, iš 1994 m. birželio 6 d. Europos Bendrijos plieno vamzdžių pramonės ryšių komiteto laiško Komisijai, esančio Komisijos bylos 5243 puslapyje (toliau – 1994 m. birželio 6 d. Ryšių komiteto laiškas), ir 1994 m. rugpjūčio 24 d. šio komiteto susirinkimo protokolo, esančio Komisijos bylos 5103 puslapyje, matyti, kad Europos gamintojai Japonijos įmones vertino kaip agresyvius konkurentus, ir jų pardavimų apimtis kėlė grėsmę jų padėčiai Bendrijos valstybių narių ofšorinėse rinkose. 1994 m. rugpjūčio 24 d. Ryšių komiteto susirinkimo protokolas rodo, kad japonų gamintojų dalis visų plieno rūšių OCTG produkcijos Bendrijos ir Farerų salų ofšorinėse rinkose padidėjo iki 25 %, o Bendrijos ir Norvegijos anglinio plieno ofšorinėse rinkose – iki 34 %. *Sumitomo*, grįsdama savo teiginį dėl didelės importo iš Japonijos apimties, taip pat nurodo 1994 m. spalio 5 d. Europos plieno vamzdžių asociacijos (buvęs Europos Bendrijos plieno vamzdžių pramonės ryšių komitetas) fakso pranešimą, esantį Komisijos bylos 4723 puslapyje, bei laiško Komisijos atstovui Large juodrašį be datos, esantį Komisijos bylos 4725 puslapyje. Šią nuomonę taip pat patvirtina

Europos gamintojų deklaracijos, konkrečiai – 1997 m. gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymai į Komisijos klausimus, pateiktus pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį, kurie yra bylos 15162 puslapyje (toliau – 1997 gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymai), ir 1997 m. rugpjūčio 13 d. *Corus* atsakymai, esantys bylos 11916 puslapyje (toliau – *Corus* atsakymai). *Corus* atsakymuose, be kita ko, nurodoma, kad Japonijos gamintojai buvo susidomėję ofšorine Jungtinės Karalystės rinkoje. *Nippon* pažymi, kad pagal dokumentą „g) japonai“ (*g) Japanese*), esantį Komisijos bylos 4909 puslapyje, kurį parengė viena iš Europos įmonių, „*Nippon* <...> (tampa) vis agresyvesnė Jungtinės Karalystės kontinentiniame šelfe.“

71 Japonijos gamintojų manymu, priešingai nei teigia Komisija, ir be įtariamo susitarimo egzistavimo galima logiškai paaiškinti, kodėl jie pardavė didelius plieno vamzdžių, konkrečiai – OCTG „premium“ ir transportavimo vamzdžių projektams kiekius ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje ir nepardavė Bendrijos valstybių narių kontinentinėse rinkose. Kadangi šios prekės buvo skirtos naudojimui ne sausumoje, jos buvo aukštos kokybės ir labai brangios. Be to, užsienio gamintojams paprastai yra lengviau konkuruoti su vietos gamintojais dėl ypatingų, kaip antai OCTG „premium“ vamzdžių, o ne standartinių, kaip antai standartiniai sriegiuoti OCTG vamzdžiai, prekių.

72 Be to, kaip nurodyta dokumente „g) japonai“, Šiaurės jūros kontinentinis šelfas ir konkrečiai – Jungtinės Karalystės ofšorinė rinka sudaro didžiąją Europos plieno vamzdžių rinkos dalį. Šių prekių Bendrijos kontinentinės rinkos yra palyginti ribotos, todėl mažai rentabilios. Kita vertus, konkurencinės sąlygos ofšorinėje Didžiosios Britanijos rinkoje labai skiriasi nuo sąlygų Europos kontinentinėse rinkose. Japonijos įmonių pardavimams šiose rinkose dėl bendro įvairių prekybos kliūčių poveikio buvo blogesnės sąlygos. Didžiosios dalies šių kliūčių Didžiosios Britanijos ofšorinėje rinkoje nebuvo. Komisija neatsižvelgė į šią aplinkybę ir ginčijamame sprendime neatskyrė ofšorinių bei kontinentinių rinkų. Vis dėlto *Nippon* teigia, kad dėl šių kliūčių, bent jau vertinant jas kartu, kontinentinės rinkos buvo praktiškai

neprieinamos Japonijos gamintojams. *Sumitomo* teigimu, šią aplinkybę OCTG standartinių vamzdžių atveju patvirtina šios rūšies prekes perkančios bendrovės laiškas, kuriame teigiama, kad Japonijos gamintojai yra jiems pateikę pardavimo pasiūlymų, tačiau pasiūlyta kaina nebuvo tinkama, o pristatymo terminai – ilgesni nei Europos gamintojų. *Sumitomo* nuomone, nuoroda į Japonijos tiekėjus šios bendrovės interneto svetainėje buvo susijusi su OCTG „premium“, o ne su standartiniais OCTG vamzdžiais.

- 73 Dėl vamzdžių iš Japonijos importo į Europos Bendriją kliūčių Japonijos ieškovės pažymi, kad, pirma, viena kliūčių yra tradicinė Bendrijos prekybos politika, kuria siekiama apsaugoti Europos rinkas susitarimais tarp Komisijos ir Japonijos vyriausybės dėl savanoriškų importo apribojimų. Pagrindinis tokios politikos tikslas buvo išlaikyti esamus prekybos srautus. Šiuo klausimu Japonijos ieškovės teigia, kad galiojant savanoriško apribojimo susitarimams jie neeksportavo besiūlių vamzdžių į Bendrijos kontinentines rinkas arba eksportuodavo tik labai mažus jų kiekius, nes ši politika juos skatino atsisakyti savo produkcijos eksporto į šias rinkas.

- 74 Pirmasis savanoriško apribojimo susitarimas dėl plieno vamzdžių buvo sudarytas 1978 m. kovą. Paskutinis 1989 m. gruodžio susitarimas, atnaujinantis savanoriško apribojimo įsipareigojimus, galiojo iki 1990 m. pabaigos. Ginčijamo sprendimo 134 konstatuojamojoje dalyje Komisija teigė, kad dėl šių susitarimų Japonijos gamintojai iki 1990 m. plieno vamzdžių į Europą neeksportavo. Dėl šios priežasties savanoriško apribojimo susitarimų galiojimo metu Japonijos ieškovių pakankamos bendros valios 1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, T-141/94, Rink. p. II-347, 262 punkto ir šio sprendimo 66 punkte minėto „Cemento“ sprendimo 917 punkto prasme buvo neįmanomas. JFE-NKK taip pat pažymi, kad Komisija pati skatino Japonijos gamintojus taikyti tokią prekybos

politiką, kuriai dabar prieštarauja, nors nepateikė įrodymų dėl savanoriško apribojimo susitarimų galiojimo pabaigos datos. Apskritai Japonijos ieškovės, pagrįsdamos savo prašymus sumažinti baudas, teigia, kad savanoriško apribojimo susitarimų galiojimas buvo pratęstas (žr. 136 ir tolesnius bei 511–513 punktus).

- 75 Antra, Japonijos plieno vamzdžių gamintojai į Bendrijos kontinentines rinkas neeksportavo besiūlių anglinio plieno vamzdžių dėl didelių maito mokesčių pagal Bendrąjį maito tarifą. Nuo 1977 m. iki 1994 m. besiūlių plieno vamzdžių importo į Bendrijos kontinentines rinkas maito mokesčiai nebuvo mažesni kaip 9%. Ginčijamo sprendimo 138 konstatuojamojoje dalyje esantis teiginys, kad Komisija atsižvelgė į šią aplinkybę, niekaip nepaaiškina, kodėl, Komisijos manymu, ji negalėjo būti laikoma kliūtimi japonų pardavimams. *Sumitomo* šiuo atžvilgiu teigia, kad Lotynų Amerikos gamintojams buvo taikomi mažesni maitų tarifai pagal bendrųjų lengvatų sistemą. Komisijos nustatytu pažeidimo laikotarpiu taip pat buvo sudaryta daug laisvosios prekybos susitarimų su Centrinės ir Rytų Europos valstybėmis, kuriais panaikinti maito mokesčiai šių šalių plieno produktams. Dėl šių aplinkybių importo iš visų šių šalių padėtis buvo geresnė nei importo iš Japonijos.

- 76 Trečia, transporto išlaidos ir naudojimui sausumoje skirtų vamzdžių pakrovimo-iškrovimo Bendrijos paskyrimo uoste, taip pat pristatymo į galutinę vietą jūra ar žeme išlaidos sumažina Japonijos plieno vamzdžių gamintojų konkurencinį pranašumą Bendrijos kontinentinėse rinkose, palyginti su Europos gamintojais. Be to, Europos kontinentinėse rinkose vamzdžių užsakoma mažai, todėl transporto išlaidos už pristatytos produkcijos toną atitinkamai didesnės. Standartinių OCTG produktų, kurie minimi ginčijamame sprendime, transporto išlaidos, vertinant procentais nuo sąskaitos vertės, yra ypač didelės dėl palyginti mažos jų kainos. Šiuo atžvilgiu Japonijos gamintojai pateikia įvairius skaičiavimus, kurie, jų teigimu, yra pagrįsti tikromis besiūlių vamzdžių tiekimo į Europą kainomis. Komisijos pastebėjimas, kad siekiant sumažinti transporto išlaidas kroviniai gali būti grupuojami, nepaneigia šio teiginio, nes reikia pripažinti, kad, nepaisant šios galimybės išlaidų lygis išlieka per aukštas. Didelės Japonijos gamintojų transporto

išlaidos taip pat buvo patvirtintos 1994 m. birželio 6 d. Ryšių komiteto laiške, nors laiško paskirtis buvo atkreipti Komisijos dėmesį į grėsmę, kurią kelia vamzdžių importas iš Japonijos. Ši aplinkybė netiesiogiai patvirtinta ir Komisijos sprendimuose, konkrečiai – 1992 m. lapkričio 12 d. Sprendimo dėl koncentracijos suderinamumo su bendrąja rinka 93/247/EEB (byla IV/M.222 — *Mannesmann prieš Hoesch*, OL L 114, 1993, p. 34) 102 konstatuojamojoje dalyje. Remiantis 1998 m. vasario 26 d. Komisijos sprendimu dėl koncentracijos suderinamumo su bendrąja rinka (byla IV/M.1014 — *British Steel prieš Europipe*, OL C 181, p. 3) taip pat galima daryti išvadą, kad atstumas yra didelė kliūtis ne Bendrijos gamintojams paroduodant mažus žemos specifikacijos produkcijos kiekius.

- 77 Tuo klausimu *JFE-Kawasaki* nurodo, kad Japonijos gamintojai buvo nepalankioje padėtyje ne tik lyginant su Europos gamintojais, bet ir su kitais trečiųjų valstybių gamintojais. Pavyzdžiui, gabenimo iš Japonijos į Italiją ar Jungtinę Karalystę išlaidos buvo 40–50 % didesnės nei gabenimo išlaidos iš Argentinos. Atsakydama į Komisijos argumentą, kad iš ginčijamo sprendimo 5 priedo matyti, jog Italijos rinka buvo apsaugota nuo importo iš Japonijos, bet ne iš kitų trečiųjų valstybių, *Sumitomo* nurodo, kad šis priedas yra susijęs su visais OCTG vamzdžiais bei transportavimo vamzdžiais, todėl negali būti taikomas vertinant specifinę produktų, nurodytų ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, situaciją.

- 78 *JFE-Kawasaki* ir *JFE-NKK* atmeta Komisijos teiginį sprendimo 137 konstatuojamojoje dalyje, kad dėl struktūrinio pertekliaus plieno vamzdžių rinkoje visi pardavimai už didesnę kainą nei kintamosios išlaidos yra pateisinamos, o tokie pardavimai leidžia padengti pastoviasias išlaidas. Pirma, palyginti su kitais plieno produktais, plieno vamzdžių transportavimo išlaidos dėl jų didelių matmenų yra ypač didelės. Antra, Komisija neįvertino aplinkybės, kad Japonijos gamintojų plieno gamybos

pajėgumai yra nedideli, ir dėl to jie siekia gauti maksimalų pelną parduodami kuo daugiau produktų su didesne pelno marža. Taigi aplinkybės, kad pardavus konkretų produktą būtų padengtos kintamosios išlaidos, nepakanka norint pripažinti, jog Japonijos gamintojai turi komercinį interesą vykdyti tokius pardavimus.

79 Į Komisijos teiginį, kad plieno produktų gamybos pajėgumai yra specializuoti, ir todėl jų negalima skirti produktų, kurių pelno dalis yra didžiausia, gamybai, *Kawasaki* atsako, kad visų plieno produktų pirmasis gamybos proceso etapas sutampa, o būtent šiuo etapu produkcijos apimtys ir yra ribotos. *Sumitomo* taip pat pažymi, kad produkcijos perteklius Europos gamintojus veikia taip pat kaip Japonijos gamintojus. Todėl ši aplinkybė vertintina kaip neutrali, o dėl kitų minėtų priežasčių atsirandančios nepalankios aplinkybės bet kuriuo atveju išliktų, net jei Japonijos gamintojai turėtų interesą parduoti vos mažesnėmis už kintamąsias išlaidas kainomis.

80 Ketvirta, Japonijos gamintojai, palyginti su jų konkurentais Europoje, yra nepalankioje padėtyje dėl pristatymo terminų. Japonijoje pagamintų plieno vamzdžių atgabenimas į Europą trunka nuo keturių iki šešių savaičių. Ginčijamo sprendimo 137 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, kad nagrinėjamos įmonės pristatymo terminų nelaiko OCTG „premium“ vamzdžių, naudojamų konkrečioms projektams Jungtinės Karalystės kontinentiniame šelfe, importo iš Japonijos kliūtimi, tačiau tokia išvada netaikytina standartiniams OCTG vamzdžiams. Kartą pasirinkus vieną iš įvairių gamintojų siūlomų „premium“ tipo jungčių OCTG „premium“ vamzdžių naudotojui būtų brangu pakeisti tos jungties tipą, todėl pristatymo terminų reikšmė rinkoje yra mažesnė. Tačiau standartinių OCTG vamzdžių rinkoje galimybė pristatyti vamzdžius per labai trumpą laiką yra didelis privalumas.

Vamzdžių projektams transportavimo atveju dėl ypatingos darbo su šiais vamzdžiais tvarkos, tiekėjas privalo laikytis labai trumpų terminų, o tai lemia dar didesnę pristatymo terminų svarbą. Pagaliau, kadangi OCTG produktai ir vamzdžiai transporto projektams parduodami tiesiogiai vartotojams, šios kliūtys nebūtų galima apeiti vykdant netiesioginius pardavimus per didmeninius tarpininkus.

- 81 Penkta, kiekvienos iš keturių Bendrijos valstybių narių, kuriose buvo galimi didžiausi pardavimai sausumoje, konkrečiai – Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Jungtinės Karalystės vidaus rinkose dominavo nacionalinis gamintojas. Tokia situacija nebūtinai susidarė dėl susitarimo pasidalyti rinkas, nes ją lėmė objektyvios, ypač ekonominės aplinkybės, palankesnės nacionaliniams gamintojams. Nacionalinių gamintojų padėtį sustiprino jų pagrindinių klientų šioje rinkoje – nacionalinių dujų transporto ir paskirstymo įmonių, kurios dažnai yra valstybės įmonės, – prekybos politika. Sprendime 93/247 Komisija patvirtino, kad tokia situacija yra susidariusi.
- 82 Pavyzdžiui, nagrinėjamu laikotarpiu *Corus* (anksčiau – *British Steel*) turėjo išskirtinius ryšius su bendrovėmis *British Gas* ir *BP* (anksčiau – *British Petroleum*). Pastarosios atveju tai įrodo Komisijos bylos 681 puslapyje esantis dokumentas „*BP engineering* ir *British Steel* techninių ryšių susitikimo protokolas“ (*Minutes of technical liaison meeting by BP engineering/British Steel*). *Dalmine* darbuotojų parodymai, esantys Komisijos bylos 8220 b 4 puslapyje (toliau – *Dalmine* darbuotojų parodymai), taip pat patvirtina, kad jie siūlė kyšius svarbiausios Italijos naftos ir dujų bendrovės *Agip* darbuotojams, siekdami užtikrinti, kad, viena vertus, šios bendrovės besiūlių plieno vamzdžių užsakymai nebūtų perduoti kitiems gamintojams ir, kita vertus, *Agip* apskritai teiktų pirmenybę Italijos gamintojams. Komisijos bylos 2298 puslapyje esantis dokumentas „Susitikimas su *Distrigaz*“ (*Rencontre avec Distrigaz*) taip pat patvirtina bendrovės *Distrigaz* norą neperduoti užsakymų ne Bendrijos tiekėjams. Apskritai 1990 m. rugsėjo 17 d. Tarybos direktyvų 90/531/EEB dėl subjektų, veikiančių vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, pirkimų procedūrų 11 ir 12 konstatuojamosiose dalyse patvirtinama, kad prieš jai įsigaliojant viešosios dujų ir naftos gavimo, transportavimo bei platinimo

rinkos buvo uždarnos. Be to, priešingai nei galima spręsti iš ginčijamo sprendimo, direktyvos 29 straipsnis, reglamentuojantis trečiųjų valstybių gamintojų padėtį ateityje, jiems nesuteikia vienodo priėjimo prie Europos viešųjų rinkų. JFE-NKK teigimu, Japonijos gamintojai ne visiškai pasinaudojo Direktyvoje 90/531 įtvirtintomis normomis, nes Susitarimas dėl viešųjų rinkų (pridedamas prie 1979 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimo 81/271/EEB dėl daugiašalių susitarimų, pasiektų 1973–1979 m. derybomis dėl prekybos, sudarymo; OL L 71, 1980, p. 1) netaikomas naftos ir (arba) dujų paieškų, gavimo bei transportavimo sektoriams.

- 83 Šešta, Europos įmonės, siekdamos pašalinti ne Bendrijos gamintojus iš Bendrijos rinkų, pateikė Komisijai skundus dėl antidempingo. 1977–1998 m. prieš ne Bendrijos besiūlių plieno vamzdžių gamintojus buvo pradėtos septynios procedūros, iš kurių tik po vienos nebuvo imtasi priemonių arba nebuvo nustatytas muitas. Nors nė viena iš šių antidempingo procedūrų nebuvo susijusi su importu iš Japonijos, Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos atžvilgiu tai yra normalu, nes valstybių narių kontinentinio šelfo zonos neįėjo į to laiko Bendrijos antidempingo teisės normų teritorinę taikymo sritį. Tačiau tokios procedūros pradėjimo galimybė turėjo stiprų atgrasantį poveikį Japonijos eksportuotojams kontinentinių rinkų atžvilgiu, priešingai nei teigia Komisija ginčijamo sprendimo 137 konstatuojamojoje dalyje. Iš tiesų dėl Komisijos vykdomų tyrimo priemonių vien antidempingo procedūros pradėjimas gerokai padidintų Japonijos gamintojų darbo krūvį. Šio argumento pagrįstumą patvirtina tai, kad iš Pažymos prezidentams paaiškėja, jog Europos įmonės planuoja Japonijos įmonėms grasinti pateikti antidempingo skundus. Kaip įrodo 1994 m. birželio 6 d. Ryšių komiteto laiškas, Europos gamintojai spaudė Komisiją išplėsti Bendrijos muitų teritoriją į valstybių narių ofšorines rinkas.

84 Septinta, dar viena svarbi prekybos kliūtis buvo išlaidos, susijusios su įvairių Bendrijos valstybių narių nacionalinių standartų laikymusi, ir labai skirtingos licencijavimo sąlygos. Iš esmės API standartas buvo tik bazinis standartas, be kurio reikėdavo laikytis nacionalinių, ir net konkrečių klientų papildomų normų. Pavyzdžiui, Vokietijoje, *Nippon* teigimu, buvo reikalingas sertifikatas, užtikrinantis produkcijos gamybos ir kontrolės kokybę bei darbuotojų kvalifikaciją. Sertifikatų suteikimo procedūros metu kas dvejus ar trejus metus reikėtų pateikti daugybę dokumentų vokiečių kalba ir sumokėti iki 45 000 Vokietijos markių dydžio mokesčių. Savo Sprendime 93/247 Komisija pripažino, kad tokios nacionalinės normos yra kliūtis plieno vamzdžių prekybai Bendrijos viduje. Ši aplinkybė ypač reikšminga importui iš Japonijos. Toks Sprendime 93/247 pateiktas objektyvus vertinimas šioje byloje negali būti atmestas Komisijos nurodytu pagrindu, kad ji neturėjo duomenų apie pažeidimą, priimdama sprendimą. Dėl konkrečių naftos bendrovių individualių reikalavimų *JFE-Kawasaki* pažymi, kad Prancūzijos bendrovė *Total* ir Italijos bendrovė *Agip* reikalauja visų jiems pristatomų plieno vamzdžių *off-line* patikrinimo. Tokio reikalavimo laikymasis padidina išlaidas daugiau kaip 100 JAV dolerių už tūkstantį tonų.

85 Aštunta, JFE-NKK, *Nippon* ir *JFE-Kawasaki* savo dubliuose nurodė, kad *Corus* pasinaudojo Jungtinės Karalystės vyriausybės politika, skatinančia Britanijos tiekėjų pardavimus šios valstybės kontinentiniame šelfe. Britanijos vyriausybė įgyvendino šią politiką įsteigdama Kontinentinio šelfo rinkos aprūpinimo tarnybą (*Offshore Supplies Office*, toliau – OSO). Darant spaudimą Jungtinės Karalystės kontinentinio šelfo zonoje aktyviai veikiantiems ekonominiais subjektams OSO 1972 m. pavyko padidinti Britanijos tiekėjų rinkos dalį nuo 25 iki 30 % (remiantis 1997 m. Britanijos prekybos ir pramonės ministerijos išleista ataskaita DTI, pateikiama bylos T-67/00 dubliko 4 priede; toliau – DTI ataskaita), 1984 m. – iki 75 % ir 1987 m. – iki 87 % (remiantis Europos Bendrijų biuletenio priedo Nr. 6/1988 115 punktu). Tokiomis aplinkybėmis *Corus* buvo nenaudinga su Japonijos gamintojais sudaryti susitarimą, kuriuo jai būtų užtikrinta santykinė ofšorinės rinkos apsauga, nes ji jau naudojosi OSO teikiama stipria apsauga. Be to, Pagrindinių taisyklių, ir ypač Patobulintų

pagrindinių taisyklių, esmė buvo susijusi su dėl šios nacionalinio pirmumo politikos atsiradusia privilegijuota *Corus* padėtimi ofšorinėje Didžiosios Britanijos rinkoje, kuria taip pat naudojosi ir kiti Europos gamintojai, tiekę *Corus* nesriegiuotus vamzdžius šiai uždarius savo gamyklą Clydesdale. Bet kuriuo atveju ginčijamas sprendimas šiuo atžvilgiu yra akivaizdžiai klaidingas, nes jame neatsižvelgiama į OSO vaidmenį Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje. Ši Britanijos pirmenybės sistema buvo taikoma iki 1993 m. liepos, kai ji buvo pakeista Direktyvoje 90/531 numatyta Bendrijos pirmenybės sistema. JFE-NKK teigia nežinojusi apie šias aplinkybes, o jas patvirtinančius dokumentus, kurie pridėti prie dubliko, gavusi tik po ieškinio byloje T-67/00 pateikimo.

- 86 Šios trys ieškovės taip pat nurodo, kad jų teiginius šiuo klausimu patvirtina kai kuriuose Komisijos pateiktuose įrodymuose minima OSO vykdoma politika. Jos teigia, kad dokumente „VAM BSC sutarties atnaujinimas“ pripažįstama, jog „nereikia atverti durų (japonams), suteikiant jiems „british content“. Taip pat dokumento dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo autorius teigia: „negalima atmesti, kad (19)93 m. OSO suteiks Europos gamintojams 3 % lengvatos, kurią šiuo metu suteikia Britanijos gamintojams“. Dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo pateikiamos nuorodos į Europos Bendrijos sustiprinimą ir 3 % lengvatos taikymą Europos gamintojams yra susijusios su Direktyvos 90/531, numatančios Bendrijos pirmenybę, jei Bendrijos gamintojų kainos neviršija trečiųjų šalių gamintojų daugiau kaip 3 %, įsigaliojimu.

- 87 Prekybos politikos priežastimis taip pat galima paaiškinti, kodėl beveik nė vienas Europos gamintojas neteikia besiūlių plieno vamzdžių į Japoniją, kaip tai parodoma ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje pateikiamoje lentelėje. Taigi bet kokio rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymas neturėtų komercinio pagrindo.

88 Kita vertus, iš 1994 m. birželio 6 d. Ryšių komiteto laiško paaiškėja, kad viešosios Japonijos rinkos plieno vamzdžių sektoriuje buvo visiškai neprieinamos Europos gamintojams. Japonijos vamzdžių rinkoje dominavo dideli konsorciumai, glaudžiai susiję su vamzdžių gamintojais, Europos gamintojams transporto ir pardavimo išlaidos Japonijoje buvo pernelyg didelės, o naftos ir dujų paieškos bei gamybos veikla bei kartu OCTG vamzdžių sektoriai bet kuriuo atveju buvo labai suvaržyti. Be to, remiantis 1994 m. lapkričio 16 d. Europos plieno vamzdžių gamintojų asociacijos Komisijai išsiųstu fakso pranešimu, užsienio plieno vamzdžių gamintojai, norintys parduoti savo produkciją Japonijoje, pagal Japonijos teisę privalėjo užpildyti itin detalų klausimyną.

89 Visų pirma, Komisija teigia, kad ginčijamas sprendimas yra pagrįstas iš esmės tik susitarimo tikslu riboti konkurenciją. Dėl šios priežasties jai nebuvo būtina įrodyti konkretaus pažeidimo, nurodyto ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, poveikio Bendrijos rinkoms. Iš tiesų, net pripažinus, kad Japonijos ieškovių išvardytomis prekybos kliūtimis galima paaiškinti, kodėl jie neparduoda ginčijamame sprendime nurodytų produktų Bendrijos rinkose, Komisija vis tiek įrodė, kad buvo sudarytas susitarimas, kurio tikslas – suvaržyti konkurenciją. Bet kuriuo atveju aplinkybės, kuriomis remiasi ieškovės, kiek jos yra reikšmingos, tik pasunkina nusižengimo laipsnį, o ne jį palengvina, kaip nurodo ieškovės. Šiuo atžvilgiu Komisija remiasi šio sprendimo 66 punkte minėtu „Cementas“ sprendimu, kuriame nuspręsta, kad ekonominė analizė, parodanti objektyvių kliūčių egzistavimą, negali pakeisti nepaneigiamos rašytinių įrodymų tikrovės. Pirmosios instancijos teismas taip pat pabrėžė, kad jei ieškovių pateikta ekonominė analizė pasitvirtina, ši aplinkybė tik padidina svarstomo pažeidimo sunkumą, nes sudarydamos susitarimą įmonės siekė panaikinti nedidelę nagrinėjamoje rinkoje likusią efektyvios konkurencijos dalį (sprendimo 1087 ir 1088 punktai).

- 90 Į *JFE-Kawasaki* argumentą, kad ginčijamame sprendime Jungtinės Karalystės ofšorinė rinka nebuvo laikoma susitarimo dėl rinkų pasidalijimo dalimi, Komisija atsako, kad ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje labai aiškiai nurodoma, kad ši rinka buvo susitarimo dalis tiek, kiek ji buvo „iš dalies apsaugota“.
- 91 Antra, Komisija bet kuriuo atveju mano pateikusi pakankamai teisinių įrodymų, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas susitarimas turėjo konkretų poveikį Bendrijos rinkoms. Konkrečiai šio sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje pateikiama lentelė rodo, kad susitarimas labai plačiai buvo veiksmingai taikomas Europos rinkose. Tam tikros Japonijos gamintojų konkurencijos buvimas Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje negali paneigti pagrindinio ginčijamame sprendime nurodyto pažeidimo, nes ši rinka buvo apsaugota tik iš dalies.
- 92 Dėl argumento, jog kai kurie Komisijos minimi dokumentai, pavyzdžiui, Pažyma prezidentams ir dokumentas „Entretien BSC“ įrodo, kad Europos gamintojai bijojo Japonijos konkurencijos ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje, Komisija nurodo, kad ši baimė atsirado dėl iš dalies apsaugoto šios rinkos statuso, kuris buvo ypatingos įtampos tarp susitarimo dalyvių priežastis. Taigi šis argumentas nekelti abejonių dėl susitarimo buvimo.
- 93 Komisija taip pat teigia, kad JFE-NKK, *Nippon* ir *JFE-Kawasaki* pirmą kartą dublike pateiktas argumentas dėl pranašumo suteikimo Britanijos produktams, naudojamiems naftos pramonėje Jungtinės Karalystės kontinentinio šelfo rinkoje, sistemos, yra naujas pagrindas. Jis yra nepriimtinas pagal Darbo reglamento 48 straipsnio 2 dalį. Be to, šis argumentas buvo grindžiamas įrodymais, pridėtais prie dubliko, kurie yra nepriimtini remiantis Procedūros reglamento 48 straipsnio 1 dalimi, nes *Nippon* ir *JFE-Kawasaki* nebandė pateisinti pavėlavimo pateikti šiuos įrodymus. Dėl

JFE-NKK, kuri tik pažymi ieškinio pateikimo metu nežinojusi apie šių įrodymų, Komisija teigia, kad toks argumentas nėra tikėtinas.

- 94 Dėl JFE-NKK Komisija taip pat pažymi, kad šis naujas pagrindas yra nepriimtinas pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą.
- 95 Bet kuriuo atveju šie nauji argumentai nėra pagrįsti.
- 96 Be to, Komisija teigia, kad prekybos kliūtys, kuriomis remiasi Japonijos ieškovės, niekada visiškai neužkirto kelio Japonijos vamzdžių importui į Bendriją. Šiuo atžvilgiu Komisija pažymi, kad nė viena iš Japonijos ieškovių nurodomų prekybos kliūčių nesutrukdė importuotojams iš trečiųjų šalių, pavyzdžiui, Lotynų Amerikos, eksportuoti ginčijamame sprendime nurodytus produktus į Bendrijos kontinentines rinkas.
- 97 Pagaliau tai, kad, kaip teigiama, Bendrijos gamintojai netiekė besiūlių plieno vamzdžių į Japoniją, nėra pagrindinis ginčijamo sprendimo elementas, nes tai nėra tiesiogiai susiję su prekybos su Japonija suvaržymais. Komisija teigia, kad 1994 m. birželio 6 d. Ryšių komiteto laiškas ir 1994 m. lapkričio 16 d. Europos plieno vamzdžių asociacijos fakso pranešimas, Japonijos ieškovių pateikiami siekiant įrodyti uždarą Japonijos rinkos pobūdį, yra susiję su laikotarpiu, kai Komisijai apie neteisėtą susitarimą nebuvo žinoma. Dėl to Komisija daro išvadą, kad šiuose dokumentuose Europos gamintojų pateikiami paaiškinimai buvo iš esmės skirti nuslėpti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą. Bet kuriuo atveju priežastys, dėl kurių šalys sudarė susitarimą, nėra svarbios norint įrodyti jo buvimą.

Dėl pirmojo pagrindo antrosios dalies, susijusios su įrodymų įrodomosios galios nebuvimu

- 98 Japonijos ieškovių nuomone, Komisijos pateikiami dokumentai neįrodo jokios bendros šalių valios sudaryti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje uždraustą sprendimą ir bet kuriuo atveju neįrodo Japonijos gamintojų dalyvavimo šiame pažeidime. Šiuo atžvilgiu Japonijos ieškovės nurodo, kad jos nėra minimos beveik nė viename iš šių dokumentų, todėl Komisija neturėtų jais remtis ieškovių atžvilgiu. Taigi ginčijamo sprendimo 1 straipsnis turėtų būti panaikintas, nes jis parentas nepakankamai teisiškai pagrįstu tyrimu ir dėl to pažeidžia EB 81 straipsnio 1 dalį. JFE-NKK ir *Nippon* teigia, kad šiuo atžvilgiu padaryta akivaizdi vertinimo klaida.
- 99 Japonijos ieškovių nuomone, Komisijos pateiktuose dokumentuose jų Europos konkurentai viso labo teigia, kad dėl prekybos kliūčių Japonijos gamintojai negalėjo eksportuoti savo produkcijos į Europos rinką. Be to, Japonijos ieškovės pažymi, kad įrodymų, susijusių su transporto projektų vamzdžiais buvo ypač mažai, todėl reikia panaikinti ginčijamą sprendimą bent jau šių produktų atžvilgiu. JFE-NKK taip pat nurodo, kad tariamas Europos-Japonijos klubo reorganizavimas per 1993 m. lapkričio 5 d. įvykusį susitikimą priėmus Patobulintas pagrindines taisykles (ginčijamo sprendimo 83–94 konstatuojamosios dalys) nėra minimas įvairiuose dokumentuose, kuriais remiasi Komisija. Ji konkrečiai nurodo Pažymą prezidentams, dokumentą „g) japonai“ ir dokumentą „Pasidalijimo raktas“.
- 100 JFR-NKK tvirtina, kad bet kuriuo atveju Komisija netinkamai ištyrė dokumentus, kuriuose minimos Pagrindinės taisyklės ir Patobulintos pagrindinės taisyklės, ir konkrečiai – iš *Dalmine* gautus dokumentus. Iš tiesų, remiantis Komisijos byloje pateikiamais įrodymais, taip pat būtų galima daryti išvadą, kad šios taisyklės susijusios su būtinu Bendrijos pramonės racionalizavimu, o ne neteisėtu susitarimu. Šiuo atžvilgiu JFE-NKK remiasi 1993 m. gegužės–rugpjūčio *Dalmine* dokumentu „Besiūlių plieno vamzdžių sistema Europoje ir rinkos vystymasis“ (*Seamless Steel tube System in Europe and Market Evolution*), esančiu Komisijos bylos 2051

puslapyje (toliau – dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“), kuriame teigiama: „visiems naudingas (*Corus*) problemos sprendimas galimas tik Europos mastu įgyjant ir uždariant gamyklas pagal racionalizavimo planą. Mes matome šį procesą vykstant remiantis pagrindiniais etapais <...>“. Priešingai nei teigia Komisija, 1992 m. spalio 6 d. įvykęs susitikimas, kaip rodo jo protokolas, esantis Komisijos bylos 15178 puslapyje, buvo skirtas ne tik Centrinės ir Rytų Europos rinkoms, bet iš dalies – ir Bendrijos pramonės racionalizavimui. Be to, šią racionalizavimo politiką palaikė Komisija. Todėl JFE-NKK tvirtina, kad Komisijos kaltinimas dėl įmonių elgesio, kurio jos laikėsi atsižvelgdamos į šios institucijos patarimus, nėra logiškas. Be to, JFE-NKK teigia, kad nė vienas iš Komisijos pateiktų dokumentų neįrodo ryšio tarp ginčijamo sprendimo 88 ir 89 konstatuojamosiose dalyse nurodyto Belgijos bendrovės NTM uždarymo ir Japonijos gamintojų padėties.

- 101 JFE-NKK taip pat teigia, kad Komisijos pateikti įrodymai neįrodo to rinkos apibrėžimo, kuriuo remiantis buvo konstatuotas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas. Kadangi tikslus atitinkamos rinkos apibrėžimas yra būtinas vertinant konkretaus susitarimo neigiamą poveikį konkurencijai (žr., be kita ko, šio sprendimo 57 punkte minėtą sprendimą *SIV ir kt. prieš Komisiją*), toks įrodymų trūkumas yra pakankama priežastis panaikinti ginčijamą sprendimą.

- 102 Pasak Japonijos ieškovių, 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas yra labai nekonkretus ir neįrodo Komisijos inkriminuojamo susitarimo egzistavimo. Iš tiesų šiame labai trumpame pranešime iš esmės nurodoma, kad vidaus rinkos naudojasi apsauga, tačiau neminimas šios apsaugos pobūdis bei tiksliai apimtis. Priešingai nei teigia Komisija, 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas nepatvirtina, kad sąvoka „Pagrindinės taisyklės“ reiškia nacionalinių rinkų apsaugą uždraudžiant visiems

gamintojams parduoti plieno vamzdžius jų konkurentų, esančių susitarimo šalimis, nacionalinėse rinkose. *JFE-Kawasaki* šiuo atžvilgiu pažymi, kad Verluca šiame pareiškimе aiškino tik vieno dokumento, konkrečiai – Informacijos dėl klubo, turinį, o ji neišaiškina susitarimo funkcionavimo.

103 Kita vertus, 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimе nebuvo patvirtinta, kad Jungtinės Karalystės nacionalinė rinka – viena tų, kur pasiūla buvo apribota dėl kitų gamintojų, esančių susitarimo šalimis, atsisakymo tiekti vamzdžius į šias rinkas. Iš tiesų šiame pareiškimе Jungtinės Karalystės rinka apibūdinama kaip iš dalies apsaugota, nes prieš teikdamas pasiūlymą konkurentas turėjo susisiekti su vietiniu vamzdžių gamintoju, bei pažymima, kad šios taisyklės dažniausiai buvo laikomasi. *Nippon* aiškiai neigia susisiekusi su *Corus* prieš pateikdama pasiūlymą nagrinėjamoje rinkoje ir nurodo, kad Komisija nepateikė tai paneigti galinčių įrodymų. Bet kuriuo atveju Japonijos ieškovės teigia, kad Komisijos argumentas, jog iš dalies apsaugotos Britanijos ofšorinės rinkos statusas yra suderinamas su Japonijos pardavimų rinkoje buvimu, neleidžia pakankamai tiksliai suprasti, kokie, Komisijos manymu, yra Japonijos gamintojų įsipareigojimai šios rinkos atžvilgiu.

104 Dėl Komisijos nuostatos, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas buvo ypač įtikinantis ir prireikus galėtų būti vienintelis pažeidimo įrodymas, *Sumitomo* ir JFE-NKK pažymi, kad Komisijos 66 punkte nurodytas „Cemento“ sprendimo 1838 punktas yra susijęs tik su tuo pačiu metu atsiradusiais įrodymais. Be to, remiantis šio sprendimo 58 punkte minėtu sprendimu *Enzo-Gutzeit prieš Komisiją*, darytinos dvi išvados: pirmą, kad vienos įmonės prisipažinimas negali būti laikomas įrodymu prieš kitą įmonę, jeigu jis nėra paremtas kitais įrodymais (91 punktas), ir, antra, jei toks prisipažinimas yra paremtas pareiškimą padariusiojo įsitikinimu, reikia, kad tas asmuo pagrįstų šį įsitikinimą; kitu atveju Komisija negali jo panaudoti prieš trečiuosius asmenis (šio sprendimo 131 punktas). Pagaliau Komisijos

argumentas, kad ji neprivalo iširti kiekvieno įrodymo atskirai, yra nesuderinamas su 58 punkte minėtame sprendime *Enso-Gutzeit prieš Komisiją*, konkrečiai 102 ir 151–153 punktuose išsakytu Pirmosios instancijos teismo nuomone.

- 105 Be to, 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas nebuvo paremtas kitais ginčijamame sprendime nurodytais įrodymais, konkrečiai – susijusiais su 1 straipsnyje minimų produktų rūšimi, Pagrindinių taisyklių prasme ir apimtimi bei pažeidimo trukme.
- 106 Ginčijamame sprendime ir 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nurodyti produktai – standartiniai OCTG vamzdžiai ir vamzdžiai transporto projektams nesutapo su nurodytais kituose Komisijos pateiktuose dokumentuose, turėjusiuose paremti šį pareiškimą, būtent – dokumentuose iš tuometinės Verluca darbovietės *Vallourec*. Tokiomis aplinkybėmis kiti dokumentai ginčijamo sprendimo 1 straipsnio pažeidimo atžvilgiu neturi įrodomosios galios.
- 107 Dokumentai „Pastabos dėl VAM sutarties“, „Strateginės pastabos“, „VAM BSC sutarties atnaujinimas“, dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo ir dokumentas „Entretien BSC“ buvo susiję su BAM tipo „premium“ jungtimi sriegiuotais vamzdžiais, o ne su standartiniais OCTG vamzdžiais.
- 108 Japonijos ieškovių teiginį patvirtina ir tai, kad dokumente „Strateginės pastabos“ nurodoma „P rinka“, t. y. OCTG „premium“ vamzdžių rinka, bei kad Verluca aiškiai pažymi, kad jo analizė neapima standartinių *Buttress* srieginių jungčių (Komisijos bylos 15619 puslapis). Be to, nuorodos į bendrovę *Hunting* ir kitas jungtis dokumente „Entretien BSC“ yra susijusios su OCTG „premium“, o ne standartiniais OCTG vamzdžiais, kaip teigia Komisija. Galiausiai šio dokumento autorius nurodo būtinybę „neutralizuoti *Fox*“ – *JFE-Kawasaki* užpatentuotą „premium“ jungtį.

Dokumente „Pastabos dėl VAM sutarties“ kalbama apie nesrieguotus vamzdžius ir vietoje srieguojamus OCTG „premium“ vamzdžius, tarp jų – ir apie vamzdžius su *Fox* jungtimis. Dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo taip pat susijęs su nerūdijančio plieno produktais, kuriems, neatsižvelgiant į srieginės jungties rūšį, ginčijamas sprendimas, remiantis jo 28 konstatuojamąja dalimi, yra netaikomas.

- 109 Apibendrinant – nė vienas iš šių dokumentų nebuvo susijęs su transporto vamzdžiais. Bet kuriuo atveju šiuose dokumentuose yra pateikiami tik *Vallourec* darbuotojų svarstymai ir spėliojimai, o jose minimos Pagrindinės taisyklės plačiau neaiškinamos. Todėl šie įrodymai nepatvirtina, kad įmonių, kurioms skirtas ginčijamas sprendimas, požiūriai sutapo, todėl negali būti laikomi neprieštariniais įrodymais 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo atžvilgiu.
- 110 Komisija taip pat remiasi 1994 m. sausio 27 d. *Vallourec* vidiniu dokumentu „Compte rendu de l'entretien avec JF à Bruxelles le 25/1“ (toliau – susitikimo su JF protokolas), esančiu Komisijos bylos 4822 puslapyje. Šis dokumentas nereikšmingas, nes yra susijęs tik su „trapecijos formos srieginėmis jungtimis ir VLR vamzdžiais su NTM srieginėmis jungtimis“, o ne ginčijamame sprendime minimais produktais.
- 111 Be to, Komisija rėmėsi Pažyma prezidentams ir dokumentu „g) japonai“, nors neįmanoma nustatyti tikslios jose minimų produktų grupės. Iš tiesų šiuose dokumentuose kalbama ir apie kitus nei ginčijamame sprendime bei 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime minimus produktus, kaip antai nerūdijantys OCTG vamzdžiai ar suvirinti vamzdžiai, bei apie produktų grupes, kurių dalis nurodyta sprendime, o dalis ne. Iš šių dokumentų aišku, kad juose pateikta analizė buvo susijusi vien su OCTG „premium“ vamzdžių rinkta, o ne pagrindinėje byloje nagrinėjamais produktais. Komisijos atsiliepime į ieškinį byloje T-68/00 pateiktas

argumentas, kad Pažyma prezidentams buvo parengta remiantis prielaida, jog tuo metu egzistavę susitarimai apėmė tik standartinius OCTG vamzdžius, o ne OCTG „premium“ vamzdžius, patvirtina, kad dokumente minima „Japonijos agresija“ tikrai buvo susijusi su standartiniais OCTG vamzdžiais.

- 112 Dokumentas „Pasidalijimo raktas“ apima kur kas mažesnę produktų grupę nei nurodyta 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime. Iš tikrųjų šiame dokumente kalbama apie „atvirusius konkursus besiūliams vamzdžiams API“ (*SMLS API OPEN TENDER*). Taigi šis dokumentas yra susijęs vien su standartinių OCTG vamzdžių rinka, kurioje skelbiami atvirieji konkursai. Japonijos ieškovės šiuo atžvilgiu teigia, kad remiantis 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu Europoje nebuvo svarbių konkursų tiekti jame nurodytus produktus. Taigi dokumente „Pasidalijimo raktas“ nurodytos rinkos nebuvo. Japonijos ieškovės patvirtina, kad ši išvada atitinka tuo metu Europos rinkoje buvusias aplinkybes ir teigia, kad pasiūlytas pasidalijimo raktas Europoje neturėjo jokios prasmės, nes buvo susijęs su neegzistuojančia rinka. *Sumitomo* manymu, pasidalijimo rakto autorius greičiausiai padarė klaidą, nes dokumentas niekaip negali būti nuosekliai bei racionaliai paaiškintas. Be to, ginčijamame sprendime nurodytu pažeidimo laikotarpiu viešųjų konkursų OCTG vamzdžiams Japonijoje nebuvo.

- 113 Priešingai nei tvirtina Komisija, akivaizdu, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ nėra susijęs su transportavimo vamzdžiais. Iš tikrųjų ginčijamo sprendimo 27 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad sutrumpinimas API reiškia standartinius OCTG vamzdžius, ir teisminio proceso metu ji negali pakeisti savo pozicijos dėl šio sutrumpinimo reikšmės. Be to, ši teiginį patvirtina dokumente „Pasidalijimo raktas“ vartojami sutrumpinimai C/S ir T/B. Pagaliau visiems OCTG vamzdžiams bei transportavimo vamzdžiams galioja API standartai, todėl reikia pripažinti, kad šis dokumentas taip pat susijęs su ginčijamame sprendime neminimais produktais.

114 Dėl rašytinių įrodymų, susijusių su pažeidimo padarymu, įrodomosios galios Japonijos ieškovės teigia, kad dokumente „Strateginės pastabos“ Verluca siūlė teikti pirmenybę VAM grupei; tokiu atveju Japonijos gamintojai galėtų toliau laisvai konkuruoti su VAM vamzdžiais Jungtinės Karalystės rinkoje. Be to, šis dokumentas susijęs su laikotarpiu, kai galiojo savanoriškų apribojimų susitarimai, ir rinkų pasidalijimo sistema buvo teisėta. Remiantis *Sumitomo*, jei Pirmosios instancijos teismas sutiktų su Japonijos ieškovių argumentais dėl savanoriškų apribojimų susitarimų trukmės (žr. šio sprendimo 139 ir tolesnius punktus), ši aplinkybė sumažintų visų 1990 m. dokumentų, įskaitant ir įvairius *Vallourec* dokumentus, įrodomąją galią. Iš tikrųjų jie galėtų būti vertinami tik kaip parengiamieji susitarimo dokumentai, o ne kaip įrodantys susitarimo buvimą jų parengimo metu. Be to, nuoroda į „dabartinę sistemą“ dokumente „Entretien BSC“ buvo aiškiai susijusi su Tolimaisiais Rytai, Pietų Amerika ir Artimaisiais Rytai, o tame pačiame dokumente pateikta nuoroda į pastovių kainų politiką „Šiaurės jūros reikalų“ (*aff North Sea*) atžvilgiu, dėl kurios laikymosi Japonijos gamintojai turi spręsti kiekvienu atskiru atveju, prieštarauja 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nurodytam draudimui Japonijos gamintojams parduoti aptariamus produktus. JFE-NKK šiuo atžvilgiu nurodo, kad Verluca yra dokumento „Entretien BSC“ autorius.

115 Be to, dokumente „Pastabos dėl VAM sutarties“ minima galimybė „gauti japonų sutikimą nesikišti į Jungtinės Karalystės rinką, kad problema būtų išspręsta tarp Europos atstovų“ įrodo, kad 1990 m. kovą akivaizdžiai nebuvo jokio susitarimo dėl Jungtinės Karalystės rinkos. Dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo dėl galimybės taikyti Patobulintas pagrindines taisykles, kurios „užkirstų japonams kelią į Jungtinę Karalystę“, vartojama tariamoji nuosaka, todėl galima spręsti, kad 1990 m. liepą susitarimo vis dar nebuvo.

116 Dokumentas „g) japonai“ ir Pažyma prezidentams buvo tik parengiamieji dokumentai, greičiausiai parengti *Corus* darbuotojo Europos gamintojų susirinkimui, kuris turėjo įvykti prieš 1993 m. lapkričio 5 d. Europos-Japonijos klubo susitikimą Tokijuje. Šie dokumentai taip pat neturėjo jokios įrodomosios galios dėl Japonijos gamintojų požiūrio ir juo labiau dėl jų galimo dalyvavimo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisijos nurodytame susitarime. Atvirkščiai, šie

dokumentai patvirtina, kad Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje Japonijos gamintojai buvo agresyvūs konkurentai, o Europos gamintojai tik bandė sudaryti susitarimą su Japonijos gamintojais, kurio turinys nėra aiškiai atskleistas. *Nippon* pažymi, kad dokumente „g) japonai“ aiškiai nurodytas jos agresyvumas Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje.

117 Be to, tariamai Pažymoje prezidentams ir dokumente „g) japonai“ numatyta Japonijos pardavimų apribojimo sistema yra nesuderinama su 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime pateiktu Pagrindinių taisyklių aiškinimu, kad Japonijos gamintojai turėjo susisiekti su *Corus* prieš patiekdami savo produkciją į Jungtinės Karalystės rinką. JFE-NKK pažymi, kad ginčijamame sprendime esantis Pagrindinių taisyklių apibūdinimas neatitinka nei kitų Komisijos pateiktų įrodymų, nei šių taisyklių aiškinimo atsiliepime į ieškinį byloje T-67/00. Remiantis teismų praktika, dėl tokio prieštaravimo ginčijamas sprendimas būtinai turi būti panaikintas (žr., be kita ko, šio sprendimo 57 punkte minėtą sprendimą *SIV ir kt. prieš Komisiją*).

118 Be to, Pažymoje prezidentams buvo minima Japonijos gamintojų pareiga apriboti „kai kurias siuntas“ („some of their deliveries“) į Jungtinės Karalystės kontinentinį šelfą, o ginčijamo sprendimo 101 ir 102 punktuose, nepaisant to, kalbama apie rinkų pasidalijimą. JFE-NKK nuomone, vien šio prieštaravimo pakanka, kad ginčijamas sprendimas būtų panaikintas. Iš dokumento „g) japonai“ matyti, kad Japonijos gamintojų manymu, pardavimams pagal sutartis nebuvo taikomi jokie susitarimai, o tai sumažina dokumento „Pasidalijimo raktas“, kuris Europos rinkų atžvilgiu yra susijęs tik su sutarčių sektoriumi, įrodomąją galią. Be to, Komisijos argumentas, kad šie dokumentai remiasi prielaida, jog susitarimas, įpareigojantis Japonijos gamintojus neparduoti ginčijamame sprendime nurodytų produktų Bendrijos kontinentinėse rinkose, jau buvo sudarytas, neįrodo paties susitarimo buvimo fakto arba jį įrodo ne taip tiksliai ir ne taip įtikinamai, kaip to reikalauja teismų praktika.

- 119 1994 m. birželio 20 d. dokumente „VAM licencija Siderca“ (*Licence VAM à Siderca*), esančiame Komisijos bylos 15809 puslapyje, nurodyta, kad *Mannesmann* privalo nesikišti į Jungtinės Karalystės rinką, tačiau, Japonijos ieškovių nuomone, niekur nėra patvirtinta, kad jos sutiko neparduoti savo vamzdžių Europos rinkose.
- 120 *JFE-Kawasaki* teigia, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ nėra priimtinas įrodymas, nes jis be datos, o Komisija neatskleidė nei jo autoriaus, nei jį perdavusio asmens. Dėl šių priežasčių ieškovės negalėjo sužinoti nei dokumento parengimo aplinkybių, nei priežasčių, kodėl jis buvo perduotas Komisijai. Tai būtų pirmasis kartas, kai Komisija pripažintų, kad įmonės įvykdė pažeidimą, remdamasi neidentifikuotu dokumentu. Komisijos teiginys ginčijamo sprendimo 121 ir 122 konstatuojamosiose dalyse, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ yra priimtinas ir patikimas, nes jį patvirtina kiti įrodymai, yra nepagrįstas, nes iš tikrųjų jis prieštarauja kitiems byloje dėl esminių aplinkybių pateiktiems įrodymams. Lotynų Amerikos gamintojų vaidmenį ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamojoje dalyje pripažįsta ir pati Komisija. *JFE-Kawasaki* šiuo atžvilgiu remiasi šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 72 punktu, pagal kurį Komisija privalo pakankamai tiksliai ir neprieštarinčiai įrodyti susitarimo arba suderintų veiksmų buvimą.
- 121 Bet kuriuo atveju *JFE-Kawasaki* sutinka su kitomis Japonijos ieškovėmis, kad net pripažinus dokumentą „Pasidalijimo raktas“ priimtinu, jis nebūtų patikimas įrodymas, nes nėra tinkamai identifikuotas. Tai, kad dokumentas nėra vienintelis įrodymas, kuriuo Komisija grindžia pažeidimo padarymą, nereiškia, jog nereikia įrodyti jo patikimumo. Be to, dokumentas „Pasidalijimo raktas“ prieštarauja Verluca pareiškimui 1997 m. gruodžio 18 d. dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ (*Vérification auprès de Vallourec*), esančiame Komisijos bylos 7317 puslapio 1.3 punkte, dėl to, ar Lotynų Amerikos gamintojai teigiamai atsiliepė į Europos gamintojų pasiūlymus 1993 m. pabaigoje, o tai kelia abejonių dėl šių įrodymų patikimumo. Taip pat, remiantis Komisijos bylos 10989A puslapyje pateiktu

Mannesmann vadovo B. Becher 1997 m. balandžio 22 d. atsakymu į klausimą dėl Pagrindinių taisyklių, užduotą 1997 m. balandžio 21 d. atlikto tyrimo *Mannesmann* patalpose metu (toliau – B. Becher atsakymas), pasidalijimo raktų sąvoka buvo susijusi tik su trečiųjų šalių rinkomis. Ši aplinkybė yra patvirtinta ginčijamo sprendimo 101 ir 103 konstatuojamosiose dalyse.

- 122 Be to, dokumente „Pasidalijimo raktas“ nenumatytas joks tvirtas susitarimas, nes *Vallourec* dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ nurodė, kad tai buvo tik paprastas bandymas pakeisti pasidalijimo raktus, o pačiame dokumente numatyta surengti naują Europos gamintojų susitikimą, skirtą išnagrinėti siūlomų pasidalijimo raktų taikymo tvarkymą.
- 123 Dokumente „Pasidalijimo raktas“ taip pat pažymima, kad Japonijos gamintojai išreiškė abejonę dėl šio pasiūlymo, nes, jų manymu, raktų taikymas turėjo būti išplėstas ir ERW OCTG vamzdžiams, t. y. suvirintiems plieno vamzdžiams. Remiantis dokumentu Pasidalijimo raktas Komisija Japonijos gamintojus turėjo vertinti taip pat kaip Lotynų Amerikos gamintojus, kurių atžvilgiu ji atsiėmė kaltinimus, nes jie abejojo dėl siūlomo raktų Europos rinkos atžvilgiu ir parduodavo plieno vamzdžius Europoje. Komisija skirtingo požiūrio negali pagrįsti didesniais pastarųjų gamintojų pardavimų Europos rinkoje kiekiais, nes ji nepateikė šią aplinkybę įrodančių skaičių, kuriais remiantis būtų galima tinkamai palyginti šiuos pardavimus. Taigi toks skirtingas požiūris yra nepateisinamas, o kaltinimų Lotynų Amerikos gamintojams atsiėmimas kelia abejonių, ar Japonijos ieškovės padarė ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus.
- 124 To, kad Japonijos gamintojai pardavė vamzdžius kai kuriose Europos rinkose, pakanka pripažinti, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ neįrodo susitarimo tarp jų

egzistavimo. Iš tikrųjų remiantis šiuo dokumentu Japonijos gamintojai negalėjo pardavinėti vamzdžių Europos rinkoje, o šiam draudimui nebuvo numatyta jokių išimčių. Be to, Lotynų Amerikos gamintojams išreiškus abejones dėl susitarimo, siūlomas raktas neteko jokios ekonominės prasmės Europos gamintojų atžvilgiu, todėl pritarimas jam tokiomis sąlygomis būtų neracionalus ir dėl to mažai tikėtinas.

- 125 Japonijos ieškovės teigia, kad 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimas, esantis Komisijos bylos 6354 puslapyje (toliau – 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimas), neįrodo jų dalyvavimo Komisijos nurodytame susitarime. Iš tikrųjų reikšminga šio pareiškimo dalis tik patvirtina, kad Japonijos ieškovės nuolat dalyvaudavo Europos-Japonijos klubo susirinkimuose, kurie, remiantis 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimu, buvo skirti pardavimams trečiųjų šalių, kaip antai Kinija ir Rusija, rinkose. Nėra jokių įrodymų, kad per šiuos susirinkimus buvo sudarytas Komisijos nurodomas neteisėtas susitarimas. *Sumitomo* dublike nurodo, kad remiantis dokumentu „Patikrinimas *Vallourec*“, kuriame yra 1997 m. gruodžio 18 d. Verluca pareiškimas bei 1995 m. birželio 5 d. *Dalmine* darbuotojo Jachia pareiškimas Bergamo prokurorui, esantis Komisijos bylos 8220 c 6 puslapyje (toliau – Jachia pareiškimas), transportavimo vamzdžiai projektams nėra susitarimo dalis, nes jame kalbama tik apie standartinius produktus. Taigi 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas prieštarauja jo pasisakymams dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ dėl produktų, kuriems taikomos Pagrindinės taisyklės.

- 126 Be to, *JFE-Kawasaki* pažymi, kad dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ Verluca pareiškė, jog „dažniausiai kitos ofšorinės rinkos, išskyrus Jungtinės Karalystės, nebuvo laikomos vidaus rinkomis“. Taigi pažeidimas šių rinkų atžvilgiu nebuvo įrodytas.

127 1995 m. birželio 1 d. buvusio *Dalmine* darbuotojo Biasizzo pareiškimas Bergamo prokurorui, esantis Komisijos bylos 8220 c 10 puslapyje (toliau – Biasizzo pareiškimas), taip pat neįrodo, kad Japonijos ieškovės sudarė susitarimą, nurodytą ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje. Nors šiame pareiškime jis pripažino buvus neprivalomą susitarimą (*gentleman's agreement*), kad užsienio gamintojai savo pasiūlymuose turėjo pateikti 8–10% didesnes kainas nei vietos gamintojas, vėlesniame pareiškime „*Commento alle mie deposizioni*“ (toliau – dokumentas „Pareiškimų komentarai“), esančiame Komisijos bylos 8220 b 14 puslapyje, jis išdėstė visus objektyvius ekonominius privalumus, kuriais naudojosi vietos plieno vamzdžių gamintojas užsienio gamintojų atžvilgiu, ir daugiau neminėjo tarptautinio susitarimo (PK 15 priedas, p. 8220 c 16). Be to, šis pareiškimas apie konkursus prieštarauja 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime pateiktam teiginiui, kad Europos rinkose nebuvo svarbių konkursų.

128 Taigi tarp Biasizzo pareiškimo ir dokumento „Pareiškimų komentarai“ yra didelių prieštaravimų. Bet kuriuo atveju šiuose dokumentuose nenurodoma nei dėl kokių produktų buvo sudarytas juose minimas susitarimas, nei jo trukmė. Vis dėlto mažai tikėtina, kad Biasizzo pareiškimas ir dokumentas „Pareiškimų komentarai“ yra susiję su produktais, minimais ginčijamame sprendime, nes tuo metu Italijos plieno vamzdžių rinkoje buvo naudojami OCTG „premium“ ir prekybos transportavimo vamzdžiai (*trade*). Be to, Biasizzo pareiškimai dėl esamų rinkos dalių išlaikymo buvo susiję su trečiųjų šalių rinkomis, kurios nėra nagrinėjamos ginčijamame sprendime. Bet kuriuo atveju Biasizzo pareiškimas ir komentarai nėra patikimi. Jie buvo gauti darant spaudimą, nes jų autorius privalėjo paaiškinti, kaip, jei ne neteisėtais veiksmais, dėl kurių buvo pradėtas tyrimas, *Dalmine* laimėjo visus *Agip* viešųjų pirkimų konkursus. Priešingai nei teigia Komisija, Biasizzo nuo 1992 m. pradžios iki 1993 m. pirmojo pusmečio pabaigos buvo atsakingas tik už OCTG vamzdžių, o ne transportavimo vamzdžių pardavimus.

- 129 Bet kuriuo atveju *Nippon* ir *JFE-Kawasaki* teigia, kad Pagrindinių taisyklių sąvoka, pateikta ginčijamo sprendimo 61 ir 101 konstatuojamosiose dalyse, reiškianti, kad susitarimo dalyvėms buvo formaliai uždrausta parduoti savo produktus konkurentų rinkose, prieštarauja Biasizzo pareiškimo teiginiui, jog dalyvės galėjo siūlyti savo produktus didesnėmis nei nacionalinio pardavėjo kainomis.
- 130 Nors *Dalmine* 1997 m. balandžio 4 d. atsakyme, kurio tekstas yra Komisijos bylos 15099 puslapyje (toliau – 1997 m. balandžio 4 d. *Dalmine* atsakymas), į Komisijos pareigūnų patikrinimo vietoje metu pateiktą klausimą yra minimi ryšiai su Japonijos pramone, jie yra susiję ne su Europos Bendrijos rinkomis, o pavyzdžiui, su Rusijos rinka. Be to, šiame dokumente teigiama, kad Pagrindinių taisyklių sąvoka gali atspindėti situaciją Bendrijos besiūlių plieno vamzdžių sektoriuje nuo 1986–1987 m., taip pat pateikiami duomenys apie tuo pačiu laikotarpiu iš kitų geografinių zonų nekontroliuojamai importuotus vamzdžius. Bet kuriuo atveju iš šio dokumento matyti, kad pateikiant pareiškimą *Dalmine* vadovavusiems asmenims nebuvo žinoma apie įvykius iki 1996 m. vasario mėn., o tarp šios bendrovės dokumentų nebuvo nė vieno susitikimų su Japonijos ir Europos gamintojais įrodymo. Šias aplinkybes *Dalmine* patvirtino 1997 m. gegužės 29 d. atsakyme į Komisijos laišką, išsiųstą remiantis Reglamento Nr. 17 11 straipsniu, esantį Komisijos bylos 15162 puslapyje (toliau – 1997 m. gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymas). Be to, 1997 m. gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymas prieštaravo Biasizzo pareiškimui ir dokumentui „Pareiškimų komentarai“, nes juose teigiama, kad Europos-Japonijos klube buvo aptariami tik su ne Bendrijos rinkomis susiję klausimai, taip pat, kad vamzdžių eksportas į Europos Bendriją buvo ribotas, bet neuždraustas. Šiuo atžvilgiu *Sumitomo* pažymi, kad 1997 m. gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymas remiasi R prisiminimais iš pokalbių su Biasizzo, dalyvavusiame nagrinėjamuose susitikimuose.
- 131 Japonijos ieškovės nurodė, kad pagal dokumentą „Plieno vamzdžių sistema“, kuris yra Komisijos byloje, bet neminimas ginčijamame sprendime, Pagrindinės taisyklės

nustato santykius tarp Europos gamintojų. Priešingai nei teigia Komisija, šiame dokumente nenagrinėjamos *Corus* pasitraukimo iš besiūlių vamzdžių rinkos pasekmės.

- 132 Japonijos ieškovės pažymi, kad Becher atsakydamas į klausimus, jo paties teigimu, nebuvo asmeniškai susipažinęs su aplinkybėmis, kurias aiškino. Komisija to nepaminėjo, nors citavo šį pareiškimą ginčijamo sprendimo 63 konstatuojamojoje dalyje. JFE-NKK manymu, jo parodymai neturi didelės įrodomosios galios ar net yra nepriimtini (šio sprendimo 56 punkte minėtas sprendimas *Rhône-Poulenc prieš Komisiją* ir teisėjo B. Vesterdorf, vykdančio generalinio advokato funkcijas, išvada p. 955–957). Be to, Komisija negali laikyti šio atsakymo patikimu susitarimo tarp Europos ir Japonijos gamintojų įrodymu, neatsižvelgdama į Becher teiginį, kad tarp Europos gamintojų nebuvo susitarimo nesikišti į tarpusavio nacionalines rinkas. Teiginiui, kad tarp Europos gamintojų neegzistuoja rinkų pasidalijimo susitarimas, prieštarauja dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“, tačiau jį Becher laiko klaidingu. Šis atsakymas taip pat nesuderinamas su 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu ir 1997 m. gegužės 29 d. atsakymu.

- 133 Dėl 1997 m. spalio 31 d. *Corus* atsakymo į Komisijos prašymą pateikti informaciją, esančio Komisijos bylos 11932 puslapyje (toliau – *Corus* atsakymas), kad vidaus rinkos buvo skirtos tik vietos gamintojams, Japonijos ieškovės teigia, kad 1999 m. kovo 30 d. laiške Komisijai (bylos T-68/00 ieškinio C.5 priedas, toliau – 1999 m. kovo 30 d. laiškas) *Corus* aiškiai nurodė, jog nė vienas iš jos pareiškimų neturėtų būti aiškinamas kaip susitarimo tarp Europos ir Japonijos gamintojų buvimo pripažinimas. Atsakydamos į Komisijos argumentą, kad 1999 m. kovo 30 d. laiškas susijęs su suvirintais vamzdžiais, Japonijos ieškovės pažymi, kad tokį pat kaip šiame laiške esantį pareiškimą *Corus* pateikė ir dėl besiūlių vamzdžių. Atsakydama į Komisijos teiginį, kad *Corus* padėtis buvo prieštaringa, *Nippon*, atvirakščiai, teigia, kad Komisija

pati bando pagrįsti savo poziciją *Corus* teiginiais, kuriuos pastaroji atmetė. *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* pažymi, kad bet kuriuo atveju tariamas *Corus* prisipažinimas yra neaiškus ir dviprasmiš. Be to, *Sumitomo* pastebi, kad *Corus* atsakyme minimi tik OCTG vamzdžiai. Kaip ir JFE-NKK, ji teigia, kad šis atsakymas buvo susijęs tik su trečiosiomis šalimis.

- 134 Japonijos ieškovių teigimu Europos gamintojams buvo naudinga sumažinti nuostolius pripažįstant susitarimą su Japonijos gamintojais ir taip nukreipiant Komisijos dėmesį nuo tikrosios Pagrindinių taisyklių paskirties – pasidalyti Europos rinkas tarp Europos gamintojų. Tai daug didesnis pažeidimas nei nurodytas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, už kurį Europos gamintojams būtų paskirtos kur kas didesnės piniginės baudos. Šį teiginį patvirtina tai, kad *Vallourec* taikyta strategija informuoti Komisiją apie susitarimą tarp Japonijos gamintojų leido jai skirtą piniginę baudą už bendradarbiavimą sumažinti 40 %, o Komisija nepaskyrė papildomos piniginės baudos už pažeidimą, susijusį su nesrieguotais vamzdžiais, nurodytą ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje. *Dalmine* skirta piniginė bauda taip pat buvo sumažinta 20 %. Ginčijamame sprendime Komisijos pateiktus įrodymus, konkrečiai Verluca pareiškimus reikia vertinti atsižvelgiant į šias aplinkybes. Be to, reikia pažymėti, kad *Vallourec* neapskundė ginčijamo sprendimo, o *Dalmine* neginčijo aplinkybių, kuriomis jis buvo pagrįstas. *Sumitomo* taip pat pažymi, kad visi pareiškimai, kuriais remiamasi, pavyzdžiui, Verluca, Becher ir Biasizzo, buvo padaryti po nagrinėjamų įvykių ir pastebi, kad jei įrodymai yra priešaringi, reikėtų remtis pažeidimo metu parengtais dokumentais, pavyzdžiui, dokumentu „Pasidalijimo raktas“, o ne šiais pareiškimais.

- 135 *Nippon* teigia, kad, priešingai nei nurodyta ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamojoje dalyje, atsakyme raštu į PK ir Komisijos posėdyje ji aiškiai atsakė į tvirtinimą, kad 62–67 ir 100 konstatuojamojoje dalyje minimi dokumentai įrodo, jog ginčijamo

sprendimo 1 straipsnyje nurodytas susitarimas buvo sudarytas, bei atskleidžia jo turinį, išreiškdamą abejones dėl visų dokumentų įrodomosios galios. Be to, *Nippon* nesutinka su ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamojoje dalyje pateiktu teiginiu, kad Japonijos įmonės pripažino negalinčios pateikti paaiškinimų dėl Europos-Japonijos klubo susitikimų, nes į per posėdį pateiktą klausimą ji atsakė, kad Europos ir Japonijos gamintojai susitikdavo, tačiau susitikimų tikslas buvo koordinuoti pardavimus Rusijos ir Kinijos rinkose.

136 Dėl pažeidimo trukmės 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nurodytos datos buvo netikslios. Taigi Komisija teisiškai neįrodė pažeidimo trukmės.

137 Japonijos ieškovės pateikia du pagrindinius prieštaravimus dėl Verluca teiginio, kad ryšiai (*échanges*) prasidėjo 1997 metais.

138 Visų pirma jos teigia, kad prancūzų kalbos žodis „*échanges*“ yra labai neaiškus ir ginčijamo sprendimo 10 išnašoje į anglų kalbą buvo išverstas prekyba (*trade*). Tai nesuderinama su šio sprendimo 108 konstatuojamojoje dalyje pateiktu Komisijos vertinimu, kad jis reiškia neteisėto susitarimo dalyvių susitikimus.

139 Antra, Japonijos ieškovės teigia, kad iki 1990 m. Komisija pripažino, jog savanoriškų apribojimų susitarimai trukdė Japonijos gamintojams parduoti savo produktus Europos Bendrijos rinkose. Vis dėlto 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas nepatvirtina, kad 1990 ar 1991 m. tarpvyriausybiniu lygmeniu priimtus savanoriškus apribojimų susitarimus pakeitė neteisėtas susitarimas tarp Japonijos ir Europos

gamintojų. Japonijos ieškovės nemano, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas patvirtina Komisijos nurodomos pažeidimo pradžios datos. Komisija taip pat neįvykdė pareigos pateikti pakankamai tikslus ir neprieštaringus pažeidimo trukmės įrodymus (šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *Rheinzink prieš Komisiją* 20 punktas).

- 140 Be to, net pripažinus, kad ryšiai tarp gamintojų tariamai gali būti laikomi pažeidimu nuo 1977 m., Komisija vis tiek padarė klaidą skaičiuodama pažeidimo trukmę, nes Europos Bendrijos ir Japonijos savanoriškų apribojimų susitarimų galiojimas baigėsi 1990 m. gruodžio 31 d., o ne 1989 m. gruodžio 31 d. Šią aplinkybę įrodantys dokumentai, pavyzdžiui, 1991 m. birželio 25 d. Japonijos prekybos ir pramonės ministerijos (toliau – MITI) išleistos Tarptautinės prekybos baltosios knygos ištrauka, kurioje nurodoma, kad savanoriškų apribojimų susitarimai galiojo ir 1990 m., buvo pridėti prie Japonijos ieškovų pateiktų ieškinių. Japonijos teisės aktai suteikė įgaliojimus MITI priversti Japonijos plieno vamzdžių gamintojus laikytis savanoriškų apribojimų susitarimų. Vykdydama šiuos įgaliojimus MITI pakvietė šešias Japonijos bendroves, tarp jų ir Japonijos ieškoves, sudaryti savanoriškų eksporto apribojimų susitarimus, kuriuos vėliau patvirtino. Pagrįsdamos savo teiginį Japonijos ieškovės pateikė Japonijoje parengtus dokumentus dėl šio susitarimo galiojimo pratęsimo 1990 m., t. y. 1989 m. gruodžio 28 d. MITI patvirtintą susitarimą dėl pratęsimo ir MITI pranešimą, paaiškinantį šio pratęsimo priežastis. Be to, *Nippon* pateikė savo valdymo komiteto priimtą rezoliucijos projektą bei aktą, kuriuo japonų gamintojai susitarė pratęsti susitarimą iki 1990 m. gruodžio 31 d.

- 141 *Nippon* ir *JFE-Kawasaki* dublikuose stebisi, kad atsiliepime į ieškinį Komisija aiškiai nenurodė savanoriškų apribojimų susitarimų galiojimo pabaigos datos, nors pati buvo viena tarpvyriausybinių susitarimų šalių. Tokiomis aplinkybėmis mažai tikėtina, kad Komisija nežinojo apie susitarimus tarp Japonijos gamintojų. *Nippon* siūlo Pirmosios instancijos teismui paprašyti Komisijos patikslinti galutinę savanoriškų apribojimų susitarimų galiojimo pabaigos datą. Be to, dvi pirmiau

minėtos ieškovės ir JFE-NKK teigia, kad jei savanoriškų apribojimų susitarimų su Japonija pabaiga buvo 1990 m., tai turėjo būti paminėta 1990 m. XXIV Bendrajame pranešime apie Europos Bendrijų veiklą. Tačiau šiame Pranešime, atvirkščiai, nurodyta, kad plieno produktų importo režimas, palyginti su 1989 m., nepasikeitė (Pranešimo 840 dalis).

- ¹⁴² Tokiomis aplinkybėmis yra akivaizdu, kad Komisija nebūtų pripažinusi pažeidimo 1990 m., jei nebūtų padariusi ieškovių nurodytos fakto klaidos.

- ¹⁴³ Dėl pažeidimo pabaigos datos Japonijos ieškovės pažymi, kad Komisijos 1995 m. nurodymas yra pagrįstas vien nekonkrečiu teiginiu 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimė, kad „ryšiai nutrūko kiek anksčiau nei prieš metus“. Šiuo atžvilgiu dokumente „Pasidalijimo raktas“ buvo nurodytas laikotarpis iki 1994 m. kovo mėn., o po šios datos Europos-Japonijos susirinkimų įrodymų nėra. Taigi galima teigti, kad pažeidimas bet kuriuo atveju netruko ilgiau kaip iki 1994 m. pirmojo pusmečio. *Sumitomo* ir *Nippon* šiuo atžvilgiu sutinka, kad remiantis dokumentu „Pasidalijimo raktas“ galima nustatyti, kad pažeidimas truko vienerius metus, t. y. nuo 1993 m. iki 1994 m. kovo mėn. Becher pareiškimo teiginys, kuriuo Komisija remiasi nustatydamą pažeidimo trukmę ginčijamo sprendimo 97 konstatuojamojoje dalyje, kad susitarimas galiojo ir prieš 1995 m. balandžio 1 d., šiuo atveju yra nereikšmingas, nes tuo metu pareiškimo autorius tapo *Mannesmann* generaliniu direktoriumi. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje pateikta išvada, kad jame nurodytas pažeidimas buvo tęsiamas visus 1995 m., prieštarauja pateiktiems įrodymams. Taigi reikia panaikinti bent ginčijamo sprendimo dalį, kurioje pripažįstama, kad pažeidimas truko tais laikotarpiais, kurie nepagrįsti pakankamais įrodymais.

- 144 Komisija nurodo, kad Japonijos ieškovių taikoma taktika, kai kiekvienas įrodymas išskiriamas iš konteksto ir atliekama jo išsami teisinė analizė, nėra tinkama vertinant įrodymų visumą, kuri, atsižvelgus į kontekstą, įrodo pažeidimo padarymo faktą (žr., be kita ko, 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sarrió prieš Komisiją*, T-334/94, Rink. p. II-1439, 103 punktą). Komisija primena, kad šio sprendimo 66 punkte minėtame „Cemento“ sprendime Pirmosios instancijos teismas pripažino, jog norint įvertinti dokumento įrodomąją galią reikia patikrinti jame pateikiamos informacijos tikrumą, atsižvelgiant į dokumento kilmę, jo parengimo aplinkybes ir adresatą bei į tai, ar jo turinys yra prasmingas ir patikimas (sprendimo 1838 punktas).
- 145 Argumentas, kad Pagrindinės taisyklės, minimos daugelyje įrodymų, apibūdina tik verslo situaciją, o ne rinkų pasidalijimo susitarimą, šioje byloje nėra įtikinantis. Šie dokumentai taip pat nepagrindžia argumento, kad Pagrindinės taisyklės reguliavo tik Europos gamintojų tarpusavio santykius. Komisija taip pat pažymi, kad ginčijamame sprendime ji neignoravo susitarimo dalies, susijusios su Bendrijos vidumi, o sprendimo 1 straipsnyje nurodoma ne vien tai, kad Japonijos gamintojai neturėjo teisės parduoti savo produkcijos Europoje, bet ir tai, kad Europos gamintojai negalėjo parduoti savo produkcijos kitų Europos gamintojų vidaus rinkose.
- 146 Komisija ginčija JFE-NKK argumentą, kad Pagrindinės taisyklės ir Patobulintos pagrindinės taisyklės buvo Bendrijos pramonės racionalizavimo priemonė, o ne neteisėtas susitarimas. Dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“ ir jame minimas 1992 m. spalio 6 d. susitikimas buvo susijęs su racionalizavimu, finansuojamu Komisijos pagal EB 87 straipsnį patvirtintas valstybės pagalbos priemonės.

- 147 Komisija teigia, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas yra ypač svarbus, nes jo autorius buvo bendrovės *Vallourec Oil & Gas* prezidentas ir tiesiogiai susipažinęs su Europos-Japonijos klubo veikla. Kaip nurodoma pareiškime, jis dalyvavo daugelyje du kartus per metus vykusių šio klubo susirinkimų (žr. šio sprendimo 23 punktą). Komisija atkreipia dėmesį į principą, jog pareiškimai, prieštaraujantys juos pateikusiojo interesams, turėtų būti laikomi patikimais. Komisija tvirtina, kad šiuo atveju 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas prieštaravo jo atstovaujamos *Vallourec* interesams, nes Komisija jos atžvilgiu buvo pradėjusi tyrimą.
- 148 Dėl ieškovių argumento, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo nepatvirtina jokie kiti įrodymai, susiję su specifiniais pažeidimo požymiais, bei – konkrečiai – koks yra Pagrindinių taisyklių vaidmuo, Komisija pažymi, kad, remiantis minėto „Cemento“ sprendimo 1838 punktu, joks Bendrijos teisės principas nedraudžia Komisijai nustatyti EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo remiantis vienu įrodymu.
- 149 Bet kuriuo atveju 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimą patvirtina kiti byloje pateikti įrodymai, pavyzdžiui, ginčijamame sprendime minimi dokumentai (žr. šio sprendimo 161 ir tolesnius punktus). Daugelyje šių rašytinių įrodymų Pagrindinių taisyklių vaidmuo ir jų apimtis nėra apibrėžiami, nes jos buvo gerai žinomos ir dokumentų autoriams, ir adresatams.
- 150 Komisija ginčija argumentą, kad žodis „ryšiai“ (*échanges*) 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nereiškia susitikimų, tačiau tvirtina, kad šio žodžio vertimas ginčijamo sprendimo versijos anglų kalba 10 išnašoje yra klaidingas.

- 151 Dėl to, ar dokumentas „Pasidalijimo raktas“ gali būti tinkamas įrodymas, Komisija tvirtina, kad remiantis teismų praktika įrodymų nepriimtimumo instituto taikymas Bendrijos teisėje yra labai ribotas. Kaip teigia teisėjas B. Vesterdorf savo išvadoje šio sprendimo 56 punkte minėtam sprendimui *Rhône-Poulenc prieš Komisiją*, Bendrijos teisėje vyrauja laisvo įrodymų vertinimo principas.
- 152 Dėl dokumento „Pasidalijimo raktas“ apimties reikia pažymėti, kad „API“ gali būti taikoma ir standartiniams OCTG vamzdžiams, ir transportavimo vamzdžiams, nes API standartai yra patvirtinti kiekvienam iš šių produktų (žr. bylos T-78/00 atsiliepimo į ieškinį priedą). Atsakydama į argumentą, kad, remiantis 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu, dokumente „Pasidalijimo raktas“ nurodyta rinka neegzistuoja, Komisija tvirtina, kad tokiu atveju nebūtų jokios prasmės į šį „Pasidalijimo raktą“ įtraukti Europą, kaip kad buvo padaryta.
- 153 Komisija tvirtina, kad Pažyma prezidentams buvo parengta *Corus*, o ją pristatyti prezidentams turėjo *Mannesmann*. Tai įrodo pirmajame puslapyje ranka užrašyta pastaba, kad ji bus pristatyta „HN“ (Hans Nolte iš *Mannesmann*). Ją taip pat patvirtino *Vallourec*, todėl šis dokumentas atspindi bendrą visų trijų Europos gamintojų nuomonę.
- 154 Atsakydama į argumentą dėl palankesnio požiūrio į Lotynų Amerikos gamintojus, Komisija pažymi, kad ir be dokumento „Pasidalijimo raktas“ yra tiesioginių Japonijos gamintojų dalyvavimo darant pažeidimą įrodymų, pavyzdžiui, 1996 m. rugsėjo 17 d. ir 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimai, o Lotynų Amerikos gamintojų atžvilgiu tokių įrodymų nėra.

- 155 Komisija ginčija Japonijos ieškovių teiginį dėl Biasizzo pareiškimo, kad dokumente „Pareiškimų komentarai“ jis paneigė ankstesnius teiginius apie tarptautinio rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymą, ir atkreipia dėmesį į ištraukas iš pastarojo dokumento, kuriose Biasizzo teigia, kad reikia glaudžiai bendradarbiauti su kitais gamintojais ir sukurti naujas taisykles bei veikimo būdus.
- 156 Komisija teigia, kad 1997 m. balandžio 4 d. *Dalmine* atsakyme yra kelios nuorodos į nagrinėjamą susitarimą, tačiau tai tik bandymas sušvelninti pasekmes, ir šiomis aplinkybėmis jis negali paneigti aiškių bei tiesioginių buvusių šios bendrovės darbuotojų pareiškimų. Tai, kad dokumente „Plieno vamzdžių sistema“, skirtingai nei kituose įrodymuose, pavyzdžiui, Verluca ir Biasizzo pareiškimuose, minimos tik Europos rinkos, galima paaiškinti tuo, jog, kaip rodo jo pavadinimas, šio dokumento tikslas yra aprašyti tik Europos gamintojų padėtį.
- 157 Pagaliau dėl 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nurodomos susitarimo trukmės Komisija tvirtina, kad jo tikslī trukmė turi reikšmės tik nustatant pinigines baudos dydį. Ji primena, kad laikotarpis nuo 1977 m. iki 1990 m. nebuvo įskaitytas nustatant pinigines baudos dydį, tačiau 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimas aiškiai įrodo, jog susitarimas buvo taikomas visą šį laikotarpį.
- 158 Dėl ginčijamame sprendime nurodytos pažeidimo pradžios datos Komisija teigia, kad ji nepripažino, jog 1977–1989 m. galiojant savanoriškų apribojimų susitarimams pažeidimo nebuvo, o tiesiog nusprendė neatsižvelgti į pažeidimą nuo 1977 m. iki 1989 m. pabaigos.

- 159 Atsakydama į argumentą, kad remiantis 1990 m. XXIV Bendruoju pranešimu apie Europos Bendrijų veiklą plieno produktų importo režimas, palyginti su 1989 m., nepasikeitė, Komisija, be kitų aplinkybių, pažymi, kad nors 1991 m. XXV pranešime šiuo atžvilgiu pateikiama tokia pati išvada, ieškovės neįrodinėja, jog savanoriškų apribojimų susitarimai galiojo ir 1991 m.
- 160 Be to, ieškiniuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose tik nurodoma, kad ieškovės su Japonijos valdžios institucijomis sudarė eksporto apribojimo susitarimą, galiojusį iki 1990 m. pabaigos. Japonijos ieškovės niekur neįrodė, kad šis susitarimas patvirtino savanoriškų apribojimų susitarimus, tarptautiniu lygmeniu sudarytus tarp Europos Komisijos ir Japonijos vyriausybės. Komisija po paieškų savo archyvuose nerado jokių įrodymų, kad savanoriškų apribojimų susitarimai būtų pratęsti iki 1990 m.
- 161 Bet kuriuo atveju Japonijos ieškovių argumentai dėl pažeidimo pradžios datos yra paremti prielaida, kad savanoriškų apribojimų susitarimai draudė joms eksportuoti vamzdžius į Bendriją. Komisija nesutinka su šiuo teiginiu, nes šiame susitarime Japonijos gamintojams buvo numatytos kvotos.
- 162 Dėl pažeidimo pabaigos datos Komisija primena, kad remiantis 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu susitarimo galiojimas baigėsi „kiek anksčiau nei prieš metus“. Komisija pažymi, kad Becher pareiškime pateiktas teiginys, jog susitarimas galiojo iki 1995 m. balandžio 1 d., atitinka Verluca teiginius. Piniginės baudos dalis dėl susitarimo trukmės buvo skaičiuojama darant prielaidą, kad jis galiojo 1990–1994 m. imtinai, o įtariamo pažeidimo trukmei nustatyti visiškai užteko Verluca teiginių. Tai, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ leidžia nustatyti, jog Europos-Japonijos klubo susirinkimai vyko tik iki 1994 m. kovo, neįrodo, kad susitarimas tada iš tiesų baigėsi.

Pirmojo pagrindo trečioji dalis dėl klaidingai nustatytos ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo apimties

163 Japonijos ieškovių manymu, Komisijos teiginys ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje, kad 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo tikslas buvo Patobulintomis pagrindinėmis taisyklėmis išsaugoti Pagrindinėse taisyklėse įtvirtintą apsaugotą Jungtinės Katalystės rinkos statusą, yra iš esmės mažai tikėtinas. Jos tvirtina, kad nutraukęs nesriegiuotų vamzdžių gamybą Clydesdale *Corus* nesiruošė pasitraukti iš Britanijos standartinių sriegiuotų OCTG vamzdžių bei transportavimo vamzdžių projektams rinkų. Ji toliau tęsė veiklą rinkoje, kurioje pardavinėjo savo produkciją, nors ir nebuvo sudariusi nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutarčių su *Vallourec*, *Dalmine* ir *Mannesmann*. Bet kuriuo atveju Japonijos ieškovės atkreipia dėmesį į jų argumentus, kad *Corus* dalyvavimas Britanijos OCTG sriegiuotų vamzdžių ir transportavimo vamzdžių rinkoje niekada netrukde joms aktyviai konkuruoti ofšorinėje šios rinkos dalyje. JFE-NKK šiuo atžvilgiu teigia, kad remiantis Komisijos požiūriu, norint pakeisti *Corus* Jungtinės Karalystės rinkoje būtų reikėję surasti Britanijos gamintoją, gaminantį nesriegiuotus vamzdžius ir vėliau juos sriegiuojančius, o tai nebuvo padaryta. Taigi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas galėjo būti padarytas tik po 1990 m., kai *Corus* nutraukė nesriegiuotų vamzdžių gamybą.

164 *Sumitomo* taip pat tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto antrojo pažeidimo negalima laikyti vien priemone įgyvendinti 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą, kuriame tariamai dalyvavo Japonijos gamintojai, nebent dalyvavimas darant šį antrą pažeidimą būtų neišvengiama ir būtina pirmojo pažeidimo pasekmė. Komisijos pateikti įrodymai visiškai nepateisina tokios išvados ir neįrodo, kad Japonijos gamintojams buvo žinoma apie tokį atskirą susitarimą. Priešingai nei ginčijamo sprendimo 94 konstatuojamojoje dalyje tvirtina Komisija, dokumentas „Pasidalijimo raktas“ neturi jokios įrodomosios galios Europos pramonės restruktūrizavimo klausimais. Be to, kaip paaiškėja iš pirmiau analizuotų *Vallourec*

dokumentų, konkrečiai – iš dokumento „Strateginės pastabos“, susitarimus tarp Europos gamintojų dėl nesriegiuotų vamzdžių *Vallourec* vertino savo „premium“ jungčių technologijos, vadinamos VAM, kontekste, todėl Komisija negali teigti, kad šie susitarimai buvo susiję su standartiniais OCTG vamzdžiais bei transportavimo vamzdžiais projektams.

- 165 *Nippon, JFE-Kawasaki* ir JFE-NKK dublikuose tvirtina, kad nuoroda į „EEB sustiprinimą“ dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susirinkimo, kuris turėjo būti pagrindas priimant Patobulintas pagrindines taisykles, buvo susijusi su Direktyvos 90/531 įsigaliojimu 1990 metais Britanijos rinkos atveju, ši direktyva turėjo OSO patvirtintą nacionalinės pirmenybės sistemą pakeisti į Bendrijos pirmenybės sistemą, leidžiančią Bendrijos gamintojams turėti pranašumą rinkose, jeigu jų kainos nėra didesnės daugiau kaip 3%, palyginti su ne Bendrijos gamintojų. Dėl tos pačios priežasties dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo minima galimybė, kad „1993 m. OSO Europos gamintojams suteiks 3% lengvatą, kurią anksčiau suteikdavo Jungtinės Karalystės gamintojams“. Po Clydesdale gamyklos uždarymo *Corus*, norėdama naudotis jau visai Bendrijai taikoma pirmenybe, turėjo pirkti nesriegiuotus vamzdžius iš Europos gamintojų. Ši aplinkybė paaiškina, kodėl ji pasirinko tokį nesriegiuotų vamzdžių tiekimo šaltinį. Be to, naują tiekimo *Corus* sistemą organizavusi *Vallourec* buvo suinteresuota išsaugoti *Corus* padėtį Jungtinės Karalystės OCTG „premium“ vamzdžių ofšorinėje rinkoje, nes *Vallourec* priklausė *Corus* naudojamos VAM technologijos licencija.

- 166 Iš dokumento „Strateginės pastabos“ paaiškėja, kad *Vallourec* planavo grasinti *Corus* atimsianti VAM licenciją, siekdama užkirsti kelią šiai bendrovei pirkti nesriegiuotus vamzdžius iš *Nippon* ir *JFE-Kawasaki*. Taigi dvišalių nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutarčių tarp *Vallourec* bei kitų nesriegiuotų vamzdžių gamintojų ir *Corus* sudarymą lėmė Europos gamintojų komercinis interesas padidinti savo nesriegiuotų vamzdžių pardavimus. Remiantis Japonų ieškovėmis, nebuvo jokios priežasties manyti, kad šį nesriegiuotų vamzdžių rinkos pasidalijimą tarp Europos gamintojų papildys susitarimas tarp Japonijos gamintojų.

- 167 Bet kuriuo atveju būtų sunku *Corus* su kiekvienu iš kitų trijų Europos gamintojų sudarytas sutartis dėl nesriegiuotų vamzdžių, kurių galiojimas baigėsi tarp 1997 m. ir 1999 m., laikyti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo įgyvendinimo dalimis, nes šis pažeidimas tęsėsi tik iki 1995 m.
- 168 Šiuo atžvilgiu taip pat reikšmingas pirmiau pateiktas Japonijos ieškovių argumentas, kad Komisija atliko klaidingą dokumentų, kuriuose minimos Pagrindinės taisyklės (šiuo atveju – Patobulintos pagrindinės taisyklės), analizę.
- 169 Galiausiai Japonijos ieškovės turi teisinį interesą ginčyti Komisijos požiūrį, išdėstyta ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje, nes juo remdamasi Komisija Europos ir Japonijos gamintojams paskyrė vienodo dydžio baudas, nors pirmieji dalyvavo padarant du pažeidimus, o antrieji – tik vieną.
- 170 Komisijos manymu, iš dokumento dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo aišku, kad Europos gamintojai norėjo imtis priemonių, jog dėl *Corus* gamyklos Clydesdale uždarymo Britanijos rinka neprarastų Pagrindinių taisyklių apsaugotos nacionalinės rinkos statuso. Taigi Komisija ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje teigė, kad 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo tikslas buvo užtikrinti, jog *Corus* pagal susitarimą liktų „vidaus“ gamintojas, kaip jis apibūdintas ginčijamo sprendimo 102 konstatuojamojoje dalyje.
- 171 Komisijos manymu, Japonijos ieškovės neturi jokio teisinio intereso ginčyti 2 straipsnyje nurodytas, su kitų įmonių padarytu pažeidimu susijusias išvadas. Be to, jos nebūtinai turėjo dalyvauti darant šiame straipsnyje nurodytą pažeidimą, kad jis ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje nurodytu būdu sustiprintų

1 straipsnyje nurodytą pažeidimą, kurio padarymu jos kaltinamos. Taigi nėra svarbu, kad *Sumitomo*, jos teigimu, negalėjo žinoti apie susitarimus, nurodytus ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje, bei kad šis pažeidimas galėjo baigtis vėliau nei nurodytas 1 straipsnyje.

- 172 Galiausiai net pripažinus, kad Japonijos ieškovės turi teisę ginčyti Komisijos teiginius dėl Pagrindinių taisyklių pakeitimo Patobulintomis pagrindinėmis taisyklėmis, negalima ginčyti pagrindinės Komisijos išvados dėl Pagrindinių taisyklių egzistavimo. Argumento, kad nuorodos į Patobulintas pagrindines taisykles yra susijusios su Direktyvos 90/531 įsigaliojimu, nepatvirtina ginčijamame sprendime pateiktų rašytinių įrodymų visuma, pavyzdžiui, dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

Išankstiniai pastebėjimai

- 173 Visų pirma dėl EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų vertinimo reikia priminti, kad Komisija turi pagrįsti pripažintus pažeidimus, pateikdama pakankamai teisinių įrodymų, patvirtinančių pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą (šio sprendimo 56 punkte minėto sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 58 punktas ir 56 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 86 punktas).
- 174 Be to, kai pagal EB 230 straipsnį pateikiamas ieškinys dėl panaikinimo, Bendrijos teismas privalo patikrinti tik ginčijamo akto teisėtumą.

- 175 Taigi ieškinį dėl Komisijos sprendimo, kuriuo konstatuojamas konkurencijos teisės normų pažeidimas ir paskiriamos piniginės baudos, panaikinimo nagrinėjantis Teismas turi įvertinti, ar Komisijos sprendime pateiktų įrodymų ir kitų aplinkybių pakanka pripažinti ginčijamą pažeidimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 891 punktą).
- 176 Dėl šios priežasties Komisija negali pagrįsti ginčijamo sprendimo naujais, jame nepateiktais įrodymais. Vis dėlto, jei ieškovai, remdamiesi kitais dokumentais nei jau pateikti Pirmosios instancijos teismui, teigia, kad Komisija suklydo vertindama faktus, Komisija turi teisę atsakyti į jų argumentus remdamasi šiais dokumentais.
- 177 Be to, kilus abejonėms, Teismas jas turėtų vertinti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 56 punkte minėto sprendimo *Brands prieš Komisiją* 265 punktą). Taigi Teismas negali pripažinti, kad Komisija pateikė pakankamų teisinių pažeidimo padarymo įrodymų, jei dėl šio klausimo dar yra abejonių, o ypač kai nagrinėjamas ieškinyje dėl sprendimo, kuriuo paskiriama piniginė bauda, panaikinimo.
- 178 Tokioje situacijoje reikia atsižvelgti į nekaltumo prezumpcijos principą, įtvirtintą Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 6 straipsnio 2 dalyje, kuris yra viena iš pagrindinių teisių, kurios remiantis Teisingumo Teismo praktika, Suvestinio Europos akto preambule, Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalimi bei 2000 m. gruodžio mėnesį Nicoje paskelbtos (OL C 364, p. 1) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu yra saugomos Bendrijos teisės sistemoje. Atsižvelgiant į nagrinėjamą pažeidimą bei paskirtų sankcijų pobūdį ir griežtumą, nekaltumo prezumpcijos principas taikomas ir procedūroms dėl įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimų, kurių metu gali būti paskirtos piniginės baudos ar periodiniai mokėjimai

(šiuo klausimu žr., be kita ko, 1984 m. vasario 21 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimą *Öztürk*, serija A, Nr. 73, ir 1987 m. rugpjūčio 25 d. Sprendimą *Lutz*, serija A, Nr. 123-A; 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 149 ir 150 punktus ir Sprendimo *Montecatini prieš Komisiją*, C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 175 ir 176 punktus).

- 179 Kaip teisingai pažymi Japonijos ieškovės, Komisija turi pateikti pakankamai tikslus ir neprieštarigus įrodymus, patvirtinančius, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* 20 punktą, šio sprendimo 56 punkte minėto „Celiuliozės II“ sprendimo 127 punktą, šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *SIV ir kt. prieš Komisiją* 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249–250 ir 322–328 punktus bei šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 43 ir 72 punktus).
- 180 Vis dėlto reikia pažymėti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu. Pakanka, kad šiuos reikalavimus bendrai atitiktų institucijos pateiktų įrodymų visuma (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 768–778 punktus ir konkrečiai 777 punktą, patvirtintą Teisingumo Teismo, nagrinėjant apeliacinį skundą 2002 m. spalio 15 d. Sprendime *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 513–523 punktuose).
- 181 Taip pat reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią tesimų praktiką pačioje EB 81 straipsnio I dalyje nurodyta, jog susitarimai tarp įmonių, jei jų tikslas yra riboti konkurenciją, yra draudžiami neatsižvelgiant į jų poveikį (žr., be kita ko, šio sprendimo 56 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 123 punktą). Taigi šioje byloje Komisija daugiausiai rėmėsi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto susitarimo tikslu riboti konkurenciją. Be to, ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse ji pateikė daugelį rašytinių įrodymų, jos manymu, patvirtinančių susitarimo sudarymą ir jo tikslą riboti konkurenciją.

182 Ši aplinkybė gali turėti svarbių pasekmių pirmajai šio ieškinio pagrindo daliai, kur iš esmės teigiama, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas negalėjo turėti neigiamo poveikio konkurencijai (žr. šio sprendimo 55 punkto pirmąjį sakinį).

183 Pirma, reikia pabrėžti, jog vien Japonijos ieškovių argumentų, kad nagrinėjamas susitarimas neturėjo poveikio, net jeigu jie būtų pripažinti pagrįstais, iš esmės neužtektų panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį (šiuo klausimu žr. 1990 m. sausio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prodotti Farmaceutici prieš Komisiją*, C-277/87, Rink. p. I-45, 30 punktą ir 1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-143/89, Rink. p. II-917, 30 punktą).

184 Su nacionalinių rinkų apsauga susijusių susitarimų, vieną iš kurių Komisija išaiškino šioje byloje, atveju šio sprendimo 66 punkte minėto „Cemento“ sprendimo 1085–1088 punktuose Pirmosios instancijos teismas nusprendė, pirma, kad šių susitarimų tikslas pats savaime yra konkurenciją ribojančio pobūdžio, ir jie yra besąlygiškai draudžiami pagal EB 81 straipsnio 1 dalį ir, antra, jei šis tikslas konkrečioje byloje neginčijamai pagrindžiamas rašytiniais įrodymais, jo negalima pateisinti ekonominės aplinkos, kurioje konkurenciją ribojanti veikla buvo atliekama, analize.

185 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad pripažįstant pažeidimą nėra svarbu, ar ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas susitarimas, kurio tikslas riboti konkurenciją, atitiko Japonijos ieškovių komercinius interesus, jei Komisijos byloje pateiktų įrodymų pagrindu nustatoma, kad jos iš tikrųjų sudarė šį susitarimą.

- 186 Antra, reikia pastebėti, kad tai, jog Japonijos ieškovės atskleidė aplinkybes, leidžiančias kitaip pažvelgti į Komisijos nustatytus faktus ir pateikti kitokį nei Komisijos tikėtiną aplinkybių paaiškinimą, pagrindžiantį Bendrijos konkurencijos teisės normų pažeidimą (šio sprendimo 57 punkte minėto sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją* 16 punktą, šio sprendimo 56 punkte minėto „Celiuliozės II“ sprendimo 126 ir 127 punktai, ir šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 725 punktą), šioje byloje neturi reikšmės. Reikia pripažinti, kad teismų praktika, kuria grindžiamas šis argumentas, yra susijusi su situacija, kai siekdama įrodyti pažeidimą Komisija atsižvelgia tik į įmonių elgesį rinkoje (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 727 ir 728 punktus).
- 187 Kaip nurodyta anksčiau, Komisija pateikė rašytinius įrodymus, pagrįsdama savo išvadą dėl konkurenciją ribojančio susitarimo sudarymo. Taigi teismų praktika, kuria remiasi Japonijos ieškovės, šioje byloje būtų galima remtis, tik jei Komisija nesugebėtų savo pateiktais rašytiniais įrodymais patvirtinti pažeidimo padarymo. Tokiomis aplinkybėmis ieškovėms, prašančioms Pirmosios instancijos teismą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, reikia ne tik pateikti kitokį galimą Komisijos teiginių paaiškinimą, bet ir įrodyti, kad ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka patvirtinti pažeidimo padarymą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 728 punktą).
- 188 Atsižvelgiant į pirmiau paminėtas aplinkybes pirmąsias dvi šio pagrindo dalis reikia nagrinėti kartu, nes pirmoji dalis papildo antrąją dalį dėl rašytinių įrodymų įrodomosios galios. Trečioji pagrindo dalis bus analizuojama atskirai.

Dėl antrosios pagrindo dalies dėl įrodymų įrodomosios galios nebuvimo ir papildomai dėl pirmosios dalies dėl tariamo neatitikimo tarp susitarimo sudarymo ir situacijos ofšorinėje Britanijos rinkoje bei kitose rinkose

— Verluca pareiškimai

- 189 Pirma, reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime ir atsiliepimuose (žr., pavyzdžiui, 131 konstatuojamąją dalį) Komisija daugiausiai remiasi 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu, papildytu 1996 m. spalio 14 d. pareiškimu ir dokumentu „Patikrinimas *Vallourec*“ (toliau – Verluca pareiškimai). Iš tikrųjų Verluca pareiškimai svarbūs dėl to, kad tik jais pagrindžiami visi pažeidimo elementai, konkrečiai – jo trukmė ir atitinkami produktai.
- 190 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime teigiama, kad susitarimo šalių vidaus rinkos, vadinamos „Pagrindais“, „yra apsaugotos“, išskyrus „iš dalies apsaugotą“ ofšorinę Jungtinės Karalystės rinką, kurioje „konkurentas turėjo susisiekti su vietiniu naftos vamzdžių gamintoju (*Corus*) prieš pateikdamas pasiūlymą“ (žr. ginčijamo sprendimo 53 ir 62 konstatuojamąsias dalis). Remiantis 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškimu, šis susitarimas buvo sudarytas „dėl standartinių sriegiuotų vamzdžių (sriegiuoti „premium“ vamzdžiai nebuvo įtraukti) ir transportavimo vamzdžių projektams“ (žr. ginčijamo sprendimo 56 konstatuojamąją dalį). Susitarimo trukmė taip pat nurodyta, nes Verluca tvirtina, kad „ryšiai prasidėjo po 1997 m. rinkos nuosmukio“ (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamoji dalis) ir „pasibaigė šiek tiek anksčiau nei prieš metus“ (ginčijamo sprendimo 96 konstatuojamoji dalis). Verluca taip pat atskleidžia praktinius susitarimo veikimo dalykus – susirinkimų, paprastai vykstančių du kartus per metus, sistemą (ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamoji dalis).

- 191 Ginčijamo sprendimo 57 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, kad 1996 m. spalio 14 d. pareiškimė Verluca nurodė, jog susirinkimų „įprastiniai dalyviai“ „iš Europos buvo (*Corus*) (iki veiklos OCTG sektoriuje nutraukimo), *Dalmine*, *Mannesmann* ir *Vallourec*; iš Japonijos – (*JFE-NKK*), (*JFE-Kawasaki*), (*Nippon*) ir (*Sumitomo*)“. Be to, kaip Komisija pastebi ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje, Verluca pateikė penkių Europos-Japonijos klubo susirinkimų – 1992 m. balandžio 14 d. Florencijoje, 1992 m. spalio 23 d. Tokijuje, 1993 m. gegužės 19 d. Paryžiuje, 1993 m. lapkričio 5 d. Tokijuje ir 1994 m. kovo 16 d. Kanuose – sąrašą ne 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškimė, kaip teigia Komisija, bet 1996 m. spalio 14 d. pareiškimo 2 priede.
- 192 Jokia Bendrijos teisės norma ar bendrasis principas nedraudžia Komisijai vienos įmonės atžvilgiu remtis kitos pažeidimo padarymu kaltinamos įmonės pareiškimais (šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 109 ir 512 punktai). Kitu atveju Komisijos pareiga pateikti EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimų įrodymus būtų neįvykdoma ir nesuderinama su EB sutartyje jai numatyta pareiga prižiūrėti tinkamą šių teisės normų taikymą (šio sprendimo 61 punkte minėto „PVC II“ sprendimo 512 punktas).
- 193 Šioje byloje reikia paaiškinti 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime vartojamo žodžio „ryšiai“ (*échanges*) reikšmę. Kaip pastebi Komisija, akivaizdu, kad šio žodžio vertimas į anglų kalbą „trade“ ginčijamo sprendimo versijos anglų kalba 10 išnašoje yra klaidingas, nes jis iš tiesų reiškia kontaktus tarp Japonijos ir Europos plieno vamzdžių gamintojų. Taigi Komisija, aiškindama susitarimą, kurio sudarymu kaltinami Japonijos ir Europos gamintojai, priėmė teisingą sprendimą nurodydama frazė, kurioje šis žodis vartojamas, cituojamą 190 punkte.
- 194 Taip pat reikia pripažinti, kad Japonijos ieškovės neneigia, jog vyko Japonijos ir Europos besiūlių plieno vamzdžių gamintojų atstovų susirinkimai (žr. ginčijamo sprendimo 131 konstatuojamąją dalį). Be to, *JFE-NKK*, *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo*

neneigia dalyvavusios šiuose susirinkimuose, tačiau pripažįsta, kad visa jų turima informacija apie susirinkimus yra darbuotojų atsiminimai, kurių negalima laikyti patikimais, nes nuo šių susirinkimų praėjo daug laiko.

- 195 *Nippon* tvirtina, kad, jos žiniomis, nė vienas iš dabartinių darbuotojų nedalyvavo šiuose susirinkimuose, tačiau teigia, kad kai kurie iš buvusių darbuotojų galėjo juose dalyvauti. Vis dėlto 1997 m. gruodžio 4 d. *Nippon* atsakyme į papildomus Komisijos klausimus pateikta informacija, kad už plieno vamzdžių eksportą atsakingas X 1994 m. kovo 14–17 d. išvyko į komandiruotę Kanuose, buvo pagrindas Komisijai pripažinti *Nippon* dalyvavimą šiuose susirinkimuose, nes vienas Verluca minėtų Europos-Japonijos klubo susirinkimų 1994 m. kovo 16 d. vyko Kanuose (ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamoji dalis). Tame pačiame atsakyme *Nippon* teigia negalinti paaiškinti šios komandiruotės bei kitų darbuotojų komandiruočių į Florenciją tikslų, nes šiuose miestuose ji neturėjo klientų.
- 196 Tokiomis aplinkybėmis Komisija padarė teisingą išvadą, kad 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškime nurodytos Japonijos ieškovės (žr. šio sprendimo 191 punktą), įskaitant *Nippon*, tikrai dalyvavo jo apibūdintuose Europos-Japonijos klubo susirinkimuose.
- 197 Vis dėlto keturios Japonijos ieškovės neigia, kad šiuose susirinkimuose buvo sudarytas Japonijos ir Europos rinkų pasidalijimo susitarimas. *JFE-NKK*, *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* teigia, kad šiuose susirinkimuose buvo sprendžiami bendro pobūdžio klausimai, susiję su trečiosiomis šalimis, pavyzdžiui, Rusija ir Kinija.

- 198 Šiuo atveju Komisija ir Japonijos ieškovės nesutaria, ar šiuose susirinkimuose tarp Japonijos ir Europos gamintojų buvo sudarytas neteisėtas nacionalinių rinkų abipusės apsaugos susitarimas dėl dviejų ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytų produktų – standartinių OCTG vamzdžių ir transportavimo vamzdžių projektams.
- 199 Japonijos ieškovės šiuo klausimu tvirtina, kad Verluca pareiškimai yra pernelyg migloti ir negali būti laikomi nė mažiausiais Komisijos nurodomo rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymo įrodymais. Konkrečiai jos pažymi, kad Verluca pateiktas Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos dalinės apsaugos sistemos apibūdinimas, jog „Jungtinės Karalystės (ofšorinė rinka) buvo laikoma iš dalies apsaugota, tai yra konkurentas turėjo susisiekti su vietiniu naftos vamzdžių gamintoju prieš pateikdamas pasiūlymą ir šios taisyklės dažniausiai buvo laikomasi“, nėra tikslus ir neatitinka tikrovės, nes jo neparemia kiti Komisijos nurodomi dokumentai. Be to, Japonijos ieškovių manymu, 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo pagrindu ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje išdėstyta Komisijos pozicija, kad Jungtinės Karalystės ofšorinė rinka buvo tik iš dalies apsaugota, prieštarauja ginčijamo sprendimo 101 ir 102 konstatuojamosioms dalims, kuriuose rinkų pasidalijimo išimtyt nenurodytos.
- 200 Dėl pastarojo priekaišto užtenka konstatuoti, kad Komisijai pateikiant teisinį ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo įvertinimą šio 101 ir 102 konstatuojamosiose dalyse bendrai kalbama apie Pagrindinių taisyklių tikslą riboti konkurenciją, ir jos turi būti suprantamos atsižvelgiant į 62 konstatuojamąją dalį, kurioje, smulkiai aiškinant Pagrindinių taisyklių veikimą remiantis surinktais rašytiniais įrodymais, jau buvo pažymėta, jog Jungtinės Karalystės ofšorinė rinka turėjo ypatingą statusą. Taigi šis Japonijos ieškovių argumentas yra atmetamas.

- 201 Dėl argumento, kad Europos-Japonijos klubo susirinkimuose niekada nebuvo svarstomi su Bendrijos rinkomis susiję klausimai, reikia pažymėti, kad jei, remiantis Verluca, susirinkimuose buvo svarstomi „didžiausi naftos produktų rinkas veikiantys įvykiai (Amerikos VRA, politiniai įvykiai SSRS, plėtra Kinijoje ir kt.)“, negalima atmesti galimybės, kad juose taip pat buvo „nustatytas <...> minėtų Pagrindinių taisyklių taikymas“. Taigi iš 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo aišku, kad Pagrindinių taisyklių, apimančių, be kita ko, Japonijos ieškovių nesikišimą į keturias Bendrijos gamintojų vidaus rinkas, taikymas buvo vienas iš šiuose susirinkimuose aptariamų klausimų.
- 202 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Komisijai pavesta bausti už EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimus, o susitarimai, kuriais „dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais“, yra tiesiogiai draudžiami EB 81 straipsnio 1 dalies c punkte. Taigi Komisijai užtenka nustatyti, kad tarp įmonių sudaryto susitarimo, galinčio paveikti prekybą tarp valstybių narių, tikslas arba pasekmės yra tarpusavyje pasidalyti vieno ar kelių Bendrijos produktų rinkas, ir šį susitarimą jau galima pripažinti pažeidimu.
- 203 Taip pat reikia pažymėti, kad Komisijai dažnai tenka įrodinėti pažeidimo padarymą nepalankiomis aplinkybėmis, nes pažeidimą įrodančios aplinkybės galėjo įvykti prieš daug metų, ir daugelis įmonių, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, aktyviai su ja nebendradarbiauja. Nors Komisija būtinai turi įrodyti, kad rinkų pasidalijimo susitarimas buvo sudarytas (žr. šio sprendimo 177 ir 178 punktus), būtų per daug reikalauti nurodyti tikslų mechanizmą, kaip turėjo būti pasiektas šio susitarimo tikslas (žr. pagal analogiją 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gruber ir Weber prieš Komisiją*, T-310/94, Rink. p. II-1043, 214 punktą). Iš tikrųjų dėl pažeidimo kaltai įmonei būtų labai lengva išvengti bet kokių sankcijų, jeigu ji galėtų remtis argumentu, kad apie neteisėto susitarimo veikimą pateikta

informacija yra neaiški, nepaisant to, jog susitarimo sudarymo faktas ir jo antikonkurencinis tikslas yra pakankamai įrodyti. Tokioje situacijoje įmonės galėtų veiksmingai gintis, nes turėtų galimybę pasisakyti dėl visų Komisijos prieš jas pateiktų įrodymų.

204 Be to, šio sprendimo 66 punkte Komisija remiasi „Cemento“ sprendimu (1838 punktu) ir tvirtina, kad prireikus ji gali nustatyti pažeidimą ir remdamasi vienu įrodymu, jeigu šio įrodomoji galia nekelia jokių abejonių ir aiškiai patvirtina pažeidimo padarymo faktą. Pasak jos, šioje byloje tą taisyklę galimą taikyti Verluca pareiškimams.

205 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai nei teigia Japonijos ieškovės, Verluca pareiškimai yra ne tik patikimi, bet ir turi ypač didelę įrodomąją galią, nes buvo padaryti *Vallourec* vardu. Atsakymai įmonės vardu yra labiau patikimi nei jos darbuotojo, nesvarbu, kokia jo patirtis ar asmeninė nuomonė (žr. 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 45 punktą ir sprendimą dėl apeliacinio skundo).

206 Be to, apgalvotą ir rimtą Verluca pareiškimų pobūdį dar sustiprina tai, kad jis, kaip *Vallourec Oil & Gas* prezidentas, turėjo profesinę pareigą veikti savo įmonės naudai. Taigi jis negalėjo lengvai pripažinti pažeidimo padarymo, negalvodamas apie tokio elgesio pasekmes, be to, iš bylos negalima spręsti, kad jis šios pareigos nesilaikė.

- 207 Bet kuriuo atveju Verluca buvo tiesioginis atskleistų faktų liudininkas. Iš tikrųjų atsiliepimo į ieškinį byloje T-67/00 28 punkte Komisija teigė, kad Verluca, kaip *Vallourec Oil & Gas* prezidentas, dalyvavo Europos-Japonijos klubo susirinkimuose, ir šiam teiginiui niekas neprieštaravo.
- 208 Be to, reikia pastebėti, kad Verluca pateikė rašytinį pareiškimą atsakydamas į 1996 m. rugsėjo 17 d. patikrinimo metu Komisijos darbuotojų pateiktus klausimus žodžiu, kuriais buvo prašoma paaiškinti daugiausia jo paties parengtus ir per 1994 m. gruodžio 1–2 d. atliktą patikrinimą Komisijos paimtus dokumentus. Vėliau Verluca patvirtino ir papildė 1996 m. spalio 14 d. pareiškime pateiktą informaciją ir dar kartą raštu pateikė informaciją per 1997 m. gruodžio 18 d. vykusį naują patikrinimą. 1996 m. spalio 14 d. pareiškimas buvo atsakymas į, jo tvirtinimu, 1996 m. rugsėjo 30 d. gautą prašymą pateikti informaciją ir buvo išsiųstas Komisijai kartu su kopija *Cleary Gottlieb, Steen & Hamilton* kontoros advokatui *Winckler*.
- 209 Be to, Verluca daugiau kaip 18 mėnesių – nuo 1996 m. rugsėjo 17 d. patikrinimo žinojo, kad Komisija turi jo parengtus dokumentus dėl ryšių su konkurentais, įskaitant ir *Corus*. Taigi jis turėjo galimybę apgalvoti atsakymus į klausimus, kuriuos Komisija jam vėliau pateikė dėl šių aplinkybių. 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimo parengimas truko dvi savaites.
- 210 Visos aptartos aplinkybės įrodo, kad Verluca pareiškimai buvo padaryti apgalvotai ir po ilgų svarstymų, o tai daro juos dar labiau patikimus.

- 211 Be to, Komisija teisingai nurodo, kad pareiškimai, nenaudingi juos pateikiančiam, iš principo turi būti laikomi ypač patikimais. Šioje byloje Verluca pareiškimas aiškiai prieštaravo *Vallourec*, kuriai jis atstovavo, interesams, nes Komisija dėl jos buvo pradėjusi tyrimą.
- 212 Reikia pripažinti, kad jei asmuo, Komisijos tarnautojų paprašytas paaiškinti dokumentus, šiuo atveju – Verluca, pripažįsta, jog buvo padarytas pažeidimas, bei praneša apie nagrinėjamuose dokumentuose tiesiogiai neatsispindinčias aplinkybes, *a priori* tikėtina, jei nėra kitų tam prieštaraujančių aplinkybių, kad tas asmuo yra nusprendęs sakyti tiesą.
- 213 Japonijos ieškovės prieštarauja šiam požiūriui ir teigia, kad šioje byloje Europos gamintojų darbuotojai, pateikę pareiškimus kaip įmonių atstovai, siekė „sumažinti nuostolius“ pripažindami susitarimo su Japonijos gamintojais sudarymą ir taip bandydami nukreipti Komisijos dėmesį nuo tikrosios Pagrindinių taisyklių paskirties – pasidalyti Europos rinkas tarp Europos gamintojų, o tai yra daug sunkesnis pažeidimas.
- 214 Tačiau Europos gamintojų prisipažinimas sudarius susitarimą dėl rinkų pasidalijimo su Japonijos gamintojais nebūtinai padėtų paslėpti susitarimą dėl Europos rinkų pasidalijimo tarp Europos gamintojų. Be to, mažai tikėtina, kad Verluca atstovaujama *Vallourec* pripažintų padariusi pažeidimą ir kartu slėptų kitą panašų pažeidimą, paremtą kai kuriomis jos pripažintomis aplinkybėmis, tačiau nuo iš tiesų padarytojo besiskiriančią geografiškai. Iš tikrųjų reikia pripažinti, kad taip besielgiantis asmuo labai rizikuotų, nes Komisijai atskleidus tikrąsias aplinkybes jis pats prisidėtų prie pažeidimo išaiškinimo, tačiau negalėtų pasinaudoti nemenku piniginės baudos sumažinimu dėl bendradarbiavimo.

215 Taigi šiuo klausimu Japonijos ieškovių pateikti teiginiai nėra įtikinantys ir nesukelia abejonių dėl Verluca pareiškimų patikimumo. Dėl *JFE-Kawasaki* argumento, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškiame Verluca aiškino tik vieną dokumentą – „Informaciją dėl klubo“, užtenka konstatuoti, jog šiame pareiškiame, kuriame šis dokumentas neminimas, tiesiogiai kalbama apie bendro dviejų konkrečių produktų rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymą. Šiomis aplinkybėmis nėra jokios priežasties manyti, kad Verluca savo pareiškiame aiškino tik vieną dokumentą ir todėl sumenkino šio pareiškimo svarbą.

216 Dėl dokumento „Patikrinimas *Vallourec*“ *JFE-Kawasaki* tvirtina, kad Verluca nurodė, jog kitos, tai yra ne Jungtinės Karalystės, ofšorinės rinkos Pagrindinėse taisyklėse nebuvo laikomos vidaus rinkoms. Šiuo klausimu užtenka pažymėti, kad Verluca tai nurodė atsakydamas į šį Komisijos pateiktą klausimą: „Koks buvo įvairių ofšorinių rinkų statusas (Olandijos, Danijos, Jungtinės Karalystės, Norvegijos, Kinijos)?“ Tokiomis aplinkybėmis akivaizdu, jog šis teiginys reiškia tik tai, kad Nyderlandų, Danijos, Norvegijos ir Kinijos rinkos nėra vidaus rinkos, ir kad jų statusas visai nesusijęs su ofšorinių Vokietijos, Prancūzijos ir Italijos rinkų statusu.

217 Dėl *Sumitomo* argumento, grindžiamo dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ esančiu teiginiu, kad „Pasidalijimo raktas“ buvo taikomas „tik standartiniams produktams“, todėl nestandartiniams produktams, kaip antai transportavimo vamzdžiai, jis negaliojo, reikia pastebėti, kad Verluca taip teigė atsakydamas į klausimą, konkrečiai susijusį su susitikimu su JF protokolu. Iš šio protokolo paaiškėja, kad jis susijęs tik su OCTG, o ne transportavimo vamzdžiais, todėl galima manyti, kad ir Verluca paaiškinimai susiję tik su OCTG vamzdžiais.

- 218 Bet kuriuo atveju, net pripažinus, kad šis Verluca teiginys yra susijęs ne tik su OCTG vamzdžiais, dėl kurių 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškime jis jau yra paaiškinęs, kad pažeidimas apima tik standartinius produktus, bet ir transportavimo vamzdžiais, iš šio pareiškimo teksto aišku, jog gamintojų – Europos-Japonijos klubo narių – vidaus rinkų apsauga ir trečiosioms šalims taikoma „Pasidalijimo rakto“ sistema buvo dvi atskiros Pagrindinių taisyklių dalys. Dėl to šis vien su trečiųjų šalių rinkomis susijęs paaiškinimas nepaneigia pagrindinio Komisijos teiginio, kad Europos-Japonijos klubo narių vidaus rinkų pasidalijimo objektas buvo ne tik standartiniai OCTG, bet ir transportavimo vamzdžiai projektams. Be to, reikia pažymėti, kad Verluca niekada nepaneigė savo teiginio, jog neteisėtas susitarimas apėmė transportavimo vamzdžius.
- 219 Taip pat reikia priminti, kad pagal Pirmosios instancijos teismo praktiką, dalyvavimu karteliniame susitarime, kurio buvimas ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, kaltinamos įmonės prisipažinimas negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu jis nėra pagrįstas kitais įrodymais (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 58 punkte minėto sprendimo *Enso-Gutzeit prieš Komisiją* 91 punktą). Taigi reikia konstatuoti, kad norint pripažinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo padarymą, Verluca pareiškimai, nepaisant jų patikimumo, turi būti patvirtinti kitų įrodymų.
- 220 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad dėl Verluca pareiškimų patikimumo šioje byloje būtinų paremiančiųjų įrodymų tikslumas ir nuodugnumas gali būti ir mažesni nei tuo atveju, jei pareiškimai nebūtų ypač patikimi. Taigi reikia pripažinti, kad nustačius, jog neprieštarinčių įrodymų visuma patvirtina Verluca ir ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymą bei kai kuriuos jo specifinius aspektus, pagal šio sprendimo 66 punkte minėto „Cemento“ sprendimo 1838 punkte įtvirtintą taisyklę, kuria remiasi Komisija (žr. šio sprendimo 204 punktą), šioje byloje įrodant kitus ginčijamo sprendimo aspektus užtektų vien

Verluca pareiškimų. Be to, jei dokumentas akivaizdžiai neprieštarauja Verluca pareiškimams dėl rinkų pasidalijimo susitarimo sudarymo bei turinio, to, kad jis patvirtina reikšmingas atskleisto susitarimo dalis, užtenka pripažinti jį kaltinimą paremiančių įrodymų visumos dalimi (žr. šio sprendimo 180 punktą ir minėtą teismų praktiką).

- 221 Atsižvelgiant į pirmiau pateiktus argumentus, reikia įvertinti kitus įrodymus, kuriais Komisija remiasi ginčijamame sprendime, ypač pateiktus 62–67 ir 100 konstatuojamosiose dalyse, bei kai kuriuos kitus Komisijos byloje esančius dokumentus, kiek dėl jų savo pastabose dėl ginčijamame sprendime tiesiogiai nurodytų įrodymų patikimumo pasisakė bylos šalys.

— *Vallourec* dokumentai

- 222 Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisija remiasi dokumentu „Entretien BSC“, kuriame tiksliai data nenurodoma, tačiau jis datuotas 1990 m. birželio mėn., bei nurodo du kitus – Verluca pasirašytą dokumentą dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo ir 1990 m. birželio 1 d. dokumentą „VAM BSC sutarties atnaujinimas“. Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisija cituoja šią dokumento „Entretien BSC“ pastraipą:

„(*Vallourec*) manymu, negalima atverti durų Jap(onams), suteikiant jiems „british content“. Reikia remtis visais Pagrindais ir per Klubą pt perduoti laišką Japonijos prezidentams bei atkreipti jų dėmesį į (japonų) atsiradimą Jungtinėje Karalystėje. Būtų ambicinga tikėtis, kad (*Corus*) galėtų suorganizuoti pasidalijimo raktą Japonijos PJ, kai SMI tai nepavyko jau daug mėnesių.“

- 223 Ginčijamo sprendimo 78 konstatuojamojoje dalyje pateikiama ši dokumento dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo pastraipa, susijusi su ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodytu pažeidimu:

„(*Mannesmann*) yra vienintelis Europos gamintojas, kurio japonai bijo ir kuris galėtų priversti laikytis Patobulintų pagrindinių taisyklių. (*Mannesmann*) būtų naudinga ginti Pagrindus Jungtinėje Karalystėje, nes ji tieks dalį (nesriegiuotų vamzdžių) sustabdžius Clydesdale.“

- 224 Remiantis kita to paties dokumento pastraipa, cituojama toje pačioje konstatuojamojoje dalyje:

„(*Corus*) ir (*Vallourec*) nuomonės sutampa, kad EEB sustiprinimas yra įmanomas ir turi atsispindėti Patobulintose pagrindinėse taisyklėse, kurios užkirstų kelią japonams į Jungtinę Karalystę net ir uždarius Clydesdale. (Philip Varley iš *Corus*) prideda, kad Pagrindų laikymasis 100 % Jungtinėje Karalystėje yra neįmanomas, bet jei išimtyms neviršys 15 000 tonų per metus, tai nebus taip blogai. Vis dėlto (*Corus*) mini galimybę pirkti (nesriegiuotus vamzdžius) iš UTM, SIDERCA ir TAMSA (Lotynų Amerikos gamintojų), siekiant išvengti žiaurios jų konkurencijos.“

- 225 Pagrįsdama motyvus dėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje minimo pažeidimo padarymo (80 konstatuojamoji dalis) Komisija taip pat citavo šią dokumento „Pastabos dėl VAM sutarties“ pastraipą:

„<...> jei <...> būtų galima įtikinti japonus nesikišti į Jungtinės Karalystės rinką ir šią problemą išspręsti tarp europiečių. Tokiu atveju nesriegiuoti vamzdžiai būtų padalyti tarp (*Mannesmann*), (*Vallourec*) ir *Dalmine*. II scenarijaus atveju greičiausiai mums būtų naudinga susieti (*Vallourec*) pardavimus su (*Corus*) parduodamų VAM kaina ir kiekiu.“

226 Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje Komisija cituoja sakinį iš dokumento „Strateginės pastabos“, kuriame išdėstomos ankstesnėje citatoje minėtos scenarijaus sąlygos:

„(*Corus*) įsipareigoja (*Mannesmann*, *DALMINE*, *Vallourec*) pirkti nesriegiuotus vamzdžius pirmiausia iš europiečių, kurie pasidalija šiuos tiekimus pagal griežtas taisykles.“

227 Be to, remiantis kita dokumento „Strateginės pastabos“ pastraipa, kurią Komisija citavo ginčijamo sprendimo dalyje, skirtoje Pagrindinių taisyklių poveikiui trečiųjų šalių rinkoms (73 konstatuojamoji dalis): „bijoma, kad bandydami neleisti japonams skverbtis į Jungtinę Karalystę europiečiai turės kažką duoti mainais (Tolimuosius Rytus, Artimuosius Rytus, peržiūrėti pasaulio rinkos dalis ...).“

228 Šios *Vallourec* dokumentų pastraipos aiškiai ir vienareikšmiškai patvirtina Verluca pareiškimus dėl Pagrindinių taisyklių (Pagrindų) egzistavimo. Kaip savo paaiškinimuose pažymi Komisija, iš šių dokumentų matyti, kad šios taisyklės buvo aiškiai įtvirtintos, nes jas parengusiems *Vallourec* darbuotojams ir asmenims, kuriems buvo skirtos, jos buvo suprantamos be papildomų paaiškinimų.

229 Be to, nors *Vallourec* dokumentuose Pagrindinių taisyklių pobūdis tiesiogiai neatskleistas, iš jų paaiškėja, kad Japonijos gamintojai turėjo „laikytis“ šių taisyklių, o *Mannesmann* „baimė“ buvo vienas iš būdų užtikrinti šį „laikymąsi“ „Jungtinėje Karalystėje“. Šią išvadą patvirtina aplinkybė, kad remiantis dokumentu dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo *Vallourec* ir *Corus* svarstė naują Pagrindinių taisyklių variantą, vadinamą „Patobulintos pagrindinės taisyklės“, („Fundamentals improved“), kuris „užkirstų japonams kelią į Jungtinę Karalystę net ir po (*Corus* gamyklos) Clydesdale uždarymo“.

- 230 Tokiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad šie dokumentai patvirtina Verluca pareiškimuose pateiktą Pagrindinių taisyklių apibūdinimą, jog šios taisyklės iš esmės numato nagrinėjamų keturių Europos gamintojų rinkų apsaugą nuo Japonijos gamintojų. Jos taip pat patvirtina Verluca pareiškimus, kad nors Jungtinės Karalystės ofšorinei rinkai buvo taikomos apsaugos taisyklės, jai buvo suteiktas ypatingas statusas. Iš šių dokumentų paaiškėja, kad Europos gamintojai siekė išsaugoti šią Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos apsaugą ir kiek įmanoma ją padidinti, nepaisant to, kad šios rinkos vietinis gamintojas *Corus* daugiau nebegamino nesriegiuotų vamzdžių, o sriegiuodavo kitų gamintojų pirktus vamzdžius.
- 231 Japonijos ieškovės teisingai nurodo, kad *Vallourec* dokumentuose pateikiami tik svarstymai įmonės viduje; arba kai kuriuose iš jų – pastabos dėl diskusijų tarp šios bendrovės ir *Corus*. Nors ši aplinkybė neišvengiamai susilpnina minėtų dokumentų įrodomąją galią Japonijos ieškovių atžvilgiu, ji netrukdo Komisijai pateikti šiuos įrodymus siekiant paremti aiškius Verluca pareiškimus, ypač atsižvelgiant į kitus susijusius įrodymus. Iš tikrųjų tai, kad *Vallourec* darbuotojai tikėjosi, jog Pagrindinės taisyklės veiksmingai apsaugos Europos vidaus rinkas nuo Japonijos gamintojų, rodo, jog ši apsauga tikrai egzistavo.
- 232 Japonijos ieškovės pateikia atskirą argumentą dėl dokumentų „Strateginės pastabos“ ir „Pastabos dėl VAM sutarties“. Jos teigia, kad Pagrindinių taisyklių dalies dėl Japonijos gamintojų nesikišimo į Europos vidaus rinkas sustiprinimas nėra vienas iš trijų scenarijų, kuriuos jų autorius Verluca pasiūlė šių dokumentų išvados.
- 233 Vis dėlto iš šių dviejų dokumentų aiškiai matyti, kad jų autoriui toks sprendimas būtų labiausiai priimtinas ir jis šio atsisakė nenoriai, nes buvo neįgyvendinamas.

Remiantis dokumentu „Strateginės pastabos“, „naudingiausias *Vallourec* sprendimas“ būtų, jei „europiečiai įtikintų japonus nesikišti į Jungtinę Karalystę dėl *Buttress* ir „premium“. Šiame dokumente Verluca atmeta šį sprendimą tik todėl, kad „deja, netik(i), jog toks sprendimas <...> galėtų būti įmanomas“. Taigi, jei sprendimas išlaikyti Pagrindines taisykles ir vėliau jas sustiprinti būtų įgyvendintas, Verluca išankstinis jo atmetimas būtų kur kas mažiau reikšmingas nei tai, jog jis šį sprendimą laikė labiau priimtiniu už kitus.

234 Šios analizės teisingumą dar labiau patvirtina tai, kad *Corus* tiekiamų nesriegiuotų vamzdžių pasidalijimas tarp *Vallourec*, *Mannesmann* ir *Dalmine*, nurodytas dviejuose Verluca dokumentuose aptariant nagrinėjamą scenarijų (žr. šio sprendimo 226 punktą), buvo įgyvendintas vėliau – bent jau po 1993 m. rugpjūčio 9 d., pasirašius tris ginčijamo sprendimo 79 konstatuojamojoje dalyje nurodytas tiekimo sutartis (žr. šio sprendimo 26 punktą). Be to, Verluca pasiūlymas (žr. šio sprendimo 225 punktą ir ginčijamo sprendimo 80 konstatuojamąją dalį) susieti *Vallourec* nesriegiuotų vamzdžių pardavimus *Corus* su pastarosios parduodamų OCTG „premium“ vamzdžių, sujungtų VAM metodu, kaina ir kiekiu, atitinka vėliau sudarytų sutarčių, pateiktų Pirmosios instancijos teismui byloje T-44/00, sąlygas, dėl kurių Japonijos ieškovės galėjo pateikti savo nuomonę jungtiniame posėdyje (taip pat žr. ginčijamo sprendimo 79, 81 ir 111 konstatuojamąsias dalis).

235 Remiantis Japonijos ieškovėmis, visos Komisijos cituojamos *Vallourec* dokumentuose esančios mintys yra susijusios beveik vien su situacija Jungtinės Karalystės ofšorinėje OCTG „premium“ vamzdžių rinkoje. Tačiau ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas yra susijęs su standartiniais OCTG vamzdžiais (API) ir transportavimo vamzdžiais projektams, o ne su OCTG „premium“. Be to, dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo kalbama apie nerūdijančio plieno produktus.

- 236 Kaip žinoma, standartiniai OCTG vamzdžiai plieno ir naftos pramonėje kartais vadinami „Buttress“. Todėl reikia pažymėti, kad dokumente „Strateginės pastabos“ esantis teiginys dėl Japonijos gamintojų nesikišimo į Jungtinės Karalystės ofšorinę rinką „Buttress“ atžvilgiu yra aiškiai susijęs su šiais produktais (žr. šio sprendimo 233 punktą). Be to, dokumente „Pastabos dėl VAM BSC sutarties“ nurodoma, kad *Corus* „geriau išsaugotų savo dalį VAM negu „Buttress“.
- 237 Japonijos ieškovių nurodoma aplinkybė, kad *Vallourec* dokumentuose taip pat yra daug nuorodų į OCTG „premium“ vamzdžius, nepaneigia šioje byloje Komisijos atlikto tyrimo dėl standartinių OCTG vamzdžių. Pirma, nuorodos į OCTG „premium“ vamzdžius neleidžia daryti išvados, kad sutartys tarp *Vallourec* ir *Corus* buvo susijusios tik su OCTG „premium“ vamzdžiais. Antra, aplinkybė, jog Komisija nurodo pažeidimo padarymą dėl dviejų specifinių produktų, negali būti ginčijama dėl to, kad kai kurie surinkti įrodymai patvirtina, jog uždraustas susitarimas taip pat buvo susijęs ir su kitais produktais.
- 238 Bet kuriuo atveju, nors tai, kad *Vallourec* dokumentuose nėra tikslaus ir išsamaus produktų, kuriems taikomos Pagrindinės taisyklės, apibrėžimo, sumažina jų įrodomąją galią, negalima atmesti galimybes, jog Komisija galėjo jomis remtis patvirtindama Verluca pareiškimus, jeigu jos patvirtina esminius pareiškimų teiginius. Iš tikrųjų to, kad dokumente nurodomos tik kai kurios kituose įrodymuose minimos aplinkybės, nepakanka norint įpareigoti Komisiją neįtraukti to dokumento į įrodymų visumą (žr. šio sprendimo 180 ir 220 punktus).
- 239 Japonijos ieškovės taip pat pažymi, kad *Vallourec* dokumentuose be Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos, visai neminimos kitos Bendrijos rinkos. Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad nagrinėjami dokumentai analizuoja problemas, galinčias kilti

Britanijos rinkoje, Britanijos gamintojui *Corus* nutraukus nesriegiuotų vamzdžių gamybą. Todėl ir nėra konkrečių nuorodų į kitas rinkas, kurių šis tikėtinas įvykis nepaveikė.

- 240 Be to, Japonijos ieškovės tvirtina, kad remiantis dokumentu „Pastabos dėl VAM sutarties“ ir dokumentu dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo Japonijos gamintojų pašalinimas iš Britanijos rinkos buvo pasiūlytas kaip galima priemonė ateityje, o tai įrodo, kad rengiant dokumentus, tai yra 1990 m., jokio susitarimo su Japonijos gamintojais nebuvo (žr. šio sprendimo 115 punktą). Vis dėlto iš visų *Vallourec* dokumentų, ir ypač ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamoje dalyje minėto dokumento „Entretien BSC“ pastraipos, matyti, kad 1990 m. *Vallourec* darbuotojai jau žinojo Pagrindines taisykles, o dokumente „Pastabos dėl VAM sutarties“ minima „problema“, kurią reikėjo išspręsti „tarp europiečių“, buvo Jungtinės Karalystės rinkos vidaus rinkos statuso pagal Pagrindines taisykles išlaikymas, *Corus* nutraukus nesriegiuotų vamzdžių gamybą (žr. šio sprendimo 283 punktą). Taigi tokiomis aplinkybėmis, remiantis dokumentu dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo, Patobulintos pagrindinės taisyklės „užkirstų japonams kelią į Jungtinę Karalystę“ ateityje, kaip ir praeityje (žr. šio sprendimo 223 ir 229 punktus).
- 241 Galiausiai dėl Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos apsaugos sistemos veikimo būdo Japonijos ieškovės tvirtina, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime pateiktas paaiškinimas, jog konkurentas turėjo susisiekti su *Corus* prieš pateikdamas į rinką Pagrindinių taisyklių reguliuojamus produktus, prieštarauja ir ginčijamame sprendime Komisijos pateiktiems įrodymams, ir tikrovei. Tačiau ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamojoje dalyje Komisija tvirtina, kad dokumentas „Entretien BSC“ patvirtina šį paaiškinimą.
- 242 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad dokumente „Entretien BSC“ *Vallourec* darbuotojas, greičiausiai Verluca, teigia: „mūsų draugai iš BSC (*Corus*) <...> remiasi Kyoto ir Marbella pokalbiais ir mano, kad jei (japonai) šiandien kiekvienu atskiru

atveju yra pasirengę (Šiaurės jūros versle) laikytis kainų politikos rytoj uždarius Clydesdale (gamyklą), jie išsilaisvins.“ Reikia pripažinti, kad ši citata neatitinka Verluca paaiškinimo, nes joje nepatvirtinami ryšiai tarp *Corus* ir kitų Europos-Japonijos klubo narių dėl specialiųjų pristatymų į Jungtinės Karalystės ofšorinę rinką. Vis dėlto ši citata vienareikšmiškai patvirtina, kad 1990 m. rengiant nagrinėjamą dokumentą Japonijos gamintojai sutiko su konkurencijos apribojimais Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje. Be to, žodžiai „kiekvienam atskiru atveju“ galėtų būti aiškinami taip, kad ryšiai buvo palaikomi sudarant atskirus sandorius, todėl dokumentas „Entretien BSC“ tikrai neprieštarauja 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimui.

- 243 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad norint pripažinti EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą Komisijai užtenka nustatyti, jog susitarimo tikslas buvo riboti konkurenciją (žr. šio sprendimo 203 punktą). Todėl aplinkybė, kad šioje byloje pateikti įrodymai yra papildomi siekiant įrodyti, jog Japonijos gamintojai sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus dėl Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos, pakankamai patvirtina Komisijos poziciją dėl šios rinkos, net jei minėti dokumentai neleidžia aiškiai bei tiksliai suprasti, kaip veikė šis Pagrindinių taisyklių aspektas.
- 244 Taigi reikia pripažinti, kad kartu nagrinėjami *Vallourec* dokumentai paremia Verluca pareiškimus ir todėl patvirtina jų teisingumą.

— 1993 m. dokumentai anglų kalba

- 245 Ginčijamo sprendimo 84 konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat nurodo du 1993 m. dokumentus: Pažymą prezidentams ir „g) japonai“ (toliau kartu – 1993 m.

dokumentai anglų kalba). Ginčijamame sprendime Komisija necituoja šių dokumentų, tačiau 83 konstatuojamojoje dalyje trumpai apibendrina jų turinį dėl kai kurių veiksmų, kurie kliudė Pagrindinių taisyklių veikimui, o 84 konstatuojamojoje dalyje – dėl pasiūlymų šioms kliūtims pašalinti. Ginčijamame sprendime Komisija remiasi šiais dokumentais norėdama patvirtinti Pagrindinių taisyklių egzistavimą, jų taikymo sritį, ir ypač – paaiškinti, kodėl šios taisyklės buvo pakeistos į Patobulintas pagrindines taisykles 1993 m., *Corus* ruošiantis galutinai pasitraukti iš sriegiuotų OCTG vamzdžių rinkos.

- 246 Japonijos ieškovės ginčija šių dokumentų tinkamumą. Jos pažymi, kad dokumentuose pateikiamos nuorodos į japonų agresiją, o *Nippon* pabrėžia, kad dokumente „g) japonai“ šiuo atžvilgiu kalbama kaip tik apie ją. Ši agresija ir Pažymos prezidentams pradžioje paminėta mažai įpareigojanti Japonijos gamintojų pareiga apriboti „kai kuriuos jų pardavimus“ yra nesuderinama su ginčijamo sprendimo 101 ir 102 konstatuojamosiose dalyse aprašyta vidaus rinkų apsaugos sistema.

- 247 Pirmiausia iš Pažymos prezidentams reikia pacituoti:

„Dabartinių susitarimų dėl EB offšorinių zonų nepakanka, nes nors japonai sutiko apriboti kai kuriuos pristatymus į šias zonas (apimtimi, kuri niekada netenkino europiečių ir apimdavo tik pusę klientų), jų dabartinė agresija OCTG (besiūlių ir suvirintų) ir suvirintų transportavimo vamzdžių srityje lemia žemesnes kainas ir sumažėjusią europiečių rinkos dalį.“ (*The current agreements are unsatisfactory for the EC offshore areas because, although the Japanese have agreed to limit some of their deliveries to these areas (at levels which have never been satisfactory to the Europeans and which only cover half of the customers) their current aggression on OCTG (seamless and welded) and welded linepipe means lower prices and reduced share for the Europeans.*)

248 Be to, remiantis tuo pačiu dokumentu:

„Nors japonai sutiko nereikalauti mūsų susitarimų pakeitimų, jei Europos besiūlių vamzdžių pramonė būtų restruktūrizuojama, negalima garantuoti, kad jie laikytųsi šio principo, jei (Corus) nutrauktų vamzdžių gamybą ir paruošimą Jungtinėje Karalystėje.“

(Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit tubemaking or finishing in the UK.)

249 Be to, remiantis dokumentu „g) japonai“, „padėtis Jungtinės Karalystės kontinentiniame šelfe nėra „tvirta“ (*the fundamental position on the UKCS is not „firm“*), todėl dokumento autorius, Corus darbuotojas, analizuoja tinkamiausius būdus „atakuoti japonus“ (*attack the Japanese*) greičiausiai Kinijos rinkoje, „siekiant pagrindinio tikslo priversti juos pasitraukti iš Europos“ (*with the prime objective of forcing them out of Europe*).

250 Šie dokumentai, ir ypač cituotos jų pastraipos, patvirtina daugelį esminių Verluca teiginių ir leidžia tvirtinti, kad Komisija buvo teisi juos pateikdama kaip Pagrindinių taisyklių ir Patobulintų pagrindinių taisyklių egzistavimo patvirtinimą.

251 Iš šių dviejų dokumentų paaiškėja, kad Europos ir Japonijos gamintojų „Pagrindais“ vadinami susitarimai buvo sudaryti jau 1993 m. ir netenkino Europos gamintojų ofšoriniame Jungtinės Karalystės sektoriuje ypač dėl to, kad jie ribojo tik kai kuriuos

japonų pardavimus šioje rinkoje. Be to, remiantis šiais dokumentais galima teigti, kad juose minimi susitarimai ir yra Verluca pareiškimuose minimos Pagrindinės taisyklės, ir kad Europos gamintojai buvo labiau patenkinti situacija kontinentiniuose sektoriuose nei Jungtinės Karalystės ofšoriniame sektoriuje. Taigi šie dokumentai netiesiogiai nurodo, kad žemyniniai Europos rinkų sektoriai turėjo būti tinkamai apsaugoti.

252 Be to, tai, kad šių dokumentų autorius skundžiasi didelės apimties japonų pardavimais ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje ir siūlo, kaip ateityje tokius pardavimus apriboti, patvirtina Verluca pareiškimuose pateiktą Pagrindinių taisyklių apibūdinimą. Iš tikrųjų jie ne tik patvirtina, kad Pagrindinių taisyklių tikslas buvo padalyti atitinkamas rinkas, bet ir kad Jungtinės Karalystės ofšorinis sektorius buvo apsaugotas ne taip veiksmingai kaip kiti su šiuo padalijimu susiję sektoriai.

253 Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad Japonijos ieškovai pateikė kelis prieštaravimus dėl šių dokumentų įrodomosios galios ir netgi rado juose įrodymų savo naudai, reikia išnagrinėti šiuos prieštaravimus ir nustatyti, ar jie tikrai sumažina minėtų dokumentų įrodomąją galią.

254 Šiuo atžvilgiu reikia atmesti Japonijos ieškovių argumentus dėl „agresijos“ bei riboto jų įsipareigojimų ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje pobūdžio. Iš tikrųjų apie tai buvo kalbama dokumentų autoriui skundžiantis japonų pardavimais ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje bei nurodant, kad japonų pardavimams šioje rinkoje taikomi nepakankami apribojimai. Taigi vertinant dokumentus kaip visumą reikia konstatuoti, kad nuorodos į Japonijos gamintojų „agresiją“ reiškia Europos-Japonijos

klubo narių ofšorinei ir tik iš dalies apsaugotai Jungtinės Karalystės rinkai nustatytų pardavimo kiekių viršijimą, o ne laisvą ir aktyvią Japonų gamintojų konkurenciją šioje rinkoje. Taigi šios nuorodos niekaip neprieštarauja Komisijos teiginiams dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje pripažinto neteisėtu susitarimo sudarymo.

255 Japonijos ieškovės taip pat pažymi, kad Pažyma prezidentams ir dokumentas „g) japonai“ neįrodo jų pažeidimo, nes juose pateikiamos tik *Corus* darbuotojų nuomonė. Tačiau reikia pastebėti: kadangi dokumentus parengęs *Corus* darbuotojas aprašo situaciją Europos rinkose ir galimą jų vystymąsi, nėra jokios priežasties manyti, kad jo analizė neatspindi realybės, kaip jis ją tuo metu suvokė. Iš šių dokumentų detalumo ir turinio galima spręsti, kad jų autorius tikrai dalyvavo sudarant komercinę *Corus* strategiją plieno vamzdžių srityje.

256 Todėl pirmiau šiuose dokumentuose pateiktas Europos ir Japonijos gamintojų sudaryto susitarimo, skirto apriboti pastarųjų pardavimus Europos rinkose, apibūdinimas yra patikimas, nepaisant šių dokumentų vidaus paskirties.

257 Be to, reikia pažymėti, kad Komisija Pirmosios instancijos teismui tvirtino, o Japonijos ir Europos ieškovės neprieštaravo, kad nors Pažyma prezidentams buvo parengta *Corus*, tačiau Europos gamintojų prezidentams ją pristatyti turėjo *Mannesmann*, kaip tai įrodo ranka rašyta pastaba pirmajame pažymos puslapyje, jog ji bus įtraukta į HN (Hans Nolte iš *Mannesmann*) pranešimą. Iš šios aplinkybės galima daryti išvadą, kad šiame dokumente pateikiama bendra ne vieno, o mažiausiai dviejų Europos gamintojų analizė, ir dėl to įrodymas yra ypač patikimas.

- 258 Galiausiai, Japonijos ieškovių manymu, neįmanoma tiksliai nustatyti produktų, minimų 1993 m. dokumentuose anglų kalba.
- 259 Reikia pripažinti, kad dokumente „g) japonai“, dokumente „Entretien BSC“ ir dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo nurodyti „13% chromo“ ir „nerūdijantys“ (*stainless*) vamzdžiai nėra susiję su nagrinėjama byla, nes ginčijamas sprendimas yra tik dėl anglinio plieno vamzdžių (ginčijamo sprendimo 28 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto reikia pastebėti, kad šios nuorodos neišskiria kažko iš rinkų pasidalijimo susitarimo taikymo srities ir nepaneigia ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo padarymo.
- 260 Be to, Pažymoje prezidentams ir dokumente „g) japonai“ yra daug nuorodų į visus OCTG vamzdžius, todėl logiška manyti, kad šios nuorodos apima ir standartinius OCTG vamzdžius, kuriems skirtas ginčijamas sprendimas, ir vamzdžius OCTG „premium“. Iš tikrųjų Pažymoje prezidentams siūlomi „besiūlių ir suvirintų OCTG ir transportavimo vamzdžių“ (*seamless and welded OCTG and linepipe*) pristatymų apribojimai, o dokumente „g) japonai“ nurodoma, kad „japonai sutiko apriboti savo OCTG vamzdžių pardavimus (ofšorinėje Jungtinės Karalystės rinkoje) iki 15% nesutartinių užsakymų“. Be to, nuoroda Pažymoje prezidentams į japonų agresiją „OCTG (besiūlių ir suvirintų) ir suvirintų transportavimo vamzdžių“ sektoriuje (*OCTG (seamless and welded) and welded linepipe*) (žr. šio sprendimo 247 punktą) tikrai yra susijusi su standartiniais OCTG vamzdžiais, o ne OCTG „premium“ vamzdžiais, nes kitame sakinyje autorius skundžiasi kontrolės, ypač pristatomų OCTG premium vamzdžių kiekio atžvilgiu, nebuvimu.
- 261 Nors iš kelių dokumentų pastraipų, pavyzdžiui, kai kurių Vallourec dokumentų (žr. šio sprendimo 237 punktą ir nuorodą į dokumentą „Entretien BSC“ 259 punkte), galima numanyti, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje neteisėtu pripažintas rinkų pasidalijimo susitarimas buvo susijęs su platesniu produktų asortimentu, įskaitant

OCTG „premium“ vamzdžius, ši aplinkybė netrukdo pripažinti mažesnio pažeidimo padarymą. Tai, kad remiantis šiais dokumentais OCTG „premium“ vamzdžių statusas Pagrindinėse taisyklėse nėra aiškus ir vienareikšmis, nėra svarbu, nes šie produktai nesusiję su ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytu pažeidimu.

- 262 Kita vertus, besiūlių transportavimo vamzdžių atžvilgiu 1993 m. dokumentai anglų kalba yra dar neaiškesni. Iš tikrųjų remiantis pirmąja pastraipa, kurioje nurodyti „besiūlių ir suvirintų OCTG ir transportavimo vamzdžių“ pristatymai, galima spręsti, kad besiūliams transportavimo vamzdžiams Pagrindinės taisyklės turėjo galioti, tačiau kitą citatą tame pačiame punkte „OCTG (besiūliai ir suvirinti) ir suvirinti transportavimo vamzdžiai“ galima aiškinti taip, kad šiems produktams neteisėti susitarimai nebuvo taikomi. Reikia pripažinti, kad šie du dokumentai yra prieštaringi, todėl neatsako į klausimą, ar besiūliams transportavimo vamzdžiams buvo taikomos Pagrindinės taisyklės. 1993 m. dokumentai anglų kalba nepatvirtina Verluca pareiškimų dėl šios specifinės pažeidimo dalies, tačiau nėra ir išteisinantys įrodymai šių produktų atžvilgiu.
- 263 Taigi, nors nepakankamas aiškumas dėl produktų, nurodytų ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, be jokios abejonės sumažina jų įrodomąją galią, visiškai jų atmesti taip pat negalima. Kaip ir dėl *Vallourec* dokumentų (žr. šio sprendimo 238 punktą), reikia dar kartą priminti, kad tai, jog dokumente nurodomos tik kai kurios kituose įrodymuose pateiktos aplinkybės, nereiškia, kad Komisija negali šio dokumento naudoti kitiems įrodymams patvirtinti.
- 264 Remiantis pirmiau pateiktais argumentais galima daryti išvadą, kad 1993 m. dokumentai anglų kalba daugeliu atžvilgių patvirtina Verluca pareiškimus ir pagrįstai sudaro įrodymų, kuriais Komisija remiasi ginčijamame sprendime, dalį.

— Dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“

- 265 Ginčijamame sprendime Komisija šio dokumento aiškiai nepaminėjo, tačiau tiek, kiek Japonijos ieškovės jį nurodo kaip liudijantį jų naudai, į tuos argumentus turi būti atsakyta.
- 266 Visų pirma reikia pažymėti, kad tai, jog Europos besiūlių plieno vamzdžių gamybos pramonė bylos įvykių metu buvo restruktūrizuojama, ir kad siekdami šią restruktūrizaciją kontroliuoti Europos gamintojai veikė išvien, jokia būdu nėra nesuderinama su Komisijos teiginiu. Iš tikrųjų ginčijamo sprendimo 87–94 konstatuojamosiose dalyse pažymima, jog Komisija iš tiesų atsižvelgė į Europos plieno pramonės restruktūrizacijos poveikį.
- 267 Be to, iš ginčijamo sprendimo ir pirmiau nagrinėtų *Vallourec* dokumentų aišku, kad Europos gamintojai Europos pramonės restruktūrizaciją nagrinėjo konkrečiame Pagrindinių taisyklių kontekste, ypač atsižvelgdami į poveikį, kurį ši restruktūrizacija galėjo turėti jų santykiams su Japonijos gamintojais. Konkrečiai – Europos gamintojai ypač bijojo, jog uždarius *Corus* gamyklą Clydesdale Jungtinės Karalystės rinkos, ypač jos didelio ofšorinio sektoriaus, Japonijos gamintojai nebelaikys vidaus rinka (žr. šio sprendimo 170, 223–242 punktus). Be to, Pažymoje prezidentams ir dokumente „g) japonai“ buvo pasiūlyta, kad Europos gamintojai atsižvelgė į galimą NTM uždarymą po derybų su Japonijos gamintojais.
- 268 Šiomis sąlygomis aplinkybė, jog dokumente „Plieno vamzdžių sistema“ naudojamas angliškąs žodis „fundamentals“, su Bendrijos pramonės racionalizacija susijusių diskusijų kontekste tikrai nereiškia, kad Pagrindinių taisyklių sąvoka buvo susijusi su šiuo procesu, o ne su ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje sankcionuotu rinkų

pasidalijimo susitarimu. Panašiai iš šio dokumento, kuris nurodo, jog santykius tarp Europos gamintojų reglamentuoja Pagrindinės taisyklės, ir nemini Japonijos gamintojų, nematyti, kad Pagrindinės taisyklės yra susijusios tik su Europa. Iš tiesų toks nepaminėjimas paaiškinamas aplinkybe, kad bendrai vertinant nagrinėjamas dokumentas buvo aiškiai skirtas nagrinėti santykius tarp Bendrijos gamintojų. Todėl iš jo negalima daryti išvados, kad, priešingai tam, ką savo 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškime nurodė Verluca ir kas buvo patvirtinta kitais įrodymais, Pagrindinės taisyklės buvo tik diskusijų Europos viduje objektas.

269 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“ negali būti laikomas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą, kuriuo kaltinamos Japonijos ieškovės, išteisinančiu įrodymu.

— Dokumentas „Pasidalijimo raktas“ („sharing key“)

270 Ginčijamo sprendimo 85 ir 86 konstatuojamosiose dalyse Komisija remiasi dokumentu, kuris 1997 m. lapkričio 12 d. jai buvo perduotas su šiuo procesu nesusijusio asmens, siekiant, be kita ko, paremti jos santykių Europos-Japonijos klubo viduje nuo 1993 m. pabaigos vystymosi suvokimą. Informatoriaus teigimu, šio dokumento šaltinis yra vieno iš šio klubo dalyvių prekybos agentas. Komisijos nuomone, šis dokumentas rodo, jog su Lotynų Amerikos gamintojais užmegzti ryšiai buvo iš dalies sėkmingi, ir jame esančioje lentelėje matyti, kaip nagrinėjamos rinkos buvo pasidalytos tarp Europos, Japonijos ir Lotynų Amerikos gamintojų. Konkrečiai, šis dokumentas numato 100 % Europos gamintojų rinkos dalį Europoje ir 100 % Japonijos gamintojų rinkos dalį Japonijoje. Konkrečiai kitose rinkose Europos gamintojų dalis yra: 0 % Tolimųjų Rytų rinkoje, 20 % Viduriniuose Rytuose ir 0 % Lotynų Amerikoje.

271 *JFE-Kawasaki* tvirtina, kad šis dokumentas, kaip įrodymas, yra nepriimtinas, nes jame nenurodyta data, ir Komisija neatskleidė nei jo autoriaus, nei jai dokumentą atskleidusio asmens tapatybės, todėl ieškovai neturėjo galimybės nustatyti nei kokiam kontekste jis buvo parengtas, nei priežasčių, dėl kurių jis buvo perduotas Komisijai. Tai yra pirmas atvejis, kai Komisija nustatė ūkio subjektų padarytą pažeidimą neidentifikuoto dokumento pagrindu.

272 Šį argumentą reikia atmesti.

273 Bendrijos teisėje vyrauja laisvo įrodymų vertinimo principas, ir vienintelis pateiktų įrodymų vertinimui svarbus kriterijus yra jų patikimumas (šio sprendimo 56 punkte nurodyta teisėjo B. Vesterdorf, vykdančio generalinio advokato funkcijas, išvada sprendimui *Rhône-Poulenc prieš Komisiją*). Be to, Komisijai gali atrodyti būtina apsaugoti informatorių anonimiškumą (šiuo klausimu žr. 1985 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Adams prieš Komisiją*, 145/83, Rink. p. 3539, 34 punktą), ir šios aplinkybės nepakanka priversti Komisiją atmesti jos turimą įrodymą. Taigi, nors *JFE-Kawasaki* argumentai yra svarbūs vertinant dokumento „Pasidalijimo raktas“ patikimumą, nėra jokio pagrindo šį dokumentą laikyti nepriimtiniu įrodymu.

274 Šiuo atžvilgiu *JFE-Kawasaki*, kaip ir kitos Japonijos ieškovės, teigia, kad net būdamas priimtinas kaip įrodymas, dokumentas „Pasidalijimo raktas“ nėra patikimas kaltę pagrindžiantis argumentas, nes nebuvo tinkamai identifikuotas. Iš tiesų būtina pažymėti, kad šio dokumento patikimumas, be jokios abejonės nedidelis dėl to, kad jo parengimo aplinkybės iš esmės yra nežinomos, ir Komisijos teiginiai šiuo atžvilgiu negali būti patikrinti (žr. šio sprendimo 270 punktą).

- 275 Vis dėlto reikia manyti, kad dokumente „Pasidalijimo raktas“ nurodyta informacija sustiprina išdėstytą kituose dokumentuose.
- 276 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime nurodomas „pradinis“ pasidalijimo raktas, taikomas „tarptautiniams konkursams“ ir apimantis sutartis, sudarytas tarp Japonijos ir Europos gamintojų; tad tokio pasidalijimo Europos-Japonijos klube egzistavimas yra pakankamai įrodytas. Be to, iš susitikimo su JF protokolo aišku, jog *Vallourec* privalėjo, siekdama išlikti „sistemos rėmuose <...> nesikišti į Tolimųjų Rytų ir Pietų Amerikos rinkas bei apsiriboti 20 % Artimųjų Rytų padalijimu į 3 dalis“. Kai Komisija Verluca paprašė šiuos dokumentus pakomentuoti, jis pažymėjo, kad jie susiję su mėginimu 1993 m. taikytus pasidalijimo raktus pakeisti atsižvelgiant į Lotynų Amerikos gamintojų pardavimus bei įvairiose rinkose „įgytas pozicijas“.
- 277 Japonijos ieškovės pateikia keletą papildomų argumentų prieš tai, kad Komisija naudoja dokumentą „Pasidalijimo raktas“. Pirma, jis apima gerokai siauresnę produktų gamą nei nurodyta 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime. Šis dokumentas susijęs tik su besiūlių standartinių OCTG vamzdžių rinkos dalimi, kai yra skelbiami atvirieji konkursai. Japonijos ieškovės šiuo atžvilgiu pažymi, kad šiame dokumente nurodyto pasidalijimo rakto apimtį riboja tai, kad ten kalbama apie „atvirą konkursą besiūliams API vamzdžiams“ („SMLS API OPEN TENDER“), o remiantis 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu, jame nurodytiems produktams Europoje svarbių konkursų nebuvo. Todėl, Verluca nuomone, šiuo pasidalijimo raktu numatyta sistema neegzistuoja.
- 278 Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia pažymėti, kad, priešingai Komisijos tvirtinimui, dokumentas „Pasidalijimo raktas“ yra susijęs tik su besiūliais OCTG, o ne su transportavimo vamzdžiais. Kaip per posėdį pažymėjo Japonijos ieškovės, ir šiuo

klausimu Komisija joms neprieštaravo, du kartus dokumente panaudoti sutrumpinimai „C/S“ ir „T/B“, atitinkamai reiškiantys laikančiuosius vamzdžius, („casing“) ir gavybos vamzdžius („tubing“), pagal ginčijamo sprendimo 29 konstatuojamojoje dalyje pateiktą šio produkto apibūdinimą yra susiję su dviem esminiais OCTG vamzdžio elementais, ir todėl būtinai nurodo tik šį produktą.

279 Dėl „atviro konkurso besiūliams API vamzdžiams“ („SMLS API OPEN TENDER“) paminėjimo dokumente „Pasidalijimo raktas“ reikia pažymėti, jog 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime esantis tvirtinimas, kad Europoje nebuvo jokių svarbių konkursų, yra skirsnyje „1.4 Kitos rinkos“, o apie Europos-Japonijos klubo narių vidaus rinkas kalbama dalyje „1.1 „Vidaus“ rinkos“, aiškiai joje nurodant „Jungtinės Karalystės (ofšorinę)“ rinką. Ši aplinkybė *a priori* reiškia, kad šiame 1.4 skirsnyje esantis žodis „Europa“ yra susijęs ne su keturiomis – Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Jungtinės Karalystės – Europos vidaus rinkomis, kurių atžvilgiu ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuotas pažeidimas.

280 Vis dėlto reikia pripažinti, kad ši nuoroda į Europą yra neaiški ir todėl dviprasmiška ir kad jeigu ji būtų buvusi skirta apimti šias keturias rinkas, priešingai pirmesniame punkte pateiktam aiškinimui, reiktų pripažinti, jog dokumentas „Pasidalijimo raktas“ negali tiesiogiai paremti 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo dėl situacijos šiose keturiose rinkose. Iš tiesų, jei šiose rinkose nebuvo konkursų, darytina išvada, kad dokumentas „Pasidalijimo raktas“ negali būti su jomis susijęs, nes jis susijęs su besiūliais API vamzdžiais, kuriuos apima tokie konkursai. Vadinas, šis dviprasmiškumas, kurio atsižvelgiant į byloje esančią informaciją bei į ieškovų argumentus šiuo klausimu negalima išspręsti, sumažina dokumento „Pasidalijimo raktas“ įrodomąją vertę siekiant jį panaudoti Verluca pareiškimams paremti.

281 Be to, Japonijos ieškovių teigimu, dokumentas „Pasidalijimo raktas“ prieštarauja dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ (1.3 punktas) nurodytam Verluca pareiškimui, kad Lotynų Amerikos gamintojai į Europos gamintojų bandymus užmegzti ryšius 1993 m. pabaigoje reagavo teigiamai, o tai, jų nuomone, mažina šių dviejų įrodinėjimo priemonių patikimumą. Ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamojoje dalyje Komisija, remdamasi dokumentu „Pasidalijimo raktas“, nurodė, kad „bandymai užmegzti ryšius su Lotynų Amerikos gamintojais buvo iš dalies sėkmingi“, ir pati pripažįsta, kad šis teiginys prieštarauja *Vallourec* tyrimo dokumente pateiktam Verluca tvirtinimui, jog:

„Europos-Japonijos klubas neapėmė Pietų Amerikos gamintojų <...> 1993 m. pabaigoje buvo atlikti tiriamieji bandymai užmegzti ryšius norint pasiekti pusiausvyrą, atspindinčią įgytas pozicijas (apytiksliai 20 % Viduriniųjų Rytų europiečiams). Labai greitai tapo akivaizdu, kad šie bandymai negali būti sėkmingi.“

282 Vis dėlto reikia pažymėti, kad pagal dokumentą „Pasidalijimo raktas“ Lotynų Amerikos gamintojai su pasiūlytu pasidalijimo raktu sutiko, „išskyrus Europos rinką“, kurios atžvilgiu rinkos turėjo būti nagrinėjamos „kiekvieniu atveju atskirai“ bendradarbiavimo dvasia. Todėl ginčijamo sprendimo 94 konstatuojamojoje dalyje Komisija priėjo prie išvados, kad Lotynų Amerikos gamintojai nesutiko, jog Europos rinkos būtų paliktos Europos gamintojams.

283 Iš pirmiau nagrinėtų įvairių *Vallourec* dokumentų ir iš Pažymos prezidentams bei iš dokumento „g) japonai“ išplaukia, kad Europos gamintojams pagrindinis jų kontaktų su Japonijos gamintojais tikslas buvo apsaugoti savo vidaus rinkas, ypač išlaikyti Jungtinės Karalystės rinkos vidaus statusą po to, kai *Corus* uždarė savo gamyklą Clydesdale. Nors šio sprendimo 281 punkte atskleistas prieštaravimas aiškiai susilpnina dokumento „Pasidalijimo raktas“ bei tam tikrą Verluca pareiškimų įrodomąją galią, jo reikšmė labai sumažėja dėl šio punkto pradžioje nurodytos

aplinkybės. Iš tiesų, net jei Lotynų Amerikos gamintojai sutiko pasidalijimo raktų susitarimą taikyti ne Europos rinkoms, reikia pažymėti, kad derybos su šiais gamintojais europiečiams buvo nesėkmingos, tad Verluca neigiamas jų rezultatų vertinimas šiuo esminiu klausimu iš tikrųjų atitinka dokumentą „Pasidalijimo raktas“.

284 Darytina išvada, kad prieštaravimas tarp Verluca tvirtinimų viename šių pareiškimų ir dokumento „Pasidalijimo raktas“, kurį ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamojoje dalyje nurodo Komisija, šių dviejų įrodinėjimo priemonių patikimumo iš esmės nesumažina.

285 Galiausiai Japonijos gamintojai nurodo, kad dokumente „Pasidalijimo raktas“ jie išreiškė nepritarimą dėl šio pasiūlymo, manydami, kad raktų apimtis turėtų būti išplėsta „ERW OCTG“ vamzdžiams, kurie yra suvirinti plieno vamzdžiai. Todėl Komisija Japonijos gamintojus turėjo traktuoti taip pat, kaip ir Lotynų Amerikos gamintojus, kurių atžvilgiu ji atsiėmė savo kaltinimus, nes šie taip pat išreiškė nepritarimą pasiūlytam raktui dėl Europos rinkos ir Europoje pardavė didelius plieno vamzdžių kiekius. Todėl tai yra nepateisinamas nevienodas požiūris, ir kaltinimų Lotynų Amerikos gamintojams atsiėmimas sumenkina Komisijos teiginį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo egzistavimo Japonijos ieškovių atžvilgiu.

286 Šiuo atžvilgiu pakanka priminti, kad dokumente „Patikrinimas *Vallourec*“ Verluca patvirtino, jog „Europos-Japonijos klubas neapėmė Pietų Amerikos gamintojų“. Kadangi siekdama įrodyti Japonijos gamintojų dalyvavimą pažeidime Komisija ginčijamame sprendime daugiausia rėmėsi Verluca pareiškimais, atsižvelgdama į šį kategorišką tvirtinimą ji neturėjo kito pasirinkimo, kaip tik neįtraukti Lotynų Amerikos gamintojų į šio sprendimo 1 straipsnį. Iš šios aplinkybės išplaukia, kad Japonijos ir Lotynų Amerikos gamintojai buvo tikrai nevienodoje situacijoje prieš juos turimų įrodymų atžvilgiu.

287 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad dokumente „Pasidalijimo raktas“ esantis Japonijos gamintojų „nepritarimas“ nėra toks pat kaip Lotynų Amerikos gamintojų nepritarimas. Iš tikrųjų pagal dokumentą „Pasidalijimo raktas“ pastarieji atsisakė pasidalijimo raktą automatiškai taikyti Europos rinkai, o Japonijos gamintojai pasiūlė į tą raktą įtraukti „ERW“ vamzdžius, t. y. suvirintus vamzdžius, kad susitarimas būtų aiškesnis („to avoid grey area“). Reikia pažymėti, kad nors Lotynų Amerikos gamintojų išreikštas nepritarimas panaikina didžiąją dalį dokumento „Pasidalijimo raktas“ įrodomosios vertės dėl jų atsakomybės už pažeidimą Bendrijos rinkoje buvimo, Japonijos gamintojų atveju taip jokiū būdu nėra. Taigi Japonijos gamintojų situacija objektyviai skyrėsi nuo Lotynų Amerikos gamintojų situacijos.

288 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog dokumentas „Pasidalijimo raktas“ išlaiko tam tikrą įrodomąją vertę, kad Komisijos turimų nuoseklių įrodymų kontekste paremtų tam tikrus esminius teiginius, nurodytus Verluca pareiškimė, dėl besiūlius OCTG vamzdžius apimančio rinkos pasidalijimo susitarimo egzistavimo. Iš šios įrodinėjimo priemonės aišku, kad Japonijos gamintojai iš vienos pusės, ir Europos gamintojai – iš kitos pusės, pritarė principui neparduoti tam tikrų besiūlių plieno vamzdžių kitų gamintojų vidaus rinkose esant „atvirėms“ konkursams. Šis dokumentas taip pat patvirtina rinkos pasidalijimo raktą įvairiuose pasaulio regionuose buvimą ir todėl sustiprina Verluca pareiškėmų, kuriuose taip pat minima ši sąvoka, patikimumą.

— Europos gamintojų atsakymai

289 Ginčijamame sprendime Komisija, kaip kaltės įrodymais, remiasi *Mannesmann*, *Dalmine* ir *Corus* atitinkamai šio sprendimo 63, 65 ir 66 konstatuojamosiose dalyse pateiktais atsakymais į jos prašymus pateikti informaciją.

290 Konkrečiai, remiantis 1997 m. balandžio 22 d. *Mannesmann* darbuotojo Becher pateiktu atsakymu, Pagrindinės taisyklės buvo susijusios su OCTG ir transportavimo vamzdžiais ir reiškė, jog „šiuose sektoriuose Japonijos gamintojai negalėjo skverbtis į Europos rinkas (*in europäische Märkte*), o Europos gamintojai privalėjo savo produktų netiekti į Japoniją“. 1997 m. spalio 31 d. atsakyme, esančiame Komisijos bylos 11932 puslapyje, *Corus* Europos-Japonijos klubo klausimu pažymėjo, kad besiūlių OCTG vamzdžių Japonijos ir Europos gamintojai buvo šio klubo nariai ir kad „praktiškai vidaus rinkos visų pirma buvo skirtos vietos gamintojams“. Savo 1997 m. balandžio 4 d. atsakyme *Dalmine* pripažino, kad tarp Europos ir Japonijos gamintojų egzistavo kontaktai, teigdama, jog jie „buvo susiję su vamzdžių (ypač skirtų naftos pramonei) eksportu į ne EB zonas (Rusiją ir Kiniją); taip pat jie buvo skirti apriboti vamzdžių eksportą į EB po (*Corus*) gamyklų uždarymo ir taip apsaugoti Bendrijos besiūlių vamzdžių rinką“.

291 Be to, reikia pažymėti, kad 1997 m. balandžio 22 d. *Mannesmann* atsakymas dėl trečiųjų šalių rinkų apibūdinimo taip pat yra cituojamas ginčijamo sprendimo 74 konstatuojamojoje dalyje. Reikšminga pastraipa suformuluota taip:

„Pasauliniu mastu paskelbus konkursus kitose rinkose, atitinkami Japonijos ir Europos tiekimai buvo iš anksto nustatyti. Tuo metu ši procedūra buvo vadinama „pasidalijimo raktu“ (*sharing key*). Tikėtina, kad tai buvo susiję su įvairių gamintojų laikui bėgant nusistovėjusių rinkų dalių išlaikymu“.

292 Japonijos ieškovių nuomone, Komisijai pradėjus tyrimą, Europos gamintojai buvo suinteresuoti „sumažinti nuostolius“, t. y. pripažinti susitarimo su Japonijos gamintojais egzistavimą, kad nukreiptų Komisijos dėmesį nuo tikrojo Pagrindinių taisyklių tikslo – pasidalyti Europos rinkas tarp Europos gamintojų; toks pažeidimas

yra daug sunkesnis už nustatytą sprendimo 1 straipsnyje, kurį įrodžius, baudos jiems būtų buvusios daug didesnės. Todėl tie Europos gamintojų atsakymai į Komisijos klausimus, kuriuose kalbama apie japonų dalyvavimą ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytame pažeidime, nėra patikimi.

293 Šiuo atžvilgiu negalima pamiršti, kad faktas, jog Europos gamintojai pripažino rinkos pasidalijimo susitarimo su Japonijos gamintojais egzistavimą, nebūtinai padeda nuslėpti susitarimą dėl Europos rinkų tarp jų pasidalijimo (žr. šio sprendimo 214 punktą). Dėl šio sprendimo 214 punkte nurodytų priežasčių mažai tikėtina, kad Europos gamintojai būtų išgalvoję neteisėtus susitarimus su Japonijos gamintojais, siekdami nuslėpti kartelio Europos viduje egzistavimą. Bet kuriuo atveju šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad 1997 m. gegužės 29 d. atsakyme, esančiame Komisijos bylos 15162 puslapyje, kuris papildo 1997 m. balandžio 4 d. atsakymą, *Dalmine* kalba ir apie kontaktus su Japonijos gamintojais, ir apie susitikimus vien tik tarp Europos gamintojų. *Corus*, savo ruožtu kalbėdama apie rinkų apsaugą, neapsiribojo tik santykiais tarp Japonijos ir Europos gamintojų (žr. šio sprendimo 290 punktą).

294 Dėl *Mannesmann* pateikto atsakymo Japonijos ieškovės pažymi, kad jo autorius Becher pats prisipažino, jog neturėjo jokių asmeninių žinių apie aplinkybes, kurias jis komentavo, nes *Mannesmann* vadovu jis tapo tik 1995 m. balandžio mėnesį. Todėl jo parodymai neturi didelės įrodomosios vertės ir, JFE-NKK teigimu, yra netgi nepriimtini.

295 Šiuo atžvilgiu visų pirma iš faktinės pusės reikia pažymėti, kad nors Becher *Mannesmann* vadovu tapo tik 1995 m. balandį, per posėdį šios bendrovės atstovas nurodė, jog iki tos datos bendrovėje jis užėmė kitas pareigas.

- 296 Taip pat reikia priminti šio sprendimo 205 punkte nurodytą teismų praktiką, jog įmonės vardu pateikti atsakymai savaime yra labiau patikimi nei jos darbuotojo, nesvarbu, kokia jo patirtis ar asmeninė nuomonė (šio sprendimo 205 punkte nurodyto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 45 punktą). Iš sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 45 punkto išplaukia, kad šioje byloje nagrinėjamų įkalčių įrodomosios vertės trečiosios įmonės atžvilgiu jokių būdų nepaveikė tai, kad tam tikros įmonės vardu pasirašęs asmuo nedalyvavo nagrinėjamame susirinkime ir nebuvo jos darbuotojas.
- 297 Iš tiesų, kaip šioje byloje yra *Mannesmann* atveju, kai tiesioginės informacijos apie atitinkamas aplinkybes neturintis asmuo kaip įmonės atstovas padaro pareiškimą, kuriuo jis pripažįsta savo ir kitų įmonių pažeidimą, šis asmuo būtinai remiasi įmonės pateikta informacija, ir ypač jos darbuotojais, tiesiogiai žinančiais apie įmonės veiklą. Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 211 punkte, pareiškimai, nenaudingi juos pateikiančiajam, iš principo turi būti laikomi įrodančiais, ir todėl Becher pareiškimui šioje byloje turi būti teikiama didelė reikšmė.
- 298 JFE-NKK argumentą, kurį ji grindžia *Rhône-Poulenc prieš Komisiją* sprendimu, ir ypač šio sprendimo 56 punkte nurodyta teisėjo B. Vesterdorf, atliekančio generalinio advokato funkcijas, išvada šiam sprendimui, reikia atmesti. Savo išvadoje teisėjas B. Vesterdorf pažymėjo, kad asmenų, kurie žino faktus, parodymai turi ypač didelę įrodomąją vertę (Rink. p. II-956 ir II-957).
- 299 Negalima daryti išvados, kad įmonei vadovaujančio asmens pareiškimas, padarytas jos vardu, nukreiptas prieš ją ar kitas įmones, yra ribotos įrodomosios galios dėl to, kad asmuo faktų nežinojo tiesiogiai. *A fortiori* nėra jokios priežasties tokį įrodymą atmesti kaip nepriimtina.

300 Šioje byloje, kaip ir šio sprendimo 205 punkte nurodytame sprendime *LR AF 1998 prieš Komisiją*, nagrinėjamas pareiškimas be jokios abejonės reiškia pareiškimo autoriaus atstovaujamos įmonės pažeidimo pripažinimą.

301 Be to, Japonijos ieškovės nurodo, kad *Mannesmann* atsakymo Komisija negali laikyti patikimu susitarimo tarp Europos ir Japonijos gamintojų egzistavimo įrodymu ir tuo pačiu metu nelaikyti šio atsakymo patikimu, kai jis neigia susitarimo dėl kiekvieno Europos gamintojo nacionalinės rinkos apsaugos iš kitų Europos gamintojų pusės egzistavimą.

302 Tiesa, kad aplinkybė, jog Becher neigė atskiros Pagrindinių taisyklių dalies dėl Europos vidaus prekybos, t. y. dėl abipusės Europos gamintojų vidaus rinkų apsaugos, tam tikra dalimi silpnina jo pareiškimą, kaip įrodymą Verluca pareiškimams paremti. Vis dėlto reikia pažymėti, kad Becher nedviprasmiškai patvirtino rinkos pasidalijimo susitarimo tarp Europos ir Japonijos gamintojų dėl OCTG bei transportavimo vamzdžių buvimą (žr. šio sprendimo 290 punktą). Taigi jo pareiškimas paremia Verluca pareiškimus dėl šio pažeidimo aspekto ir kartu dėl Japonijos ieškovių buvimo rinkos pasidalijimo susitarimo, kuriuo jos sutiko Bendrijos rinkose neprekiuoti standartiniais OCTG vamzdžiais bei transportavimo vamzdžiais, šalimis. Ta aplinkybė, kad *Mannesmann* pareiškimas iš atskleidžiamo susitarimo neišskiria OCTG „premium“ vamzdžių, dėl šio sprendimo 261 punkte nurodytų priežasčių yra nesvarbi. Galiausiai *Mannesmann* pareiškimo įrodomąją vertę šioje byloje dar sustiprina tai, kad ji taip pat paremia Verluca pareiškimus dėl pasidalijimo rakto, susijusio su satarčių sudarymu esant tarptautiniams konkursams trečiųjų šalių rinkose, egzistavimo (žr. šio sprendimo 291 punktą).

303 Ieškovai nurodo, kad 1997 m. balandžio 4 d. ir 1997 m. gegužės 29 d. savo atsakymuose Komisijai *Dalmine* pabrėžė, kad jos diskusijos su Japonijos gamintojais iš esmės susijusios su trečiųjų šalių, pavyzdžiui, Rusijos ar Kinijos, rinkomis. Iš pat

pradžią reikia pažymėti, kad, remiantis pirmiau cituoto 1997 m. balandžio 4 d. atsakymo pastraipa, šios diskusijos taip pat buvo susijusios su Bendrijos rinkų apsauga (žr. šio sprendimo 290 punktą). Bet kuriuo atveju reikia manyti, kad šie pareiškimai, kuriais šiuo klausimu remiasi Japonijos ieškovės, ypač dėl pačių Japonijos ieškovių nurodytos priežasties, jog *Dalmine* norėjo „sumažinti nuostolius“, yra nelabai svarbūs (žr. šio sprendimo 292 punktą). Atsižvelgiant į tai, kad nebuvo galima paneigti, jog *Dalmine* bendravo su Japonijos gamintojais ir su kitais Europos gamintojais, ji siekė šiuos kontaktus pateikti taip, kad neteisėtas jų pobūdis pagal Bendrijos teisę būtų pašalintas ar kuo labiau sumažintas.

304 Taigi du *Dalmine* atsakymai, ypač ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamoje dalyje cituota ištrauka iš 1997 m. balandžio 4 d. atsakymo (žr. šio sprendimo 290 punktą), paremia Verluca pareiškimus dėl kontaktų tarp Europos ir Japonijos gamintojų, skirtų tarpusavyje pasidalyti tam tikras geografines rinkas, ir ypač draudžiančių japonams parduoti vamzdžius Europos rinkose, realumo.

305 Dėl 1997 m. spalio 31 d. *Corus* pateikto atsakymo Japonijos ieškovės nurodo, jog 1999 m. kovo 30 d. laiške *Corus* aiškiai pažymėjo, kad joks jos pareiškimas neturėtų būti aiškinamas kaip reiškiantis, kad egzistavo susitarimas tarp Europos ir Japonijos gamintojų. Atsakydamos į Komisijos argumentą, jog 1999 m. kovo 30 d. laiškas yra susijęs su suvirintų vamzdžių procedūra, Japonijos ieškovės pažymi, kad *Corus* pareiškimo su tokiu paaiškinimu tekstas yra lygiai toks pat kaip ir pareiškimo, kuris buvo padarytas su besiūliais vamzdžiais susijusios procedūros metu.

306 Tiesa, kad su besiūliais vamzdžiais susijusioje procedūroje (byla IV/E-1/35.860-B) laiško, kaip antai kuris buvo nusiųstas suvirintų vamzdžių procedūroje (byla IV/E-1/35.860-A), nebuvimas yra keistas faktas, ir tai turėtų sudaryti įspūdį, jog taip atsitiko netyčia, o ne dėl to, kad vienoje byloje tikslingai buvo užimta skirtinga pozicija nei kitoje.

- 307 Vis dėlto 1999 m. kovo 30 d. laiške esančių teiginių, jog 1997 m. spalio 31 d. atsakymas nereiškia susitarimo egzistavimo ir neturėtų būti aiškinamas kaip pripažinimas šiuo klausimu, bet kuriuo atveju nepakanka paaiškinti šio atsakymo reikšmės. Nesant labai įtikinamo paaiškinimo, kuris galėtų būti suteiktas žodžiams „praktiškai vidaus rinkos buvo skirtos visų pirma vietos gamintojams“, ir atsižvelgiant į tai, kad jie yra pastraipoje, susijusioje su Europos-Japonijos klubo susirinkimais, šis pareiškimas yra labai svarbus įrodymas.
- 308 Todėl faktas, kad *Corus* daugiau negu po metų Komisijai nusiųstame laiške norėjo apriboti savo teiginio dėl rinkos sumažinimo apimtį, net jei tai ir tiesa, beveik nesumažina jo įrodomosios vertės. Todėl reikia manyti, kad *Corus* atsakymas taip pat paremia Verluca pareiškimus dėl OCTG vamzdžių rinkos pasidalijimo susitarimo egzistavimo Europos-Japonijos klube.

— Biasizzo parodymai

- 309 Ginčijamo sprendimo 64 konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat remiasi 1995 m. birželio 1 d. parodymais, kuriuos Bergamo (Italija) prokurorui korupcijos tyrimo metu davė buvęs *Dalmine* darbuotojas Biasizzo. Iš šių parodymų aišku, kad egzistavo „gamintojų klubai (karteliai)“, kurių susitikimai vykdavo du kartus per metus: vieną kartą Europoje ir vieną Japonijoje. Biasizzo teigimu, kiekvienas gamintojas turėjo teisę laimėti visus konkursus savo vidaus rinkoje, ir buvo sutarta, kad kiti gamintojai visuomet siūlys kainą, kuri būtų 8–10% didesnė už vietinio gamintojo; ši taisyklė buvo griežtai taikoma.

- 310 Japonijos ieškovių teigimu, Biasizzo parodymai nėra patikimi, nes jie duoti darant spaudimą: juos pateikęs asmuo buvo suinteresuotas paaiškinti, kodėl *Dalmine* laimėjo visus *Agip* viešojo pirkimo konkursus, nurodydamas viską, tik ne nesąžiningą praktiką, dėl kurios jo atžvilgiu pradėtas tyrimas.
- 311 Reikia pažymėti, kad savo parodymuose Biasizzo teigė, kad jis pats pasiūlė neteisėtų mokėjimų *Agip* darbuotojams teikimo praktiką. Be to, jo teigimu, šių mokėjimų vaidmuo pagal neteisėtą susitarimą buvo palengvinti vėlesnes sutarties įgyvendinimo stadijas laimėjus konkursą. Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad Biasizzo parodymų turinys yra nesuderinamas su paaiškinimu, jog jis siekė nuslėpti savo dalyvavimą neteisėtoje veikloje, *Dalmine* galią Italijos rinkoje priskirdamas neegzistuojančiam susitarimui. Todėl Japonijos ieškovių argumentą šiuo klausimu reikia atmesti.
- 312 Be to, aplinkybė, kad šie parodymai buvo duoti Bergamo valstybės prokurorui atliekant tyrimą, priešingai Japonijos ieškovių tvirtinimui, sustiprina, o ne sumažina jų įrodomąją vertę. Iš tiesų, nors prokurorui duoti parodymai neturi tokios pačios įrodomosios galios kaip įrodymai, duoti prisiekus teisme, reikia manyti, kad prievarta, kylanti iš tyrimo galių, kuriomis naudojasi prokuroras, ir neigiamos pasekmės, pagal baudžiamąją teisę galinčios kilti asmeniui, kuris per tyrimą melavo, yra aplinkybės, kurios tokius parodymus daro labiau patikimus negu paprastas pareiškimas.
- 313 Japonijos ieškovių teigimu, Biasizzo parodymuose padaryta nuoroda į konkursus Italijos rinkoje yra nesuderinama su 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškime esančiu tvirtinimu, kad Europos rinkose nebuvo skelbti jokie svarbūs konkursai.

- 314 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad tvirtinimas 1996 m. rugsėjo 17 d. pareiškimė, jog Europoje nebuvo skelbti jokie svarbūs konkursai, yra įtvirtintas jo 1.4 skirsnyje „Kitos rinkos“ („OPEN TENDERS“) prie antraštės „Atviri konkursai besiūliams vamzdžiams API“, o apie Europos-Japonijos klubo narių vidaus rinkas kalbama 1.1 skirsnyje „Vidaus rinkos“; ir tai *a priori* reiškia, kad šiame 1.4 skirsnyje panaudotas žodis „Europa“ neapima keturių Europos vidaus rinkų, kurių atžvilgiu nustatytas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas (žr. 279 ir 280 punktus).
- 315 Be to, Biasizzo apibūdino tik Italijos rinkoje esančią situaciją, ir todėl įmanoma atskirti svarbius tarptautinius konkursus („didelės apimties konkursus“), kurie, Verluca nuomone, nebuvo susiję su Europos rinkomis, reikiama is atvejais įskaitant keturių Europos gamintojų vidaus rinkas bei konkursus, kuriuos Italijos rinkoje organizavo *Agip*. 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo 1.4 skirsnio pirma frazė, jog „dideli sandoriai, esantys tarptautinių konkursų objektai („OPEN TENDERS“), buvo pasiskirstyti pasidalijimo raktų pagrindu, taip pat paremia šį teiginį, nes ji pabrėžia konkursų, kuriuos šis pareiškimo skirsnis apima, dydį bei tarptautinį pobūdį.
- 316 Tiesa, nuoroda į konkursus Italijos rinkoje tam tikra dalimi sumažina Biasizzo parodymų, kaip paremiančių Verluca pareiškimus, įrodomąją vertę. Reikia konstatuoti, kad geriausiu atveju Biasizzo pasidalijimo susitarimų Italijos rinkoje mechanizmo apibūdinimas šiuose pareiškimuose nėra atspindėtas, o blogiausiu atveju – jiems prieštarauja.
- 317 Vis dėlto dar kartą reikia prisiminti, kad Komisija neprivalėjo įrodyti, kaip konkrečiai rinkos pasidalytos, su sąlyga, kad buvo pakankamai įrodytas neteisėto susitarimo antikurencinis tikslas (žr. šio sprendimo 203 punktą). Taigi šiuo atveju visiško atitikimo tarp Verluca pareiškimo ir Biasizzo parodymų dėl Pagrindinių taisyklių taikymo Europos-Japonijos klubo narių vidaus rinkose nebuvimas labai nedaug

sumažina šių įrodymų įrodomąją vertę, nes Biasizzo parodymai patvirtina Verluca pareiškimus dėl kitų svarbių inkriminuojamo susitarimo aspektų (taip pat žr. šio sprendimo 334 punktą).

318 Be to, Japonijos ieškovės pažymi, kad vėlesniuose parodymuose, pavadintuose „Komentaras dėl mano parodymų“ Biasizzo išvardijo visus objektyvius ekonominius privalumus, kuriuos vietos plieno vamzdžių gamintojas savo vidaus rinkoje įgyja užsienio gamintojų atžvilgiu, ir jis nepateikė jokios nuorodos į joki tarptautinį susitarimą.

319 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką iš paties EB 81 straipsnio išplaukia, kad susitarimai tarp įmonių, kai jų tikslas anti-konkurencinis, yra draudžiami neatsižvelgiant į jų poveikį (žr. šio sprendimo 181 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Iš to darytina išvada, kad aplinkybė, jog Biasizzo išvardijo objektyvius ekonominius privalumus, kuriuos vietos plieno vamzdžių gamintojas įgyja jo nacionalinėje rinkoje, šios bylos aplinkybėmis nereiškia jokių išteisinamųjų įrodymų ir todėl nesumenkina jo pirminių parodymų įrodomosios vertės.

320 Dėl tariamo naujos aiškios nuorodos į tarptautinio susitarimo egzistavimą nebuvimo dokumente „Komentaras dėl mano parodymų“ reikia pažymėti, kad ši aplinkybė taip pat yra nereikšminga, nes Biasizzo niekada nenukrypo nuo to, ką jis šiuo klausimu teigė savo pradiniuose parodymuose. Atvirkščiai, Biasizzo dar kartą nurodė tokio susitarimo egzistavimą dokumente „Komentaras dėl mano parodymų“, taip patvirtindamas, kad stipri *Dalmine* pozicija Italijos rinkoje susidarė, be kita ko, dėl „įtakos, kurią kiekvienas gamintojas savo rinkose turėjo kitiems gamintojams“ („l'influenza che ogni produttore ha, per le sue aree di mercato, nei confronti degli altri produttori“). Šiuo atžvilgiu Biasizzo netgi nurodė pradiniuose parodymuose

pateiktą apibūdinimą, teigdamas, jog „visa sistema buvo pagrįsta pusiausvyros, paremtos laikui bėgant susiklosčiusiomis rinkų dalimis, laikymusi <...> kaip (jis) (savo pareiškime) jau yra kelis kartus pareiškęs“ („Tutto il sistema è basato sul rispetto di equilibri consolidati da quote storiche <...> come già ho detto più volte nel corso del mio memoriale“).

- 321 Be to, atsižvelgiant į tai, kad Japonijos ieškovės ginčijo Biasizzo parodymų patikimumą, reikia pažymėti, kad juos paremia kiti Biasizzo kolegų parodymai, esantys Komisijos byloje ir kuriais pastaroji pasirėmė Pirmosios instancijos teisme, bet kurie ginčijamame sprendime necituojami. Ypač iš 1995 m. birželio 5 d. Jachia parodymų, esančių Komisijos bylos 8220 b 6 puslapyje, aišku, kad egzistavo susitarimas „nesikišti į zonas, priklausančias įvairiems ūkio subjektams“, ir iš 1995 m. birželio 8 d. Ciocca parodymų, esančių Komisijos bylos 8220 b 3 puslapyje aišku, kad „susitarimas tarp vamzdžių gamintojų veikia pasauliniu mastu“. Panašiai iš 1997 m. gegužės 29 d. *Dalmine* atsakymo aišku, kad Biasizzo dalyvavo bent viename susitikime su Japonijos gamintojais Japonijoje, todėl jis turėjo tiesioginių žinių apie ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje sankcionuoto susitarimo egzistavimą bei sąlygas.
- 322 Galiausiai, Japonijos ieškovių teigimu, abiejuose Biasizzo pareiškimuose nėra aiškiai pasakyta, kokius produktus jo nurodomas susitarimas apėmė.
- 323 Šiuo atžvilgiu reikia dar kartą priminti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi tiksliai ir nuosekliai atitikti Verluca pareiškimus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu (žr. šio sprendimo 180 punktą). To, kad dokumentas patvirtina reikšmingas Verluca atskleisto susitarimo dalis, užtenka jį pripažinti kaltinimą paremiančių įrodymų dalimi (žr. šio sprendimo 220 punktą). Bet kuriuo atveju,

nenagrinėjant šalių ginčo dėl to, kaip ilgai Biasizzo buvo atsakingas už ginčijamame sprendime nagrinėjamų dviejų rūšių produktų pardavimą, šioje byloje yra aišku, kad didelę pažeidimo laikotarpio dalį jis buvo atsakingas už *Dalmine* vykdomą OCTG vamzdžių pardavimą ir bent keletą mėnesių tuo laiku – už transporto vamzdžių pardavimą, tad jis tiesiogiai žinojo savo paties išdėstytus faktus.

324 Šiuo atžvilgiu darytina išvada, kad Biasizzo parodymai paremia Verluca pareiškimus dėl pastarojo apibūdinto vidaus rinkų pasidalijimo susitarimo egzistavimo. Konkrečiai šis dokumentas patvirtina, kad kiti klubo nariai turėjo nesikišti į kiekvieno gamintojo vidaus rinkas ir kad dėl šio principo buvo susitarta susitikimuose, kurie vyko du kartus per metus – kartą Europoje ir kartą Japonijoje – ir į kuriuos Japonijos ieškovės siuntė atstovus (žr. šio sprendimo 192–196 punktus).

325 Be to, reikia pažymėti, kad 1997 m. lapkričio 7 d. atsakyme į prašymą pateikti informaciją, esančiame Komisijos bylos 14451 puslapyje, paminėtame ginčijamo sprendimo 41 išnašoje, JFE-NKK pripažino, kad Europos gamintojai Europos-Japonijos klubo susitikimuose prašė jos nesikišti į jų vidaus rinkas („We recall that other (European) mills requested that JFE respect their home markets“). Tačiau JFE-NKK neigia, kad ji su šiuo prašymu sutiko („However we were neither bound by nor did we respect such requests“).

326 Reikia konstatuoti, pirma, kad šis JFE-NKK atsakymas patvirtina, jog pagal diskusijų apibūdinimą Verluca pareiškimuose Europos-Japonijos klube vykusios diskusijos buvo susijusios ne tik su trečiųjų šalių, bet ir su Bendrijos rinkomis.

327 Be to, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, kai įmonė dalyvauja, nors ir pasyviai, antikonkurencinį tikslą turinčiuose įmonių susitikimuose ir viešai neatsiriboja nuo jų turinio, taip kitiems susitikimo dalyviams sudarydama įspūdį, kad ji dalyvauja susitikime įkurtame kartelyje bei laikosi jo sprendimų, galima daryti išvadą, kad ta įmonė dalyvauja nagrinėjamame kartelyje (žr. 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 232 punktą; 1992 m. kovo 10 d. Sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink. p. II-907, 98 punktą; 1995 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Tréfileurope prieš Komisiją*, T-141/89, Rink. p. II-791, 85 ir 86 punktus ir 66 punkte nurodyto sprendimo *Cemento* 1353 punktą).

328 Šio sprendimo 327 punkte nurodyta teismų praktika nėra tiesiogiai taikytina JFE-NKK situacijai, nes nurodytose bylose kitų įmonių padaryto pažeidimo egzistavimas nustatytas, ir vienintelis neišspręstas klausimas buvo susijęs su pasyvios įmonės dalyvavimu šiame pažeidime.

329 Vis dėlto principas, jog įmonė, kuri dalyvauja antikonkurencinį tikslą turinčiuose susitikimuose, kitiems dalyviams sudaro įspūdį, kad ji dalyvauja susitikime įkurtame kartelyje ir kad laikosi jų sprendimų, jeigu ji viešai neatsiriboja nuo susitikimų turinio, ir taip dalyvauja pažeidime, gali būti taikomas ir šioje byloje. JFE-NKK dalyvavimas šiuose susitikimuose nagrinėjamu atveju yra ypač akivaizdus, nes ji pripažįsta, kad šiuose susitikimuose buvo nagrinėjamas konkretus prašymas nesikišti į Bendrijos rinkas. Taigi JFE-NKK atsakymas yra ypač pagrįstas įrodymas, leidžiantis paremti Verluca pareiškimus dėl įmonės dalyvavimo kartelyje su kitais keturiais Europos gamintojais.

330 Taip pat reikia pažymėti, kad kiti trys Japonijos gamintojai dalyvavo tuose pačiuose Europos-Japonijos klubo susitikimuose kaip ir JFE-NKK. Atsižvelgiant į Europos-Japonijos klubo veikimo mechanizmą bei į jo tikslus, kaip rodo pirmiau nagrinėti dokumentai, mažai tikėtina, kad Europos gamintojai būtų prašę tik JFE-NKK ir

neprašę kitų klubo narių Japonijos gamintojų nesikišti į jų vidaus rinkas. Šiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad JFE-NKK atsakymas taip pat patvirtina kitų trijų Japonijos gamintojų dalyvavimą ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytaime pažeidime.

- 331 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad įrodymų visumos, kuria remiasi Komisija, visiškai pakanka paremti Verluca pareiškimus dėl to, kad Japonijos ir Europos gamintojai jo apibūdintame Europos-Japonijos klube iš tikrųjų sudarė rinkos pasidalijimo susitarimą, apimančią tam tikrus besiūlius vamzdžius, pagal kurių kiekvienas gamintojas, be kita ko, privalėjo susilaikyti nuo atitinkamų produktų pardavimo kiekvieno kito klubo nario vidaus rinkoje.
- 332 Iš daugelio įrodymų visumą sudarančių dokumentų nėra visiškai aišku, kuriuos besiūlius vamzdžius pasidalijimo susitarimas apėmė, tačiau nėra abejonės, kad tarp šių produktų yra standartiniai OCTG vamzdžiai. Iš tiesų, kadangi dokumentuose „Strateginės pastabos“ ir „Pastabos dėl VAM sutarties“, dokumente „Pasidalijimo raktas“ ir *Mannesmann* atsakyme aiškiai minimi šie produktai, o kituose dokumentuose, kuriais remiasi Komisija, bendrai kalbama apie OCTG vamzdžius, tai tinkamai ir aiškiai paremia Verluca pareiškimus dėl fakto, kad Pagrindinės taisyklės buvo susijusios su šiais produktais.
- 333 Dėl transportavimo vamzdžių Becher pateiktas *Mannesmann* atsakymas yra vienintelis įrodymas, vienareikšmiai paremiantis Verluca pareiškimą, kad neteisėtas susitarimas taip pat apėmė transportavimo vamzdžius. Vis dėlto, atsižvelgiant į jo atsakymo ypatingą įrodomąjį pobūdį, kaip buvo paaiškinta šio sprendimo 294–302 punktuose, reikia manyti, kad jis yra pakankamas Verluca pareiškimams, kurie šių produktu atžvilgiu ir taip jau labai patikimi (žr. šio sprendimo 205–207 punktus).

- 334 Bet kuriuo atveju jau buvo nustatyta, kad jei nuoseklių įrodymų visumos, kuria Komisija rėmėsi, pagrindu galima nustatyti Verluca atskleisto ir ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto rinkų pasidalijimo susitarimo egzistavimą ir tam tikrus jo aspektus, tokiu atveju vien Verluca pareiškimų pakaktų tam, kad būtų galima įrodyti kitus ginčijamo sprendimo aspektus pagal 66 punkte nurodytame „Cemento“ sprendime (1838 punktas) suformuluotą taisyklę, kuria pasirinkė Komisija (žr. šio sprendimo 204 ir 220 punktus). Šio sprendimo 330 ir 332 punktuose jau buvo konstatuota, kad įrodymų, kuriais remiasi Komisija, visumos Verluca pareiškimams paremti dėl daugelio dalykų, įskaitant ir standartinius OCTG vamzdžius.
- 335 Šiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad savo pareiškimuose Verluca aiškiai pasakė tiesą, ir todėl šie pareiškimai yra pakankami įrodymai siekiant nustatyti, kad susitarimas pasidalyti Europos-Japonijos klubo narių vidaus rinkas apėmė ne tik standartinius OCTG vamzdžius (o tai atskleidė daugelis kitų įrodymų), bet ir transportavimo vamzdžius. Iš tiesų nėra priežasties manyti, kad Verluca, kuris tiesiogiai žinojo apie faktus, būtų pateikęs neteisingą informaciją dėl transportavimo vamzdžių, kai kiti įrodymai paremia jo pareiškimus dėl susitarimo egzistavimo bei jo taikymo standartiniams OCTG vamzdžiams.
- 336 Galiausiai net darant prielaidą, kad Japonijos ieškovės galėjo sukelti nepasitvirtinusių abejonių dėl tam tikrų produktų, susijusių su susitarimu, už kurį buvo nubaustos ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, reikia pažymėti, kad jei iš sprendimo, atsižvelgiant į jo visumą, matyti, jog nustatytas pažeidimas yra susijęs su konkrečiu produktu ir jei jame minimi įrodymai, kuriais ši išvada pagrįsta, vien fakto, kad sprendime nėra pateiktas tikslus bei išsamus sąrašas visų rūšių produktų, kuriuos pažeidimas apima, nepakanka sprendimui panaikinti (žr. pagal analogiją dėl ieškinio pagrindo, susijusio su nepakankama motyvacija, 203 punkte nurodyto sprendimo *Gruber + Weber prieš Komisiją* 214 punktą). Priešingu atveju įmonė galėtų išvengti baudmės, nepaisant to, kad Komisija aiškiai įrodė, jog ji padarė pažeidimą aplinkybėmis, kai nebuvo identifikuoti konkretūs produktai, įeinantys į tos įmonės prekiaujamų panašių produktų grupę.

337 Šiuo atžvilgiu teismų praktika dėl tinkamo rinkos apibrėžimo, kuria JFE-NKK rėmėsi (žr. šio sprendimo 101 punktą ir 57 punkte nurodytą sprendimą *SIV ir kt. prieš Komisiją*), nėra svarbi, nes ji susijusi su situacija, kai Komisija nustato pažeidimą įmonių veiklos antikonkurencinio poveikio pagrindu, o šioje byloje neteisėto susitarimo antikonkurencinis tikslas įrodytas rašytiniais įrodymais.

— Pažeidimo trukmė

338 Dėl pažeidimo trukmės visų pirma reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 108 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog pažeidimo pradžios data ji galėjo laikyti 1977 metus, tačiau dėl savanoriško apribojimo susitarimų buvimo nusprendė to nedaryti. Taigi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje pažeidimą ji pripažino tik nuo 1990 metų.

339 Iš to išplaukia, kad Japonijos ieškovės klysta tvirtindamos, jog ginčijamame sprendime Komisija nutarė, kad pažeidimas egzistavo tik nuo 1990 m., nes ji manė, jog savanoriško apribojimo susitarimų buvimas Japonijos ieškovėms trukdė jų plieno vamzdžius eksportuoti į Bendriją. Vis dėlto Komisijos pozicija šioje byloje nustatyti pažeidimą nuo 1977 m., tačiau nustatant baudos dydį atsižvelgti tik į pažeidimą nuo 1990 m., neatitinka šio sprendimo, ypač jo 1 straipsnio.

340 Tuo klausimu reikia pažymėti, kad šiose bylose Komisija Pirmosios instancijos teismo neprašė nustatyti pažeidimo iki 1990 metų. Be to, nors atsikirdama Komisija pažymi, jog faktas, kad ji nenustatė pažeidimo per laikotarpį, kai galiojo savanoriško apribojimo susitarimai, reiškia nuolaidą ginčijamo sprendimo adresatams, kurios ji neprivalėjo daryti, Pirmosios instancijos teisme ši institucija netvirtina, kad tą nuolaidą šiame procese reikėtų atšaukti.

341 Iš to išplaukia, kad Pirmosios instancijos teismas neturi nagrinėti šios nuolaidos teisėtumo ar tinkamumo, o svarstyti tik tai, ar Komisija, ginčijamo sprendimo motyvuose ją aiškiai padariusi, tinkamai taikė ją šioje byloje. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Komisija turi pateikti tikslus ir glaustus įrodymus paremti tvirtam įsitikinimui, jog pažeidimas įvyko, nes jai tenka pažeidimo egzistavimo bei jo trukmės įrodinėjimo našta (žr. šio sprendimo 177–179 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką).

342 Taigi atsižvelgiant į tai, jog nagrinėjami susitarimai buvo sudaryti tarptautiniu lygmeniu tarp Japonijos vyriausybės, atstovaujamos Tarptautinės prekybos bei pramonės ministerijos (TPPM), ir Bendrijos, kuriai atstovavo Komisija, reikia pažymėti, kad pastaroji pagal gero administravimo principą turėjo būti išsaugojusi dokumentus, patvirtinančius šių susitarimų pasibaigimo datą. Vadinasi, ji privalėjo turėti galimybę šiuos dokumentus pateikti Pirmosios instancijos teismui. Tačiau Komisija Pirmosios instancijos teismą informavo, kad ji savo archyvuose ieškojo, bet negali pateikti šių dokumentų, liudijančių tų susitarimų pasibaigimo datą.

343 Nors apskritai paėmus ieškovas įrodinėjimo naštos negali perkelti atsakovui pasiremdamas aplinkybėmis, kurių jis negali įrodyti, šioje byloje Komisijos sudarytų tarptautinių susitarimų pasibaigimo datos atžvilgiu įrodinėjimo naštos koncepcija negali būti taikoma Komisijos naudai. Nepaaiškinamas Komisijos negalėjimas pateikti fakto, kuris tiesiogiai su ja susijęs, įrodymų, neleidžia Pirmosios instancijos teismui priimti sprendimo turint išsamių žinių apie šių susitarimų pasibaigimo datą. Tokio Komisijos nesugebėjimo pasekmių perkėlimas ginčijamo sprendimo adresatams, kurie, kitaip nei institucija atsakovė, trūkstantį įrodymų pateikti negalėjo, prieštarautų gero teisingumo administravimo principui.

- 344 Šiomis aplinkybėmis išimties tvarka manytina, kad Komisija privalėjo pateikti šio susitarimo pasibaigimo įrodymus. Vis dėlto nei ginčijamame sprendime, nei Pirmosios instancijos teisme Komisija nenurodė datos, kada savanoriško apribojimo susitarimai nustojo galioje.
- 345 Bet kuriuo atveju, nors Japonijos ieškovės neįrodė, kad savanoriško apribojimo susitarimai tebegaliojo tarptautiniu lygmeniu, visos jos pateikė labai svarbių įrodymų, susijusių su japonų savanoriško apribojimo susitarimų statuso suvokimu 1990 metais. Tokie įrodymai, be kita ko, yra 1989 m. gruodžio 22 d. šešių Japonijos plieno gamintojų, įskaitant keturias Japonijos ieškoves, prašymas, kuriuo siekta leidimo iki 1990 m. gruodžio 31 d. pratęsti vidinį susitarimą, ribojantį jų eksportą į Europos Bendriją, ir galiausiai 1989 m. gruodžio 28 d. TPPM sprendimas, patvirtinantis šį pratęsimą. Tie dokumentai be jokios abejonės leidžia nustatyti, kad Japonijos ieškovės, kaip ir kompetentingos Japonijos valdžios institucijos, manė, jog tarptautiniai su Europos Bendrijomis sudaryti savanoriško apribojimo susitarimai tebegaliojo 1990 metais.
- 346 Šiomis aplinkybėmis, remiantis Pirmosios instancijos teisme pateiktais įrodymais ir atsižvelgiant į Komisijai tenkančią pažeidimo egzistavimo įrodinėjimo našta, reikia manyti, kad tarp Komisijos ir Japonijos valdžios institucijų sudaryti savanoriško apribojimo susitarimai tebegaliojo 1990 metais. Atsižvelgiant į šią išvadą ir į ginčijamame sprendime pačios Komisijos padarytą nuolaidą, to sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo trukmė turi būti sutrumpinta vieneriais metais.
- 347 Datos, kada pažeidimas pasibaigė, klausimu Komisija ginčijamo sprendimo 96 ir 108 konstatuojamosiose dalyse remiasi 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimu, jog kontaktai nutrūko „kiek anksčiau nei prieš metus“, o tai reikštų, jog pažeidimas tęsėsi iki 1995 metų. Vis dėlto iš ginčijamo sprendimo 166 konstatuojamosios dalies,

susijusios su baudų skaičiavimu, išplaukia, kad buvo nustatytas tik penkerius metus trukęs Japonijos ieškovių pažeidimas, tad jis turėjo pasibaigti 1995 m. sausio 1 dieną. Per posėdį Komisija patvirtino, kad reikėtų laikytis būtent tokio ginčijamo sprendimo aiškinimo.

348 Japonijos ieškovės pažymi, kad tik vienas iš kitų Komisijos pasiremtų dokumentų, kuriame yra su pažeidimo trukme susijusių įrodymų, konkrečiai – dokumentas „Pasidalijimo raktas“ – nurodo laikotarpį, kuris pasibaigė 1994 m. kovą. Papildomai jos pažymi, kad nėra jokių įrodymų apie Europos-Japonijos klubo susitikimus po šios datos.

349 Visų pirma reikia pažymėti, kad nors Verluca pareiškimai ypač patikimi, frazė, kuria Komisija remiasi savo išvadoje, jog pažeidimas tęsėsi iki 1995 m. pradžios, yra labai neapibrėžta. Tokiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad įrodymai, paremiantys Verluca pareiškimus kitais klausimais, yra nepakankami, kad šiame kontekste Komisija galėtų remtis tik šiuo pareiškimu. Iš tiesų, nors Verluca teiginys dėl pažeidimo trukmės yra neabejotinas, dėl to teiginio neapibrėžtumo vien jo pareiškimo neužtenka pakankamai teisiškai nustatyti tą datą.

350 Be to, pagal Europos-Japonijos klubo susitikimų aprašymą, pateiktą Verluca pareiškimuose, jie vyko „du kartus per metus – kartą Europoje ir kartą Japonijoje (paprastai kovą ar balandį Europoje ir spalį ar lapkritį Japonijoje)“ (1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimas). Iš to išplaukia, kad jei pažeidimas tęsėsi iki 1995 m. pradžios, kaip mano Komisija, nauji klubo susitikimai kaip įprasta turėjo vykti 1994 m. rudenį. Tačiau 1994 m. kovo mėn. susitikimą patvirtina keli įrodymai, ypač

dokumentas „Pasidalijimo raktas“, o tokio įrodymo byloje nėra apie kokį nors susitikimą 1994 m. rudenį. Šiomis aplinkybėmis negalima pakankamai tvirtai konstatuoti, kad pažeidimas tęsėsi po 1994 m. pirmojo pusmečio.

- 351 Vadinas, reikia manyti, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytas pažeidimas pasibaigė 1994 m. liepos 1 d., ir todėl pažeidimo trukmė tiek, kiek ji susijusi su Japonijos ieškovėmis, be šio sprendimo 346 punkte nurodyto sutrumpinimo, turi būti papildomai sutrumpinta šešiais mėnesiais.
- 352 Iš viso to, kas pasakyta, darytina išvada, kad Komisija, remdamasi ginčijamo sprendimo motyvuose nurodytais įrodymais pagal šio sprendimo 173–180 punktuose išdėstytas vertinimo taisykles įrodė ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo buvimą Japonijos ieškovių atžvilgiu, tačiau tik trejų su puse metų laikotarpiui – nuo 1991 m. sausio 1 d. iki 1994 m. liepos 1 dienos. Todėl pirmojo ieškinio pagrindo antrąją dalį, išskyrus pažeidimo trukmės sumažinimą, reikia atmesti. Kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo egzistavimas buvo pakankamai teisiškai įrodytas, reikia konstatuoti, kad ieškovių pateikti konkretūs argumentai, kurių Pirmosios instancijos teismas aiškiai neatmetė, yra nereikšmingi.
- 353 Be to, dėl antrosios ieškinio pagrindo dalies atmetimo įrodžius, jog Japonijos ieškovės iš tikrųjų sudarė antikonkurencinį tikslą turintį inkriminuojamą susitarimą, taip pat reikia atmesti ir pirmą ieškinio pagrindo dalį. Nei galimas kliūčių japonų importui buvimas, nei galima japonų prekyba susitarimo produktais Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje negali paneigti rašytiniais įrodymais pagrįstos išvados, kad dėl šio sprendimo 181–186 punktuose išdėstytų priežasčių šis susitarimas egzistavo.

Dėl trečiosios ieškinio dalies, susijusios su klaidingu Komisijos ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatyto pažeidimo vaidmens suvokimu

- 354 Japonijos ieškovių manymu, Komisijos teiginys ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje, kad 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo tikslas buvo Patobulintomis pagrindinėmis taisyklėmis išsaugoti Pagrindinėse taisyklėse įtvirtintą Jungtinės Karalystės „nacionalinės rinkos“ statusą, yra iš esmės mažai tikėtinas. Jos konkrečiai tvirtina, kad vien dėl to, jog Clydesdale nustota gaminti nesriegiuotus vamzdžius, *Corus* nepasitraukė iš Jungtinės Karalystės sujungtų standartinių OCTG bei transportavimo vamzdžių rinkos, bet ir toliau šiuos produktus gamino ir pardavinėjo savo vidaus rinkoje, nors ir nebuvo sudariusi nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutarčių su *Vallourec*, *Dalmine* ir *Mannesmann*.
- 355 Nagrinėdamas šią pirmojo ieškinio pagrindo dalį, Pirmosios instancijos teismas turi svarstyti tik klausimą, ar Komisija galėjo remtis ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodytu pažeidimu, kad pagrįstų savo nuomonę dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo egzistavimo.
- 356 Visų pirma reikia pažymėti: kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo buvimas įrodytas šiame sprendime Komisijos pasiremtais rašytiniais įrodymais, iš esmės nėra būtina analizuoti antrojo pažeidimo pripažinimo poveikio šiam klausimui. Vis dėlto šioje byloje tuos Japonijos ieškovių argumentus reikia nagrinėti siekiant sprendimo išsamumo, nes šiuo atžvilgiu jų pateikti argumentai turi poveikį kitiems jų ieškinio pagrindams, pavyzdžiui, argumentui dėl tariamai nevienodo požiūrio nagrinėjant jų prašymus sumažinti baudų dydį.

357 Iš įrodymų, kuriais ginčijamame sprendime remiasi Komisija, išplaukia, jog Europos gamintojai bijojo, kad jei *Corus* tęs vamzdžių sriegiavimą, to nepakaks užtikrinti, jog Japonijos gamintojai pagal Pagrindines taisykles pripažintų Didžiosios Britanijos rinkos vidaus statusą. Ypač reikia atkreipti dėmesį į ginčijamo sprendimo 90 konstatuojamojoje dalyje cituotą Pažymoje prezidentams esantį įvertinimą:

„Nors japonai sutiko nereikalauti mūsų susitarimų pakeitimų, jei Europos besiūlių vamzdžių pramonė būtų restruktūrizuojama, negalima garantuoti, kad jie laikytųsi šio principo, jei (*Corus*) nutrauktų vamzdžių gamybą bei paruošimą Jungtinėje Karalystėje.“

(„Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if (*Corus*) were to exit tubemaking or finishing in the UK.“)

358 Ši teiginį patvirtina *Vallourec* dokumentai, ypač dokumentas dėl 1990 m. liepos 24 d. susirinkimo ir ginčijamo sprendimo 78 bei 80 konstatuojamosiose dalyse nurodyti *Réflexions contrat VAM BSC* bei dokumentas „Entretien BSC“, kuriuose kalbama apie tai, kad Japonijos gamintojai gali siekti gerokai padidinti savo rinkos dalį, kai *Corus* uždarys Clydesdale esančią savo gamyklą; ir daroma išvada, jog yra būtina saugoti Didžiosios Britanijos rinką. Komisijos analizė paremta logika, kad jei *Corus* sustabdytų nesriegiuotų vamzdžių gamybą ir iš trečiosiose šalyse įsikūrusių gamintojų pirktų nesriegiuotus vamzdžius bei juos sriegiuotų, Japonijos gamintojai Didžiosios Britanijos rinką nebūtinai laikytų vidaus rinka Pagrindinių taisyklių prasme; apie tokią galimybę aiškiai kalbama *Vallourec* dokumentuose „Strateginės pastabos“ ir „VAM BSC sutarties atnaujinimas“. Kita vertus, *Vallourec* dokumentų autoriai buvo optimistiškiau nusiteikę dėl galimybės paveikti Japonijos gamintojus laikyti Pagrindinių taisyklių tuo atveju, jei *Corus* sutiktų pirkti tik Bendrijos kilmės nesriegiuotus vamzdžius, ypač turint omenyje tai, kad *Mannesmann*, dokumente dėl 1990 m. liepos 24 d. susitikimo vadinamas „vieninteliu Europos gamintoju, kurio japonai bijo“, buvo vienas iš tiekimo sutartis pasirašiusių gamintojų.

359 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Komisija neprivalejo įrodyti, jog *Vallourec* dokumentuose bei Pažymoje prezidentams išreikšta nuomonė buvo teisinga ta prasme, kad ji atspindėjo Pagrindinių taisyklių aiškinimą, su kuriuo japonų gamintojai sutiko. Šiame kontekste jai pakako įrodyti, jog Europos gamintojai tikėjo šios strategijos veiksmingumu išlaikant Pagrindines taisykles, ir todėl šiam tikslui pasiekti *Vallourec*, *Mannesmann* ir *Dalmine* tarpusavyje faktiškai pasidalijo nesrieguotų vamzdžių tiekimu *Corus*. Iš tiesų ši strategija turi reikšmę tik tada, kai Europos ir Japonijos gamintojų susitarimas pasidalyti rinką jau realiai egzistavo, ir iš to išplaukia, kad šios pirmos aplinkybės įrodymas taip pat patvirtina šio susitarimo buvimą.

360 Dėl Japonijos ieškovių pateiktų argumentų, susijusių su OSO pirmenybės politika ir Direktyva 90/531, ypač nuoroda į 3% lengvatą, jų nepakanka paneigti rašytiniams įrodymams. Nors šios aplinkybės leidžia geriau suprasti šias nuorodas ir svarstyti, ar *Corus* turėjo kitą priežastį nesrieguotus vamzdžius įsigyti iš Bendrijos viduje esančių šaltinių, faktas, kad Jungtinės Karalystės lengvata buvo keičiama į Bendrijos lengvatą, iš šio sprendimo 357 ir 358 punktuose nagrinėtų dokumentų darytina išvada, kad, nepaisydami tokių lengvatų, Europos gamintojai bijojo, jog jų kolegos japonai pradės vamzdžius pardavinėti Didžiosios Britanijos rinkoje.

361 Taip pat reikia atmesti Japonijos ieškovių argumentus dėl skirtingos kiekvieno tiekimo sutarties pasirašymo datos. Iš tiesų šio sprendimo 356–359 punktuose pateikta argumentacija tebegalioja neatsižvelgiant į tikslią datą, kada kiekvienas Europos gamintojas tapo susitarimo, kuris ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje pripažįstamas pažeidimu, šalimi. Svarbiausia, kad šis pažeidimas, nesvarbu, kada jis prasidėjo – 1991 m. ar 1993 m. – patvirtina ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą.

362 Vis dėlto reikia pažymėti, kad Japonijos ieškovių argumentuose yra dalis tiesos, nes iš paties ginčijamo sprendimo 110–116 konstatuojamųjų dalių, ypač iš 111 konstatuojamosios dalies, išplaukia, kad antrojo pažeidimo tikslas ir poveikis buvo tikslus nesriegiuotų vamzdžių tiekimo *Corus* pasidalijimas tarp *Vallourec*, *Mannesmann* ir *Dalmine*. Taigi iš pirmiau, ypač šio sprendimo 357 ir 358 punktuose, nagrinėtų rašytinių įrodymų aiškiai išplaukia, kad vienas iš antrojo pažeidimo tikslų iš esmės buvo Didžiosios Britanijos rinkos apsaugojimas, todėl reikia konstatuoti, kad pagal patį ginčijamą sprendimą šis susitarimas taip pat turėjo antikonkurencinį tikslą bei poveikį Didžiosios Britanijos nesriegiuotų vamzdžių rinkai.

363 Be to, vargu ar po 1994 m. pirmojo pusmečio, t. y. po to, kai Europos-Japonijos klubas nustojo veikti, atnaujintos nesriegiuotų vamzdžių tiekimo sutartys galėtų būti laikomos priemone įgyvendinti pažeidimą, kuris jau baigėsi. Visos sutartys buvo sudarytos pradiniam penkerių metų laikotarpiui, kiekvienai šaliai paliekant teisę šio termino pabaigoje, išpėjus kitą šalį prieš dvylika mėnesių, sutartį nutraukti. Konkrečiai – kadangi *Vallourec* ir *Dalmine* tebeturėjo galiojančią 1991 m. gruodžio 4 d. sutartį (1994 m. *Vallourec* per TISL perėmė *Corus* teises; žr. ginčijamo sprendimo 92 konstatuojamąją dalį), po 1996 m. gruodžio 4 d. negalima nustatyti ryšio tarp komercinės veiklos ir ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo. Bet kuriuo atveju tiekimo sutarčių šalys galėjo jas nutraukti bendru susitarimu bet kurią akimirką po ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo pasibaigimo. Todėl visos aplinkybės leidžia manyti, kad jos tai būtų padariusios vėliausiai 1995 m., jei vienintelis šių sutarčių komercinis interesas būtų buvęs Komisijos nurodytas ir ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje.

364 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes, reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamosios dalies pirmame straipsnyje esantis Komisijos teiginys, jog 2 straipsnyje pažeidimu pripažinti tiekimo susitarimai tebuvo priemonė įgyvendinti 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą, yra perdėtas, nes pastarojo pažeidimo

įgyvendinimas buvo tik vienas iš susijusių, tačiau atskirų antrojo pažeidimo antikonkurencinių tikslų ir poveikių. Galimas šios aplinkybės poveikis Japonijos ieškovėms paskirtų baudų dydžiui bus nagrinėjamas šio sprendimo 567–574 punktuose.

- 365 Vis dėlto aišku, kad Komisija buvo teisi manydama, jog antrasis pažeidimas, be kitų tikslų, turėjo tikslą sustiprinti arba pagal ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamąją dalį – įgyvendinti – ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje inkriminuojamą susitarimą pasidalyti rinkas, ir Komisija teisingai pasirėmė šio antrojo pažeidimo buvimu, kad patvirtintų 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą (žr. šio sprendimo 359 punktą). Šios aplinkybės pakanka atmesti pirmojo ieškinio pagrindo dalį.
- 366 Iš pirmiau nurodytų aplinkybių išplaukia, kad reikia atmesti visą pirmąjį ieškinio pagrindą.

2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas iš tikrųjų turėtų būti laikomas dviem savarankiškais pažeidimais

a) Šalių argumentai

- 367 *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* alternatyviai tvirtina, kad net jei Japonijos gamintojai dalyvavo susitarime, kuris jiems draudė ginčijamame sprendime nurodytus plieno vamzdžius parduoti Bendrijos rinkose, ši aplinkybė Komisijai nesuteikia teisės manyti, jog tai reiškia, kad jie dalyvavo kokiame nors susitarime su Europos gamintojais, kurio pagrindu kiekvienas pastarųjų atsisakė parduoti savo vamzdžius ne tik Japonijos rinkoje, bet ir nacionalinėje kitų Europos gamintojų rinkoje. Iš tikrųjų, kadangi neįrodyta, jog Japonijos gamintojų dalyvavimas buvo būtinas tam,

kad Europos gamintojai galėtų susitarti tarpusavyje, Komisija šiuos du Pagrindinių taisyklių aspektus turėjo laikyti savarankiškais pažeidimais. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad dokumente „Pasidalijimo raktas“ esanti lentelė nurodo tik tai, jog Japonijos gamintojai turi nesikišti į Europos rinkas. Kituose dokumentuose tik užuominomis kalbama apie tariamą Japonijos gamintojų pareigą jų produktų neparduoti Europoje.

368 Be to, *JFE-Kawasaki* pažymi, kad tiek, kiek ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodytas pažeidimas yra laikomas tik priemone įgyvendinti šio sprendimo 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą, būtų absurdiška manyti, jog Japonijos gamintojai buvo susiję su šia savarankiška pastarojo pažeidimo dalimi.

369 Komisija tvirtina, kad susitarimą pasidalyti rinkas reikia vertinti kaip taisyklių visumą, ir todėl jo suskirstymas į dvi dalis būtų dirbtinis. Jos teigimu, kartelio veiksmingumas priklausė nuo kuo didesnio gamintojų skaičiaus dalyvavimo, kaip liudija pastangos įtikinti Lotynų Amerikos gamintojus prisijungti. Negalima manyti, kad jei Japonijos gamintojai nebūtų prisijungę prie susitarimo, Europos gamintojai kartelį būtų sudarę tarpusavyje.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

370 Visų pirma reikia priminti, kad, kaip teisingai pažymi Komisija, įmonė gali būti laikoma atsakinga už visą kartelį, net jei yra nustatyta, kad ji tiesiogiai dalyvavo tik vienoje ar keliose jo sudedamosiose dalyse, jei yra įrodyta, kad ji žinojo ar turėjo žinoti, jog susitarimas, kurios šalimi ji buvo, ypač dalyvaudama reguliariuose daugelį metų organizuojamuose susirinkimuose, buvo bendro plano, skirto iškreipti konkurenciją, dalis, ir kad šis planas apėmė visas kartelio sudedamąsias dalis (šio

sprendimo 61 punkte nurodyto sprendimo „PVC II“ 773 punktą). Kartu faktas, kad skirtingos įmonės, siekdamos bendro tikslo, atliko skirtingus vaidmenis, nepanaikina tikslo antikonkurencinio pobūdžio ir kartu pažeidimo, jei kiekviena įmonė savo veiksmais kažkiek prisidėjo prie bendro tikslo siekimo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 4123 punktą).

371 Šioje byloje iš pirmiau tirtų įrodymų, ypač iš 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimų, aiškiai matyti, kad vienas esminių Pagrindinių taisyklių principų buvo abipusė Europos-Japonijos klubo šalių vidaus rinkų apsauga. Taigi Komisijos apibūdintas susitarimas nesikišti į rinkas Bendrijos lygmeniu buvo susijęs tik su keturių Europos gamintojų vidaus rinkomis, o ne su kitomis Bendrijos rinkomis. Nors Europos gamintojų pašalinimas iš Japonijos rinkos buvo logiškas ir svarbus Japonijos gamintojams Pagrindinių taisyklių aspektas, pastarieji žinojo ar būtinai turėjo suprasti, kad šis principas buvo taikomas ir Bendrijos viduje, ir tarpkontinentiniu lygmeniu.

372 Taip pat reikia priminti, kad Europos gamintojai buvo įsitikinę, jog dėl *Corus* nesriegiuotų vamzdžių gamybos Clydesdale nutraukimo Japonijos gamintojai galėjo nebesutikti su Didžiosios Britanijos rinkos vidaus statusu (žr. šio sprendimo 354–365 punktus). Iš to darytina akivaizdi išvada, kad nacionalinio gamintojo, esančio Europos-Japonijos klubo nariu, valstybės nacionalinėje rinkoje gaminančio ir parduodančio standartinius OCTG vamzdžius ir transportavimo vamzdžius, egzistavimą kiti klubo nariai laikė rinkos apsaugos sąlyga.

373 Be to, Japonijos ieškovių argumentą, jog Europos-Japonijos klube Bendrijos rinkos buvo laikomos viena rinka, paneigia faktas, kad pagal rinkos pasidalijimo susitarimą Didžiosios Britanijos ofšorinė rinka turėjo specialų – „iš dalies apsaugotą“ statusą. Iš tiesų Japonijos ieškovės pačios patvirtina, kad šioje rinkoje jos prekiaavo plieno vamzdžiais, nors jų nepardavinėjo kitose Bendrijos rinkose.

374 Iš pirmiau nurodytų aplinkybių išplaukia, kad šiuo atveju Komisija neturėjo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo laikyti dviem savarankiškais pažeidimais, kurių pirmasis susijęs su santykiais tarp Europos ir Japonijos gamintojų, o antrasis – su santykiais Bendrijos viduje. Taigi ši ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad neturėtų būti laikoma, jog susitarimas turėjo didelį poveikį konkurencijai*

a) Šalių argumentai

375 *JFE-Kawasaki* ir *JFE-NKK* remiasi šio sprendimo 73–88 punktuose paminėtomis prekybos kliūtimis, kurios Japonijos gamintojams kliudė jų plieno vamzdžius eksportuoti į Europos rinkas, ypač į Bendrijos valstybių narių kontinentines rinkas, siekdamos pagrįsti argumentą, jog ginčijamame sprendime nurodytas Japonijos ir Europos gamintojų susitarimas nebūtinai labai sumažino šių produktų tiekimą į šias rinkas.

376 Taigi nagrinėjamu atveju Japonijos gamintojai neturėjo jokio ekonominio intereso plieno vamzdžius parduoti Europos gamintojų nacionalinėse rinkose. To jie nebūtų darę bet kuriuo atveju – nesvarbu, ar jų atžvilgiu inkriminuojamas susitarimas būtų egzistavęs, ar ne. Todėl Komisija ginčijamame sprendime neįrodė, kad Japonijos vamzdžių gamintojų atveju buvo tenkinama didelio poveikio konkurencijai sąlyga.

- 377 Šiam argumentui paremti *JFE-Kawasaki* nurodo 1971 m. lapkričio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Béguelin Import, C-22/71*, Rink. p. 949, 16 punktą ir tvirtina, kad iš jo išplaukia, jog *de minimis* taisyklė taikoma neatsižvelgiant į nagrinėjamo susitarimo pobūdį. Šiuo atžvilgiu šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 1087 ir 1088 punktai nėra pagrindas tam tikromis aplinkybėmis netaikyti *de minimis* taisyklės.
- 378 JFE-NKK laikosi nuomonės, kad Komisija privalo įrodyti, ko ji nepadarė, kad nesant inkriminuojamų susitarimų Japonijos ieškovės būtų elgusios kitaip, ir šiuo atžvilgiu remiasi pirmiau šio sprendimo 56 punkte nurodyto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 196 punktu.
- 379 *Sumitomo* apsiriboja pastebėjimu, jog Komisija neįrodė, kad nesant nurodyto pažeidimo Japonijos gamintojai būtų plieno vamzdžius pardavę Europos rinkose, tačiau šio ieškinio pagrindo atskirai nekelia.
- 380 Komisija tvirtina, kad pagal jos Pranešimo dėl mažareikšmių susitarimų, kuriems Europos Bendrijos Steigimo sutarties (81) straipsnio 1 dalis netaikoma (OL C 372, 1997 p. 13), EB 81 straipsnio 1 dalis yra taikoma horizontaliems susitarimams, kurių tikslas, be kita ko, yra pasidalyti rinkas arba tiekimo šaltinius, net jei atitinkamų įmonių rinkos dalis yra maža. Iš tiesų tokių susitarimų tikslas ir yra iki minimumo sumažinti kai kurių jų rinkos dalį.
- 381 Komisija iš esmės remiasi tuo, kad Japonijos ieškovių nurodytas prekybos kliūčių egzistavimas, net jei jis būtų įrodytas, o jis įrodytas nebuvo, šiame kontekste yra nesvarbus.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 382 Negalima pamiršti, jog norėdama nustatyti EB 81 straipsnio pažeidimą Komisija nėra įpareigota įrodyti, kad buvo didelis poveikis konkencijai (žr. šio sprendimo 183 punkte nurodyto sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją* 30 ir tolesnius punktus bei šio sprendimo 74 punkte nurodyto sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 277 punktą; taip pat žr. šio sprendimo 181 punktą).
- 383 Ginčijamame sprendime Komisija daugiausia rėmėsi Europos-Japonijos klube sudaryto antikonkurenciniu susitarimu, o Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šiuo atžvilgiu ginčijamas sprendimas yra pagrįstas (žr. šio sprendimo 189 ir paskesnius punktus). Šiomis aplinkybėmis Japonijos ieškovių nurodomas tariamas neteisėto susitarimo antikonkurencinio poveikio nebuvimas, net jeigu jis būtų įrodytas, pažeidimo buvimo atžvilgiu yra nesvarbus.
- 384 Reikia pridurti, kad įmonės, sudarančios susitarimus, kurių tikslas yra riboti konkurenciją, iš esmės negali išvengti bausmės pasiteisindamos tuo, kad jų susitarimas neturėjo daryti didelio poveikio konkencijai. Šiuo atveju ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje pažeidimu pripažintas susitarimas numatė rinkų pasidalijimą tarp Europos-Japonijos klubo narių, ir todėl akivaizdu, kad jo tikslas buvo smarkiai riboti konkurenciją.
- 385 Vadinas, šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

4. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad susitarimas neturėjo poveikio prekybai tarp valstybių narių

a) Šalių argumentai

386 *JFE-Kawasaki* ir *JFE-NKK* tvirtina, kad pagal teismų praktiką ginčijamame sprendime nurodytas susitarimas tarp Japonijos ir Europos gamintojų neturėtų būti laikomas turinčiu kokį nors ar bent jau didelį poveikį prekybai tarp valstybių narių (1978 m. Teisingumo Teismo sprendimo *Tepea prieš Komisiją*, 28/77, Rink. p. 1391, 47 punktą). Šiuo atžvilgiu *JFE-NKK* dar kartą pažymi, kad Komisija privalo įrodyti, jog nesant susitarimų Japonijos ieškovės būtų elgusios skirtingai. Šiuo klausimu ji nurodo į šio sprendimo 56 punkte minėto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 196 punktą. *JFE-Kawasaki* ir *JFE-NKK* teigimu, Japonijos gamintojai ginčijamame sprendime nurodytus vamzdžius, kurie yra užbaigti produktai, parduoda tik galutiniam vartotojui – naftos perdirbimo kompanijoms. Todėl šie produktai niekada nėra perparduodami Bendrijos rinkos viduje. *JFE-NKK* tvirtina, kad šie pardavimai paprastai vykdomi per Japonijos prekybos namų tarpininką, pagal ilgalaikę tiekimo sutartį ar rėminį susitarimą. Konkrečiai – transportavimo vamzdžiai nėra standartinis produktas, kaip ginčijamo sprendimo 34 konstatuojamoje dalyje nurodė Komisija, jie gaminami pagal užsakymą bei kliento nurodytas specifikacijas. Todėl dėl jų pobūdžio jų negalima perparduoti. Be to, ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas savanoriškų apribojimo susitarimų galiojimo metu neturėjo jokio poveikio prekybai tarp valstybių narių.

387 *JFE-Kawasaki* vertinimu, faktas, kad produktai negalėjo būti perparduoti, šią bylą išskiria iš visų toliau išvardijamų bylų, kurias ginčijamo sprendimo 37 išnašoje Komisija nurodo pagrįsdama savo išvadą, jog 1 straipsnyje nurodytas susitarimas iš tikrųjų turėjo poveikį prekybai tarp valstybių narių: bylos, kurioje buvo priimtas 1976 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *EMI Records*, 51/75, Rink. p. 811, ir bylų, kuriose buvo priimtas 1974 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimas

74/634/EEB, susijęs su EB (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/27.095 – Prancūzų-Japonų susitarimas dėl guolių) (OL L 343, p. 19), 1975 m. sausio 8 d. Sprendimas 75/77/EEB, susijęs su EB (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/27.039 – Konservuoti grybai) (OL L 29, p. 26) bei 1975 m. liepos 15 d. Sprendimas 75/497/EEB, susijęs su procedūra pagal EB (81) straipsnį (IV/27.000 – IFTRA taisyklės neapdoroto aliuminio gamintojams) (OL L 228, p. 3). Iš tiesų visose šiose bylose egzistavo galimybė, kad produktai, kurių importas iš trečiųjų šalių buvo uždraustas neteisėtų susitarimų, Bendrijos viduje gali būti perparduoti. Ginčijamo sprendimo 38 išnašoje paminėtas 1973 m. sausio 2 d. Komisijos sprendimas, susijęs su EB (81) ir (82) straipsnių taikymo procedūra (IV/26.918 – Europos cukraus pramonė) (OL L 140, p. 17), buvo labiau susijęs su suderintais veiksmais, o ne su neteisėtu susitarimu, ir todėl šiuo atveju netinka.

388 Atsakydama į Komisijos argumentą, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas yra sudarytas iš vieno visa apimančio susitarimo, turinčio poveikį prekybai tarp valstybių narių, *JFE-Kawasaki* pakartoja savo argumentą, kad šį pažeidimą iš tikrųjų sudaro du savarankiški susitarimai, kurių vienas reglamentuoja santykius tarp Japonijos ir Europos gamintojų, o antras – santykius tarp Europos gamintojų. Net darant prielaidą, kad Komisija teisingai manė, jog buvo tik vienas susitarimas, vertindama atitinkamų įmonių elgesį pagal Bendrijos konkurencijos teisę ji šiuos du savarankiškus aspektus turėjo vertinti atskirai.

389 *JFE-Kawasaki* šiuo klausimu pažymi, kad ginčijamo sprendimo 103 konstatuojamojoje dalyje Komisija, neturėdama pakankamai įrodymų, atmetė du susitarimo aspektus dėl trečiųjų šalių rinkų pasidalijimo bei suderinto kainų nustatymo šiose rinkose, kuriuos ji įtarė egzistuojant, ir toliau nagrinėjo kitus šio susitarimo aspektus. Todėl Komisija negali tvirtinti, kad kiekvieno atskiro susitarimo aspekto negalima nagrinėti atskirai.

390 Visų pirma Komisija nurodo savo argumentą, kad yra nelogiška Japonijos gamintojų dalyvavimo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytame pažeidime poveikį vertinti atskirai nuo Europos gamintojų dalyvavimo poveikio. Vis dėlto, net jei Pirmosios instancijos teismas nuspręstų, jog kiekvieno nubausto ūkio subjekto elgesio poveikį prekybai tarp valstybių narių reikia vertinti atskirai, Komisija kaip pavyzdį nurodytų, kad pagal daugiašalį susitarimą *JFE-Kawasaki* su *Vallourec* susitarė, jog nei vienas, nei antras savo vamzdžių neeksportuos į Vokietijos rinką, o tai neginčytinai panaikino prekybos tarp valstybių narių šaltinį. Komisijos teigimu, aplinkybė, kad vamzdžiai paprastai parduodami galutiniam vartotojui, yra nesvarbi, nes susitarimas darė įtaką visų tiekėjų elgesiui visose rinkose, išskyrus jų vidaus rinką.

391 Komisija primena, jog remiantis nusistovėjusia teismų praktika, kad EB 81 straipsnio 1 dalyje numatyta sąlyga dėl poveikio prekybai tarp valstybių narių būtų tenkinama, pakanka, kad susitarimas turėtų tiesioginę ar netiesioginę, realią ar potencialią įtaką prekybai Bendrijos viduje (šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 1986 punktas). 1998 m. balandžio 28 d. Sprendime *Javico* (C-306/96, Rink. p. I-1983, 17 punktas) Teisingumo Teismas pareiškė, jog susitarimui, nustatančiam absoliučią teritorinę apsaugą, EB 81 straipsnio 1 dalyje numatytas draudimas gali būti netaikomas, jeigu juo rinkai daromas poveikis yra nedidelis. Šiuo atveju taip aiškiai nėra. Galiausiai šio sprendimo 386 punkte nurodytas sprendimas *Tepea prieš Komisiją* turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į jo aplinkybes ir šiuo atveju yra nesvarbus.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

392 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tam, kad susitarimas, sprendimas ar suderinti veiksmai galėtų daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių, remiantis visais objektyviais faktais ir teise, turi būti įmanoma pakankamai tikėtina numatyti, kad jie

gali daryti tiesioginę ar netiesioginę, realią ar potencialią įtaką prekybai tarp valstybių narių (žr., be kita ko, 2002 m. vasario 28 d. Sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-395/94, Rink. p. II-875, 79 ir 90 punktus). Iš to išplaukia, kad Komisija neprivalėjo įrodyti tokio poveikio prekybai realumo, o pakako potencialaus poveikio (šiuo klausimu žr. pirmiau nurodyto sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 90 punktą). Vis dėlto, kaip teisingai nurodo ieškovės, svarbu, kad ši reali ar potenciali įtaka nebūtų nedidelė (2001 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, Rink. p. II-8089, 48 punktas).

393 Šios bylos 374 punkte jau buvo nurodyta, kad šiuo atveju Komisija ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo neturėjo laikyti dviem atskirais pažeidimais. Kadangi šis pažeidimas turėjo būti laikomas vienu pažeidimu, aišku, jog sprendimu nubausto neteisėto susitarimo dalis, susijusi su Bendrijos vidumi, bent jau potencialiai trukdė prekybai tarp valstybių narių, todėl susitarimo poveikio prekybai tarp valstybių narių sąlyga šiuo atveju yra tenkinama.

394 Bet kuriuo atveju pirmiau nurodyta aplinkybė (žr., be kita ko, 357–359 ir 372 punktus), jog Europos gamintojai buvo įsitikinę, kad *Corus* sustabdžius nesriegiuotų vamzdžių gamybą Japonijos gamintojai Didžiosios Britanijos rinką nebūtinai laikytų vidaus rinka Pagrindinių taisyklių prasme, yra nepakankama teigti, jog Europos-Japonijos susitarimo nulemtas Japonijos gamintojų elgesys gali daryti potencialų poveikį prekybai Bendrijos viduje. Iš tiesų iš šios išvados išplaukia, kad abipusė Bendrijos vidaus rinkų apsauga, kaip parodo Didžiosios Britanijos vidaus rinkos statuso gynimas, buvo Pagrindinių taisyklių dalis ir kliūtis prekybai Bendrijos viduje.

395 Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

5. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su Komisijos išvados dėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo vaidmens nepakankama motyvacija

a) Šalių argumentai

396 *Sumitomo* ir JFE-NKK tvirtina, kad pažeisdama EB 253 straipsnį Komisija nepakankamai argumentavo ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje esančią savo išvadą, jog šiame straipsnyje pažeidimu pripažįstami susitarimai dėl šio sprendimo 163 ir tolesniuose punktuose nurodytų priežasčių buvo sudaryti kaip dalis šio sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo. Todėl ši ginčijamo sprendimo 2 straipsnio dalis bet kuriuo atveju turėtų būti panaikinta.

397 Komisija tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 90–94 konstatuojamosiose dalyse ji pakankamai nurodė priežastis, kodėl ji laikėsi nuomonės, jog ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodytas pažeidimas yra 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo dalis. Darytina išvada, jog susitarimų tarp Bendrijos gamintojų, reglamentuojančių, kaip *Corus* perka nesriegiuotus vamzdžius, tikslas buvo leisti *Corus* Jungtinėje Karalystėje išlikti nacionaliniu gamintoju ir taip užtikrinti, kad šios valstybės narės OCTG ir transportavimo vamzdžių rinkoje būtų laikomasi Pagrindinių taisyklių.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

398 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, motyvai, kuriais pagrįstas neigiamai asmenį veikiantis sprendimas, turi Bendrijos teismui leisti vykdyti teisėtumo kontrolę, o suinteresuotam asmeniui – sužinoti jį priimti paskatinusias priežastis, kad galėtų apginti savo teises bei įsitikinti, ar sprendimas tinkamai pagrįstas (žr. šio sprendimo 58 punkte nurodyto sprendimo *Buchmann prieš Komisiją* 44 punktą ir jame minėtą teismų praktiką).

- 399 Iš to išplaukia, kad motyvų nebuvimas ar jų nepakankamumas yra ieškinio pagrindas, susijęs su esminiu procesinio reikalavimo pažeidimu, savaime skiriasi nuo kito ieškinio pagrindo, paremto sprendimo pagrindo netikslumu. Pastarasis yra susijęs su sprendimo pagrįstumo vertinimu (šio sprendimo 58 punkte nurodyto sprendimo *Buchmann prieš Komisiją* 45 punktą).
- 400 Šiuo atveju reikia priminti, kad, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 364 punkte, ginčijamo sprendimo 90–94 konstatuojamosiose dalyse išdėstyti argumentai Komisijai nesuteikia tinkamo pagrindo 164 punkte teigti, kad tiekimo susitarimai iš esmės buvo tik priemonė įgyvendinti Europos-Japonijos susitarimą. Iš tiesų Komisija konstatuojamosiose dalyse, kuriose pateikiamas tiekimo susitarimų vertinimas, pati vėliau pareiškė, kad susitarimai dėl jų pobūdžio turi būti kvalifikuojami kaip EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas (ginčijamo sprendimo 110 ir po jos einančios konstatuojamosios dalys).
- 401 Vis dėlto aplinkybė, kad ginčijamo sprendimo 164 punkte Komisijos padaryta išvada yra teisiškai klaidinga, nors ir galinti lemti ginčijamo sprendimo esminį trūkumą, nereiškia motyvų nebuvimo.
- 402 Iš tiesų ginčijamo sprendimo 90–94 konstatuojamosios dalys, skaitomos ypač atsižvelgiant į 110 konstatuojamąją dalį bei 111 konstatuojamosios dalies pirmąjį sakinį, pagal kurį „šių susitarimų tikslas buvo nesriegiuotų vamzdžių tiekimas Šiaurės jūros OCTG rinkos „lyderiui“, o kitas tikslas – nacionalinį gamintoją išlaikyti Jungtinėje Karalystėje, siekiant Europos-Japonijos klube užtikrinti Pagrindinių taisyklių laikymąsi“, leidžia suprasti priežastis, kodėl Komisija priėjo prie 164 konstatuojamojoje dalyje esančios išvados. Iš tiesų iš viso ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija, manydama, jog pirminis tiekimo susitarimų tikslas buvo Europos-Japonijos susitarimo įgyvendinimas, padarė išvadą, kad realiai jie buvo tik priemonė šiam susitarimui įgyvendinti.

403 Taigi šios bylos aplinkybėmis sprendimo motyvai Bendrijos teismui leido vykdyti teisėtumo kontrolę, o suinteresuotam asmeniui – sužinoti jį priimti paskatinusias priežastis, kad jis galėtų ginti savo teises ir įsitikinti, ar sprendimas buvo tinkamai pagrįstas.

404 Vadinasi, šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

6. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su išvadų dėl Bendrijos ofšorinių rinkų, ir ypač Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos, statuso nepakankama motyvacija

a) Šalių argumentai

405 *JFE-Kawasaki* tvirtina, kad ginčijamame sprendime Komisija neanalizavo apsaugos iš dalies sistemos, tariamai reglamentuojančios sprendime nagrinėjamų Jungtinės Karalystės produktų ofšorinę rinką. Ji taip pat nemotyavo savo išvados, kad pažeidimas egzistavo ir Vokietijos, Prancūzijos bei Italijos ofšorinėse rinkose.

406 Komisijos teigimu, ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamoji dalis aiškiai nurodo, kad neteisėtas susitarimas Didžiosios Britanijos ofšorinę rinką aiškiai apėmė, nes ji buvo iš dalies apsaugota. Savo atsiliepime į ieškinį ji nurodo, kad *Corus* išlaikė Didžiosios Britanijos ofšorinės rinkos, kaip iš dalies apsaugotos, statusą, naudodama rekomenduojamų kainų sistemą, kurios kontrolę Europos gamintojai bijojo prarasti uždarius gamyklą Clydesdale.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

407 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamosios dalies išplaukia, jog dviejų įrodymų, t. y. 1996 m. rugsėjo 17 d. Verluca pareiškimo bei dokumento „Entretien BSC“ pagrindu Komisija nusprendė, kad inkriminuojamas susitarimas apėmė Didžiosios Britanijos ofšorinę rinką, tačiau ši naudojosi ribota apsauga, nes toje rinkoje pasiūlymą norintis teikti konkurentas privalėjo pasitarti su *Corus*.

408 Šių požymių šiuo atveju pakanka norint aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Komisijos argumentaciją tos rinkos atžvilgiu. Taigi tokia motyvacija Bendrijos teismui leidžia vykdyti kontrolę, o suinteresuotiesiems asmenims sužinoti jį priimti paskatinusias priežastis pagal teismų praktikos reikalavimus (žr., be kita ko, 1999 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Vlaamse Televisie Maatschappij prieš Komisiją*, T-266/97, Rink. p. II-2329, 143 punktą).

409 Dėl Bendrijos rinkų ofšorinio sektoriaus, susijusio su ginčijamo sprendimo I straipsnyje nurodytu pažeidimu, pakanka nurodyti, kad Komisija niekada – nei ginčijamame sprendime, nei Pirmosios instancijos teisme nedarė skirtumo tarp šių rinkų ofšorinių bei kontinentinių sektorių. Šiomis aplinkybėmis konkrečių motyvų, susijusių su šiuo šių rinkų sektoriumi, nebuvimas ginčijamame sprendime jokiu būdu nereiškia motyvacijos nebuvimo.

410 Vadinas, šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

7. *Dėl septintojo ir aštuntojo ieškinio pagrindų, susijusių su Komisijos sprendimo nubausti Japonijos, o ne Lotynų Amerikos gamintojus nepakankama motyvacija bei su nevienodu požiūriu šiuo atžvilgiu*

a) Šalių argumentai

411 *JFE-Kawasaki* teigimu, Komisija turėjo nurodyti priežastis, kodėl ji nusprendė baudos neskirti Lotynų Amerikos gamintojams, o nubaudė Japonijos gamintojus, nepaisydama to, kad egzistavo įrodymai, ypač įtvirtinti dokumente „Pasidalijimo raktas“, jog Lotynų Amerikos gamintojai dalinės apsaugos režimą taip pat sutiko taikyti Europai. Šiuo atžvilgiu *JFE-Kawasaki* remiasi 2000 m. vasario 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Stork Amsterdam prieš Komisiją* (T-241/97, Rink. p. II-309), pagal kurį Komisijai turi ypatingą pareigą motyvuoti savo sprendimus tais atvejais, kai ji tų pačių faktų pagrindu nusprendžia priimti antrą skirtingą sprendimą.

412 Komisijos teigimu, Japonijos ieškovių nurodytą skirtingą požiūrį pateisina dideli skirtumai tarp įrodymų, kuriuos ji turėjo Japonijos gamintojų atžvilgiu, ir įrodymų, kuriuos ji turėjo Lotynų Amerikos gamintojų atžvilgiu. Komisija tvirtina, kad tyrimo eigoje jos gautuose dokumentuose buvo nedaug informacijos apie Lotynų Amerikos dalyvavimą neteisėtame susitarime, nors egzistavo nemažai duomenų, rodančių Japonijos gamintojų sudaryto neteisėto susitarimo egzistavimą.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

413 Visų pirma reikia priminti, kad toks kaip šis sprendimas, nors parengtas bei paskelbtas kaip vienas sprendimas, turi būti vertinamas kaip individualių sprendimų,

pripažįstančių kiekvienos įmonės, kuriai jis skirtas, pažeidimą ar pažeidimus, ir, jei reikia, skiriančių joms baudas, grupė. Ši taisyklė išplaukia iš kartu skaitomų 1997 m. liepos 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AssiDomän Kraft Products ir kt. prieš Komisiją*, T-227/95, Rink. p. II-1185, 56 punkto ir šį sprendimą peržiūrint apeliacine tvarka – ir 1999 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo priimto sprendimo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, C-310/97 P, Rink. p. I-5363, 49 punkto.

414 Taigi pakanka konstatuoti, kad Komisija neturėjo jokios pareigos ginčijamame sprendime pateikti priežasčių, kodėl jis nebuvo skirtas Lotynų Amerikos gamintojams. Iš tiesų pareiga motyvuoti aktą negali apimti jį priėmusios institucijos pareigos motyvuoti, kodėl ji kitų suinteresuotųjų šalių atžvilgiu nepriėmė panašų aktų.

415 Net darant prielaidą, kad šio ieškinio pagrindo argumentai turi būti suprantami kaip kartu rodantys ir nevienodą požiūrį, neigiamai veikiančių Japonijos gamintojus, juos vis dėlto reikėtų atmesti. Iš tiesų, nors tam tikri Komisijos byloje esantys įrodymai leidžia manyti, kad Lotynų Amerikos gamintojai taip pat galėjo dalyvauti pažeidime, reikia konstatuoti, kad byloje esantys įrodymai, susiję su Japonijos gamintojų dalyvavimu pažeidime, yra kur kas rimtesni. Konkrečiai Verluca parodymuose kalbama tik apie bandymą pasiekti susitarimą su Lotynų Amerikos gamintojais, kuris, jo teigimu, buvo nesėkmingas. Be to, kaip ginčijamo sprendimo 86 konstatuojamojoje dalyje nurodo Komisija, iš dokumento „Pasidalijimo raktas“ išplaukia, kad Lotynų Amerikos gamintojai, nors ir atrodo, kad sutiko su tam tikrais konkurencijos apribojimais, išreiškė aiškų savo nepritarimą dėl Europos rinkos apsaugos.

416 Šiomis aplinkybėmis septintą ir aštuntą ieškinio pagrindus reikia atmesti.

8. *Dėl devintojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaidingu Komisijos teiginiu dėl prekybos kainomis, didesnėmis nei kintamosios išlaidos*

a) Šalių argumentai

417 JFE-NKK nuomone, Komisijos argumentai ginčijamo sprendimo 137 konstatuojamojoje dalyje, jog bet koks pardavimas kainomis, viršijančiomis kintamąsias išlaidas, būtų pateisinamas Japonijos gamintojų požiūriu, nėra pakankamai teisiškai motyvuoti. JFE-NKK ypač nurodo, kad Komisija tuo klausimu nesurinko pakankamai informacijos.

418 Komisija dėl šio ieškinio pagrindo neišsakė aiškios nuomonės.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

419 Reikia pažymėti, kad šiam ieškinio pagrindui paremti pasitelkti argumentai nėra susiję su motyvacijos nebuvimu. Iš tiesų JFE-NKK kritikuojamas teiginys atspindi savaime suprantamą ekonomikos dėsny. Net darant prielaidą, kad jis yra teisingas apskritai arba atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, reikėtų daryti išvadą, jog Komisija padarė klaidą vertindama, o ne tinkamai nenurodydama savo sprendimo motyvų.

420 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia priminti, kad tvirtinimas, jog Komisija nesurinko pakankamai informacijos, negali reikšti motyvacijos trūkumo, o yra labiau fakto klausimas (žr. šiuo klausimu 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval et Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 72 punktą).

421 Dėl šio teiginio faktinio teisingumo reikia pažymėti, kad bet kuriuo atveju tai susiję su viena iš Japonijos ieškovių nurodytų šios šalies importo kliūčių. Šio sprendimo 353 punkte argumentai apie tokių prekybos kliūčių egzistavimą jau buvo iš esmės atmesti, remiantis tuo, kad jie susiję tik su ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo antikonkurenciniu poveikiu, į kurį Komisija ginčijamame sprendime atsižvelgė papildomai. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo, kuriuo siekiama antikonkurencinių tikslų, padarymas buvo įrodytas remiantis ginčijamame sprendime nurodytais rašytiniais įrodymais, ir todėl tariamas antikonkurencinio poveikio nebuvimas sprendžiant pažeidimo padarymo klausimą yra nesvarbus.

422 Iš pirmiau nurodytų aplinkybių išplaukia, kad šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

9. *Dėl dešimtojo ieškinio pagrindo, susijusio su gynybos teisių pažeidimu, esant neatitikimui tarp PK ir ginčijamo sprendimo dėl pastarojo 1 straipsnyje nurodytos geografinės rinkos*

a) Šalių argumentai

423 Savo dublike JFE-NKK ir *JFE-Kawasaki* tvirtina, kad Komisija pažeidė jų teisę į gynybą, nes PK, skirtingai nei ginčijamas sprendimas, neapima Europos ofšorinių rinkų, ar bent jau kitaip nei šio sprendimo 66 punkte paminėtame „Cemento“ sprendime (504 punktas) to nedaro pakankamai aiškiai. *JFE-Kawasaki*, be kita ko, pažymi, kad ji savo atsiliepime į PK nurodė, jog, kaip ji suprato, Komisijos tyrimas neapėmė jokių ofšorinių rinkų, išskyrus Jungtinės Karalystės ofšorinę rinką, ir kad Komisija niekada jai nepasakė, jog ji šiam aiškinimui nepitaria.

424 Į tai Komisija atsako, kad šį ieškinio pagrindą *JFE-Kawasaki* pirmą kartą nurodė savo dublike, ir kadangi jis yra naujas ieškinio pagrindas, o ne paprastas argumentas, remiantis Darbo reglamento 48 straipsnio antrąja pastraipa jis yra nepriimtinas ieškovės atžvilgiu. Bet kuriuo atveju PK 56 punktas yra iš esmės tapatus ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamajai daliai. Konkrečiai jie abu aiškiai pažymi, kad neteisėtas susitarimas iš tikrųjų apėmė Didžiosios Britanijos ofšorinę rinką.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

425 Dėl šio ieškinio pagrindo priimtinumą byloje T-71/00 reikia priminti, kad gynybos teisių pažeidimas, kuris savo esme yra subjektyvus, nėra vienas iš esminių procesinių reikalavimų pažeidimų, ir todėl teismas savo iniciatyva jo nurodyti neprivalo (žr. šiuo klausimu šio sprendimo 56 punkte nurodyto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 30 punktą; 1983 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AEG prieš Komisiją*, 107/82, Rink. p. 3151, 30 punktą; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją*, T-352/94, Rink. p. II-1989, 74 punktą). Vadinasi, pagal Darbo reglamento 48 straipsnio antrąją pastraipą šį ieškinio pagrindą reikia atmesti kaip nepriimtina, ir kadangi *JFE-Kawasaki* jį pirmą kartą nurodė savo dublike, jo byloje T-71/00 nagrinėti negalima.

426 Byloje T-67/00 šį ieškinio pagrindą reikia atmesti iš esmės. Iš tiesų, kaip teisingai pažymi Komisija, PK 56 punkto dalis dėl atitinkamų rinkų apibrėžimo yra iš esmės tapati ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamajai daliai, ir todėl šiuo atžvilgiu negali būti jokio gynybos teisių pažeidimo. Aiškių nuorodų į kitų nei Didžiosios Britanijos Bendrijos rinkų ofšorinį sektorių nebuvimas paaiškinamas aplinkybe, kad Komisija niekada nedarė skirtumo tarp šių rinkų ofšorinių ir kontinentinių sektorių (žr. šio sprendimo 409 punktą).

10. *Dėl vienuoliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su tariamu teisės į gynybą pažeidimu dėl neatitikimo tarp PK ir ginčijame sprendime nurodytų produktų*

a) Šalių argumentai

427 JFE-NKK teigia, kad Komisijos PK nustatytas rinkos apibrėžimas yra platesnis, negu pateiktas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, nes PK esantis apibrėžimas numato visus OCTG produktus (įskaitant ir transportavimo vamzdžius), o ginčijamas sprendimas mini tik standartinius sriegiuotus OCTG vamzdžius. JFE-NKK laikosi nuomonės, jog šis pakeitimas ginčijamame sprendime pažeidžia jos teises į gynybą ir iškreipia atitinkamos produktų rinkos apibrėžimą bei 1998 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamento Nr. 2842/98 dėl šalių išklauso nagrinėjant tam tikras bylas pagal EB steigimo sutarties (81 ir 82) straipsnius (OL L 354, p. 18) 2 straipsnio 2 dalį. Kadangi nagrinėjamų produktų rinkos apibrėžimų skirtumai yra dideli, jie keičia ir JFE-NKK tariamai įvykdytų pažeidimų apimtį. JFE-NKK taip pat tvirtina, kad minėtame „Cemento“ sprendime (2212–2225 punktai) to, kad tariamai sudaryto susitarimo materialinė apimtis produktų atžvilgiu PK buvo platesnė negu galutiniam sprendime, pakako pastarajam sprendimui panaikinti.

428 Komisija pažymi, kad šio sprendimo 66 punkte nurodytas „Cemento“ sprendimas, kuriuo remiasi JFE-NKK, buvo susijęs su klausimu, ar toje byloje nurodomi susitarimai apėmė tam tikrą geografinį regioną. Nagrinėjant šį ieškinio pagrindą, šis klausimas yra nesvarbus. Kita vertus, iš „Cemento“ sprendimo 852–860 punktų išplaukia, kad esant neatitikimui tarp PK ir galutinio sprendimo, teisės į gynybą pažeidžiamos, tik jei galutinio sprendimo prieštaravimas nebuvo išdėstytas PK taip, jog asmenys, kuriems sprendimas skirtas, galėtų apsiginti. Kadangi JFE-NKK

ginčijamu sprendimu apimamų produktų apibrėžimo klausimu nieko netvirtina, ši ieškinio pagrindą reikia atmesti. Jei, kaip išplaukia iš PK, Komisija turėjo pakankamai įrodymų apie platesnę rinką negu ta, kurią ginčijamas sprendimas galiausiai nurodo, tai jai *a fortiori* užteko įrodymų dėl pastarajame sprendime nurodytų produktų.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 429 Visų pirma reikia priminti, kad neatitikimas tarp pranešimo apie kaltinimus ir galutinio sprendimo teises į gynybą pažeidžia tik tada, kai pastarajame nurodyti kaltinimai PK nebuvo išdėstyti taip, kad asmenys, kuriems skirtas sprendimas, galėtų apsiginti (žr. šiuo klausimu 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 852–860 punktus).
- 430 Iš esmės Komisija neturėtų būti kritikuojama dėl galutinio sprendimo apimties susiaurinimo, palyginti su anksčiau priimamu pranešimu apie kaltinimus, nes ji turi išklausti sprendimo adresatus ir, jei reikia, atsižvelgti į jų pateiktas pastabas dėl nurodytų kaltinimų, ypač siekiant nepažeisti teisės į gynybą.
- 431 Reikia konstatuoti, kad šiuo atveju Komisijos sprendimas pripažinti siauresnės apimties, nei iš pradžių nurodyta PK, pažeidimo buvimą buvo logiškas ar bylos aplinkybėmis net būtinas, ypač atsižvelgiant į faktą, kad Verluca pareiškimai yra susiję tik su standartiniais OCTG bei su transportavimo vamzdžiais projektams. Šiuo atveju nėra jokio pagrindo manyti, kad faktas, jog Komisija ginčijamo sprendimo apimtį susiaurino iki dviejų PK paminėtų produktų, JFE-NKK sutrukdė tinkamai gintis administracinės procedūros stadijoje šių dviejų produktų atžvilgiu. Be to, JFE-NKK Pirmosios instancijos teismui nepaiškino, kokių kitų ją išteisinančių argumentų ji būtų pateikusi, jei PK apimtis būtų siauresnė.

432 Šiomis aplinkybėmis ši ieškinio pagrindą reikia atmesti.

11. *Dėl dvyliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisių į gynybą pažeidimu dėl tinkamos savanoriško apribojimo susitarimų poveikio analizės trūkumo PK bei su šių susitarimų apimtimi susijusių neatitikimų tarp PK ir ginčijamo sprendimo*

a) Šalių argumentai

433 JFE-NKK tvirtina, kad ginčijamame sprendime Komisija iš esmės nukrypo nuo administracinės procedūros metu savo užimtos pozicijos savanoriškų ribojimo susitarimų atžvilgiu. JFE-NKK teigimu, PK stadijoje Komisija turėtų pateikti šių susitarimų poveikio analizę, vertindama tariamai padarytą išankstinį pažeidimą, o to ji nepadarė. Nesant tokios analizės asmenys, kuriems buvo skirtas PK, negalėjo išsakyti savo nuomonės šiuo klausimu, kol Komisija nepriėmė ginčijamo sprendimo 108 ir 166 konstatuojamosiose dalyse išdėstytos galutinės išvados (šio sprendimo 56 punkte nurodyto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 14. punktą). Dėl šių priežasčių, atsakydama į PK, JFE-NKK negalėjo pateikti įrodymų apie savanoriško apribojimo susitarimų pratęsimą, ir todėl buvo pažeistos jos teisės į gynybą.

434 Komisija dėl šio ieškinio pagrindo nepareiškė aiškios nuomonės.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 435 Reikia priminti, kad ginčijamame sprendime į savanoriško apribojimo susitarimus Komisija atsižvelgė tik nuspręsdama, kad nustatant baudų dydį nereikia atsižvelgti į pažeidimo egzistavimą šių susitarimų galiojimo laikotarpiu (ginčijamo sprendimo 108 ir 164 konstatuojamosios dalys). Vadinasi, skirtumas tarp PK ir JFE-NKK ginčijamo sprendimo yra šiai palankus ir todėl jos interesų iš esmės nepažeidžia.
- 436 Vis dėlto šio sprendimo 342–346 punktuose, remiantis keturių Japonijos ieškovių dėl to pateiktais argumentais, buvo nustatyta, kad ginčijamame sprendime Komisija klaidingai taikė savo požiūrį nuspręsdama, jog pažeidimas egzistavo tik nuo to momento, kai nustojo galioti savanoriško apribojimo susitarimai.
- 437 Iš to išplaukia, kad jei Japonijos ieškovės iki priimant ginčijamą sprendimą būtų buvusios informuotos, jog Komisija pažeidimo trukmės atžvilgiu ketina laikytis tokio požiūrio, jos administracinės procedūros stadijoje gal būtų galėjusios pateikti įrodymų, kad savanoriško apribojimo susitarimai galiojo iki 1990 m. gruodžio 31 d.
- 438 Vis dėlto reikia konstatuoti, jog JFE-NKK turėjo galimybę pateikti savo pastabas dėl PK, įskaitant informaciją apie pažeidimo trukmę. Ypač būtina pažymėti, jog pagal PK pažeidimas prasidėjo 1977 m. Šiomis aplinkybėmis JFE-NKK galėjo suvokti savanoriško apribojimo susitarimų svarbą ir pranešti Komisijai, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytas pažeidimas tuo metu neprasidėjo, arba į jį

neturėjo būti atsižvelgiama bent jau iki savanoriško apribojimo susitarimų galiojimo pabaigimas 1990 m. pabaigoje. Iš tiesų savo atsakyme į PK JFE-NKK nepasirėmė savanoriško apribojimo susitarimų egzistavimu ir Komisijai nepateikė vėliau Pirmosios instancijos teismui pateiktų įrodymų (žr. šio sprendimo 345 punktą).

439 Taip pat reikia priminti, kad, Komisijos teigimu, jos požiūris į šį klausimą savaimė reiškia nuolaidą Japonijos gamintojams (žr. šio sprendimo 388 ir paskesnius punktus).

440 Taigi šiuo atveju gynybos teisių logikos atžvilgiu būtų priešinga manyti, kad prieš taikydama tai, ką ji laikė nuolaida, sutrumpinančia pažeidimo trukmę ginčijamame sprendime, Komisija buvo įpareigota prašyti asmenų, kuriems skirtas PK, iš naujo pateikti savo nuomonę dėl šios nuolaidos svarbos bei apimties.

441 Iš tiesų neatsižvelgiant į tai, ar pagrįstai savanoriško apribojimo susitarimai pripažinti nuolaida, reikia pažymėti, kad jų buvimas jokių būdu nereiškia papildomo kaltinimo ir niekada nedarė neigiamo poveikio Japonijos gamintojams, bet priešingai – lėmė pažeidimo trukmės sumažinimą.

442 Nors šioje byloje dėl Komisijos padarytos klaidos pagrįstai buvo sumažinta pažeidimo trukmė, nėra pagrindo daryti išvados, kad šiuo atžvilgiu Komisija pažeidė JFE-NKK teisę į gynybą.

443 Galiausiai reikia pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismas ištaisė šią klaidą dėl pažeidimo trukmės, su kuriuo susijęs šis ieškinio pagrindas, nustatydamas baudų dydį (žr. šio sprendimo 574, 588 ir 590 punktus).

444 Remiantis pirmiau išdėstytomis aplinkybėmis šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

12. *Dėl tryliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su gynybos teisių pažeidimu dėl neatitikimo tarp PK ir ginčijamo sprendimo, susijusio su ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo apimtimi*

a) Šalių argumentai

445 Šį ieškinio pagrindą nurodo JFE-NKK ir *Sumitomo*. Visų pirma JFE-NKK teigia, kad teisės į gynybą užtikrinimas yra pagrindinė teisė, sudaranti dalį platesnės teisės į teisingą procesą, įtvirtintos EŽTK 6 straipsnyje, ir todėl yra vienas bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi privalo užtikrinti Bendrijos teismas (1970 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Internationale Handelsgesellschaft*, 11/70, Rink. p. 1125).

446 PK 63 punkte Komisija tik patvirtino, kad nesrieguotų vamzdžių pardavimų *Corus* pasidalijimo susitarimo tarp *Vallourec*, *Dalmine* ir *Mannesmann* tikslas buvo nacionalinį gamintoją išlaikyti Jungtinės Karalystės rinkoje, siekiant šios valstybės narės rinkoje užtikrinti Pagrindinių taisyklių laikymąsi, išsaugant jos nacionalinės rinkos statusą pagal tas taisykles. *Sumitomo* ir JFE-NKK teigimu, joks Komisijos teiginys tuo klausimu neleidžia manyti, kad Komisija susitarimą laikė tik priemone įgyvendinti nacionalinių rinkų apsaugos principą, kuris buvo Japonijos ir Europos standartinių OCTG ir transporto vamzdžių rinkų pasidalijimo pagrindas (ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamoji dalis).

- 447 *Sumitomo* tvirtina, kad jei PK tokio pobūdžio pareiškimas būtų buvęs, ji šiuo klausimu būtų aiškiai pasisakiusi ir kad todėl ji neturėjo galimybės veiksmingai pasisakyti dėl tvirtinamų faktų teisingumo ar tinkamumo, kaip reikalauja Reglamento Nr. 2842/98 2 ir 3 straipsniai bei pagrindinis Bendrijos teisės į teisingą procesą principas.
- 448 Pagrįsdamos šį požiūrį *Sumitomo* ir JFE-NKK nurodo, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką Komisija savo argumentus turi pateikti tinkamai, jog asmuo, kuriam skirti kaltinimai, per administracinę procedūrą turėtų galimybę veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl nurodomų faktų ir aplinkybių teisingumo bei tinkamumo (1974 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Transocean Marine Paint prieš Komisiją*, C-17/74, Rink. p. 1063, 15 punktas; generalinio advokato Warner išvada 1979 m. kovo 29 d. Teisingumo Teismo byloje NTN *Toyo Bearing ir kt. prieš Tarybą*, C-113/77, Rink. p. 1185, 1212 ir 1261 punktai; 1985 m. kovo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Timex prieš Tarybą ir Komisiją*, C-264/82, Rink. p. 849, 24–30 punktai ir 1991 m. birželio 27 d. Sprendimo *Al-Jubail Fertilizer prieš Tarybą*, C-49/88, Rink. p. I-3187, 15–17 punktai; šio sprendimo 425 punkte nurodyto sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją* 63 punktas ir šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 106 ir 476 punktai). Iš nusistovėjusios teismų praktikos taip pat matyti, kad pranešime apie kaltinimus turi būti nurodytos išvados, kurias Komisija ketina padaryti, remdamasi faktais, dokumentais bei teisiniais argumentais, o to šioje byloje ji nepadarė (1991 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AKZO prieš Komisiją*, C-62/86, Rink. p. I-3359, 29 punktas ir šio sprendimo 425 punkte nurodyto sprendimo *Mo och Domsjö* 63 punktas; 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, T-9/89, Rink. p. II-499, 39 punktas). Galiausiai gynybos teisių apsaugos principas Komisijai draudžia priimančią sprendimą nukrypti nuo pranešime apie kaltinimus nurodomų faktų (1979 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoffmann-La Roche prieš Komisiją*, C-85/76, Rink. p. 461, 11 punktas).
- 449 Komisija į tai atsako, pirma, kad ginčijamo sprendimo 164 punkte nurodytos priežastys, kodėl ji nusprendė Bendrijos gamintojams neskirti papildomos baudos už šio sprendimo 2 straipsnyje nurodytą pažeidimą. Be to, primena, kad Japonijos ieškovės neturi jokio teisinio suinteresuotumo ginčyti šios konstatuojamosios dalies, nes jiems skirta bauda už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodomą EB 81 straipsnio pažeidimą.

450 Bet kuriuo atveju PK esanti teisinė analizė aiškiai nurodo ryšį tarp dviejų pažeidimų: susitarimų tarp Bendrijos gamintojų, reglamentavusių kaip *Corus* perka nesriegiuotus vamzdžius, tikslas buvo *Corus* laikyti nacionaliniu gamintoju Jungtinėje Karalystėje, siekiant užtikrinti Pagrindinių taisyklių laikymąsi galutinių produktų rinkose šioje valstybėje narėje (žr., be kita ko, PK 144 punktą). Ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamoji dalis tėra tik PK nagrinėtų veiksnių sintezė. Tai nedaro jokios žalos atsakovų gynybos teisėms, nes *Sumitomo* ir JFE-NKK viską žinojo bei turėjo galimybę šiuo klausimu išsakyti visas norėtas pastabas dėl susitarimų, susijusių su nesriegiuotais vamzdžiais, tarp Europos gamintojų.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

451 Visų pirma, pasisakant dėl ieškinio pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo egzistavimu, reikia atmesti Komisijos argumentą, jog Japonijos ieškovės neturi teisinio suinteresuotumo ginčyti Komisijos ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje pateikto tarp dviejų nurodytų pažeidimų egzistavusio santykio vertinimo. Nors šių ieškovių antrasis pažeidimas tiesiogiai neveikia, jos vis dėlto turi teisę tvirtinti, ką jos darė prašydamos sumažinti baudos dydį, kad jos buvo nevienodai vertinamos, nes Europos gamintojams už antrąjį pažeidimą bauda nebuvo skirta. Tai, kad Komisija manė, jog antruoju pažeidimu laikomi tiekimo susitarimai buvo tik priemonė padaryti pirmąjį pažeidimą, pripažintą Japonijos ieškovių atžvilgiu, reiškia, jog Japonijos ieškovės yra suinteresuotos ginčyti šį ryšį, nes antrasis pažeidimas yra pirmojo, kuriuo jos kaltinamos, pagrindas.

452 Vis dėlto šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

453 Komisijos pareiga pranešimo apie kaltinimus stadijoje apsiriboja jos kaltinimų pateikimu ir faktų, kuriais ji remiasi, aiškiu nurodymu bei jų vertinimu, kad asmenys, kuriems pranešimas skirtas, galėtų tinkamai gintis (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 425 punkte ieškovų nurodytų sprendimų *AKZO prieš Komisiją* 29 punktą bei *Mo och Domsjö prieš Komisiją* 63 punktą). Komisija neprivalo pateikti išvadų, kurias ji padarė remdamasi faktais, dokumentais bei teisiniais argumentais.

454 Taip pat reikia pažymėti, kad šio sprendimo 448 punkte nurodytas sprendimas *Hüls prieš Komisiją*, kuriuo ieškovai konkrečiai rėmėsi (šio sprendimo 39 punkto pabaiga), paminėtas dėl to, kad nurodytų, kokiais atvejais Komisija savo galutiniame sprendime gali remtis dokumentais, kurie nors ir prijungti prie PK, tačiau nėra aiškiai jame paminėti.

455 Šiuo atveju vienintelis svarbus skirtumas tarp PK 144 punkto ir ginčijamo sprendimo 164 punkto yra tas, kad ginčijamame sprendime Komisija laikėsi nuomonės, jog antrąjį pažeidimą sudarantys susitarimai „buvo tik priemonė įgyvendinti (pirmąjį pažeidimą)“, o PK ji apsiribojo tvirtinimu, jog tiekimo susitarimų „tikslas“ buvo išlaikyti Didžiosios Britanijos vidaus rinkos statusą pagal Pagrindines taisykles.

456 Šio sprendimo 364 punkte buvo nurodyta, kad Komisijos pozicija ginčijamame sprendime yra klaidinga, nes antrąjį pažeidimą sudarantys susitarimai turėjo daugiau negu vieną tikslą. Vis dėlto, net darant prielaidą, kad šiuo atžvilgiu galima įžiūrėti skirtumą tarp PK ir ginčijamo sprendimo analizės, akivaizdu, jog asmenys, kuriems PK buvo skirtas, turėjo galimybę pateikti savo pastabas apie esminę sąvoką, buvusią Komisijos požiūrio pagrindu, tai yra apie idėją, kad Europos gamintojai antruoju pažeidimu laikomus susitarimus sudarė siekdami sustiprinti Pagrindinių taisyklių taikymą Didžiosios Britanijos ofšorinėje rinkoje.

457 Tokiomis aplinkybėmis gynybos teisės šiuo požiūriu nebuvo pažeistos.

458 Galiausiai reikia pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismas ištaisė analizės klaidą, su kuria šis ieškinio pagrindas yra susijęs, skirdamas baudą, kai jis nagrinėjo ieškinio pagrindą dėl nevienodo požiūrio (žr. šio sprendimo 574, 588 ir 590 punktus).

13. Dėl keturioliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su 1994 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimo leisti 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. patikrinimus neteisėtumu

a) Šalių argumentai

459 Keturios Japonijos ieškovės nurodo, kad 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimas, remiantis kuriuo 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. Komisija atliko patikrinimus, yra neteisėtas, nes juo Komisijos pareigūnams buvo suteikta teisė pradėti tyrimo procedūrą pagal EB 81 straipsnį, tuo pat metu pripažįstant, kad pagal EEE susitarimo 56 straipsnį (toliau – EEE 56 straipsnis) vienintelė šiuo klausimu kompetentinga institucija buvo ELPA priežiūros institucija. 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimas, remiantis šiuo dvigubu teisiniu pagrindu buvo neteisėtas.

460 1994 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimas buvo priimtas gavus už konkurencijos klausimus atsakingos priežiūros institucijos ELPA nario prašymą, siekiant Europos Bendrijos teritorijoje pagal EEE susitarimo Protokolo Nr. 23 8 straipsnio 3 dalį atlikti ELPA priežiūros institucijos tyrimo patikrinimus. 1994 m. lapkričio 17 d. sprendimu ELPA įteisino šiuos veiksmus. Savo PK 1 punkte Komisija aiškiai pripažino, jog atlikdama 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. patikrinimus ji veikė įgaliota ELPA priežiūros

institucijos. Šią išvadą patvirtina ir EEE susitarimo Protokolo Nr. 23 8 straipsnio 3 dalis, kompetetingai priežiūros institucijai, apibrėžtai EEE susitarimo 56 straipsnyje, suteikianti teisę kitos priežiūros institucijos prašyti atlikti patikrinimus jos teritorijoje. Japonijos ieškovės taip pat pažymi, kad pagal Protokolo Nr. 23 8 straipsnio 5 dalį kiekviena iš dviejų institucijų turi pareigą, kai ji veikia kitos institucijos naudai, pastarajai perduoti visą šių tyrimų metu gautą informaciją iš karto pasibaigus patikrinimams.

- 461 Ieškovės nurodo, kad EEE susitarimo 56 straipsnis, į kurį aiškiai nukreipia Protokolo Nr. 23 8 straipsnio 3 dalis, numato griežtą kompetencijos pasidalijimą tarp dviejų priežiūros institucijų sprendžiant konkrečias konkurencijos bylas. Jų teigimu, EEE susitarimo 56 straipsnis numato „vieno langelio“ sistemą, pagal kurią visų konkrečių bylų, galinčių priklausyti EEE 53 straipsnio taikymo sričiai, nagrinėjamas yra pasidalytas tarp Komisijos ir ELPA priežiūros institucijos pagal konkrečius kriterijus, pašalinančius bet kokią pasidalytos ar lygiagrečios kompetencijos galimybę vienoje ir toje pačioje byloje. Priešingai tam, ką teigia Komisija savo išvadoje, 1992 m. balandžio 10 d. Teisingumo Teismas savo išvadoje 1/92 (Rink. p. I-2821) pažymėjo, kad toks griežtas kompetencijos pasidalijimas neiškraipo Bendrijos kompetencijos ir todėl yra suderinamas su EB sutartimi.

- 462 Iš to išplaukia, kad priimdama 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimą, kuriuo sutiko su ELPA priežiūros institucijos vardu pateiktu prašymu suteikti administracinę pagalbą Bendrijos teritorijoje, Komisija neišvengiamai pripažino, kad stebėjimo tarnyba turėjo išimtinę kompetenciją tuo metu spręsti klausimą. Japonijos ieškovės tvirtina, kad pagal EEE susitarimo 56 straipsnio nuostatas pažeidimai, kurie daro poveikį prekybai tarp Europos Bendrijos valstybių narių ir kurie dėl to pažeidžia EB 81 straipsnį, priklauso išimtinai Komisijos kompetencijai. Jei priimdama 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimą Komisija būtų maniusi, kad ji buvo kompetetinga tirti bylą pagal EB 81 straipsnį, ji turėjo ginčyti ELPA priežiūros institucijos prašymą padėti, paprašyti šios užbaigti bylą ir pradėti savo pačios tyrimą. Šiuo klausimu *Nippon*

teigia, kad 1994 m. lapkričio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas ir preambulėje, ir dėstomojoje dalyje patvirtina, kad ją domino tik Norvegijos ofšorinėje rinkoje atliekami veiksmai. Todėl akivaizdu, kad šioje stadijoje ir ELPA priežiūros institucija, ir Komisija laikėsi požiūrio, jog ELPA buvo kompetetinga tirti šiuos veiksmus.

463 1994 m. lapkričio 25 d. nusprendama tuo pat metu atlikti savo tyrimą, siekdama nustatyti, ar buvo pažeistas EB 81 straipsnis ir (arba) EEE susitarimo 53 straipsnis, Komisija pažeidė EEE susitarimo 56 straipsnio 1 dalį, nes šioje stadijoje šį klausimą spręsti kompetetinga buvo ELPA priežiūros institucija. Iš tikrųjų, kaip Komisija pažymėjo PP, ELPA savo bylą Komisijai perdavė tik 1995 m. gruodžio 6 d., remdamasi tuo, kad tiriamą veiklą turėjo poveikį prekybai Bendrijos viduje. Šis žingsnis neturėtų jokios prasmės, jei Komisija prieš tai būtų buvusi kompetetinga atlikti tyrimą. Iš tiesų po šio dokumentų perdavimo Komisija pradėjo naują tyrimo procedūrą.

464 Komisijos argumentą, kad EEE susitarimo 56 straipsnis yra susijęs tik su kompetencija priimti sprendimus, kuriais nustatomas pažeidimas, paneigia šio susitarimo 55 straipsnis, nustatantis, jog „kompetetinga priežiūros institucija, kaip numatyta 56 straipsnyje, tiria įtariamus <...> pažeidimus“. Panašiai EEE susitarimo 109 straipsnis, kurį šio sprendimo 461 punkte minėtoje išvadoje 1/92 Teisingumo Teismas nurodė esant svarbų sprendžiant EEE susitarimo 56 straipsnio suderinamumą su EB sutartimi, patvirtina, kad išimtinė kompetencija taikoma ir tyrimo stadijoje. Iš tiesų EEE susitarimo 109 straipsnio 4 dalis numato, kad ir Komisija, ir ELPA priežiūros institucija turi išnagrinėti jų kompetencijai priklausančius skundus ir, jei reikia, perduoti kitai institucijai visus skundus, priklausančius tos institucijos kompetencijai. Remiantis EEE susitarimo 109 straipsnio 5 dalimi, jei tarp šių dviejų institucijų iškyla nesutarimų dėl veiksmų, kurių reikia imtis dėl skundo arba dėl tyrimo rezultato, kiekviena iš šių institucijų gali klausimą perduoti EEE jungtiniam komitetui. Būtų absurdiška manyti, kad griežtas kompetencijų pasidalijimas yra taikytinas esant tyrimo stadijai byloje, kuriose pateiktas skundas, tačiau netaikytinas byloje, kuriose tyrimas pradėtas *ex officio*.

- 465 Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes, Protokolą Nr. 23, ir ypač jo 10 straipsnio 3 dalį, kuria rėmėsi Komisija, reikia aiškinti atsižvelgiant į EEE susitarimo 109 straipsnį. Vadinas, bet kokia informacija, gauta per tyrimą, atliktą tiesiogiai ELPA priežiūros institucijos ar jos vardu, ir esanti pagal Protokolo Nr. 23 10 straipsnio 3 dalį šios institucijos Komisijai nusiųstoje byloje, gali būti šios naudojama tik taikant EEE susitarimo nuostatas. Priešingai tam, ką tvirtina Komisija, toks aiškinimas nepadaro šio protokolo 10 straipsnio 3 dalies neveiksmingos. Bet kuriuo atveju Protokolo Nr. 23 10 straipsnio formuluotė ir struktūra patvirtina, kad vienu metu tyrimą atlikti kompetetinga yra tik viena institucija.
- 466 Kadangi 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimas, kurio pagrindu Komisija atliko 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. patikrinimus, yra neteisėtas, Japonijos ieškovių teigimu, remiantis Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo praktika, reikėtų bent jau visus per šiuos patikrinimus gautus rašytinius įrodymus išimti iš bylos (1987 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Hoechst prieš Komisiją*, 46/87 R, Rink. p. 1549, 34 punktas ir šio sprendimo 61 punkte nurodyto sprendimo „PVC II“ 395 punktas). Komisija privalėjo iš naujo prašyti informacijos iš atitinkamų įmonių, kaip ji darė šio sprendimo 61 punkte nurodytoje byloje „PVC II“ (474–476 punktai).
- 467 ELPA priežiūros institucijos vardu Komisijos gauti įrodymai turi būti iš bylos išimti ne tik todėl, kad 1994 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimas buvo neteisėtas, bet ir dėl to, kad šios procedūros tikslas skiriasi nuo ELPA tyrimo tikslo.
- 468 Protokolo Nr. 23 9 straipsnio 1 dalis numato, kad informacija, gaunama taikant šį protokolą, naudojama tik procedūrų pagal EEE susitarimo 53 ir 54 straipsnius tikslais, panašiai kaip Reglamento Nr. 17 20 straipsnis informacijos naudojimą apriboja tik tam tikslui, kuriam ji buvo surinkta. Pastarosios nuostatos klausimu nusistovėjusi teismų praktika teigia, kad teisė į profesines paslaptis ir įmonės teisės į gynybą bus pažeistos, jei Komisija ar atitinkamu atveju nacionalinė valdžios institucija šios įmonės atžvilgiu remsis per tyrimą, kurio tikslas yra kitoks nei

nagrinėjamos bylos, surinktais įrodymais (1989 m. spalio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dow Benelux prieš Komisiją*, 85/87, Rink. p. 3137, 18 punktas; 1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Asociación Española de Banca Privada ir kt.* („Ispanijos bankų“ sprendimas), C-67/91, Rink. p. I-4785, 35 ir paskesni punktai; 1993 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Otto*, C-60/92, Rink. p. I-5683, 20 punktas; 61 punkte nurodyto „PVC II“ sprendimo 472 punktas).

⁴⁶⁹ „Ispanijos bankų“ sprendime Teisingumo Teismas nurodė, kad Komisijos pagal EB 81 straipsnį atlikto tyrimo metu nacionalinės konkurenciją reguliuojančios valdžios institucijos surinktų įrodymų negali panaudoti net tada, kai taikyti šią Bendrijos teisės nuostatą yra jų pareiga (sprendimo 32 punktas). Panašiai sprendime *Otto* Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, jog per nacionalinį procesą surinktų įrodymų Komisija negali naudoti siekdama nustatyti Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą (sprendimo 20 punktas). Galiausiai *JFE-Kawasaki* primena, kad 61 punkte nurodytame „PVC II“ sprendime Pirmosios instancijos teismas rėmėsi aplinkybe, jog Komisija iš naujo paprašė pateikti dokumentus, kurie pirmiau buvo gauti per tyrimą, kurio tikslas buvo kitas, ir nusprendė, kad šioje byloje nebuvo pažeistos gynybos teisės (žr. šio sprendimo 466 punkto pabaigą).

⁴⁷⁰ Japonijos ieškovių teigimu, dokumentai, gauti per ELPA priežiūros institucijos tyrimą, dėl tų pačių priežasčių šioje byloje taip pat turi būti išimti iš bylos. Šio pradinio tyrimo tikslas gerokai skyrėsi nuo vėliau Komisijos pradėto tyrimo tikslo. Iš tikrųjų Komisija parengė PK dėl tariamo susitarimo, kurį reglamentuoja EB 81 straipsnis, o iš 1994 m. lapkričio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimo matyti, jog ši, remdamasi EEE susitarimo 53 straipsniu, nagrinėjo tik veiksmus, susijusius su Norvegijos ofšorine rinka.

471 Todėl, Japonijos ieškovių teigimu, abu tyrimai turi skirtingus teisinius pagrindus. Be to, analogiškai šio sprendimo 468 punkte nurodytiems „Ispanijos bankų“ ir *Otto* sprendimams bei atsižvelgiant į Protokolo Nr. 23 9 straipsnio 1 dalies formuluotę, reikia manyti, kad per ELPA priežiūros institucijos tyrimą gautos informacijos įrodomąją galią reglamentuoja išimtinai EEE susitarimo teisė ir kad šia informacija galima remtis tik šios institucijos vidaus taisyklėmis, t. y. susitarimo tarp ELPA valstybių Protokolu Nr. 4 dėl priežiūros institucijos įsteigimo ir Teisingumo Teismo, reguliuojamos procedūros metu.

472 Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą procesinį pažeidimą, konkrečiai būtina iš bylos išimti dokumentus „Informacija dėl klubo“, prie 1991 m. gegužės 15 d. laiško prijungtus *Vallourec* dokumentus, pavadintus „RB à M. Patrier“, 1991 m. sausio 16 d. *Mannesmann* faksą „Vankuverio sąrašas“ (*Vancouver List*), esantį Komisijos bylos 4782 p., 1991 m. vasario 19 d. *Sumitomo* faksą „Kainoraštis“ (*Price list*), esantį Komisijos bylos 4789 p., Pažymą prezidentams, dokumentą „g) japonai“, 1990 m. liepos 24 d. susirinkimo užrašus, 1986 m. sausio 27 d. *Mannesmann* dokumentą „Plieno vamzdžių rinka 1970–1985“ (*Stahlrohrmarkt 1970-1985*), esantį Komisijos bylos 2128 p., ir dokumentą „Plieno vamzdžių sistema“.

473 Pirmosios instancijos teismas neturėtų atsižvelgti į ūkio subjektų, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, pareiškimus, atsakant į prašymus pateikti informaciją, bei į Komisijos klausimus, susijusius su dokumentais, kurie turėjo būti išimti iš bylos dėl pirmiau nurodytų priežasčių. Iš tiesų tokio pobūdžio pareiškimų naudojimas yra toks pat neteisėtas kaip ir pačių dokumentų naudojimas, nes nesant pastarųjų, Komisija nebūtų galėjusi pateikti konkrečių klausimų, kuriuos ji uždavė, ar būtina gauti papildomą šiuose pareiškimuose nurodytą informaciją. Todėl šiame procese iš bylos reikia išimti 1996 m. rugsėjo 17 d. ir 1996 m. spalio 14 d. Verluca pareiškimus, Becher atsakymą, *Corus* atsakymus, 1997 m. lapkričio 17 d. ir gruodžio 4 d. *Nippon* atsakymus, esančius Komisijos bylos 13544 ir 14157 p., 1997 m. spalio 31 d. ir

gruodžio 16 d. *Sumitomo* atsakymus, esančius Komisijos bylos 14168 ir 14430 p., 1997 m. lapkričio 7 d. ir gruodžio 15 d. JFE-NKK atsakymus, pateiktus Komisijos bylos 14451 ir 14491 p., 1997 m. lapkričio 3 d. *JFE-Kawasaki* atsakymą, esantį Komisijos bylos 14519 ir 14615 p., ir galbūt dokumentą „Patikrinimas *Vallourec*“.

- 474 *Nippon* teigimu, iš bylos taip pat būtina išimti tam tikrus kitus dokumentus, nes jie susiję su laikotarpiu iki 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. patikrinimų, tai yra 1987 m. spalio 9 d. *Sumitomo* faksą *Vallourec*, kurio turinys išdėstytas Komisijos bylos 4283 p., susitikimo su JF protokolą, 1991 m. rugsėjo 19 d. dokumentą, pavadintą „SMI įvertintos „premium“ rinkos dalys“ (*Parts de marché premium estimés par SMI*), kurio turinys atskleistas Komisijos bylos 4848 p., dokumentą „Japonijos gamintojų besiūlių vamzdžių eksportas (sausis–rugsėjis 95)“ (*Japan's Exports of Seamless Pipe (jan-sep 95)*), esantį Komisijos bylos 8514 p., dokumentą „Ataskaita apie besiūlių OCTG vamzdžių pardavimus 1993 m. (sausis–rugsėjis)“ (*OCTG Seamless pipe supply record 1993 (jan-sept)*), esantį Komisijos bylos 8692 p., dokumentus „VAM BSC sutarties atnaujinimas“, „Entretien BSC“, „Strateginės pastabos“ ir „Pastabos dėl VAM sutarties“, 1991 m. rugpjūčio 29 d. *Vallourec* dokumentus „Santykiai su *JFE-Kawasaki*“, esančius Komisijos bylos 15802 p., ir 1994 m. birželio 20 d. *Vallourec* dokumentą „VAM licencija *Siderca*“, esantį Komisijos bylos 15809 p.

- 475 Atsižvelgiant į tai, kad pirmiau nurodyti rašytiniai įrodymai bei pareiškimai buvo įgyti neteisėtai, neteisėtas yra ir pats ginčijamas sprendimas, ypač dėl to, kad buvo pažeistos atitinkamų įmonių, kurioms jis skirtas, gynybos teisės. *JFE-Kawasaki* nuomone, vien tik šios aplinkybės pakanka ginčijamam sprendimui panaikinti. Bet kuriuo atveju Japonijos ieškovės vieningai tvirtina, kad visi įrodymai, gauti neteisėto sprendimo pagrindu, turi būti išimti iš bylos, o ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas tiek, kiek jis pagrįstas tokiais įrodymais (šio sprendimo 466 punkte nurodytos nutarties *Hoechst prieš Komisiją* 34 punktą).

- 476 Komisija teigia, kad įgaliodama 1994 m. lapkričio 25 d. sprendimu savo pareigūnus ir agentus atlikti patikrinimą EB 81 straipsnio pagrindu bei tuo pat metu tų pačių faktinių įrodymų pagrindu ir ELPA priežiūros institucijos prašymu bei jos vardu įgaliodama nagrinėti galimą EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą, ji nepažeidė EEE susitarimo 53 straipsnio. Iš tikrųjų ELPA priežiūros institucija neturėjo išimtinės kompetencijos atlikti tyrimo priimant šį sprendimą. Komisijos teigimu, EEE susitarimo 53 straipsnis nenumato jokios nuostatos, kurios pagrindu EB 81 straipsnis būtų netaikytinas, kai susidaro sąlygos taikyti ir EB 81 straipsnį, ir EEE susitarimo 53 straipsnį. Tokį EEE susitarimo 53 straipsnio aiškinimą patvirtina 1991 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo išvada 1/91 (Rink. p. I-6079) ir šio sprendimo 461 punkte nurodyta Išvada 1/92.
- 477 Taigi, Komisijos nuomone, toks ELPA priežiūros institucijos tyrimas negalėtų kėsintis į Bendrijos jos kompetencijai priklausančioje srityje turimas galias. Komisija galėjo tirti EB 81 straipsnio pažeidimus. Iš tiesų EEE susitarimo 55 straipsnio prasme ji buvo kompetetinga tai daryti.
- 478 Komisija pažymi, kad bet kuriuo atveju jai priklausė teisė atlikti tyrimą bent jau siekiant nustatyti, ar šiuo atveju dėl poveikio prekybai tarp valstybių narių egzistavimo ji buvo kompetetinga institucija.
- 479 Atsakydama į teismų praktika pagrįstus Japonijos ieškovių argumentus, Komisija nurodo, kad faktas, jog EEE susitarimo sukurta sistema numato bylų perdavimo iš vienos institucijos kitai mechanizmą, nagrinėjamą situaciją atskiria nuo situacijos, kai buvo priimtas sprendimas šio sprendimo 468 punkte nurodytoje „Ispanijos bankų“ byloje, nes Bendrijos sistema nenumato jokio panašaus Komisijos bylų perdavimo mechanizmo konkurencijos klausimus nagrinėjančioms nacionalinėms institucijoms. Be to, šio sprendimo 61 punkte nurodytu „PVC II“ sprendimu šiuo atveju remtis negalima, nes „PVC II“ byloje buvo skirtingas dviejų procesų, kurių metu buvo gauta informacija, dalykas.

480 Be to, Komisijos surinkti įrodymai nebuvo gauti vien tik bylai, kurioje nebuvo priimtas ginčijamą sprendimas. Jie buvo surinkti pagal sprendimus atlikti tyrimą, kuriuose buvo aiškiai nurodyti galimi EB 81 straipsnio pažeidimai ir kurie buvo pagrįsti dvigubu teisiniu pagrindu. Dėl šio dvigubo teisinio pagrindo 1994 m. lapkričio 25 d. Sprendimas bet kuriuo atveju yra teisėtas.

481 Per teismo posėdį ELPA priežiūros institucija pateikė pastabas tik dėl šio ieškinio pagrindo. Ji iš esmės pritarė Komisijos pateiktiems argumentams.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

482 Visų pirma reikia priminti, kad šio sprendimo 461 punkte minėtoje Išvadoje 1/92 Teisingumo Teismas nurodė, kad jam pateiktos EEE susitarimo nuostatos, ypač 56 straipsnis dėl kompetencijos konkurencijos srityje pasidalijimo tarp ELPA priežiūros institucijos ir Komisijos, yra suderinamos su EB sutartimi.

483 Prieš priedamas prie tokios išvados dėl šio straipsnio, Teisingumo Teismas 40 ir 41 punktuose pažymėjo, kad Bendrijos kompetencija sudaryti tarptautinius susitarimus konkurencijos srityje privalomai apima Bendrijos galimybę sutikti su taisyklėmis ar susitarimais dėl kompetencijos konkurencijos srityje pasidalijimo tarp susitariančiųjų šalių su sąlyga, kad šios taisyklės nekeičia Bendrijos ir jos institucijų kompetencijos, kokią ją numato Sutartis.

484 Vadinas, iš Išvados 1/92 išplaukia, kad EEE susitarimo 56 straipsnis nepanaikina Bendrijos kompetencijos, kuri konkurencijos srityje jai priklauso pagal EB sutartį.

485 Šiuo atžvilgiu iš EEE susitarimo 56 straipsnio ir detalaus šios nuostatos apibūdinimo Išvados 1/92 įvadinėje dalyje „Komisijos prašymo santrauka“ aišku, kad visos bylos, priklausiusios Bendrijos kompetencijai konkurencijos srityje iki EEE susitarimo įsigaliojimo, pastarajam įsigaliojus atitenka Komisijos išimtinai kompetencijai. Visos bylos, kuriose nagrinėjamas prekybai tarp Europos Bendrijos valstybių narių daromas poveikis, priklauso Komisijos kompetencijai, neatsižvelgiant į tai, ar daromas poveikis prekybai tarp Bendrijos ir ELPA valstybių, ir (arba) tarp ELPA valstybių.

486 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes reikia konstatuoti, kad EEE susitarimo nuostatos negali būti aiškinamos kaip ribojančios, nors ir laikinai, Komisijos kompetenciją taikyti EB 81 straipsnį antikonkurenciniam susitarimui, darančiam poveikį prekybai tarp Bendrijos valstybių narių.

487 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad Komisija 1994 m. lapkričio 25 d. Sprendimu pradėdama tyrimą plieno vamzdžių sektoriuje, kaip teisiniu pagrindu rėmėsi ypač EB 81 straipsniu bei Reglamentu Nr. 17. Tyrimo metu Reglamentu Nr. 17 suteiktas galias ji panaudojo siekdama surinkti įrodymus, kuriais remiamasi ginčijamame sprendime ir galiausiai – už neteisėtus susitarimus ginčijamo sprendimo 1 ir 2 straipsniuose nubaudė įmones tik pagal EB 81 straipsnį.

488 Be to, reikia atsakyti į konkrečius Japonijos ieškovių argumentus dėl 1994 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendime panaudoto dvigubo teisinio pagrindo, t. y. ne tik

EB 81 straipsnio ir Reglamento Nr. 17, bet ir EEE susitarimo 53 straipsnio bei 1994 m. lapkričio 17 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimo, suteikiančio teisę kreiptis pagalbos į Komisiją, neteisėtumo.

489 Reikia konstatuoti, kad šiuo atveju priimdama 1994 m. lapkričio 25 d. Sprendimą Komisija negalėjo pagrįstai tiksliai žinoti, kuris teisinis pagrindas yra tinkamas, nes atsakymas į šį klausimą priklausė nuo galimo pažeidimo geografinės apimties. Tiksliau nuo to, ar pažeidimas turėjo poveikį prekybai tarp Bendrijos valstybių narių. Japonijos ieškovės teisingai pažymi, kad EEE susitarimas, konkrečiai jo 56 ir 109 straipsniai, taikant konkurencijos taisykles nustato „vieno langelio“ sistemą, kuri taikoma jau tyrimo veiksmų stadijoje, ir viena iš dviejų valdžios institucijų privalo nutraukti tyrimą bei savo bylą perduoti kitai institucijai, jeigu ji nustato, kad kompetentinga yra toji kita institucija.

490 Vis dėlto ši „vieno langelio“ idėja negali būti taikoma nuo pat tyrimo pradžios, jei šioje stadijoje negalima nustatyti, kuri institucija yra kompetentinga. Priešingu atveju, jei būtų kreiptasi į ELPA priežiūros instituciją, o galiausiai paaiškėtų, jog kompetentinga institucija yra Komisija, būtų pažeistas pirmiau apibūdintas principas, jog EEE susitarimo nuostatos negali panaikinti Komisijos kompetencijos tirti antikonkurencinę veiklą, darančią poveikį prekybai tarp Bendrijos valstybių narių.

491 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia pažymėti, kad vien tai, jog priimdamos aktą Bendrijos institucijos remiasi ir geru teisiniu pagrindu, ir vienu ar daugiau teisinių pagrindų, kurie vėliau pripažįstami netinkamais, savaime negali reikšti, kad tas aktas yra neteisėtas (šiuo klausimu žr. 2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 79–103 punktus, ir ypač 94 punktą).

492 Taigi visais atvejais Komisija buvo kompetetinga atlikti tyrimą dėl antikonkurencinių susitarimų, už kuriuos ji galiausiai ginčijamame sprendime nubaudė, nepaisant to, kad ELPA priežiūros institucija jau buvo pradėjusi tyrimą dėl galimų panašaus pobūdžio veiksmų Norvegijos rinkoje. Vadinasi, šiuo atveju kiti Japonijos ieškovių pateikti argumentai, ypač kai remiamasi „Ispanijos bankų“ sprendimu (žr. šio sprendimo 468 ir 469 punktus), yra nereikšmingi.

493 Šiomis aplinkybėmis šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

B — *Dėl prašymų sumažinti baudių dydį*

1. *Dėl pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su nepakankama motyvacija, netaikant JF-NKK pranešimo dėl bendradarbiavimo ir šiuo atžvilgiu padarytos klaidos*

a) Šalių argumentai

494 JFE-NKK teigimu, ginčijamo sprendimo 175 punkte Komisija nepateikė aiškių priežasčių, kodėl ji atsisakė JFE-NKK taikyti pranešimą dėl bendradarbiavimo.

495 Šiuo atžvilgiu JFE-NKK tvirtina, kad į keturis Komisijos prašymus pateikti informaciją ji atsakė detaliai, dėl to pagal 1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimą *ICI prieš Komisiją* (48/69, Rink. p. 619) jai turėtų būti 10 % sumažintas

paskirtos baudos dydis. Be to, ji buvo vienintelis gamintojas, Komisijai nurodęs tiksliai Europos ir Japonijos gamintojų susitikimų datas, vietas bei atskleidęs jų dalyvių vardus. Remiantis nurodytu teismo sprendimu, tai suteikia teisę baudą sumažinti 20 %.

496 Komisija teigia, jog JFE-NKK teiginys dėl motyvacijos trūkumo yra visiškai nepagrįstas, nes ginčijamo sprendimo 175 punkte yra nurodyta, kad jos atveju nebuvo jokio veiksmingo bendradarbiavimo. Remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, atitinkama šalis turėtų Komisijai bent jau pranešti, kad ji PK nurodytų faktų iš esmės neginčija, o to JFE-NKK nepadarė.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

497 Pakanka konstatuoti, kad ginčijamo sprendimo 175 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog šioje byloje atlikto tyrimo metu iš JFE-NKK pusės nebuvo „jokio veiksmingo bendradarbiavimo“. Neatsižvelgiant į tai, ar ši išvada teisinga, reikia pripažinti, kad ji yra pakankamas motyvas Komisijai dėl bendradarbiavimo atsisakyti sumažinti JFE-NKK skirtos baudos dydį.

498 Net darant prielaidą, kad šie ieškinio pagrindai yra susiję su pranešimo dėl bendradarbiavimo klaidingu taikymu, jį reikia atmesti.

- 499 Iš tiesų reikia priminti, kad dėl bendradarbiavimo bauda gali būti sumažinta, jei įmonės elgesys palengvina Komisijos užduotį nustatant Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimus ir už juos nubaudžiant (žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, T-347/94, Rink. p. II-1751, 309 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 500 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad nors JFE-NKK atsakymai į užduotus klausimus, ypač jos 1997 m. lapkričio 7 d. atsakyme pateikta informacija apie kelių Europos-Japonijos klubo susitikimų datas ir vietas, Komisijai buvo kažkiek naudingi, jie tik patvirtino tam tikrą informaciją, kurią 1996 m. savo pareiškimuose *Vallourec* vardu jau buvo suteikęs Verluca. Taigi netiesa, kad JFE-NKK buvo vienintelė šią informaciją pateikusi įmonė.
- 501 Tiesa, jei įmonės, esant tai pačiai administracinės procedūros stadijai ir panašioms aplinkybėms, Komisijai pateikia panašią informaciją apie faktus, dėl kurių joms priekaištaujama, jų bendradarbiavimo laipsnis turi būti laikomas panašiu (žr. pagal analogiją šio sprendimo 50 punkte nurodyto sprendimo *Krupp Thyssen Stainless et Acciai speciali Terni prieš Komisiją* 243–245 punktus).
- 502 Vis dėlto šiuo atveju Verluca pareiškimais *Vallourec* aiškiai pripažino, kad susitikimai vyko dėl rinkos pasidalijimo susitarimo, susijusio, be kita ko, su keturių Europos gamintojų nacionalinėmis rinkomis. Verluca pažymėjo, kad kiekvienas Europos-Japonijos klubo narys privalėjo nesikišti į kito šio klubo nario nacionalinę rinką, ir nurodė, kad Didžiosios Britanijos ofšorinė rinka, būdama „iš dalies apsaugota“, turėjo specialų statusą. Jis taip pat nurodė rinkų pasidalijimo susitarimo veikimo

trukmę bei veikimo mechanizmą. 1997 m. lapkričio 7 d. atsakyme JFE-NKK savo ruožtu tvirtino, kad nors Europos gamintojai jos prašė nesikišti į jų nacionalines rinkas, į šiuos prašymus ji niekad neatsižvelgė.

- 503 Reikia konstatuoti, kad Verluca neapsiribojo atsakymu į Komisijos klausimus, pateiktus 1996 m. rugsėjį per *Vallourec* atliekamą pirmąjį patikrinimą. Iš tiesų, įvertinus visus Verluca pareiškimus, matyti, kad jis siekė pripažinti pažeidimo buvimą ir veiksmingai bendradarbiauti Komisijos atliekamo tyrimo procese. Kita vertus, JFE-NKK tik pateikė faktinę informaciją, kurios prašė Komisija, atmesdama bet kokią jos interpretaciją, kuri būtų galėjusi padėti įrodyti JFE-NKK padarytą pažeidimą.
- 504 Manytina, kad JFE-NKK suteikta informacija yra naudinga tik dėl to, kad ji iš dalies paremia Verluca pareiškimus, kuriuos Komisija jau buvo gavusi. Taigi šios informacijos atskleidimas Komisijos užduoties labai nepalengvino, ir todėl jo nepakako paskirtos baudos dydžiui sumažinti dėl bendradarbiavimo.
- 505 Be to, Komisija teisingai konstatavo, kad JFE-NKK niekada per administracinę procedūrą jai nepasakė, jog pripažįsta faktų teisingumą. Be to, JFE-NKK juos tebeginčijo Pirmosios instancijos teisme.
- 506 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad JFE-NKK argumentai neįrodo, jog reikia taikyti pranešimą dėl bendradarbiavimo, siekiant sumažinti jai paskirtos baudos dydį.

2. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su nepakankama motyvacija pasirenkant baudų dydžio skaičiavimo metodą*

a) Šalių argumentai

507 JFE-NKK teigimu, Komisija baudų dydžio apskaičiavimo metodą paaiškino nepakankamai detaliai, kad atitiktų teismų praktikos nustatytus reikalavimus (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tréfilunion prieš Komisiją*, T-148/89, Rink. p. II-1063, 142 punktą). Nustatydamas baudas ji nenagrinėjo apyvartos dydžio bei realaus kiekvieno ginčijamo sprendimo adresato dalyvavimo pažeidime. JFE-NKK nuomone, to nepadarymas reiškia netinkamą motyvaciją.

508 Komisija pažymi, kad ginčijamame sprendime ir ypač jo 162 konstatuojamojoje dalyje ji tinkamai pagrindė savo metodą baudoms apskaičiuoti.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

509 Pakanka konstatuoti, jog šiuo atžvilgiu ginčijamo sprendimo 156–175 konstatuojamosiose dalyse Komisija aiškiai bei suprantamai išdėstė faktorius, į kuriuos ji atsižvelgė nustatydamas baudų dydį. Šio sprendimo 507 punkte nurodytas sprendimas *Tréfilunion prieš Komisiją* niekuo negali padėti JFE-NKK, nes šiuo klausimu jis tik nustato, kad Komisija turi nurodyti baudų skaičiavimo būdą. Atskiras klausimas, ar apskaičiuodama baudų dydį Komisija padarė vertinimo klaidą, bus nagrinėjamas šio sprendimo 515 ir paskesniuose punktuose.

510 Taigi šį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su neteisingu pažeidimo trukmės įvertinimu

a) Šalių argumentai

511 Šio sprendimo 136 ir po jo einančiuose punktuose yra pateikta Japonijos ieškovių argumentų, kad Komisija bent jau turėjo nustatyti trumpesnės trukmės pažeidimą, nei numato ginčijamo sprendimo 1 straipsnis.

512 Kadangi Komisija už pažeidimo sunkumą nustatyta baudai taikė 10 % padidinimą už metus, o pažeidimas tęsėsi daugiausiai ketverius metus (nuo 1991 iki 1994 m.), o ne penkerius, ginčijamu sprendimu nustatytas 50 % bendras padidėjimas už pažeidimo sunkumą turėtų būti daugiausia 40 %. Savo dublike *Nippon* nurodo, kad Komisijos argumentas, jog savanoriško apribojimo susitarimai Japonijos gamintojams netrukde pasiūlyti vamzdžius parduoti Bendrijoje, yra nesuderinamas su jos pozicija, kurios ji ginčijamame sprendime laikėsi dėl 1977–1989 m. laikotarpio. *Sumitomo* šiuo atžvilgiu laikosi nuomonės, jog Komisijos pareigūnai nėra Komisijos nariai ir negali tvirtinti, kad 1990 m. skirti baudą buvo teisinga net darant prielaidą, jog tais metais buvo taikomi savanoriško apribojimo susitarimai.

513 Komisijos argumentų dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytos pažeidimo trukmės santrauka yra pateikiama šio sprendimo 157 ir paskesniuose punktuose. Kadangi pažeidimo trukmė buvo teisiškai pakankamai įrodyta, Komisijos nuomone, baudų dydžio sumažinti nereikia.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 514 Šalių argumentai dėl pažeidimo trukmės buvo nagrinėti šio sprendimo 338–352 punktuose, todėl nagrinėjant šį pagrindą pakanka priminti, kad pažeidimo trukmę Japonijos ieškovių atžvilgiu reikia sutrumpinti nuo penkerių iki trejų metų ir šešių mėnesių, t. y. nuo 1991 m. sausio 1 d. iki 1994 m. liepos 1 d. Į šį naują laikotarpį bus atsižvelgiama šio sprendimo 588 ir 590 punktuose, nustatant Japonijos ieškovėms paskirtų baudų dydį.

4. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su neteisingu įvertinimu dokumentų, kuriais buvo pasiremta siekiant įrodyti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo egzistavimą

a) Šalių argumentai

- 515 Japonijos ieškovės nurodo argumentus, kuriuos jos pateikė siekdamas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį. Argumentai remiasi neatitikimu tarp įvairių rašytinių įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, ir tų, kurie galiausiai nurodyti inkriminuojamame pažeidime (žr. šio sprendimo 105 ir po jo einančius punktus). Jei Pirmosios instancijos teismas atmetų kai kuriuos rašytinius įrodymus, kuriais Komisija rėmėsi, tačiau patvirtintų ginčijamą sprendimą, bauda turėtų būti sumažinta, kad atspindėtų produktų apibrėžimą ir pažeidimo trukmę, kildinamą iš rašytinių įrodymų, kurių Teismas neatmeta. Šiame kontekste taip pat reikėtų atsižvelgti į faktą, kad tam tikri įrodymai, ypač dokumentas „Pasidalijimo raktas“, yra susiję su siauresne produktų rinka.

516 *JFE-Kawasaki ir Sumitomo* dar kartą tvirtina, kad Komisija, nustatydamą pažeidimo sunkumo laipsnį, bent jau turėjo atsižvelgti į siauresnę rinką ir todėl ginčijamo sprendimo adresatams skirti mažesnes baudas. Geografiniu požiūriu Komisija teisiškai pakankamai neįrodė, kad nurodomas pažeidimas darė poveikį Didžiosios Britanijos ofšorinei rinkai.

517 Komisija į tai atsako, kad tiek, kiek rašytiniai įrodymai atskleidžia, jog susitarimo apimtis skyrėsi, jie rodo platesnę susitarimo taikymo apimtį negu pripažinta ginčijamu sprendimu. Į tvirtinimą, kad ji blogai apibrėžė geografinę rinką, Komisija atsako, jog vertindama pažeidimo sunkumą ji rėmėsi tyrimo metu surinktais įrodymais ir rinką ginčijamo sprendimo 160 bei 161 konstatuojamosiose dalyse apibrėžė teisingai (taip pat žr. šio sprendimo 155 ir paskesnius punktus).

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

518 Siekiant atmesti šį ieškinio pagrindą, pakanka priminti, kaip pažymėta šio sprendimo 352 punkte, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas buvo visais atžvilgiais teisiškai pakankamai įrodytas, išskyrus pažeidimo trukmę, kurios poveikis baudų dydžiui yra atskleistas šio sprendimo 514 punkte.

5. Dėl penktojo ir šeštojo ieškinio pagrindų, susijusių su proporcingumo principo bei baudų nustatymo metodo gairių pažeidimu ir nepakankama motyvacija

a) Šalių argumentai

519 Japonijos ieškovių teigimu, nustatant jiems skirtų baudų dydį turėjo būti atsižvelgta į tai, kad pažeidimu nebuvo padarytas realus poveikis Europos rinkai (1974 m. kovo

6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Istituto chemioterapico italiano et Commercial Solvents prieš Komisiją*, 6/73 ir 7/73, Rink. p. 223, 51 bei paskesni punktai; šio sprendimo 56 punkte nurodyto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 614 ir paskesni punktai bei šio sprendimo 74 punkte nurodyto sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 672 punktas). Šiuo klausimu *Nippon* ir *Sumitomo* pakartoja argumentus, susijusius su prekybos kliūtimis, kurių egzistavimas Japonijos gamintojams trukdė savo produktus parduoti Bendrijos rinkose. Todėl pažeidimo poveikio bendrajai rinkai bet kuriuo atveju praktiškai nėra. Šiuo klausimu JFE-NKK remiasi Baudų nustatymo pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį metodo gairių (OL C 9, 1998, p. 3; toliau – Baudų nustatymo metodo gairės) 3 dalimi, kuri teigia, jog neteisėtų susitarimų arba veiklos neįgyvendinimas praktikoje yra lengvinanti aplinkybė. Šiuo atžvilgiu *JFE-Kawasaki* tvirtina, kad baudos, įskaitant skirtas Japonijos ieškovėms, atrodo, skiriamos atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatytą pažeidimą, o tai yra neteisėta, nes antras pažeidimas yra susijęs tik su Bendrijos gamintojais.

520 Be to, ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje yra nurodyta mažiau produktų nei PK. Iš esmės nagrinėjamų produktų kiekis toks mažas, kad baudos, iš viso sudarančios 99 milijonų eurų dydžio sumą, yra neproporcingos ginčijamo sprendimo adresatų bendrajai vidutinei šių produktų apyvartai, kuri lygi 73 milijonams eurų per metus (ginčijamo sprendimo 162 konstatuojamoji dalis). Šiuo klausimu *Sumitomo* remiasi 1994 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Parker Pen prieš Komisiją* (T-77/92, Rink. p. II-549, 580 punktas) ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Fiskeby Board prieš Komisiją* (T-319/94, Rink. p. II-1331, 40 punktas). Savo ankstesnėje sprendimų praktikoje Komisija niekada neskyrė baudos, beveik lygios metinės apyvartos, pasiektos atitinkamoje rinkoje, su kuria susijęs pažeidimą nustatantis sprendimas, dydžiui. *JFE-Kawasaki* papildomai pažymi, kad šie 73 milijonai eurų atrodo apimantys pardavimus Bendrijos ofšorinėse rinkose, į kuriuos dėl šio sprendimo 405 punkte pateikiamų jos argumentų neturėtų būti atsižvelgiama.

521 Šiuo klausimu Nippon nurodo, kad pagal šio sprendimo 61 punkte paminėtą sprendimą „PVC II“ spręsdama, ar baudos dydis yra proporcingas, Komisija turi atsižvelgti į visas pažeidimo aplinkybes. Šios aplinkybės apima pažeidimo objektą sudarančių prekių kiekį ir vertę (šio sprendimo 56 punkte nurodyto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 punktas). Be to, remiantis baudų nustatymo metodo gairėmis reikia atsižvelgti į konkretų pažeidimo poveikį rinkai ir tam tikrais atvejais – diferencijuoti baudos dydį, siekiant atsižvelgti į kiekvienos įmonės neteisėtos veiklos santykinį svorį bei realų poveikį konkurencijai (žr. taip pat 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, C-51/92 P, Rink. p. I-4235, 110 punktą ir šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 4949 punktą). Šiuo klausimu *JFE-Kawasaki* priduria, kad pagal bendrąją apyvertą ji yra mažiausia įmonė iš keturių ginčijamu sprendimu nubaustų Japonijos gamintojų. JFE-NKK tvirtina, kad jos OCTG ir transportavimo vamzdžių pardavimai yra mažesni negu kitų keturių Japonijos gamintojų. Ir papildomai teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į tai, jog keturios Japonijos ieškovės neteisėto susitarimo nesilaikė, nes jos ir toliau pardavinėjo nagrinėjamus produktus vienintelėje juos dominusioje, tai yra Jungtinės Karalystės ofšorinėje rinkoje (šio sprendimo 58 punkte nurodyto sprendimo *Buchmann prieš Komisiją* 121 punktas). Šiuo atžvilgiu Komisijos tvirtinimas ginčijamo sprendimo 161 konstatuojamojoje dalyje, jog keturios su šiuo sprendimu susijusių Europos gamintojų kilmės šalys sudaro plačią geografinę rinką, yra nesuderinamas su ginčijamo sprendimo 106 ir 145 konstatuojamosiose dalyse išdėstytais pastabomis, kur Komisija kalba apie keturias nacionalines rinkas.

522 Teismų praktika pagrįstas Komisijos argumentas dėl jos diskrecijos teisės nustatant baudos dydį yra netinkamas, nes Komisija tebelieka įpareigota nepažeisti Reglamento Nr. 17 15 straipsnio reikalavimų. Be to, jos argumentas, kad gairės iš esmės numato pagrindinę 20 milijonų eurų dydžio baudą už labai sunkius pažeidimus, negali paneigti proporcingumo principo nustatant baudų dydį laikymosi būtinybės.

523 *Sumitomo* laikosi nuomonės, kad savanoriško apribojimo susitarimų iki 1991 m. buvimas yra lengvinanti aplinkybė, į kurią vėlesniu laikotarpiu Komisija turėjo

atkreipti dėmesį, neatsižvelgdama tai, kad susitarimo galiojimo pasibaigimo metu jau buvo galima taikyti EB 81 straipsnį. *Sumitomo* Pirmosios instancijos teismui pagal analogiją siūlo taikyti šio sprendimo 56 punkte nurodytą sprendimą *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* (619 ir 620 punktai). Komisijos teiginys atsiliepime į ieškinį byloje T-78/00, jog šių susitarimų egzistavimas iki 1991 m. yra sunkinanti, o ne lengvinanti aplinkybė, yra nesuderinamas su jos pozicija ginčijamame sprendime ir todėl pažeidžia EB 253 straipsnyje numatytą pareigą nurodyti motyvus.

524 Komisija nesutinka, kad baudos dydis yra neproporcingas, ir nurodo, jog Japonijos ieškovių pozicija paremta klaidinga prielaida, kad baudos dydis turi būti nustatytas remiantis atitinkamos rinkos dydžiu. Komisijos nuomone, baudos dydis turi būti proporcingas viso pažeidimo sunkumui, o ne asmenų, kuriems skirtas sprendimas, apyvartai. Ginčijamo sprendimo 162 punkte Komisija konstatavo, jog susitarimas pasidalyti rinkas yra labai sunkus EB 81 straipsnio pažeidimas, nes jo tikslas buvo atitverti nacionalines rinkas, sudarančias didžiąją dalį ginčijamame sprendime numatytų produktų panaudojimo Bendrijoje. Todėl akivaizdu, kad šis pažeidimas paveikė Bendrijos rinkos veikimą bei konkurenciją jos viduje.

525 Ginčijamo sprendimo 162 punkte išdėstyta pozicija atitinka Baudų nustatymo metodo gaires, kurios numato, jog neviršijant 10 % apyvartos dydžio ribos baudų suma skaičiuojama atskaitos tašku imant baudos dydį už pažeidimo sunkumą. Šiuo atžvilgiu sprendimo, kuriuo konstatuojamas pažeidimas, adresatų apyvarta yra svarbi tik šio 10 % dydžio atžvilgiu (šio sprendimo 66 punkte nurodyto „Cemento“ sprendimo 5005–5025 punktai). Baudų nustatymo metodo gairės numato 20 milijonų eurų pradinį dydį už sunkius pažeidimus, o kadangi Komisija dėl rinkos dydžio šią sumą jau sumažino iki 10 milijonų eurų (ginčijamo sprendimo 163 punktas), dar labiau sumažinti jos nebereikia. Komisija taip pat nurodo, kad,

remiantis Baudų nustatymo metodo gairėmis, pažeidimo poveikis rinkai yra faktorius, į kurį reikia atsižvelgti, tik kai jis išmatuojamas, ir kad į kiekvienos įmonės, kuri padarė tokį patį pažeidimą, apyvartą turi būti atsižvelgiama tik tada, kai tarp jų yra didelis skirtumas, o taip šiuo atveju nėra.

- 526 Pozicija, kurios laikomasi ginčijamame sprendime, atitinka teismų praktiką, kuri pripažino, jog nustatant baudos dydį Komisija turi diskrecijos teisę (šio sprendimo 425 punkte nurodyto sprendimo *Mo och Domsjö* 268 punktas). Pastarojo sprendimo 358 punkte, kurį Teisingumo Teismas patvirtino 2000 m. lapkričio 16 d. apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą *Mo och Domsjö prieš Komisiją* (C-283/98 P, Rink. p. I-9855, 62 punktas), Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog pažeidimo su pavojingu tikslu poveikis rinkai turi būti preziumuojamas ar bent jau yra nesvarbus jo sunkumui nustatyti.
- 527 Atsakant į *JFE-Kawasaki* argumentus, jog Japonijos gamintojams skirta bauda apima sumą, kuri turėjo būti paskirta 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo pagrindu, Komisija nurodo, kad toks požiūris yra klaidingas, nes už šį pažeidimą nei buvo paskirta bauda, nei padidintas pradinės baudos dydis.
- 528 Komisija tvirtina, jog tai, kad ji nusprendė neskirti baudos už savanoriško apribojimo taikymo laikotarpį, savaime buvo nuolaida Japonijos gamintojams, ypač atsižvelgiant į Komisijos nuomonę dėl Japonijos produktų importo į Bendriją (OL C 111, 1972, p. 13), Komisija nurodė, kad Japonijos gamintojai konkurencijos teisės srityje negali remtis savanoriško apribojimo susitarimų egzistavimu. Be to, savanoriško apribojimo susitarimų iki 1990 m. buvimas jokių būdų nėra lengvinanti aplinkybė, nustatant baudą už laikotarpį, kuris prasidėjo nuo 1990 m., priešingai *Sumitomo* šia prasme pateikiamam argumentui.

529 Atsakydama į *Sumitomo* argumentą, jog Komisija neturi teisės pirmą kartą tik Pirmosios instancijos teisme apibrėžti savanoriško apribojimų susitarimų iki 1990 m. kaip tariamai sunkinančio pobūdžio, Komisija nurodo, kad *Sumitomo* Pirmosios instancijos teismo prašo kompetencijos ribose sumažinti baudą. Šiame kontekste Komisija mano, jog yra tinkama atkreipti Pirmosios instancijos teismo dėmesį į visas aplinkybes, susijusias su Komisijos diskrecijos teise.

530 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad *Sumitomo* stengiasi pateikti naują ieškinio pagrindą, susijusį su jos prašymu sumažinti baudos dydį, savo atsakyme iškeldama argumentacijos klausimą, nors jos pareiškime nėra jokio ieškinio pagrindo, nurodančio nepakankamą motyvaciją nustatant šią baudą. Remiantis Darbo reglamento 48 straipsnio 2 dalimi, šis ieškinio pagrindas yra nepriimtinas.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

531 Visų pirma reikia pažymėti, jog pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies nuostatas Komisija gali skirti baudas nuo 1 000 eurų iki 1 000 000 eurų; pastaroji suma gali siekti iki 10 % kiekvienos iš pažeidime dalyvavusios įmonės praėjusių verslo metų metinės apyvartos. Ši nuostata numato, kad nustatant baudos dydį šiose ribose turi būti atsižvelgta į pažeidimo sunkumą ir trukmę.

532 Tačiau nei Reglamentas Nr. 17, nei teismų praktika, nei Baudų nustatymo metodo gairės nenumato, kad baudų dydis turi būti nustatytas tiesiogiai atsižvelgiant į atitinkamos rinkos dydį, nes šis veiksnys yra tik vienas iš daugelio kitų. Iš tiesų pagal Reglamentą Nr. 17, kaip jį aiškina teismų praktika, įmonei dėl konkurencijos teisės pažeidimo paskirtos baudos dydis turi būti proporcingas pažeidimui, vertinant jį

kaip visumą, ypač atsižvelgiant į jo sunkumą (žr. šiuo klausimu 1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tetra Pak prieš Komisiją*, T-83/91, Rink. p. II-755, 240 punktą ir pagal analogiją – 1997 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-229/94, Rink. p. II-1689, 127 punktą). Kaip šio sprendimo 56 punkte nurodyto *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 punkte patvirtino Teisingumo Teismas, vertinant pažeidimo sunkumą, būtina atsižvelgti į daugelį veiksnių, kurių pobūdis ir svarba skiriasi, nelygu pažeidimo rūšis ir jo padarymo aplinkybės (pagal analogiją taip pat žr. minėto sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją* 127 punktą).

533 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia pažymėti, kad vienintelė aiški nuoroda į atitinkamos įmonės apyvartą, konkrečiai 10 % apyvartos apskaičiuojant baudas pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, yra susijusi su bendra pasauline įmonės apyvarta (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 56 punkte nurodyto *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktą), o ne su jos apyvarta rinkoje, kuriai darė poveikį antikoncepcinis elgesys, už kurį buvo baudžiama. Iš nurodyto sprendimo to paties punkto aišku, kad tokia maksimalia suma siekiama užtikrinti, jog baudos nebūtų neproporcingos visos įmonės dydžiui.

534 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad ši nuoroda į pasaulinę apyvartą yra svarbi tik apskaičiuojant viršutinį baudos, kurią Komisija gali skirti, dydį (žr. Baudų nustatymo metodo gairių 1 punktą) ir jokių būdu nereiškia, kad tarp kiekvienos įmonės dydžio ir jai paskirtos baudos turi būti griežtai proporcingas santykis.

535 Tiek, kiek šiuo atveju nėra tvirtinama, kad baudų dydis viršija 10 % Japonijos gamintojų pasaulinės apyvartos, šios baudos neturėtų būti kritikuojamos vien dėl to, kad pridėtos prie Europos gamintojams paskirtų baudų jos viršija atitinkamoje rinkoje pasiektą apyvartą, t. y. 73 milijonus eurų. Tiesa, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendime *KNP BT prieš Komisiją* (C-248/98 P, Rink.

p. I-9641, 61 punktas) Teisingumo Teismas, beje, pažymėjo, jog „<...> Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi siekiama užtikrinti, kad bauda būtų proporcinga įmonės svarbai produktų, kurie yra pažeidimo objektas, rinkoje“. Vis dėlto, be to, kad nurodyto sprendimo 61 punkte Teisingumo Teismas aiškiai pateikia nuorodą į sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktą, reikia pabrėžti, jog ši formuluotė, vėlesnės teismų praktikos neatkartota, atsirado ypatingame *KNP BT prieš Komisiją* bylos kontekste. Toje byloje ieškovė Komisijai priekaištavo, kad ši, nustatydamą rinkos dalį, atsižvelgė į pardavimų grupės viduje apimtį, ir šį požiūrį Teisingumo Teismas dėl pirmiau nurodytų motyvų vis dėlto patvirtino. Vadinas, negali būti daroma išvada, jog nagrinėjamoje byloje Japonijos ieškovams skirtos baudos yra neproporcingos.

536 Papildomai reikia pažymėti, kad nors ginčijamame sprendime Komisija Baudų nustatymo metodo gairėmis aiškiai nepasirėmė, ji vis dėlto Japonijos ieškovėms paskirtas baudas nustatė taikydama gairėse nustatytą metodą.

537 Nors nustatydamą baudų dydį Komisija naudojasi diskrecija (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktas ir pagal analogiją šio sprendimo 532 punkte nurodyto sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją* 127 punktas), reikia konstatuoti, kad ši institucija negali nukrypti nuo savo pačios nustatytų taisyklių (žr. šio sprendimo 327 punkte nurodyto sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją* 53 punktą, patvirtintą nagrinėjant jį apeliacine tvarka 521 punkte nurodytu 1999 m. liepos 8 d. Sprendimu *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, ir jame nurodytą teismų praktiką). Taigi nustatydamą baudų dydį, Komisija turi realiai atsižvelgti į Baudų nustatymo metodo gairių nuostatas, ir ypač tas, kurios yra imperatyvios.

538 Vis dėlto Komisijos turima diskrecija ir jai šiuo atžvilgiu nustatytos ribos Bendrijos teismams jokia būdu neužkerta kelio neribojamai naudotis jiems priklausančia kompetencija.

- 539 Reikia pažymėti, kad pagal Baudų nustatymo metodo gairių 1 A punktą „vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, įtaką rinkai, kur tai gali būti įvertinta, ir susijusios geografinės rinkos dydį“. Ginčijamo sprendimo 159 punkte Komisija nurodo, jog apskaičiuodama pažeidimo sunkumą ji atsižvelgė į šiuos tris kriterijus.
- 540 Vis dėlto ginčijamo sprendimo 161 punkte Komisija, pagrįsdama išvadą, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytas pažeidimas yra „labai sunkus“, iš esmės rėmėsi visų įmonių neteisėto elgesio pobūdžiu. Šiuo atžvilgiu ji nurodė pažeidimu pripažinto rinkos pasidalijimo susitarimo pavojingą antikonkurencinį pobūdį ir tai, kad šis susitarimas kėlė pavojų veiksmingam vidaus rinkos funkcionavimui, neteisėto elgesio tyčinį pobūdį bei slaptą ir institucionalizuotą konkurencijos ribojimo sistemos pobūdį. Tame pačiame 161 punkte Komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad „keturios nagrinėjamos valstybės narės panaudoja didžiąją dalį OCTG (vamzdžių) ir (transportavimo vamzdžių) Bendrijoje ir todėl sudaro plačią geografinę rinką“.
- 541 Kita vertus, ginčijamo sprendimo 160 punkte Komisija nustatė, jog „konkretus pažeidimo poveikis rinkai buvo nedidelis“, nes du konkretūs produktai, kuriuos jis apėmė – standartiniai OCTG ir transportavimo vamzdžiai – sudaro tik 19 % OCTG vamzdžių ir besiūlių transportavimo vamzdžių panaudojimo Bendrijoje, o suvirinti vamzdžiai dėl technologijos progreso nuo šiol gali patenkinti dalį besiūlių vamzdžių paklausos.
- 542 Taigi ginčijamo sprendimo 162 konstatuojamojoje dalyje Komisija, 161 konstatuojamojoje dalyje išvardytų kriterijų pagrindu pažeidimą apibūdinusi kaip „labai sunkų“, atsižvelgė į ginčijamo sprendimo adresatų palyginti mažą nagrinėjamų produktų pardavimų keturiose susijusiose valstybėse narėse apyvartą (73 milijonai eurų per metus). Ši nuoroda į paveiktos rinkos dydį yra susijusi su nedidelio

pažeidimo poveikio rinkai įvertinimu ginčijamo sprendimo 160 straipsnyje. Todėl Komisija nusprendė nustatyti 10 milijonų eurų dydžio pažeidimo sunkumą atspindinčią sumą. Iš principo už pažeidimą, priskiriamą labai sunkiems pažeidimams, Baudų nustatymo metodo gairės numato „per 20 milijonų (eurų)“ baudą.

543 Manytina, jog šis sumos, nustatytos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, sumažinimas iki 50 % minimalios sumos, paprastai nustatomos „labai sunkaus“ pažeidimo atveju, reiškia, kad buvo tinkamai atsižvelgta į nedidelį pažeidimo poveikį nagrinėjamai rinkai. Šiuo atžvilgiu taip pat negalima pamiršti, kad baudos konkurencijos srityje atlieka atgrasantį vaidmenį (žr. šiuo klausimu Baudų nustatymo metodo gairių 1 A punktą). Taigi atsižvelgiant į didelį ginčijamo sprendimo adresatų skaičių, nurodytą 165 konstatuojamojoje dalyje (žr. taip pat šio sprendimo 552 punktą), už pažeidimo sunkumą nustatytos baudos dar didesnis sumažinimas galėjo panaikinti atgrasantį baudų poveikį.

544 Dėl eksporto į Bendrijos kontinentines rinkas kliūčių, reikia pažymėti, jog nustatydamą baudų dydį Komisija ginčijamame sprendime į šiuos faktorius neatsižvelgė, nes faktiniu požiūriu ji juos ginčija. Kadangi pažeidimo laikymas „labai sunkiu“ šioje byloje pagrįstas jo pobūdžiu ir tikslu, o ne poveikiu, šie Japonijos ieškovių argumentai neturi poveikio tokiai analizei.

545 Be to, šiuo atžvilgiu dar kartą reikia priminti, kad Komisija taikė labai didelę nuolaidą, palyginti su suma, kuri paprastai skiriama už tokio sunkumo pažeidimą, siekdama atsižvelgti į susitarimo nedidelį ekonominį poveikį.

- 546 Papildomai reikia konstatuoti: kadangi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyto pažeidimo egzistavimas buvo nustatytas rašytinių įrodymų pagrindu, Japonijos ieškovių dalyvavimas šiuo sprendimu nubaustame antikonkurenciniame susitarime yra viena pagrindinių priežasčių, kodėl Komisija bet kuriuo atveju neturėjo įvertinti Japonijos ieškovių nurodomų prekybos kliūčių realumo bei svarbos. Iš tiesų įmonė, kuri dalyvaudama platesniame susitarime sutinka atsisakyti parduoti tam tikrą produktą tam tikroje rinkoje, nors ji nesiekė to daryti, remiantis jos požiūriu, visais atvejais praktiškai neleidžia nustatyti, kaip ji būtų elgusis šio produkto pardavimo atitinkamoje rinkoje atžvilgiu, jei toks susitarimas nebūtų sudarytas.
- 547 Baudų nustatymo metodo gairių 1 punktą nurodo, kad į pažeidimo įtaką rinkai turi būti atsižvelgiama, „kur tai gali būti įvertinta“ (žr. šio sprendimo 539 punktą). Reikia konstatuoti, kad šios bylos aplinkybėmis kaip tik dėl pačių Japonijos ieškovių neteisėto elgesio buvo beveik neįmanoma nustatyti nurodomų prekybos kliūčių svarbos, ir todėl į šias kliūtis reikia atsižvelgti vertinant pažeidimo poveikį rinkai.
- 548 Šiomis aplinkybėmis net darant prielaidą, kad ieškovų tvirtinimai apie prekybos kliūčių egzistavimą ir apimtį yra pagrįsti, naudodamasis savo neribota jurisdikcija Pirmosios instancijos teismas mano, kad nustatydamas baudų dydį už pažeidimo sunkumą Komisija šioje byloje jokių būdu nepažeidė proporcingumo principo, ir todėl nėra jokio pagrindo, remiantis šiomis aplinkybėmis, jį dar labiau sumažinti. Vadinas, šiuo atveju nėra būtinybės priimti sprendimo dėl šio argumento pagrįstumo.
- 549 Taip pat reikia atmesti Japonijos ieškovių argumentus dėl jų tariamo pažeidimu pripažinto susitarimo, susijusio su Jungtinės Karalystės ofšorine rinka, kurioje jos teigia pardavusios didelius kiekius ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytų

produktų, nesilaikymo. Kaip ir argumentai, kurie buvo nagrinėti pirmesniuose punktuose, šis argumentas, net darant prielaidą, kad jis pagrįstas, yra susijęs tik su praktiniu ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje pažeidimu pripažintu susitarimo poveikiu. Tačiau Komisija jau nustatė ir teisingai atsižvelgė į faktą, kad susijusioms rinkoms pažeidimas turėjo nedidelį poveikį (žr. šio sprendimo 542 ir 543 punktus).

550 Bet kuriuo atveju tokio susitarimo „nesilaikymo“ Jungtinės Karalystės ofšorinėse rinkose poveikis yra nedidelis dėl to, kad pagal ginčijamo sprendimo nuostatas ši rinka buvo tik „iš dalies apsaugota“, todėl Komisija apie šią aplinkybę žinojo prieš nustatydamą baudų dydį (žr. ginčijamo sprendimo 62 konstatuojamąją dalį).

551 Japonijos ieškovės pažymi, jog Baudų nustatymo metodo gairių 1 A punkto šeštoji pastraipa numato galimybę „kai kuriais atvejais <...> diferencijuoti baudų dydžius, numatytus kiekvienoje iš trijų kategorijų, tam, kad būtų atkreiptas dėmesys į kiekvienos konkuruojančios įmonės nusikalstamos veikos specifinę svarbą ir tikrąją įtaką konkurencijai“. Pagal šią pastraipą šis požiūris yra tinkamas „ypač ten, kur skiriasi tokius pat pažeidimus darančių įmonių dydis“.

552 Šiuo atveju ginčijamo sprendimo 165 konstatuojamoje dalyje Komisija nustatė, kad visos įmonės, kurioms buvo skirtas ginčijamas sprendimas, buvo didelės įmonės, ir dėl šios priežasties nebuvo pagrindo daryti skirtumo tarp skiriamų baudų dydžio. Šiuo atžvilgiu nė viena iš Japonijos ieškovių neginčijo jų laikymo didele įmone; jų argumentai šiuo klausimu buvo tik lyginamojo pobūdžio.

- 553 Be to, iš Baudų nustatymo metodo gairėse naudojamų žodžių „kai kuriais atvejais“ ir žodžio „ypač“ aišku, kad diferencijavimas pagal įmonės konkretų dydį yra ne nuolatinis skaičiavimo etapas, kurį Komisija pati sau nustatė, o lankstumo, kurį ši institucija sau leidžia bylose, kai to reikia, įrodymas. Šiame kontekste reikia priminti teismų praktiką, pagal kurią Komisija turi diskrecijos teisę, jai leidžiančią, nelygu bylos aplinkybės, atsižvelgti ar neatsižvelgti į tam tikrus dalykus nustatant baudas, kurias ji ketina skirti (šiuo klausimu žr. 1996 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo nutarties *SPO ir kt. prieš Komisiją*, C-137/95 P, Rink. p. I-1611, 54 punktą ir 1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 32 ir 33 punktus bei šio sprendimo 180 punkte nurodyto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 465 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *KNP BT prieš Komisiją*, T-309/94, Rink. p. II-1007, 68 punktą). Atsižvelgiant į pirmiau nurodytų Baudų nustatymo metodo gairių 1 A punkto šeštą pastraipą, reikia konstatuoti, kad Komisija išlaiko tam tikrą diskrecijos teisę, susijusią su galimybe diferencijuoti baudas pagal kiekvienos įmonės dydį.
- 554 Kadangi ginčijamame sprendime Komisija nustatė, jog visos Japonijos ieškovės buvo didelės įmonės (žr. šio sprendimo 552 punktą), ir kadangi ji atsižvelgė į palyginti mažą pažeidimo bendrą poveikį rinkoms (žr. šio sprendimo 542 ir 543 punktus), Japonijos ieškovių argumentų nepakanka įrodyti, jog šiuo atveju netaikydama Baudų nustatymo metodo gairių 1 A punkto šeštosios pastraipos Komisija viršijo savo diskrecijos ribas.
- 555 Be to, *Sumitomo* tvirtina, kad savanoriško apribojimo susitarimų egzistavimas iki 1991 m. yra švelninanti aplinkybė, į kurią Komisija turėjo atsižvelgti po šių susitarimų einančio laikotarpio atžvilgiu. Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad nors šių savanoriško apribojimo susitarimų statusas buvo nesutarimo tarp Japonijos ieškovių ir Komisijos objektas šiame procese, neginčytina, jog nuo 1991 m. sausio 1 d. šie susitarimai negaliojo nei nacionaliniu, nei tarptautiniu lygmeniu. Būtina konstatuoti, kad nuo pat to momento, kai savanoriško apribojimo susitarimai

nustojo galioję, jie nebegalėjo daryti poveikio Japonijos gamintojų komerciniam elgesiui, ir todėl šiame kontekste jais remtis negalima kaip lengvinančia aplinkybe.

556 Šiuo atžvilgiu, kadangi savanoriško apribojimo susitarimai ginčijamame sprendime nebuvo laikomi sunkinančia aplinkybe, neiškyla jokių klausimų dėl tokio vertinimo motyvacijos nebuvimo.

557 Galiausiai dėl *JFE-Kawasaki* argumento, susijusio su atsižvelgimu į ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatytą pažeidimą, iš ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamosios dalies ir iš nuorodų į šį antrąjį pažeidimą sudarančius tiekimo susitarimus nebuvimo 159–163 bei 165–175 konstatuojamosiose dalyse išplaukia, kad nustatydamą baudų dydį Komisija nusprendė į jį neatsižvelgti. Šios aplinkybės pakanka *JFE-Kawasaki* argumentą atmesti kaip visiškai nesvarbų, remiantis šio ieškinio pagrindu.

558 Iš pirmiau išdėstytų aplinkybių išplaukia, kad reikia atmesti visą šį ieškinio pagrindą.

6. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su vienodo požiūrio principo pažeidimu

a) Šalių argumentai

559 *Nippon*, *JFE-Kawasaki* ir *Sumitomo* nuomone, Japonijos gamintojams paskirtos baudos už tai, kad jos tariamai susitarė susilaikyti nuo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje numatytų produktų pardavimo Europoje, dydis yra neproporcingas, palyginti su Europos gamintojams skirtų baudų dydžiu. Iš tiesų pastarieji padarė du

pažeidimus, kurių tikslas buvo padalyti bendrąją rinką, o tai yra pažeidimo Bendrijos viduje aspektas, nebūdingas Japonijos gamintojų tariamai padarytam pažeidimui. Todėl Komisija pažeidė nediskriminavimo principą, kuris, be kita ko, draudžia skirtingas situacijas be objektyvaus pagrindo vertinti vienodai (1996 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Gillespie ir kt.*, C-342/93, Rink. p. I-475, 16 punktas ir Baudų nustatymo metodo gairės). *Sumitomo* nurodo, kad yra nepateisinama daryti išvadas, remiantis aplinkybe, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatytas pažeidimas tariamai sudaro dalį 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo, nes Komisija netvirtina, jog susitarimas tarp Europos ir Japonijos gamintojų reikalavo, kad Europos gamintojai atliktų šį papildomą pažeidimą. Be to, iš to išplaukia, kad Japonijos gamintojai iš tiesų buvo suinteresuoti ginčyti ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje išdėstytą Komisijos argumentaciją, jog Europos gamintojams neturi būti skiriama jokių papildomų baudų.

560 Šiuo atžvilgiu *JFE-Kawasaki* pakartoja savo argumentą, kad santykiai tarp Europos ir Japonijos gamintojų ir santykiai vien tik tarp Europos gamintojų turi būti laikomi dviem atskirais pažeidimais. *Sumitomo* nurodo, jog bet kuriuo atveju, jei vienas pažeidimas, kurio tikslas buvo pasidalyti Bendrijos rinkas tarp Europos gamintojų, gali būti kvalifikuojamas kaip labai sunkus, kadangi tikėtina, jog jis gali padalyti valstybių narių rinkas, tai netaikoma trečiųjų šalių gamintojų įsipareigojimams jų produktų neparduoti Bendrijos rinkoje.

561 *Sumitomo* teigimu, nustatydamas baudas Europos gamintojams, Komisija taip pat pažeidė nediskriminavimo principą, nes neatsižvelgė į ilgesnę ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatyto pažeidimo trukmę. Be to, *Sumitomo* primena, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatytas pažeidimas yra susijęs ne su tais pačiais produktais, kurie minimi 1 straipsnyje, o tik su nesriegiuotais plieno vamzdžiais.

562 *Nippon* taip pat nurodo, kad į savanoriško apribojimo susitarimus neturi būti atsižvelgiama, siekiant apskaičiuoti Europos gamintojams paskirtą baudą, nes jie neturėjo jokio poveikio šiam pažeidimų Bendrijos viduje aspektui. Be to, *JFE-Kawasaki* teigimu, už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytą pažeidimą paskirta bauda apima baudą, kuri turėjo būti paskirta už 2 straipsnyje nustatytą pažeidimą, kur Japonijos gamintojai visiškai nedalyvavo. Remiantis šiais argumentais, Japonijos gamintojams paskirtos baudos turi būti sumažintos, kad būtų atkurta pusiausvyra tarp jų ir Europos gamintojų.

563 Šiuo atžvilgiu JFE-NKK nurodo, kad darydama išvadą, jog kiekvienas gamintojas buvo atsakingas už viso nurodomo kartelio įgyvendinimą, Komisija taikė kolektyvinės atsakomybės principą ir tai darydama pažeidė bendrąjį principą, kad baudos turi būti grindžiamos individualia atsakomybe.

564 Komisijos teigimu, Japonijos ieškovės diskriminuojamos nebuvo, nes kiekvienam ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytame pažeidime dalyvavusiam Europos bei Japonijos gamintojui skirta tokia pati bauda, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą.

565 Japonijos ieškovės neturi jokio suinteresuotumo ginčyti išvados, išdėstytos ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje, nes Komisijos sprendimas antrojo pažeidimo pagrindu neskirti jokios papildomos baudos joms nekenkia. Ta aplinkybė, kad 2 straipsnyje nurodytas pažeidimas tęsėsi ilgiau negu pagrindinis pažeidimas, prie kurio įgyvendinimo jis prisidėjo, ir faktas, kad jis buvo susijęs su nesriegiuotų vamzdžių rinka, nedaro poveikio šio sprendimo 1 straipsnio pagrindu paskirtų baudų dydžiui.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 566 Nagrinėjant argumentą, kad ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytas pažeidimas iš tiesų yra sudarytas iš dviejų pažeidimų, būtent pažeidimo Bendrijos viduje bei tarpkontinentinio pažeidimo, pakanka priminti, kad dėl 370–374 punktuose nurodytų priežasčių tai yra vienas pažeidimas. Taigi vertinimas, kad visos šalys jame dalyvavo vienodai, jokių būdu nepažeidžia nei bendrojo vienodo požiūrio, nei proporcingumo principų.
- 567 Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatyto pažeidimo buvimu Europos gamintojų atžvilgiu, šio sprendimo 557 punkte konstatuota, kad apskaičiuodama baudas Komisija ginčijamame sprendime į tai neatsižvelgė.
- 568 Vis dėlto šio sprendimo 451 punkte taip pat buvo nustatyta, kad, priešingai Komisijos tvirtinimui, Japonijos ieškovės iš tikrųjų buvo teisiškai suinteresuotos ginčyti ginčijamo sprendimo 164 punkte pateiktą Komisijos vertinimą, susijusį su santykiu tarp dviejų sprendime nustatytų pažeidimų.
- 569 Reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 111 konstatuojamojoje dalyje pati Komisija, išnagrinėjusi tiekimo susitarimų sąlygas, nusprendė, kad jie patys pažeidžia EB 81 straipsnio 1 dalį ir kad jų konkurencijos ribojimo tikslas bei poveikis buvo didesnis negu vien prisidėjimas prie Europos-Japonijos susitarimo tęstinumo (žr. šio sprendimo 362–364 punktus). Komisija laikėsi požiūrio, jog šis pažeidimas turėjo poveikį ne tik standartinių OCTG vamzdžių žemutinei rinkai, bet ir kur kas labiau tiesioginį bei akivaizdų poveikį nesriegiuotų vamzdžių aukštutinei rinkai.

- 570 Reikia konstatuoti, kad remdamasi šiomis faktinėmis aplinkybėmis ir teisiniu kvalifikavimu, nustatydamą baudų dydį Komisija privalėjo padaryti tam tikras išvadas, o to ji nepadarė.
- 571 Iš tiesų, kaip buvo minėta šio sprendimo 364 punkte, ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamosios dalies pirmajame sakinyje Komisija padarė vertinimo klaidą būdama įsitikinusi, kad antrąjį pažeidimą sudarantys susitarimai buvo tik „priemonė įgyvendinti“ pirmąjį pažeidimą. Vadinasi, antrasis 164 konstatuojamosios dalies sakiny, kuriame Komisija nurodo savo siekį už antrąjį pažeidimą neskirti baudos, neturi loginio pagrindo.
- 572 Nustatydamą baudų dydį Komisija naudojasi tam tikra diskrecijos teise ir tiek, kiek Baudų nustatymo metodo gairės jos neįpareigoja sistemiškai atsižvelgti į tam tikrą aplinkybę (žr. šio sprendimo 537–553 punktus ir juose nurodytą teismų praktiką), ji gali nuspręsti, į kuriuos faktorius dėl to atsižvelgti, o tai leidžia jai pasirinkti, kaip vertinti konkretų atvejį. Tačiau Komisija turi vertinti laikydamasi Bendrijos teisės, kuri apima ne tik sutarties nuostatas, bet ir bendruosius teisės principus (žr. 2002 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą*, C-50/00 P, Rink. p. I-6677, 38 punktą).
- 573 Taigi, neatsižvelgdama į ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodytą pažeidimą, nustatydamą Europos gamintojams baudos dydį, Komisija skirtingas situacijas vertino vienodai, bet nesiremddama objektyviomis priežastimis, galinčiomis šį požiūrį pateisinti. Iš to išplaukia, kad ji pažeidė bendrąjį Bendrijos teisės vienodo požiūrio principą (žr. šiuo klausimu 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 309 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

574 Vadinasi, reikia sutikti su šio ieškinio pagrindu, jog buvo pažeistas vienodo požiūrio principas. Todėl Pirmosios instancijos teismas turi teisę pasinaudoti savo neribota jurisdikcija, kylančia iš EB 229 straipsnio bei Reglamento Nr. 17, ir pakeisti ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje paskirtų baudų dydį.

575 Šiuo atžvilgiu Komisija per posėdį pažymėjo, jog pirmiau nurodytas galimas nevienodo požiūrio buvimas logiškai turėtų baigtis Europos gamintojams paskirtų baudų padidinimu, o ne Japonijos gamintojams skirtų baudų sumažinimu. Šiame kontekste reikia pažymėti, kad, priešingai *JFE-Kawasaki* pareikštai nuomonei, susijusiai su kitu ieškinio pagrindu šioje byloje (žr. šio sprendimo 512 punktą), Komisijos atstovai, jeigu nėra kokių nors aiškių priešingo pobūdžio vyresybės nurodymų, turi teisę prašyti, kad Bendrijos teismas pasinaudotų neribota jurisdikcija padidinti Komisijos narių paskirtos baudos dydį. Vien faktas, kad Komisijos atstovas Bendrijos teismo prašo pasinaudoti šio turimomis galiomis ir pateikia argumentus, kurie prireikus šiuos veiksmus pagrįstų, negali reikšti, kad atstovas veikia vietoj Komisijos narių.

576 Šios bylos aplinkybėmis reikia manyti, kad tinkamiausias būdas atkurti pusiausvyrą tarp ginčijamo sprendimo adresatų būtų toks: kiekvienam Europos gamintojui, kuris pareiškė ieškinį Pirmosios instancijos teismo prašydamas pakeisti baudos dydį, jį iš naujo įvertinti, o ne sumažinti Japonijos ieškovėms paskirtas baudas. Iš tiesų toks nevienodas vertinimas yra susijęs ne su Japonijos gamintojams skirta neproporcingai griežta bauda, nes nuspręsta, jog Komisijos pasirinktas skirtingų baudų apskaičiavimo metodas yra visiškai teisėtas (žr. šio sprendimo 531–558 punktus), o – priešingai – su tuo, kad Europos gamintojų neteisėtas elgesys, palyginti su Japonijos gamintojų neteisėtu elgesiu, buvo nepakankamai įvertintas.

- 577 Be to, kiekviena ieškovė byloje T-44/00, T-48/00 ir T-50/00, būtent *Mannesmann, Corus* ir *Dalmine*, savo ieškinyje Pirmosios instancijos teismo prašė jų atžvilgiu pasinaudoti neribota jurisdikcija pakeisti paskirtų baudų dydį. Reikia pripažinti, kad kai pasinaudoti šia galia prašo, įskaitant ir prašymą dėl baudos dydžio sumažinimo, ieškovas, Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į visas faktines aplinkybes, turi teisę keisti ginčijamą aktą ir paskirtos baudos dydį net jo ir nepanaikindamas (šiuo klausimu žr. 180 punkte nurodyto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 692 punktą). Be to, pagal EB 229 straipsnį Reglamentu Nr. 17 Bendrijos teismui suteikta neribota jurisdikcija aiškiai apima galią prireikus padidinti paskirtą baudą.
- 578 Vis dėlto nei savo atsiliepimuose į ieškinius byloje T-44/00, T-48/00 ir T-50/00, kurios dėl posėdžio buvo prijungtos prie šių bylų (žr. tą pačią dieną skelbiamo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* 38 punktą, *Corus prieš Komisiją* 38 punktą ir *Dalmine prieš Komisiją* 38, 245–247 punktus), nei pavėluotai per posėdį Komisija neprašė Pirmosios instancijos teismo, nors šią galimybę ir nurodė, šiose byloje ieškovėms paskirtas baudas peržiūrėti ir jas padidinti. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas šių ieškovių pastabų dėl to klausimo pateikti neprašė. Vadinas, ieškovės trijose pirmiau nurodytose bylose neturėjo galimybės išreikšti savo nuomonės dėl joms skirtų baudų padidinimo tinkamumo ar dėl aplinkybių, kurios galėtų tam tikrais atvejais šiam dydžiui turėti įtakos. Tokiomis aplinkybėmis trijose pirmiau nurodytose byloje ieškovėms paskirtos baudos nebuvo padidintos (žr. pirmiau nurodytų sprendimų *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, *Corus prieš Komisiją* ir *Dalmine prieš Komisiją* rezoliucines dalis).
- 579 Iš to išplaukia, kad tinkamiausias būdas ištaisyti šioje byloje konstatuotą nevienodą vertinimą, nustatant kiekvienam Japonijos gamintojui paskirtos baudos dydį, yra sumažinti ginčijamo sprendimo 163 konstatuojamojoje dalyje Komisijos nurodytą sumą, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą. Naudodamasis savo neribota jurisdikcija

Pirmosios instancijos teismas mano, kad, atsižvelgiant į visas šios bylos aplinkybes, kiekvienai Japonijos ieškovei bauda turi būti sumažinta nuo 10 milijonų iki 9 milijonų eurų.

580 Į šį naują dydį atsižvelgiama šio sprendimo 588 ir 590 punktuose nustatant Japonijos ieškovėms paskirtų baudų dydį.

581 Galiausiai dėl *Nippon* argumentų, jog į savanoriško apribojimo susitarimus nereikėtų atsižvelgti apskaičiuojant Europos gamintojams paskirtą baudą, nes jie neturėjo jokio poveikio pažeidimams Bendrijos viduje, pirmiausia reikia pažymėti, kad jau buvo nustatyta, jog šiuo atveju nebuvo jokio pagrindo ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatytą pažeidimą laikyti dviem atskirais pažeidimais, nes pirmasis yra susijęs su santykiais tarp Europos ir Japonijos gamintojų, o antrasis – su santykiais Bendrijos viduje (žr. šio sprendimo 584 punktą).

582 Taip pat reikia pažymėti, kad Komisijos sprendimas dėl savanoriškų apribojimo susitarimų buvimo nepripažinti, jog pažeidimas egzistavo iki 1990 m., neišvengiamai reiškia Komisijos nuolaidą ir Japonijos, ir Europos gamintojams dėl priežasčių, susijusių su plieno pramonėje vykdyta prekybos politika. Iš tiesų pagal Komisijos išvada dėl Japonijos produktų importo į Bendriją Japonijos gamintojai konkurencijos teisės srityje negali remtis savanoriško apribojimo susitarimų egzistavimu.

583 Šiuo atžvilgiu iš ginčijamo sprendimo 27 konstatuojamosios dalies aišku, kad savanoriško apribojimo susitarimai nuo 1970-ųjų metų buvo sudaryti kaip „dalis prekybinių antikrizinių priemonių“, kurias Komisija priėmė siekdama pagerinti sudėtingą situaciją Bendrijos plieno rinkoje. Šiame procese Japonijos ieškovės to

teiginio neginčijo, ir šiuo atžvilgiu negalima pamiršti, kad Komisija sutiko sumažinti ginčijamo sprendimo adresatams skirtų baudų dydį dėl lengvinančių aplinkybių, atsižvelgdama į faktą, „kad plieno vamzdžių sektorius ilgą laiką patyrė krizę“ (ginčijamo sprendimo 168 punktą).

584 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, darytina išvada, jog ginčijamo sprendimo 108 konstatuojamojoje dalyje paminėtos prekybos politikos priežastys, pagrindžiančios nuolaidą už laikotarpį, atitinkantį savanoriško apribojimo susitarimų galiojimo laikotarpį, yra susijusios ne tik su santykiais tarp Bendrijos ir Japonijos valdžios institucijų, bet ir su krize, kuri tuo pačiu laikotarpiu paveikė Japonijos ir Europos plieno vamzdžių gamintojus.

585 Be to, ginčijamo sprendimo 27 konstatuojamojoje dalyje ir per Pirmosios instancijos teismo posėdį Komisija pažymėjo, ir šiuo klausimu Japonijos ieškovės jai neprieštaravo, kad savanoriško apribojimo susitarimai buvo paprasčiausi susitarimai dėl kvotų ir labiau riboja nei draudė prekybą Japonijos kilmės plieno vamzdžiais Europos Bendrijoje. Todėl *Nippon* nurodomas situacijos skirtingumas yra santykinis, o ne absoliutus. Vadinas, šių argumentų nepakanka paaiškinti Japonijos ieškovių pasyvumui Bendrijos rinkose.

586 Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas laikosi nuomonės, kad *Nippon* tvirtinamas nevienodas vertinimas neegzistuoja.

587 Be to, atsižvelgiant į šio sprendimo 583–585 punktuose nurodytas aplinkybes, ypač į Komisijos suteiktos nuolaidos, kurios teisėtumas nebuvo ginčytas, politinį pobūdį, Bendrijos teismui jokių atvejų nederėtų pakeisti Japonijos ieškovėms paskirtų baudų

dydį, nes iš ginčijamo sprendimo aišku, kad Komisijai ši nuolaida buvo pateisinama politiškai.

7. Baudų dydžio skaičiavimas

588 Iš pirmiau nurodytų aplinkybių matyti, kad kiekvienai Japonijos ieškovei paskirta bauda turi būti sumažinta, siekiant atsižvelgti, pirma, į dydžio sumažinimą, susijusį su pažeidimo sunkumu, nuo dešimties milijonų eurų iki devynių milijonų, ir, antra, į tai, kad jo trukmė yra treji su puse, o ne penkeri metai.

589 Baudų nustatymo metodo gairėse įtvirtintas ir Komisijos šioje byloje naudotas baudų dydžio apskaičiavimo metodas nebuvo kritikuotas, todėl Pirmosios instancijos teismas, naudodamasis savo neribota jurisdikcija, turi šį metodą taikyti atsižvelgdamas į pirmiau esančiame punkte prieitą išvadą.

590 Taigi kiekvienam Japonijos gamintojui yra nustatoma 9 milijonų eurų pagrindinė suma, ir papildomai po 10 % už kiekvienus pažeidimo trukmės metus. Iš viso tai yra 35 %, ir sudarys 12,15 milijono eurų. Po to dėl ginčijamo sprendimo 168 ir 169 konstatuojamosiose dalyse nurodytų lengvinančių aplinkybių ši suma turi būti sumažinta 10 %, todėl galutinis kiekvienai Japonijos ieškovei skirtinos baudos dydis bus 10,935 milijonų eurų vietoj 13,5 milijono.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 591 Pagal Pirmosios instancijos teismo darbo reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Pirmosios instancijos teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Kadangi šiuo atveju dalis kiekvienos šalies reikalavimų buvo atmesta, kiekviena Japonijos ieškovė ir Komisija padengia savo išlaidas.
- 592 Pagal Pirmosios instancijos teismo darbo reglamento 87 straipsnio 4 dalies antrąją pastraipą ELPA priežiūros institucija, įstodama į bylą, padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Panaikinti 1999 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimo 2003/382/EB, priimto pagal EB 81 straipsnio taikymo procedūrą (byla IV/E-1/35.860-B — Besiūliai plieno vamzdžiai) 1 straipsnio 2 dalies tą dalį, kurioje nustatytas šiame straipsnyje nurodomo pažeidimo buvimas keturių ieškovių atžvilgiu bylose T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00 iki 1991 m. sausio 1 d. ir po 1994 m. birželio 30 dienos.

2. **Sprendimo 2003/382 4 straipsnyje kiekvienai keturių ieškovių paskirta bauda yra 10 935 000 eurų.**

3. **Atmesti kitas keturių ieškinių dalis.**

4. **Ketrios ieškovės ir Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

5. **ELPA priežiūros institucija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Forwood

Pirrung

Meij

Paskelbta 2004 m. liepos 8 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Sekretorius

Pirmininkas

H. Jung

J. Pirrung

Turinys

Faktinės aplinkybės ir procedūra	II - 2516
A — Administracinė procedūra	II - 2517
B — Nagrinėjami produktai	II - 2520
C — Ginčijamame sprendime Komisijos nustatyti pažeidimai	II - 2521
D — Pagrindinės ginčijamame sprendime Komisijos nustatytos aplinkybės	II - 2523
E — Ginčijamo sprendimo rezoliucinė dalis	II - 2526
F — Procedūra Pirmosios instancijos teisme	II - 2528
Šalių reikalavimai	II - 2529
Koncentracijos tarp Kawasaki ir NKK Corp. pasekmės	II - 2532
Dėl teisės	II - 2534
A — Dėl prašymų panaikinti ginčijamą sprendimą, konkrečiai – jo 1 straipsnį	II - 2534
1. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, kad Komisija teisės požiūriu pateikė nepakankamai įrodymų, jog buvo padarytas teisės pažeidimas, nurodytas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje	II - 2535
a) Šalių argumentai	II - 2535
Išankstiniai pastebėjimai	II - 2536
Dėl pirmosios dalies: neatitikimas tarp tariamo susitarimo buvimo ir situacijos ofšorinėje Britanijos rinkoje ir kitose Europos rinkose	II - 2538
Dėl pirmojo pagrindo antrosios dalies, susijusios su įrodymų įrodomosios galios nebuvimu	II - 2555
Pirmojo pagrindo trečioji dalis dėl klaidingai nustatytos ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo apimtys	II - 2578
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2581
Išankstiniai pastebėjimai	II - 2581

Dėl antrosios pagrindo dalies dėl įrodymų įrodomosios galios nebuvimo ir papildomai dėl pirmosios dalies dėl tariamo neatitikimo tarp susitarimo sudarymo ir situacijos ofšorinėje Britanijos rinkoje bei kitose rinkose	II - 2586
— Verluca pareiškimai	II - 2586
— <i>Vallourec</i> dokumentai	II - 2596
— 1993 m. dokumentai anglų kalba	II - 2603
— Dokumentas „Plieno vamzdžių sistema“	II - 2610
— Dokumentas „Pasidalijimo raktas“ („sharing key“)	II - 2611
— Europos gamintojų atsakymai	II - 2617
— Biasizzo parodymai	II - 2623
— Pažeidimo trukmė	II - 2632
 Dėl trečiosios ieškinio dalies, susijusios su klaidingu Komisijos ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nustatyto pažeidimo vaidmens suvokimu	II - 2637
 2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad 1 straipsnyje nurodytas pažeidimas iš tikrųjų turėtų būti laikomas dviem savarankiškais pažeidimais	II - 2641
a) Šalių argumentai	II - 2641
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2642
 3. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad neturėtų būti laikoma, jog susitarimas turėjo didelį poveikį konkurencijai	II - 2644
a) Šalių argumentai	II - 2644
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2646
 4. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad susitarimas neturėjo poveikio prekybai tarp valstybių narių	II - 2647
a) Šalių argumentai	II - 2647
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2649
	II - 2713

5. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su Komisijos išvados dėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo vaidmens nepakankama motyvacija II - 2651
 - a) Šalių argumentai II - 2651
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2651

6. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su išvadų dėl Bendrijos ofšorinių rinkų, ir ypač Jungtinės Karalystės ofšorinės rinkos, statuso nepakankama motyvacija II - 2653
 - a) Šalių argumentai II - 2653
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2654

7. Dėl septintojo ir aštuntojo ieškinio pagrindų, susijusių su Komisijos sprendimo nubausti Japonijos, o ne Lotynų Amerikos gamintojus nepakankama motyvacija bei su nevienodu požiūriu šiuo atžvilgiu II - 2655
 - a) Šalių argumentai II - 2655
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2655

8. Dėl devintojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaidingu Komisijos teiginiu dėl prekybos kainomis, didesnėmis nei kintamosios išlaidos II - 2657
 - a) Šalių argumentai II - 2657
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2657

9. Dėl dešimtojo ieškinio pagrindo, susijusio su gynybos teisių pažeidimu, esant neatitikimui tarp PK ir ginčijamo sprendimo dėl pastarojo 1 straipsnyje nurodytos geografinės rinkos II - 2658
 - a) Šalių argumentai II - 2658
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2659

10. Dėl vienuoliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su tariamu teisės į gynybą pažeidimu dėl neatitikimo tarp PK ir ginčijame sprendime nurodytų produktų II - 2660
 - a) Šalių argumentai II - 2660
 - b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas II - 2661

11. Dėl dvyliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisių į gynybą pažeidimu dėl tinkamos savanoriško apribojimo susitarimų poveikio analizės trūkumo PK bei su šių susitarimų apimtimi susijusių neatitikimų tarp PK ir ginčijamo sprendimo	II - 2662
a) Šalių argumentai	II - 2662
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2663
12. Dėl tryliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su gynybos teisių pažeidimu dėl neatitikimo tarp PK ir ginčijamo sprendimo, susijusio su ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje nurodyto pažeidimo apimtimi	II - 2665
a) Šalių argumentai	II - 2665
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2667
13. Dėl keturioliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su 1994 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimo leisti 1994 m. gruodžio 1 ir 2 d. patikrinimus neteisėtumu	II - 2669
a) Šalių argumentai	II - 2669
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2677
B — Dėl prašymų sumažinti baudų dydį	II - 2680
1. Dėl pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su nepakankama motyvacija, netaikant JF-NKK pranešimo dėl bendradarbiavimo ir šiuo atžvilgiu padarytos klaidos	II - 2680
a) Šalių argumentai	II - 2680
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2681
2. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su nepakankama motyvacija pasirenkant baudų dydžio skaičiavimo metodą	II - 2684
a) Šalių argumentai	II - 2684
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2684
3. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su neteisingu pažeidimo trukmės įvertinimu	II - 2685
a) Šalių argumentai	II - 2685
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2686
	II - 2715

4. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su neteisingu įvertinimu dokumentų, kuriais buvo pasiremta siekiant įrodyti ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyto pažeidimo egzistavimą	II - 2686
a) Šalių argumentai	II - 2686
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2687
5. Dėl penktojo ir šeštojo ieškinio pagrindų, susijusių su proporcingumo principo bei baudų nustatymo metodo gairių pažeidimu ir nepakankama motyvacija	II - 2687
a) Šalių argumentai	II - 2687
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2692
6. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su vienodo požiūrio principo pažeidimu	II - 2700
a) Šalių argumentai	II - 2700
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 2703
7. Baudų dydžio skaičiavimas	II - 2709
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 2710